

รายงานฉบับสมบูรณ์
(Final Report)

เรื่อง
การพัฒนาศักยภาพของผู้พิพากษาในด้านการศึกษา
เปรียบเทียบกฎหมายและแนวปฏิบัติ
ของประเทศ Common Law และ Civil Law

โดย
มูลนิธิสถาบันวิจัยกฎหมาย

เสนอต่อ
สำนักงานศาลยุติธรรม

สารบัญ

	หน้า
บทนำ	๓
- ระบบการพัฒนาศักยภาพด้านการศึกษาของผู้พิพากษาในประเทศไทย	๓
ภาคหนึ่ง ระบบการพัฒนาศักยภาพด้านการศึกษาของประเทศ Common Law	๕๕
- บทที่หนึ่ง ประเทศอังกฤษ	๕๕
- บทที่สอง ประเทศสหรัฐอเมริกา	๑๐๗
- บทที่สาม ประเทศฟิลิปปินส์	๑๒๘
ภาคสอง ระบบการพัฒนาศักยภาพด้านการศึกษาของประเทศ Civil Law	๑๓๙
- บทที่หนึ่ง ประเทศฝรั่งเศส	๑๓๙
- บทที่สอง ประเทศเยอรมนี	๑๗๐
- บทที่สาม ประเทศเกาหลีใต้	๑๘๗
บทสรุป	๒๐๑
บรรณานุกรม	๒๐๗

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ศาลยุติธรรม
www.library.coj.go.th

บทนำ

ระบบการพัฒนาศักยภาพด้านการศึกษาของผู้พิพากษาในประเทศไทย

ในการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการของผู้พิพากษานั้น มีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงระบบที่เป็นอยู่ในปัจจุบันของระบบศาลไทย ก่อนที่จะทำการศึกษาถึงระบบการพัฒนาศักยภาพด้านการศึกษาของผู้พิพากษาในต่างประเทศ เพื่อที่จะนำมาวิเคราะห์หาแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมและนำมาปรับใช้กับระบบศาลไทย ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องอธิบายถึง (๑) ระบบการคัดเลือกผู้พิพากษา (๒) สถาบันการศึกษาอบรม (๓) การศึกษาอบรมเบื้องต้น (๔) การศึกษาอบรมต่อเนื่อง และ (๕) การให้ความรู้ทางวิชาการอื่นๆ เพื่อทำความเข้าใจถึงระบบของศาลไทยก่อน

๑. ระบบการคัดเลือกผู้พิพากษา

สำนักงานศาลยุติธรรมโดยสำนักงานคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม จะดำเนินการเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม (ก.ต.) เพื่อเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบเพื่อจัดให้มีการคัดเลือกผู้พิพากษา โดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้กำหนดวิธีการคัดเลือกผู้พิพากษาไว้ด้วยกัน ๓ วิธีการ คือ (๑) การสอบคัดเลือก (สนามใหญ่) (๒) การทดสอบความรู้ในวิชากฎหมาย (สนามเล็ก) และ (๓) การคัดเลือกพิเศษ

สำหรับวิธีการคัดเลือกผู้พิพากษาทั้ง ๓ วิธีการนั้น มาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครสอบว่าผู้สมัครสอบคัดเลือก ผู้สมัครทดสอบความรู้ หรือผู้สมัครสอบคัดเลือกพิเศษจะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังนี้

- (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (๒) ผู้สมัครสอบคัดเลือกหรือผู้ทดสอบความรู้ ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีบริบูรณ์ ผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกพิเศษ ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์
- (๓) เป็นผู้เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญด้วยความบริสุทธิ์ใจ
- (๔) เป็นสามัญสมาชิกแห่งเนติบัณฑิตยสภา
- (๕) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี
- (๖) ไม่เป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว
- (๗) ไม่เป็นผู้อยู่ระหว่างถูกสั่งให้พักราชการหรือถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน

(๘) ไม่เป็นผู้เคยถูกลงโทษไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

(๙) ไม่เป็นผู้เคยต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๑๐) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ คนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ หรือมีกายหรือจิตใจไม่เหมาะสมที่จะเป็นข้าราชการตุลาการหรือเป็นโรคที่ระบุไว้ในระเบียบของ ก.ต. และ

(๑๑) เป็นผู้ที่ผ่านมาการตรวจร่างกายและจิตใจโดยคณะกรรมการแพทย์จำนวนไม่น้อยกว่าสามคนซึ่ง ก.ต. กำหนด และ ก.ต. ได้พิจารณารายงานของคณะกรรมการแพทย์แล้ว เห็นสมควรรับสมัครได้

นอกจากคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามที่ใช้สำหรับผู้สมัครสอบคัดเลือก ผู้สมัครทดสอบความรู้ และผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกพิเศษแล้ว พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ ยังได้กำหนดคุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้สมัครสอบแต่ละวิธีการคัดเลือกซึ่งสามารถแยกพิจารณาได้ ดังนี้

๑.๑ ผู้สมัครสอบคัดเลือก(สนามใหญ่)

ผู้สมัครสอบคัดเลือกต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษานิติศาสตรบัณฑิต หรือสอบไล่ได้ปริญญาหรือประกาศนียบัตรทางกฎหมายจากต่างประเทศซึ่ง ก.ต. เทียบไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี และสอบไล่ได้ตามหลักสูตรของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา และต้องประกอบวิชาชีพทางกฎหมายมาแล้วเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสองปี

การสอบคัดเลือกจะมีทั้งการสอบข้อเขียนและการสอบปากเปล่า วิชาที่สอบคัดเลือกคือ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายอาญา กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน พระธรรมนูญศาลยุติธรรม กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง กฎหมายรัฐธรรมนูญ ภาษาอังกฤษ และกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว หรือกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา หรือกฎหมายภาษีอากร หรือกฎหมายแรงงาน หรือกฎหมายล้มละลาย หรือกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ

ผู้สมัครสอบคัดเลือกต้องได้คะแนนสอบข้อเขียนไม่ต่ำกว่าร้อยละห้าสิบของคะแนนสอบข้อเขียนทั้งหมดจึงจะมีสิทธิเข้าสอบปากเปล่า และต้องได้คะแนนสอบปากเปล่าไม่ต่ำกว่าร้อยละห้าสิบของคะแนนสอบปากเปล่าจึงจะเป็นผู้ผ่านการสอบปากเปล่า และเมื่อนำคะแนนสอบข้อเขียนกับคะแนนสอบปากเปล่ารวมกันต้องได้ไม่น้อยกว่าร้อยละหกสิบของคะแนนทั้งหมด จึงจะอยู่ในเกณฑ์ที่จะได้รับบรรจุเป็นข้าราชการตุลาการและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษา

๑.๒ ผู้สมัครทดสอบความรู้(สนามเล็ก)

ผู้สมัครทดสอบความรู้ต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษานิติศาสตรบัณฑิตและสอบไล่ได้ตามหลักสูตรของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา และมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) สอบไล่ได้ปริญญาหรือประกาศนียบัตรทางกฎหมายจากต่างประเทศ โดยมีหลักสูตรเดียวไม่น้อยกว่าสามปี ซึ่ง ก.ต. เทียบไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือสอบไล่ได้ปริญญาเอกทางกฎหมายจากมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ซึ่ง ก.ต. รับรอง

(๒) สอบไล่ได้ปริญญาหรือประกาศนียบัตรทางกฎหมายจากต่างประเทศ โดยมีหลักสูตรเดียวไม่น้อยกว่าสองปีหรือหลายหลักสูตรรวมกันไม่น้อยกว่าสองปี ซึ่ง ก.ต. เทียบไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี และได้ประกอบวิชาชีพทางกฎหมายเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

(๓) สอบไล่ได้ปริญญาโททางกฎหมายจากมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ซึ่ง ก.ต. รับรอง และได้ประกอบวิชาชีพทางกฎหมายเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

(๔) เป็นนิติศาสตรบัณฑิตชั้นเกียรตินิยม และได้ประกอบวิชาชีพเป็นอาจารย์ในคณะนิติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี

(๕) เป็นนิติศาสตรบัณฑิตและเป็นข้าราชการศาลยุติธรรมที่ได้ประกอบวิชาชีพทางกฎหมายในตำแหน่งตามที่ ก.ต. กำหนดเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหกปี และเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมรับรองว่ามีความซื่อสัตย์สุจริต มีความรู้ความสามารถดีและมีความประพฤติดีเป็นที่ไว้วางใจว่าจะปฏิบัติหน้าที่ข้าราชการตุลาการได้

(๖) สอบไล่ได้ปริญญาโทหรือปริญญาเอกในสาขาวิชาที่ ก.ต. กำหนด และเป็นนิติศาสตรบัณฑิต และได้ประกอบวิชาชีพทางกฎหมายเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามปี หรือ

(๗) สอบไล่ได้ปริญญาตรีหรือที่ ก.ต. เทียบไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีในสาขาวิชาที่ ก.ต. กำหนด และได้ประกอบวิชาชีพทางกฎหมายตามที่ ก.ต. กำหนดเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบปี จนมีความรู้ความเชี่ยวชาญในวิชาชีพนั้นและเป็นนิติศาสตรบัณฑิต

การทดสอบความรู้ของผู้สมัครสอบจะมีทั้งการสอบข้อเขียนและการสอบปากเปล่า วิชาที่ทดสอบ คือ กฎหมายอาญา กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง กฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน พระธรรมนูญศาลยุติธรรม กฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายปกครอง และกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว หรือกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา หรือกฎหมายภาษีอากร หรือกฎหมายแรงงาน หรือกฎหมายล้มละลาย หรือกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ

ผู้สมัครทดสอบความรู้ต้องได้คะแนนสอบข้อเขียนไม่ต่ำกว่าร้อยละห้าสิบของคะแนนสอบข้อเขียนทั้งหมดจึงจะมีสิทธิเข้าสอบปากเปล่า และต้องได้คะแนนสอบปากเปล่าไม่ต่ำกว่าร้อยละห้าสิบของคะแนนสอบปากเปล่าจึงจะเป็นผู้ผ่านการสอบปากเปล่า และเมื่อนำคะแนนสอบข้อเขียนกับคะแนนสอบปากเปล่ารวมกันต้องได้ไม่น้อยกว่าร้อยละหกสิบของคะแนนทั้งหมดจึงจะอยู่ในเกณฑ์ที่จะได้รับการบรรจุเป็นข้าราชการตุลาการและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษา โดยจะบรรจุไว้ในอัตราส่วนไม่เกินหนึ่งในสามของจำนวนผู้ที่สอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการตุลาการในตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษา

๑.๓ ผู้สมัครคัดเลือกพิเศษ

ผู้สมัครคัดเลือกพิเศษต้องมีคุณสมบัติ คือ เป็นผู้สำเร็จการศึกษานิติศาสตรบัณฑิต สอบได้ได้ตามหลักสูตรของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตสภา เป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ดีเด่นในสาขาวิชากฎหมายตามที่ ก.ต. กำหนด และเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต มีบุคลิกภาพ มีความประพฤติ และทัศนคติที่เหมาะสมแก่การปฏิบัติหน้าที่ข้าราชการตุลาการ และต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นหรือเคยเป็นศาสตราจารย์หรือรองศาสตราจารย์ในมหาวิทยาลัยของรัฐ
- (๒) เป็นหรือเคยเป็นอาจารย์ในคณะนิติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี
- (๓) เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญหรือข้าราชการประเภทอื่นในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่าขึ้นไป
- (๔) เป็นหรือเคยเป็นทนายความมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบปี

การคัดเลือกพิเศษจะกระทำโดยการสอบข้อเขียน การประเมินความรู้ความสามารถและประสบการณ์ดีเด่นในสาขาวิชากฎหมาย และการสอบสัมภาษณ์ ซึ่งวิชาที่สอบข้อเขียน ได้แก่ กฎหมายอาญา กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และกฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน

โดยผู้สมัครคัดเลือกพิเศษต้องได้คะแนนสอบข้อเขียนไม่ต่ำกว่าร้อยละห้าสิบของคะแนนสอบข้อเขียนทั้งหมดจึงมีสิทธิได้รับการประเมินความรู้ความสามารถและประสบการณ์ดีเด่นและผู้สมัครต้องได้คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละห้าสิบของคะแนนการประเมินความรู้ความสามารถและประสบการณ์ดีเด่นจึงมีสิทธิเข้าสอบสัมภาษณ์ และผู้สอบต้องได้คะแนนสอบสัมภาษณ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละห้าสิบจึงจะถือว่าผ่านการสอบสัมภาษณ์ และผู้สมัครต้องได้คะแนนการสอบข้อเขียนคะแนนการประเมินความรู้ความสามารถและประสบการณ์ดีเด่น และคะแนนการสอบสัมภาษณ์รวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละหกสิบของคะแนนทั้งหมดจึงจะอยู่ในเกณฑ์ที่จะได้รับการเสนอชื่อให้ ก.ต. พิจารณาคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการตุลาการและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง

๒. สถาบันการศึกษาอบรม

เมื่อผู้สมัครสอบคัดเลือก ผู้สมัครทดสอบความรู้ หรือผู้สมัครคัดเลือกพิเศษได้รับบรรจุเป็นข้าราชการตุลาการและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษาแล้ว จะต้องเข้ารับการศึกษอบรมผู้ช่วยผู้พิพากษา โดยมีสถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมซึ่งสังกัดอยู่ภายในสำนักงานศาลยุติธรรมเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการฝึกอบรม

๒.๑ ลักษณะและโครงสร้างของสถาบันการฝึกอบรม

ประกาศคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในและกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม ได้กำหนดให้สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมเป็นส่วนราชการภายในสำนักงานศาลยุติธรรม มีผู้อำนวยการสถาบันเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการในฐานะหัวหน้าส่วนราชการที่สูงกว่ากอง โดยมีคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม (ก.บ.ศ.) เป็นผู้กำกับดูแลการบริหารราชการ

สำหรับการแบ่งส่วนราชการภายในสถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมประกอบด้วย

(๑) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป แบ่งหน่วยงานย่อยภายในออกเป็น ๔ หน่วย คือ

(๑.๑) งานสารบรรณและธุรการทั่วไป

มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานสารบรรณและงานธุรการทั่วไป งานพิมพ์ งานเก็บรักษาเอกสาร และให้บริการค้นคว้าและยืมเอกสาร งานด้านบุคลากร งานด้านสวัสดิการของข้าราชการในสถาบัน การควบคุมการเบิกจ่ายยานพาหนะ งานเลขานุการของผู้ผู้อำนวยการสถาบันฯ การเก็บรวบรวมสถิติข้อมูลทั่วไป งานธุรการเกี่ยวกับการวิจัย การจัดทำแผนงาน

(๑.๒) งานการเงินและบัญชี

มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการวิเคราะห์และจัดทำงบประมาณ การบริหารงบประมาณ การเบิกจ่ายเงิน การเก็บรักษา การนำส่งเงิน และใบสำคัญแทนตัวเงิน การตรวจสอบ รายงานการเงินต่างๆ การจัดทำบัญชีต่างๆ และการจัดทำรายจ่ายการเงินรวมทั้งงานด้านพัสดุ ครุภัณฑ์

(๑.๓) งานธุรการฝึกอบรม

มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานธุรการโครงการฝึกอบรม ดำเนินการควบคุมและจัดทำรายงานการเบิกจ่ายเงินทุกโครงการ การลงทะเบียนผู้เข้ารับการฝึกอบรม

(๑.๔) งานกิจการหอพักและอาคารสถานที่

มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการให้บริการกิจการหอพัก แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมของสถาบันฯ สำนวจความจำเป็นและความต้องการเกี่ยวกับพัสดุและครุภัณฑ์ ดูแลรักษาความสะอาดและอำนวยความสะดวกในการใช้หอพัก ห้องประชุม ห้องอบรม ห้องอาหาร และอาคารบริเวณสถาบันฯ ทั้งหมด ควบคุมดูแลการให้บริการด้านอาหารแก่ผู้เข้าฝึกอบรม และสัมมนา ตลอดจนดูแลให้การต้อนรับและให้บริการต่างๆ แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม และสัมมนา

(๒) ส่วนนโยบายและแผนการพัฒนา

(๒.๑) กลุ่มงานนโยบายและแผนการพัฒนา

มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการศึกษาวิเคราะห์เพื่อเสนอแนะในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และทิศทางการพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม การจัดทำแผนแม่บท แผนงานและโครงการพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม เปรียบเทียบ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พิจารณาคัดเลือกเพื่อส่งข้าราชการและลูกจ้างไปเข้ารับการฝึกอบรม ประชุมสัมมนา ที่ส่วนราชการและองค์กรภายนอกจัด เสนอแนะนโยบายในการตั้งและจัดสรรงบประมาณประจำปี ด้านการพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ประสานการจัดทำแผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีเกี่ยวกับการพัฒนา การจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของสถาบันฯ ตลอดจนงานประชุมด้านวิชาการในด้านการพัฒนา

(๒.๒) กลุ่มงานวิจัยเพื่อการพัฒนาหลักสูตร

มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการศึกษา วิจัยเพื่อทราบสภาพปัญหาและหาแนวทางในการพัฒนาระบบและมาตรฐานการพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม การศึกษาวิจัยเพื่อเสนอแนะวิทยาการใหม่ๆ ในการพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ในด้านต่างๆ

(๒.๓) กลุ่มงานข้อมูลและเอกสารวิชาการ

มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการศึกษา รวบรวมวิเคราะห์ และจัดทำสถิติข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการทั้งที่ดำเนินการเองและส่งไปส่วน

(๓) ส่วนเทคโนโลยีการฝึกอบรม แบ่งออกเป็น

(๓.๑) ส่วนเทคโนโลยีฝึกอบรม

(๓.๒) งานเทคโนโลยีฝึกอบรม

(๓.๓) งานออกแบบผลิตและเผยแพร่

ส่วนเทคโนโลยีการฝึกอบรมมีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมเผยแพร่และประชาสัมพันธ์การดำเนินงานพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมและกิจการของสถาบันฯ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการฝึกอบรม ดำเนินการเกี่ยวกับการผลิตบริการเผยแพร่สื่อและเทคโนโลยีการฝึกอบรม ส่งเสริม สนับสนุนและติดตามประเมินผลการใช้สื่อเทคโนโลยีการฝึกอบรม ดำเนินการเกี่ยวกับการผลิตเอกสารประกอบการฝึกอบรม ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือได้รับมอบหมาย

(๔) วิทยาลัยข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรม

วิทยาลัยข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรมมีบทบาทหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการประสานแผนพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เสนอแนะและดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม รวมทั้งติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรการฝึกอบรมข้าราชการตุลาการ ดำเนินการจัดและสนับสนุนการจัดการฝึกอบรมและพัฒนาข้าราชการตุลาการ ดำเนินการเกี่ยวกับการประสานการฝึกอบรมและการพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการกับหน่วยงานในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม องค์กากลางและสถาบันต่างๆ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

(๕) วิทยาลัยข้าราชการศาลยุติธรรม

วิทยาลัยข้าราชการศาลยุติธรรมมีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการประสานแผนพัฒนาข้าราชการศาลยุติธรรมและลูกจ้าง ประชาชนทั่วไป และบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เสนอแนะและดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม รวมทั้งติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรการฝึกอบรมข้าราชการศาลยุติธรรมและลูกจ้าง ประชาชนทั่วไป และบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม ดำเนินการจัดและสนับสนุนการจัดการฝึกอบรมและพัฒนาข้าราชการศาลยุติธรรมและลูกจ้างประชาชนทั่วไปและบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม ดำเนินการเกี่ยวกับการประสานการฝึกอบรม และการพัฒนาข้าราชการศาลยุติธรรมและลูกจ้างประชาชนทั่วไปและบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมกับหน่วยงานใน

(๖) วิทยาลัยการยุติธรรม

วิทยาลัยการยุติธรรมมีหน้าที่ส่งเสริม ประสานและดำเนินการเกี่ยวกับ แผนพัฒนานักบริหารระดับสูงและระดับกลางในกระบวนการยุติธรรม ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เสนอแนะและดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม และการสัมมนา รวมทั้งติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตรการฝึกอบรม สัมมนานักบริหารระดับสูงและระดับกลางในกระบวนการ ยุติธรรม ดำเนินการจัดและสนับสนุนการจัดการฝึกอบรม และพัฒนานักบริหารระดับสูงและ ระดับกลางในกระบวนการยุติธรรม ดำเนินการเกี่ยวกับการประสานการฝึกอบรมและการสัมมนา นักบริหารระดับสูงและระดับกลางในกระบวนการยุติธรรมกับองค์กรกลางและสถาบันต่างๆ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือได้รับมอบหมาย

๒.๒ อำนาจหน้าที่

สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเกี่ยวกับนโยบาย ระบบ แนวทาง รวมทั้งติดตาม ประเมินผลการพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมและลูกจ้าง

(๒) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเกี่ยวกับมาตรฐานและการพัฒนาหลักสูตร การฝึกอบรม รวมทั้งติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรการฝึกอบรมข้าราชการฝ่ายตุลาการ ศาลยุติธรรมและลูกจ้าง

(๓) ส่งเสริม ประสานงาน และวางแผนพัฒนาและฝึกอบรมข้าราชการ ฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมและลูกจ้าง รวมทั้งจัดทำเอกสารซึ่งเกี่ยวกับการฝึกอบรมสัมมนา และพัฒนาบุคลากร ผลิตและให้บริการสื่อหรือเทคโนโลยีการฝึกอบรม

(๔) ดำเนินการจัดการฝึกอบรม และพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ ศาลยุติธรรมและลูกจ้าง ตลอดจนบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้อง

(๕) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

นอกเหนือไปจากการรับผิดชอบในการศึกษาอบรมผู้ช่วยผู้พิพากษาแล้ว สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมยังมีหน้าที่รับผิดชอบการอบรมและพัฒนา ข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรมอีกด้วย

๓. การศึกษาอบรมเบื้องต้น

ภายหลังจากที่มีการคัดเลือกเสร็จสิ้น ผู้ที่ผ่านการคัดเลือกเป็นผู้ช่วยผู้พิพากษา จะต้องเข้ารับการศึกษอบรมเบื้องต้น ตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ในระเบียบคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม ว่าด้วยการศึกษอบรมผู้ช่วยผู้พิพากษา พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งก่อนที่จะมีการศึกษอบรม ผู้ช่วยผู้พิพากษาแต่ละรุ่นนั้น ประธานศาลฎีกาจะเสนอชื่อข้าราชการตุลาการที่มีประสบการณ์การทำงานในหน้าที่ทางตุลาการมาแล้ว ไม่น้อยกว่าสิบห้าปี และมีคุณสมบัติเป็นผู้มีชื่อเสียงเกียรติคุณทั้งในด้านการดำรงตน การปฏิบัติงานและด้านวิชาการ และมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ทั้งด้านวิชาการและประสบการณ์ โดยเสนอต่อคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม (ก.บ.ศ.) เพื่อให้ความเห็นชอบแต่งตั้งเป็นผู้อำนวยการศึกษอบรม และให้ข้าราชการตุลาการจำนวนไม่น้อยกว่า ๕ คน แต่ไม่เกิน ๑๐ คน ที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม (ก.บ.ศ.) คัดเลือก และผู้อำนวยการศึกษอบรมเป็นคณะกรรมการอำนวยการศึกษอบรม โดยให้ข้าราชการตุลาการซึ่งอายุยังไม่ครบหกสิบปีบริบูรณ์ในปิงบประมาณนั้นผู้มีอาวุโสสูงสุด เป็นประธานกรรมการ ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมเป็นเลขานุการ และผู้อำนวยการวิทยาลัยข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรมเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

สำหรับคุณสมบัติของกรรมการอำนวยการศึกษอบรมนั้น ข้อ ๑๔ ของระเบียบคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม ว่าด้วยการศึกษอบรมผู้ช่วยผู้พิพากษา พ.ศ. ๒๕๔๔ กำหนดไว้ดังนี้

- (๑) เป็นผู้ที่มีชื่อเสียงเกียรติคุณทั้งในด้านการดำรงตน การปฏิบัติงานและด้านวิชาการ
- (๒) มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ทั้งด้านวิชาการและประสบการณ์
- (๓) มีประสบการณ์การทำงานในหน้าที่ทางตุลาการมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี
- (๔) มีคุณสมบัติอื่นตามที่ ก.บ.ศ. กำหนด

ในการศึกษอบรมนั้น ข้อ ๑๕ ของระเบียบคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม ว่าด้วยการศึกษอบรมผู้ช่วยผู้พิพากษา พ.ศ. ๒๕๔๔ กำหนดให้คณะกรรมการอำนวยการศึกษอบรมมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดวิทยากรในการศึกษอบรมปฐมนิเทศและการศึกษอบรมภาควิทยากร กำหนดศาลและคัดเลือกผู้ให้การศึกษอบรมการพิจารณาพิพากษาคดี และมีอำนาจกำหนดให้มีการศึกษอบรมในเวลาอื่นหรือในวันหยุดราชการ ให้คำปรึกษาและให้ความเห็นชอบแก่ผู้อำนวยการศึกษอบรมเกี่ยวกับการศึกษอบรม ดูแลและให้คำแนะนำหรือกล่าวตักเตือนในการประพฤติปฏิบัติของผู้ช่วยผู้พิพากษา พิจารณาและมีมติตัดคะแนนการศึกษอบรมของผู้ช่วยผู้พิพากษา หรือในกรณีที่ระหว่างการศึกษอบรม ผู้ช่วยผู้พิพากษาผู้ใดไม่เหมาะสมที่จะดำรงตำแหน่งข้าราชการตุลาการต่อไป หรือผู้ช่วยผู้พิพากษาผู้ใดเป็นผู้ช่วยผู้พิพากษามาเป็นเวลานานกว่าระยะเวลาที่กำหนดในวรรคหนึ่งถึงหนึ่งปีแล้ว และผลของการศึกษอบรมยังไม่เป็นไปตาม

สำหรับการศึกษาอบรมเบื้องต้นของผู้ช่วยผู้พิพากษาตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ในระเบียบคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม ว่าด้วยการศึกษาอบรมผู้ช่วยผู้พิพากษา พ.ศ. ๒๕๔๔ จะแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ (๑) การศึกษาอบรมปฐมนิเทศ (๒) การศึกษาอบรมการพิจารณาพิพากษาคดี และ (๓) การศึกษาอบรมภาควิทยาการ

๓.๑ การศึกษาอบรมปฐมนิเทศ จะประกอบไปด้วย ๕ หมวดวิชา คือ

หมวดที่ ๑ การแนะนำเบื้องต้น

จะใช้เวลาการศึกษาประมาณ ๒๕ ชั่วโมง โดยมีหัวข้อวิชา ดังนี้

๑.๑ การบรรยายพิเศษของประธานศาลฎีกา

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาได้ทราบนโยบายในการบริหารราชการศาลยุติธรรม โดยมีประเด็นสำคัญ คือ อธิบายแนวนโยบายที่กำหนดไว้เพื่อการบริหารราชการศาลยุติธรรม และการดำเนินการตามนโยบายที่กระทำแล้ว และที่กำลังดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน

๑.๒ คำแนะนำในการเข้ารับการศึกษอบรมปฐมนิเทศ

วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาได้ทราบนโยบายวัตถุประสงค์ และรายละเอียดของหัวข้อวิชา ตลอดจนวิทยากรที่เชิญมาบรรยายเพื่อกระตุ้นให้เกิดการเตรียมตัวและปรับตัวเพื่อการเรียนรู้ต่อไป

๑.๓ กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

วัตถุประสงค์เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาทุกคนได้สนิทสนมกันเร็วขึ้น ได้ทำกิจกรรมร่วมกันเป็นการเสริมสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรต่อกัน มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน กล้าแสดงออก และกล้าแสดงความคิดเห็นต่อกลุ่ม ซึ่งลักษณะของกิจกรรมจะเน้นศูนย์กลางการเรียนรู้อยู่ที่กลุ่มผู้เข้ารับการศึกษอบรม ให้ผู้เข้ารับการศึกษอบรมมีโอกาสแสดงออกอย่างทั่วถึง สร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง และให้เกียรติซึ่งกันและกัน สร้างสถานการณ์แข่งขันเชิงสร้างสรรค์ให้ได้สาระประโยชน์และความสนุกสนาน

๑.๔ ประสบการณ์ในการให้การศึกษาอบรมผู้ช่วยผู้พิพากษา

วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาได้พบวิทยากรที่ปรึกษาประจำกลุ่มเพื่อรับการถ่ายทอดประสบการณ์ในการอบรมผู้ช่วยผู้พิพากษา และรับคำแนะนำเรื่องทั่วไปในเบื้องต้นเกี่ยวกับข้อพึงควรปฏิบัติต่อวิทยากรที่เชิญมาบรรยาย ผู้บริหารศาล ผู้พิพากษา หรือผู้บริหารหน่วยงานในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมหรือเจ้าหน้าที่ และการปฏิบัติตัวของผู้ช่วยผู้พิพากษาในการรับการศึกษาอบรมทั้งในและนอกสถานที่

๑.๕ การปฏิบัติตนในฐานะผู้ช่วยผู้พิพากษา

วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาได้เข้าใจถึงการปฏิบัติตัวและการวางตนที่เหมาะสมในเรื่องจรรยาบรรณ การรักษาชื่อเสียง ความตั้งใจในการฝึกฝนตนเอง ความสามัคคี ฯลฯ เพื่อเป็นการปลูกฝังคุณค่าวัฒนธรรมทางการศาลที่พึงมีสืบไป

๑.๖ โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาได้ทราบถึงโครงสร้าง บทบาท และอำนาจหน้าที่ของสำนักงานศาลยุติธรรม ตลอดจนบทบาท อำนาจหน้าที่ของ ก.ต. ก.บ.ศ. และ กศ. ซึ่งเป็นองค์กรอยู่ภายในสำนักงานศาลยุติธรรม และองค์กรในกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของสำนักงานศาลยุติธรรม และสามารถติดต่อประสานงานเข้าใจระบบขั้นตอนการปฏิบัติงานตลอดจนทางเดินของสายงานได้อย่างถูกต้อง

๑.๗ หลักการฯ หน้าที่และสิทธิประโยชน์ในการรับราชการ

วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ช่วยผู้พิพากษามีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องหลักการฯ ศาลยุติธรรม การปฏิบัติหน้าที่ตลอดจนสิทธิประโยชน์ตอบแทนต่างๆ ที่จะได้รับจากทางราชการ และสามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้องตามระเบียบที่กำหนดไว้

หมวดที่ ๒ การเข้าสู่อการเป็นผู้พิพากษา

จะใช้เวลาการศึกษาประมาณ ๔๒ ชั่วโมง โดยมีหัวข้อวิชา ดังนี้

๒.๑ ตามรอยเบื้องพระยุคลบาท

วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ช่วยผู้พิพากษานึกในพระมหากษัตริย์คุณแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตระหนักในพระราชกรณียกิจ โครงการในพระราชดำริเกี่ยวกับการพัฒนาบ้านเมืองของพระองค์ท่านและได้แนวทางการประพฤติปฏิบัติตนเป็นข้าราชการที่ดีตามรอยเบื้องพระยุคลบาท

๒.๒ พระราชกรณียกิจเกี่ยวกับการศาลยุติธรรม

วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาผู้ซึ่งจะต้องปฏิบัติหน้าที่ในพระปรมาภิไธยแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้มีจิตสำนึก ทศนคติ และการประพฤติ

๒.๓ วัฒนธรรมทางการศาล

วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาได้ทราบถึงแนวคิดและแนวทางปฏิบัติของบรรพตูลาการที่ก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองแก่สถาบันศาลยุติธรรมเป็นการกระตุ้นให้เกิดจิตสำนึกที่จะร่วมกันรักษาและเชิดชูสถาบันศาลยุติธรรมให้เจริญรุ่งเรืองสืบต่อไป

๒.๔ อุดมการณ์ของตุลาการ

วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาได้ทราบและเข้าใจถึงสิ่งที่ข้าราชการตุลาการยึดถือเป็นแนวทางในการดำรงตนและในการปฏิบัติหน้าที่อำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชนโดยได้รับความเชื่อถือว่าเป็นที่พึ่งสุดท้ายของประชาชนอย่างแท้จริง

๒.๕ การปลูกฝังจิตสำนึกและความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ผู้พิพากษา

วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาได้ทราบถึงความสำคัญของภาระหน้าที่ที่ผู้พิพากษามีต่อประชาชนในสังคม บทบาทของผู้พิพากษาในการแก้ปัญหาสังคม สถาบันศาลในฐานะที่เป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่เพื่อสร้างความยุติธรรมให้กับสังคมและเป็นที่พึ่งสุดท้ายของประชาชนมิใช่เป็นนายประชาชน

๒.๖ คุณธรรมในการครองตน ครองคน และครองงานของผู้พิพากษา

วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาได้ทราบถึงหลักคุณธรรมและวิธีการที่ควรยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อเสริมสร้างศักยภาพการปฏิบัติงานของตนเอง เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพของงาน โดยให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการและวิธีการครองตนให้ได้ชื่อว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ในทุกๆ แห่ง รวมทั้งหลักและเทคนิคการสร้างสัมพันธภาพในการปฏิบัติงานร่วมกับบุคคลระดับต่างๆ และศิลปในการทำงานให้สำเร็จโดยไม่เครียด

๒.๗ จริยธรรมตุลาการ

วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาได้ทราบถึงสิ่งที่พึงประพฤติปฏิบัติในฐานะผู้ใช้อำนาจตุลาการ โดยบรรยายถึงความเป็นมาและความสำคัญของจริยธรรมตุลาการ หลักจริยธรรมที่สำคัญ หลักธรรมทางศาสนาที่เป็นแนวทางส่งเสริมจริยธรรมตุลาการ บทวิเคราะห์คุณธรรม จริยธรรมของตุลาการในปัจจุบันเปรียบเทียบกับในอดีตที่ผ่านมา และที่คาดหวังในอนาคต

๒.๘ แนวทางในการดำรงตนของผู้พิพากษา

วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาได้ทราบถึงวิถีทางการปฏิบัติตัวของผู้พิพากษาเพื่อให้ได้รับการยอมรับนับถือและศรัทธาจากผู้อื่น โดยให้ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการดำรงตนในการพิจารณาพิพากษาคดี แนวทางการดำรงตนในหมู่คณะ ประชาชนทั่วไป และข้าราชการฝ่ายอื่น แนวทางการดำรงตนในครอบครัว และต่อญาติมิตร แนวทางการแก้ไขปัญหาเมื่อถูกขอความช่วยเหลือในเรื่องที่เกี่ยวกับงานคดี

๒.๙ ความสำคัญของหลักอาวุโส

วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาได้ทราบถึงประเพณีการปฏิบัติตัวในหมู่ผู้พิพากษาที่ดำเนินมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเกี่ยวกับความเป็นมาและความสำคัญของหลักอาวุโส ผลดีจากการยึดหลักอาวุโส วิธีการปฏิบัติต่อกันอย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงหลักอาวุโส

๒.๑๐ ความยุติธรรมตามความเป็นจริงกับความยุติธรรมตามกฎหมาย

วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาได้ทราบและคำนึงถึงแนวทาง การไปสู่ความยุติธรรมที่สังคมยอมรับ โดยให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการพิจารณา และการบูรณาการความคิด และผลกระทบทางความรู้สึก

หมวดที่ ๓ การใช้ภาษาไทย

จะใช้เวลาการศึกษาประมาณ ๑๕ ชั่วโมง โดยมีหัวข้อวิชา ดังนี้

๓.๑ หลักการเรียงความ ย่อความ

วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาได้ทบทวนหลักการเรียงความและย่อความเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน โดยทำความเข้าใจในเนื้อหาของข้อความ การเรียงลำดับเหตุการณ์ การสรุปและเรียบเรียงข้อความให้กะทัดรัดเป็นไปโดยลำดับ

๓.๒ หลักการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาไทยให้ถูกต้อง

วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาได้ทราบถึงหลักเกณฑ์ของการฟัง พูด อ่านและเขียนภาษาไทยตามหลักวิชาการ โดยใช้วิธีการบรรยาย ทำแบบทดสอบฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการฟังให้เข้าใจและจับประเด็นสำคัญได้ การใช้ถ้อยคำ เนื้อหาสาระของการพูด เวลาและสถานที่ที่ควรพูด การออกเสียงพยัญชนะที่มีกออกเสียงผิดบ่อยๆ วิธีการสร้างประโยคที่สมบูรณ์และถูกต้อง การเขียนย่อหน้า การใช้คำเชื่อมประโยค การเว้นวรรค และการใช้เครื่องหมายต่างๆ

๓.๓ การใช้ภาษาไทยในงานเขียนคำพิพากษาหรือคำสั่ง

วัตถุประสงค์เพื่อเป็นการเน้น แนะนำและกระตุ้นให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาเห็นความสำคัญของการเขียนคำพิพากษาหรือคำสั่งโดยใช้ถ้อยคำที่สละสลวยและเข้าใจง่าย วิธีการเขียนคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ดี และศึกษาตัวอย่างคำพิพากษาหรือคำสั่งที่มีหลักการเขียนถูกต้องและใช้ถ้อยคำสละสลวย

๓.๔ สำนวนโวหารในทางกฎหมาย

วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาได้ทราบและคำนึงถึงการเลือกใช้ถ้อยคำที่มีลักษณะพิเศษในทางกฎหมาย และโวหารที่นิยมใช้ในการเขียนคำพิพากษา โดยศึกษาเกี่ยวกับภาษากฎหมายไทย สำนวนโวหารที่เป็นแบบอย่างในการเขียนคำพิพากษา สำนวนโวหารที่พึงระวังในการใช้

หมวดที่ ๔ หลักเบื้องต้นในการปฏิบัติงานคดี

จะใช้เวลาการศึกษาประมาณ ๓๖ ชั่วโมง โดยมีหัวข้อวิชา ดังนี้

๔.๑ ขั้นตอนการตรวจสำนวนเพื่อสังคายน์คำคู่ความฯ และเพื่อเตรียมตัวขึ้นพิจารณาคดี

วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาได้ทราบถึงหลักสำคัญเบื้องต้นในการตรวจสำนวนก่อนมีคำสั่งและก่อนขึ้นพิจารณาคดี เป็นการฝึกนิสัยให้เป็นผู้มีความละเอียดรอบคอบและเตรียมพร้อมอยู่เสมอ โดยเฉพาะจุดสำคัญที่ควรตรวจ อาทิเช่น คำคู่ความ คำร้อง คำขอ คำแถลง ใบแต่งตั้งนายความ บัญชีพยาน เป็นต้น

๔.๒ หลักปฏิบัติเมื่อขึ้นพิจารณาคดี

วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาได้ทราบถึงการปฏิบัติและการวางตัวเมื่ออยู่บนบัลลังก์ สถานการณ์ที่เป็นไประหว่างการพิจารณาคดี การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และการไกล่เกลี่ยประนีประนอมยอมความ มารยาทในการพิจารณาคดี การวางตัวเป็นกลาง วิธีการตั้งคำถาม วิธีการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า จิตวิทยาในการพิจารณาคดี และหลักการไกล่เกลี่ยและประนีประนอมยอมความ

๔.๓ หลักการวางแผนและการควบคุมการพิจารณาคดี

วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาได้ทราบแนวทางเบื้องต้นในการวางแผนและการควบคุมการพิจารณาคดีให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลและมีการเลื่อนคดีน้อยที่สุด โดยศึกษาแนวทางในการวางแผนและการควบคุมการพิจารณาคดี รวมถึงเทคนิคในการจัดรายงานกระบวนการพิจารณา

๔.๔ ขั้นตอนการตรวจสำนวนก่อนลงมือเรียงคำพิพากษาหรือคำสั่ง

วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาได้ทราบวิธีการตรวจสำนวน และการแก้ไขข้อบกพร่องที่ตรวจพบในสำนวนก่อนเขียนคำพิพากษาหรือคำสั่ง

๔.๕ หลักเบื้องต้นในการใช้ดุลพินิจในคดีแพ่งและคดีอาญา

วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาได้ทราบถึงการเปรียบเทียบ การใช้ดุลพินิจในคดีแพ่งและคดีอาญาในเบื้องต้น

๔.๖ หลักเบื้องต้นในการเรียงคำพิพากษา

วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาได้ทราบและเข้าใจถึง หลักการเบื้องต้นในการเรียงคำพิพากษาที่ถูกต้อง และข้อบกพร่องของการเรียงคำพิพากษาที่พบบ่อยๆ เพื่อเป็นกรณีศึกษาหรือตัวอย่าง

๔.๗ ตรรกวิทยาและการใช้เหตุผลในทางกฎหมาย

วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาได้ทราบและเข้าใจในเรื่อง การคิดอย่างมีเหตุผลตามความเป็นจริง การคิดอย่างมีเหตุผลตามความสอดคล้องและการใช้ เหตุผลในทางกฎหมาย

๔.๘ ความรู้พื้นฐานในการบันทึกคำพยาน

วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาได้เรียนรู้เกี่ยวกับอุปกรณ์ และขั้นตอนการใช้เครื่องบันทึกคำพยาน รวมทั้งการวันจังหวะและการใช้ถ้อยคำที่จะบันทึก เพื่อไม่ให้เกิดการเข้าใจผิดในข้อเท็จจริงที่ถอดจากเครื่องบันทึกคำพยาน

หมวดที่ ๕ ข้อเสนอแนะเสริมในการปฏิบัติหน้าที่

จะใช้เวลาการศึกษาประมาณ ๒๑ ชั่วโมง โดยมีหัวข้อวิชา ดังนี้

๕.๑ การเสริมสร้างเชาว์ปัญญาทางอารมณ์ การแก้ปัญหาและการสร้างสรรค์กับการปฏิบัติหน้าที่ผู้พิพากษา

วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ช่วยผู้พิพากษามีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง การเสริมสร้างเชาว์ปัญญาทางอารมณ์ การแก้ปัญหาและการสร้างสรรค์เพื่อนำไปใช้ให้เกิด ประโยชน์ในการปฏิบัติงานและการดำเนินชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๒ การบริหารเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ผู้พิพากษา

วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาได้ทราบเทคนิค และวิธีการ แบ่งเวลาให้เหมาะสมในการปฏิบัติงาน การให้เวลากับครอบครัว การดูแลสุขภาพของตนเอง และกิจกรรมอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

๕.๓ แนวทางการพัฒนาจิต

วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาได้ทราบแนวทางในการฝึกฝนการสร้างพลังความคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อเพิ่มความสามารถในการใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลและการตัดสินใจที่เที่ยงตรง

๕.๔ การวางตนในสังคม

วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาระหนักถึงความสำคัญของการเกียรติศักดิ์แห่งตำแหน่งหน้าที่และการดำรงตนที่เหมาะสมในสังคม โดยให้ความสำคัญต่อทุกฝ่ายอย่างเสมอภาค

๕.๕ มารยาทในการสมาคม

วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาระหนักถึงความสำคัญของการดำรงตนและมารยาทต่างๆ เมื่อต้องสมาคมกับบุคคลอื่น เช่น การให้เกียรติข้าราชการฝ่ายอื่น มารยาทในการทักทายพูดคุย มารยาทในงานเลี้ยงต่างๆ เป็นต้น

๕.๖ ผู้พิพากษาในความคาดหวังของประชาชน

วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาได้รับทราบทัศนคติของบุคคลในสังคมที่มีต่อภาพลักษณ์และความคาดหวังในตัวผู้ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาทั้งในอดีตและปัจจุบัน

๕.๗ การปฏิบัติตนเมื่อเข้ารับการพิจารณาพิพากษาคดี

วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาได้ทราบและเข้าใจถึงธรรมเนียมปฏิบัติที่งดงามของวัฒนธรรมทางการศาล เป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ให้การศึกษาอบรมและผู้รับการศึกษาอบรม ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้และกำลังใจในการถ่ายทอดความรู้

หมวดที่ ๖ กิจกรรม

มีหัวข้อวิชาศึกษา ดังนี้

๖.๑ การฝึกสมาธิ

วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาได้ทราบแนวทางในการฝึกจิตให้รู้เท่าทันการปฏิบัติของตนเองและมีสติยั้งคิดใคร่ครวญความเหมาะสม ควรที่จะกระทำหรือไม่และยังเป็นการฝึกเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากการปฏิบัติงาน

๖.๒ ฝึกการใช้เครื่องบันทึกพยาน และคอมพิวเตอร์

๓.๒ การศึกษาอบรมการพิจารณาพิพากษาคดี

เมื่อได้รับการศึกษาอบรมปฐมนิเทศเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้ช่วยผู้พิพากษาจะไปรับการศึกษาดูงานการพิจารณาพิพากษาคดีในศาลตามที่คณะกรรมการอำนวยการศึกษาอบรม

๓.๓ การศึกษาอบรมภาควิทยากร จะแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ วิชาการ ประกอบด้วย ๗ หมวดวิชา ดังนี้

หมวดที่ ๑ ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานคดีแพ่งและคดีอาญา

วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาทราบถึงลำดับขั้นตอนของกระบวนการพิจารณาคดีแพ่งและคดีอาญาในศาลชั้นต้น หลักสำคัญของกระบวนการพิจารณาที่ต้องใช้ในการปฏิบัติงานคดี การใช้ดุลพินิจในเรื่องต่างๆ รวมทั้งกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีหัวข้อการศึกษาดังนี้

คดีแพ่ง

๑.๑ การตรวจและสั่งคำคู่ความ คำร้อง คำขอ ฯลฯ ในการพิจารณาคดีของศาลชั้นต้น

ศึกษาทบทวนเกี่ยวกับรายละเอียดที่ต้องตรวจดูในคำคู่ความ คำร้อง คำขอ คำแถลง ใบแต่งตั้งทนายความ บัญชีพยาน การตรวจสอบรูปแบบของเอกสารที่ยื่นและกระบวนการพิจารณาที่ดำเนินการไปแล้วก่อนมีคำสั่ง และแนวทางในการมีคำสั่งที่เหมาะสมแก่รูปเรื่อง

๑.๒ การชี้สองสถาน

ศึกษาดังข้ออย่างลักษณะคดีที่ควรชี้สองสถาน การตรวจพิจารณาคำคู่ความเพื่อกำหนดประเด็นข้อพิพาท การใช้ถ้อยคำในการกำหนดประเด็นข้อพิพาท การกำหนดหน้าที่นำสืบ การทำแผนที่พิพาทตามที่จำเป็น

๑.๓ การไกล่เกลี่ยเพื่อให้เกิดการตกลงหรือประนีประนอมยอมความ ประเด็นศึกษาที่สำคัญ คือ ศิลปในการจูงใจให้คล้อยตามสิ่งที่ควรคำนึงถึงในการทำสัญญาประนีประนอมยอมความ

๑.๔ การพิจารณาและสืบพยาน

ประเด็นศึกษาที่สำคัญ คือ หลักในการพิจารณาคดีและข้อยกเว้น ข้อควรคำนึงในการนัดและเลื่อนการสืบพยาน หลักในการบันทึกคำพยาน ปัญหาที่พบบ่อยในระหว่างการสืบพยานและวิธีการแก้ไข

๑.๕ การพิจารณาโดยขาดนัด

ประเด็นศึกษาที่สำคัญ คือ เปรียบเทียบการขาดนัดยื่นคำให้การ การขาดนัดพิจารณา และกระบวนการพิจารณาเมื่อมีการขาดนัดตามกฎหมายเดิมและที่แก้ไขใหม่

๑.๖ การรับฟังพยานหลักฐานและวินิจฉัยข้อเท็จจริง

ประเด็นศึกษาที่สำคัญ คือ หลักการรับฟังข้อเท็จจริงให้เป็นที่ยุติ หลักการวิเคราะห์ข้อเท็จจริง และการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน

๑.๗ การเขียนและการอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดี

ประเด็นศึกษาที่สำคัญ คือ การตรวจสอบเนื้อหาของคดีและวางเค้าโครงโดยลำดับ วิธีการใช้ถ้อยคำที่ถูกต้องและเหมาะสม การทำความเข้าใจ และข้อพึงปฏิบัติก่อนอ่านและวิธีการอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่ง

๑.๘ การกำหนดค่าเสียหาย ค่าสินไหมทดแทน เบี้ยปรับ และค่าฤชาธรรมเนียม

ประเด็นศึกษาที่สำคัญ คือ การศึกษาข้อเท็จจริงและหลักกฎหมายที่นำมาประกอบการพิจารณา และการใช้ดุลพินิจในการกำหนดให้เหมาะสม

๑.๙ การบังคับคดี

ประเด็นศึกษาที่สำคัญ คือ ศึกษาวิธีการและกำหนดเวลาในการบังคับคดี และการบังคับคดีกรณีที่บุคคลภายนอกเข้ามาเกี่ยวข้องกับกระบวนการบังคับคดี และการบังคับคดีนอกเขตศาล

๑.๑๐ กระบวนการพิจารณาเมื่อมีการอุทธรณ์ ฎีกา ขอบเขตการบังคับ

ศึกษาหลักสำคัญในการตรวจอุทธรณ์ ฎีกา คำสั่งระหว่างพิจารณา ปัญหาข้อเท็จจริง และปัญหาข้อกฎหมาย และวิธีพิจารณาหลักประกันประเภทต่างๆ

๑.๑๑ การพิจารณาคดีใหม่

ศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการพิจารณาในชั้นขอพิจารณาคดีใหม่ตามกฎหมายเดิมและที่แก้ไขแล้ว

๑.๑๒ การพิจารณาคดีมีโน้ตและคดีไม่มีข้อยุ่งยาก

ศึกษาลักษณะสำคัญของคดีและวิธีพิจารณาคดีทั้งสองประเภท

๑.๑๓ การพิจารณาคดีที่ไม่มีข้อพิพาท

ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาในกรณีที่ดำเนินไปตามปกติ กับกระบวนการพิจารณาเมื่อมีผู้คัดค้านเข้ามาในคดี

๑.๑๔ อนุญาตตุลาการ

ศึกษาประเภทและวิธีดำเนินการของอนุญาตตุลาการ และการบังคับคดีตามคำชี้ขาดของอนุญาตตุลาการ

๑.๑๕ การไต่สวนในคดี

ศึกษาความหมายของการไต่สวน กรณีที่จะต้องทำการไต่สวน และวิธีการไต่สวนและมีคำสั่ง

๑.๑๖ รายงานพิสดาร

ศึกษาลักษณะของรายงานพิสดาร เมื่อใดจึงต้องจดรายงานพิสดาร และตัวอย่างรายงานพิสดาร

๑.๑๗ ละเมิดอำนาจศาล

ประเด็นศึกษาที่สำคัญ คือ ข้อพึงระวังในการดำเนินการเรื่องละเมิดอำนาจศาล วิธีการดำเนินการ และประสบการณ์เกี่ยวกับการละเมิดอำนาจศาล

คดีอาญา

๑.๑ การตรวจและสั่งคำฟ้อง คำให้การและคำร้อง

ศึกษารายการสำคัญที่ต้องมีในคำฟ้อง ข้อสังเกตเกี่ยวกับคำให้การที่บรรยายข้อเท็จจริง และแนวทางการมีคำสั่งที่เหมาะสมแก่รูปเรื่อง

๑.๒ การพิจารณาและสืบพยาน

ศึกษาหลักในการพิจารณาคดีและข้อยกเว้น ขอบเขตและความเหมาะสมในการที่ศาลจะถามโจทก์ จำเลย หรือพยาน และศึกษาข้อแนะนำเกี่ยวกับการบันทึกคำพยานในคดีอาญา

๑.๓ กระบวนพิจารณาเกี่ยวกับการสืบพยานเด็ก

ศึกษาแนวคิดและเหตุผลของมาตรการคุ้มครองการสอบปากคำเด็กโดยสังเขป

๑.๔ การรับฟังพยานหลักฐานและวินิจฉัยข้อเท็จจริง

ประเด็นศึกษาที่สำคัญ คือ หลักการรับฟังพยานหลักฐานในระบบกล่าวหา ข้อพิจารณาถึงความเชื่อถือได้ของพยานหลักฐาน และการยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้จำเลย

๑.๕ การเขียนและการอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งวินิจฉัยชี้ขาดคดี

ศึกษารูปแบบของคำพิพากษาหรือคำสั่ง ถ้อยคำ และสำนวนโวหารที่มักใช้ในการเขียนคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีอาญา ข้อสังเกตเกี่ยวกับบทมาตราที่ยกขึ้นปรับ และขั้นตอนการดำเนินการอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่ง

๑.๖ ดุลพินิจเกี่ยวกับโทษ การคุมประพฤติและวิธีการเพื่อความปลอดภัย

ศึกษาหลักเกณฑ์และมาตรฐานการกำหนดโทษ ข้อเท็จจริงที่นำมาพิจารณาประกอบการรอกการกำหนดโทษ การลงโทษ หรือรอกการลงโทษ ข้อควรพิจารณา ระหว่างการใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยกับการคุมประพฤติและการฟื้นฟูผู้กระทำความผิด

๑.๗ กระบวนพิจารณาเมื่อมีการอุทธรณ์ ฎีกา

ศึกษาหลักสำคัญในการตรวจอุทธรณ์ ฎีกา และการขอถอนอุทธรณ์ ฎีกา

๑.๘ การออกหมายเรียก หมายอาญา

ประเด็นศึกษาที่สำคัญ คือ ข้อควรพิจารณาก่อนออกหมายการขอให้ปล่อยจากการควบคุม ชังหรือจำคุกที่กระทำไปโดยมิชอบ การปล่อยชั่วคราว

กฎ ระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานคดี

ศึกษากฎกระทรวง ระเบียบราชการฝ่ายตุลาการ ระเบียบกระทรวงยุติธรรม ระเบียบสำนักงานศาลยุติธรรม และคำแนะนำของประธานศาลฎีกาที่ใช้ในการปฏิบัติงานคดี

หมวดที่ ๒ ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในศาลยุติธรรมที่มีกระบวนการพิจารณาพิเศษ

วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาทราบถึงขั้นตอนและวิธีพิจารณาคดีในศาลที่มีกระบวนการพิจารณาบางอย่างแตกต่างไปจากคดีแพ่งและคดีอาญาโดยทั่วไปโดยศึกษากระบวนการพิจารณาคดีในศาลแต่ละศาลเรียงตามลำดับขั้นตอน โดยใช้เวลาในการศึกษาประมาณ ๑๒ ชั่วโมง ซึ่งมีหัวข้อการศึกษาประกอบด้วย

๒.๑ การพิจารณาคดีอาญาในศาลแขวง

๒.๒ การพิจารณาคดีในศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง

๒.๓ การพิจารณาคดีในศาลแรงงานกลาง

๒.๔ การพิจารณาคดีในศาลภาษีอากรกลาง

๒.๕ การพิจารณาคดีในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้า

ระหว่างประเทศกลาง

๒.๖ การพิจารณาคดีในศาลล้มละลายกลาง

หมวดที่ ๓ ความรู้เกี่ยวเนื่องกับการปฏิบัติงานคดี

วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาทราบถึงหลักวิชาการและวิทยาการใหม่ๆ ที่นำมาใช้ประกอบการพิจารณาพิพากษาคดี โดยใช้ระยะเวลาในการศึกษารวมประมาณ ๑๘ ชั่วโมง ซึ่งมีหัวข้อการศึกษาประกอบด้วย

๓.๑ การตีความกฎหมาย

ศึกษาหลักการตีความกฎหมาย และสรุปความคิดรวบยอด

๓.๒ การคุ้มครองประเพณีและการลงโทษจำคุกผู้กระทำความผิด

ศึกษากระบวนการดำเนินการคุ้มครองประเพณีและการลงโทษจำคุกผู้กระทำความผิดเรียงตามลำดับขั้นตอน

๓.๓ การพิสูจน์หลักฐาน

ศึกษากระบวนการดำเนินการพิสูจน์หลักฐานเรียงตามลำดับขั้นตอน

๓.๔ หลักการสืบสวนและการสอบสวน

ศึกษากระบวนการดำเนินการสืบสวนและการสอบสวนตามลำดับขั้นตอน

๓.๕ การตรวจร่างกายและวัตถุพยานทางการแพทย์

ศึกษาวิธีการดำเนินการตรวจร่างกายและวัตถุพยานทางการแพทย์โดยฝึกทักษะการหาข้อสังเกต

๓.๖ การตรวจสุขภาพจิตและความเห็นของจิตแพทย์

ศึกษาวิธีการดำเนินการตรวจตรวจสุขภาพจิตและความเห็นของจิตแพทย์โดยฝึกทักษะการหาข้อสังเกต

หมวดที่ ๔ ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่ต้องใช้ในการปฏิบัติงาน

วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาได้มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่ใช้ในการพิจารณาพิพากษาคดีอยู่เสมอ นอกเหนือจากกฎหมายแพ่ง กฎหมายอาญา กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งมีหัวข้อการศึกษาดังนี้

๔.๑ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อ

จิตและประสาท

ศึกษาประเภทและลักษณะของยาเสพติดให้โทษและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท

๔.๒ กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิต

และประสาท

ศึกษาเนื้อหาของกฎหมายส่วนที่เกี่ยวข้องกับคดีที่ขึ้นมาสืบสวนอยู่เสมอ

๔.๓ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการพนัน

ศึกษาประเภทของการพนันและวิธีการเล่นพนัน

๔.๔ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมายการพนัน

ศึกษาเนื้อหาของกฎหมายส่วนที่เกี่ยวข้องกับคดีที่ขึ้นศาลอยู่เสมอ

๔.๕ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอาวุธปืน

ศึกษาลักษณะของอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืนประเภทต่างๆ

๔.๖ ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายอาวุธปืน

ศึกษาเนื้อหาของกฎหมายส่วนที่เกี่ยวข้องกับคดีที่ขึ้นศาลอยู่เสมอ

๔.๗ พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมฯ

ศึกษาวัตถุประสงค์และหลักการของกฎหมายที่นำไปปรับใช้แก่คดี

๔.๘ พระราชบัญญัติเช็คฯ

ศึกษาเนื้อหาของกฎหมายส่วนที่เกี่ยวข้องกับคดีที่ขึ้นศาลอยู่เสมอ

๔.๙ กฎหมายใหม่ในยุคโลกาภิวัตน์ที่ควรรู้

ศึกษาหลักการสำคัญโดยสังเขปของกฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ข้อมูลข่าวสาร การฟอกเงิน การป้องกันและการผูกขาดทางการค้า ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ อาชญากรรมข้ามชาติ คดีอาญาระหว่างประเทศ สถาบันการเงิน การเงินการคลัง หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ สิทธิมนุษยชน ฯลฯ

หมวดที่ ๕ ความรู้เกี่ยวกับองค์กรและกระบวนการตามรัฐธรรมนูญ

วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาทราบถึงประเภทขององค์กรและกระบวนการสำคัญที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ อำนาจหน้าที่และการดำเนินการขององค์กรและขั้นตอนของกระบวนการดังกล่าว โดยใช้ระยะเวลาการศึกษาประมาณ ๑๘ ชั่วโมง ซึ่งมีหัวข้อการศึกษาดังนี้

๕.๑ คณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา

๕.๒ ศาลรัฐธรรมนูญ

๕.๓ ศาลปกครอง

๕.๔ คณะกรรมการการเลือกตั้ง

๕.๕ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

๕.๖ การดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

หมวดที่ ๖ การเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และบุคลิกภาพบุคลากร

วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาได้ทราบถึงหลักการและนโยบายด้านการให้บริการประชาชนของสำนักงานศาลยุติธรรม ตลอดจนได้ตระหนักถึงภาระหน้าที่ การดำรงตน และการปฏิบัติตนที่เหมาะสมของผู้พิพากษา โดยใช้ระยะเวลาการศึกษาประมาณ ๓๐ ชั่วโมง ซึ่งมีหัวข้อการศึกษาดังนี้

๖.๑ หลักการและนโยบายในการให้บริการประชาชนของสำนักงานศาลยุติธรรม

๖.๒ แนวทางในการปฏิบัติหน้าที่เพื่ออำนวยความสะดวกยุติธรรมให้แก่ประชาชน
ให้ความรู้ อบรม การปลูกจิตสำนึกในการให้บริการที่ดีแก่ประชาชน และการเข้าใจถึงธรรมชาติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

๖.๓ การดำรงตนให้เป็นตัวอย่างแก่บุคคลในสังคม
ศึกษาอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติตนให้ได้ชื่อว่าเป็นผู้มีคุณธรรม มีความรู้และสง่างามอยู่เสมอ และการปฏิบัติตนให้ประชาชนไว้วางใจว่าเป็นผู้มีความบริสุทธิ์ยุติธรรม

๖.๔ การสร้างมนุษยสัมพันธ์
ศึกษาอบรมเกี่ยวกับการมีมนุษยสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับบุคคลต่างๆ อาทิเช่น ผู้พิพากษาที่มีอาวุโสกว่า ผู้พิพากษารุ่นรุ่น ผู้พิพากษารุ่นหลัง ข้าราชการตุลาการ ศาล เพื่อนฝูง และบุคคลทั่วไป

๖.๕ ความรับผิดชอบของผู้พิพากษาต่อปัญหาสังคมในปัจจุบัน
ปลูกจิตสำนึกให้คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของสังคม ประเทศชาติก่อนประโยชน์ส่วนตน การให้ความสำคัญ ให้โอกาส และเห็นอกเห็นใจผู้ด้อยโอกาสในสังคม หรือผู้ด้อยโอกาสกว่า และการเสียสละ

๖.๖ บุคลิกภาพที่เหมาะสมของตุลาการ
อบรมลักษณะบุคลิกภาพที่ทำให้ประชาชนเกิดความเลื่อมใสศรัทธาและเชื่อถืออันจะนำไปสู่ความเชื่อมั่นในสถาบันศาลยุติธรรม

๖.๗ จริยธรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในทางอรรถคดีและในทางธุรการ

๖.๘ จริยธรรมเกี่ยวกับครอบครัวและเกี่ยวกับกิจการอื่น

๖.๙ ประสพการณ์ชีวิตที่ควรทราบ

๖.๑๐ งานรัฐพิธีและงานพระราชพิธี

ศึกษางานรัฐพิธีและงานพระราชพิธีที่ควรทราบ ความเป็นมาและความสำคัญ

หมวดที่ ๗ การฝึกปฏิบัติ

วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาได้ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาที่สำคัญเพื่อให้เกิดความคล่องตัวเมื่อต้องลงมือปฏิบัติงานจริง ได้เรียนรู้ข้อบกพร่องของตนเอง และทำการปรับปรุงแก้ไข โดยใช้เวลาในการศึกษาอบรมไม่น้อยกว่า ๔๒ ชั่วโมง ซึ่งมีหัวข้อการศึกษาดังนี้

๗.๑ กระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการตรวจและสั่งค่าคู่ความ คำร้อง คำขอ ฯลฯ

๗.๒ กระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการชี้สองสถาน

๗.๓ กระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการสืบพยาน

๗.๔ การเขียนคำพิพากษาหรือคำสั่งวินิจฉัยชี้ขาดคดี

ส่วนที่ ๒ การศึกษาดูงาน โดยจะศึกษาดูงานศาลและหน่วยงานทั้งในส่วนกลางและในส่วนภูมิภาค

ส่วนที่ ๓ กิจกรรมการศึกษาดูงานนอกเวลา เช่น ภาษาอังกฤษ กีฬา ลีลาศ การร้องเพลง และการพูดในที่สาธารณะ

หลังจากนั้นจะไปเข้ารับการศึกษาดูงานการพิจารณาคดีในรอบที่สองต่อไป

ผู้ช่วยผู้พิพากษาที่ได้รับการศึกษาดูงานครบกำหนดแล้ว คณะกรรมการประเมินผลการศึกษาดูงานจะพิจารณาผลการศึกษาดูงานปฐมนิเทศ ผลการศึกษาดูงานวิทยากร และผลการศึกษาดูงานการพิจารณาคดี ซึ่งหากผลการศึกษาดูงานเป็นไปตามมาตรฐานของ ก.บ.ศ. ก็จะเสนอขอแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาประจำศาล

๔. การศึกษาดูงานต่อเนื่อง

แม้ว่าจะได้มีการจัดให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาได้เข้ารับการศึกษาดูงานเบื้องต้น ก่อนที่จะมีการแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาประจำศาลแล้วก็ตาม แต่เนื่องจากสภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา ผู้พิพากษาซึ่งมีหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาคดีจึงต้องมีความรู้ความสามารถรอบด้านทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่เสมอ เพื่อให้ผู้พิพากษาจะได้พัฒนาศักยภาพของตนเองให้สอดคล้องกับภารกิจของตำแหน่งที่จะได้รับแต่งตั้งให้ไปปฏิบัติงานต่อไป

โดยที่การพัฒนาข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรมมีความจำเป็นดังกล่าวนั้น คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม (ก.ต.) จึงได้มีมติเห็นชอบให้แต่งตั้งคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม จัดทำแผน สร้างและพัฒนาหลักสูตรการอบรมข้าราชการตุลาการ ซึ่งได้จัดทำหลักสูตรการอบรมข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรมขึ้น ในการนี้คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมได้มีมติเห็นชอบหลักสูตรการอบรมและคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมมีมติเห็นชอบ

คณะกรรมการกำกับหลักสูตรและแผนการพัฒนาข้าราชการศาลยุติธรรม ประกอบด้วย รองประธานศาลฎีกาคนที่ ๒ เป็นประธานกรรมการ โดยมีกรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ประธานศาลอุทธรณ์หรือผู้แทน อธิบดีผู้พิพากษาศาลแพ่ง อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญา อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษหรือศาลพิเศษที่มีอาวุโสสูงสุด อธิบดีผู้พิพากษาศาลภาค ๑ และ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมหรือผู้แทน ส่วนกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีจำนวนไม่เกิน ๕ คน ซึ่งคัดเลือกและแต่งตั้งโดยคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม (ก.บ.ศ.) จากข้าราชการตุลาการ ซึ่งดำรงตำแหน่งในศาลฎีกาและศาลอุทธรณ์ศาลละสองคน และบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญ ทางด้านการบริหารและการจัดการ หรือด้านอื่นใดที่ ก.บ.ศ. เห็นสมควรอีก ๑ คน โดยมี ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรมเป็นกรรมการและเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมดูแลให้การอบรมหลักสูตรต่างๆ เป็นไปโดยเรียบร้อยตรงตามวัตถุประสงค์ ตลอดจนมีอำนาจหน้าที่เสนอแนะนโยบายเพื่อพัฒนาหลักสูตรการอบรมและกระบวนการอบรมให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ตามข้อ ๕ และข้อ ๘ ของระเบียบดังกล่าว

สำหรับคณะกรรมการอำนวยการอบรมและพัฒนาข้าราชการตุลาการ ศาลยุติธรรม ประกอบด้วยกรรมการจำนวนไม่น้อยกว่า ๓ คน แต่ไม่เกิน ๕ คน ซึ่ง ก.บ.ศ. คัดเลือก จากข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรม โดยกรรมการที่มีอาวุโสสูงสุดเป็นประธาน และกรรมการที่มี อวุโสต่ำสุดเป็นเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่ ดูแลการอบรมให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ กำหนดวิทยากรในหลักสูตรที่รับผิดชอบ เปลี่ยนแปลง แก้ไขหัวข้อและระยะเวลาการอบรม ตามความเหมาะสม ตลอดจนประเมินผลการอบรมแต่ละหลักสูตร และสรุปผลพร้อมรายงานไปยัง เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม เพื่อเสนอ ก.บ.ศ. และ ก.ต. พิจารณา ตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๙ และข้อ ๑๐ ของระเบียบดังกล่าว

ด้วยเหตุนี้ สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม สำนักงาน ศาลยุติธรรม โดยวิทยาลัยข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรมจึงได้จัดการอบรมและพัฒนาข้าราชการ ตุลาการศาลยุติธรรมขึ้น โดยในการศึกษาอบรมแต่ละหลักสูตรจะประกอบด้วย การรับฟังบรรยาย

ทั้งนี้ การศึกษาอบรมต่อเนื่องนั้นจะมีทั้งหลักสูตรการศึกษาอบรมที่ผู้พิพากษาต้องผ่านการอบรม และหลักสูตรการศึกษาอบรมเฉพาะที่ผู้พิพากษาซึ่งจะได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งบางตำแหน่งต้องผ่านการอบรม ซึ่งมีรายละเอียดพอสังเขป ดังนี้

๔.๑ การศึกษาอบรมของผู้พิพากษาในระดับต่างๆ จะเป็นหลักสูตรที่ผู้พิพากษาทุกท่านต้องผ่านการอบรมจึงจะเลื่อนระดับขั้นได้ แบ่งออกเป็น

๔.๑.๑ หลักสูตรผู้พิพากษาประจำศาล

การอบรมในหลักสูตรนี้มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาความสามารถในการดำเนินกระบวนการพิจารณาและพิพากษาคดี ความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ในปัจจุบัน ความสามารถในการคาดหมายผลกระทบในทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ความรู้เบื้องต้นในการบริหารจัดการ การบริหารงานคดี ความสามารถในการใช้ภาษาไทยเชิงกฎหมายได้โดยถูกต้องเหมาะสม มีทักษะในการไกล่เกลี่ยและระงับข้อพิพาท ตลอดจนสร้างเสริมจริยธรรมและการวางตัวที่เหมาะสม ซึ่งประกอบด้วย การบรรยาย การอภิปราย และการศึกษาดูงานของผู้พิพากษาประจำศาลรุ่นละประมาณ ๗๐ คน เป็นระยะเวลา ๑๔ วันทำการ โดยมีขอบเขตเนื้อหา ดังนี้

หมวดที่ ๑ ทักษะ ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายใหม่ (๖ ชั่วโมง)

หมวดที่ ๒ ความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดี (๓๐-๔๕ ชั่วโมง)

-เทคนิคการไกล่เกลี่ย

-การรับฟังและวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริง

-การวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมาย

-บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

-การใช้ดุลยพินิจในการลงโทษในคดีอาญา

-การใช้ดุลยพินิจในการกำหนดค่าสินไหมทดแทนและค่าฤชาธรรมเนียม

-การเขียนคำพิพากษาและวาทกรรม

-การสั่งคำคู่ความ คำร้อง และคำขอ

หมวดที่ ๓ ความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการบริหารคดี (๑๒ ชั่วโมง)

-การทำหน้าที่เป็นผู้พิพากษาองค์คณะ

-เทคนิคการควบคุมการพิจารณาคดี

หมวดที่ ๔ ความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการสื่อสาร (๑๒ ชั่วโมง)

- การสื่อสารระหว่างบุคคล
- เทคนิคการฟังและการพูด
- เทคนิคการสื่อสารด้วยการเขียน

หมวดที่ ๕ ความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการบริหารจัดการภายในสำนักงาน
ศาลยุติธรรม(๑ ชั่วโมง ๓๐ นาที)

หมวดที่ ๖ ความรู้ ทักษะเกี่ยวกับสหวิทยาการ (๑๘ ชั่วโมง)

- ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สังคมและวัฒนธรรม
- สภาพชีวิตโดยทั่วไปของคนในสังคมไทย
- บทบาทของศาลยุติธรรมเกี่ยวกับปัญหาเศรษฐกิจ
- บทบาทของศาลยุติธรรมเกี่ยวกับปัญหาการเมืองการปกครอง

หมวดที่ ๗ ความรู้ ทักษะเกี่ยวกับจริยธรรมและการครองตน (๖ ชั่วโมง)

หมวดที่ ๘ การศึกษาดูงานภายในประเทศ (๙ ชั่วโมง)

สำหรับการประเมินผล ผู้ผ่านการประเมินจะต้องเข้ารับการอบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๕ ของระยะเวลาอบรมตลอดหลักสูตร และมีกิจวัตรและการกระทำแบบสอบถามระหว่างการอบรมและหลังการอบรมโดยผู้ผ่านการอบรมจะได้รับวุฒิบัตรการอบรม

๔.๑.๒ หลักสูตรผู้พิพากษาศาลชั้นต้น

การอบรมมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาทักษะการบริหารและการพัฒนาตนเองของผู้พิพากษาศาลชั้นต้น เพื่อให้สอดคล้องกับวิทยาการที่พัฒนาอยู่เสมอ และการเตรียมความพร้อมสำหรับการเข้ารับภาระหน้าที่ในการบริหารงานศาลในระดับต่างๆ ต่อไป โดยการอบรมประกอบด้วย การรับฟังบรรยาย การอภิปราย และการศึกษาดูงานของข้าราชการตุลาการชั้น ๒-๓ จำนวนไม่เกิน ๖๐ คน ระยะเวลาอบรม ๑๘ วันทำการ(๑๐๘ ชั่วโมง)ซึ่งขอบเขตเนื้อหาของหลักสูตรประกอบด้วย

(๑) ภาควิทยาการ มีรูปแบบเป็นการบรรยายหรืออภิปรายโดยผู้เชี่ยวชาญหรือการบรรยายและอภิปรายนำเพื่อให้ข้อมูลเบื้องต้น รวมถึงให้ผู้เข้าอบรมร่วมกันแสดงความคิดเห็นในลักษณะการสัมมนา

(๒) ภาคการศึกษาส่วนบุคคลและการศึกษาดูงาน โดยผู้รับการอบรมจัดทำเอกสารทางวิชาการในลักษณะการศึกษาส่วนบุคคลเสนอต่อสำนักงานศาลยุติธรรมตามหัวข้อและเค้าโครงที่กำหนด และนำผลการศึกษาเสนอต่อที่ประชุมของผู้เข้ารับการอบรมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ตลอดจนเข้ารับฟังการบรรยายและศึกษาดูงานในหน่วยงานต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับ

หมวดที่ ๑ ความรู้ ทักษะเกี่ยวกับกฎหมาย ซึ่งหัวข้อวิชาอาจเปลี่ยนแปลงตามการพัฒนาของกฎหมาย (๑๕ ชั่วโมง)

- กฎหมายมหาชน
- กฎหมายรัฐธรรมนูญทางอิเล็กทรอนิกส์และอาชญากรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
- กฎหมายเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ
- กฎหมายพิเศษ
- แนวคิดและเจตนารมณ์ในกฎหมายพิเศษที่ใช้ในศาลต่างๆ

หมวดที่ ๒ ความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดี (๑๘ ชั่วโมง)

- แนวคิดในการใช้เหตุผลในคำพิพากษาหรือคำสั่งต่างๆ
- การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในการพิจารณาคดี
- การใช้ดุลยพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์
- ดุลยพินิจในการกำหนดโทษและค่าเสียหาย
- การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนโดยศาลยุติธรรม
- ระบบการพิจารณาคดีเปรียบเทียบ

หมวดที่ ๓ ความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการบริหารคดี (๓ ชั่วโมง)

หมวดที่ ๔ ความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการสื่อสาร (๓ ชั่วโมง)

หมวดที่ ๕ ความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการบริหาร (๑๘ ชั่วโมง)

- องค์กรและการจัดการ
- การบริหารทรัพยากรบุคคล
- ทักษะในการเป็นผู้บริหาร
- การคลังและการจัดทำงบประมาณ
- แนวนโยบายและแผนกลยุทธ์ของศาลยุติธรรม
- การแสดงความคิดเห็นและการนำเสนอต่อสาธารณะ

หมวดที่ ๖ ความรู้ ทักษะเกี่ยวกับสหวิทยาการ (๑๘ ชั่วโมง)

- อาชญาวิทยาและกระบวนการยุติธรรม
- หลักเศรษฐศาสตร์
- ปัญหาสังคมและการเมืองไทย
- สิทธิมนุษยชน

-จิตวิทยาสำหรับตุลาการ

หมวดที่ ๗ ความรู้ ทักษะเกี่ยวกับจริยธรรมการครองตน (๑๕ ชั่วโมง)

-หลักศาสนาและจริยธรรมกับงานตุลาการ

-อุดมการณ์ของตุลาการ

-ความรู้เกี่ยวกับระเบียบพิธีสำหรับผู้บริหาร

-การบริหารจิตตามแนวทางของศาสนา

-การเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท

หมวดที่ ๘ ความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการพัฒนาตนเอง (๑๒ ชั่วโมง)

-ระเบียบวิธีการวิจัย

หมวดที่ ๙ การศึกษาดูงาน (๙ ชั่วโมง) ซึ่งประเด็นการศึกษาดูงาน ได้แก่

-โครงสร้างขององค์กร และการบริหารจัดการ

-อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

-เทคโนโลยีที่ใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

-ความทุ่มเทและประสิทธิภาพของผู้บริหารและพนักงาน

-แนวทางในการประยุกต์ใช้กับศาลยุติธรรม

ในส่วนการประเมินผลการอบรมจะประเมินเป็นรายบุคคล โดยพิจารณา

(๑) ผลงานการศึกษาดูงานส่วนบุคคล/เอกสารวิชาการ ซึ่งผู้เข้ารับการศึกษาดูงาน
อบรมเสนอต่อสำนักงานศาลยุติธรรมโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการที่รับผิดชอบในเรื่องนี้

(๒) การเข้ารับการอบรมตลอดหลักสูตรโดยมีเวลาในการเข้ารับการอบรมไม่น้อย
กว่าร้อยละ ๘๕ ของระยะเวลาการอบรมทั้งหมด

๔.๑.๓ หลักสูตรผู้พิพากษาผู้บริหารในศาลชั้นต้น

การอบรมมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะหลักของผู้รับการอบรม
เพื่อเตรียมความพร้อมในการบริหารงานในศาลชั้นต้นให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม
กับสถานการณ์ในปัจจุบัน ความเป็นผู้นำในการบริหารงานยุติธรรม และเสริมสร้างคุณธรรม
จริยธรรมในการบริหาร โดยวิธีการอบรม แบ่งออกเป็น

(๑) การเสริมสร้างความรู้ โดยวิธีการรับฟังบรรยาย การอภิปราย กรณีศึกษา
การระดมสมองตามหลักวิชาการในห้องเรียนและการฝึกปฏิบัติ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับ
นักบริหารที่ประสบความสำเร็จและเป็นที่ยอมรับทั่วไป การอภิปรายกลุ่มระหว่างนักบริหาร

(๒) การสรุปผลการเรียนรู้ โดยวิธีการศึกษาวิจัยส่วนบุคคล (Individual
Study) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบการบริหารงาน และการพัฒนาระบบบริหารงานคดี
ตลอดจนการศึกษากลุ่ม (Group Project) เพื่อร่วมวิเคราะห์การแก้ไขปัญหาการบริหารในระดับ

ทั้งนี้ การอบรมมีระยะเวลา ๓ เดือน ซึ่งผู้เข้ารับการอบรมประกอบด้วย ข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรมรุ่นละประมาณ ๖๐ คนโดยมีคุณสมบัติ

(๑) ต้องเป็นข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรมมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบสองปีและ ได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าชั้น ๓ ขั้นสูงสุด

(๒) ได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการบริหารหลักสูตรว่าเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมที่จะได้รับตำแหน่งผู้บริหารในศาลชั้นต้นโดยความเห็นชอบของ คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม

(๓) สามารถเข้ารับการอบรมได้ตลอดหลักสูตร และมีความพร้อมที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเอง

สำหรับขอบเขตเนื้อหาการอบรม ประกอบด้วย

(๑) ช่วงก่อนการอบรม (Pre-Session) โดยมีระยะเวลาสองวันทำการและมีขึ้นก่อนการอบรมเป็นเวลา ๑ เดือน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและความร่วมมือของผู้รับการอบรมซึ่งสำคัญต่อความสำเร็จของการอบรม และเพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้มีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นปัญหา เนื้อหาสาระ และวิธีการอบรม

(๒) ช่วงดำเนินการอบรม (During-Session) โดยมีระยะเวลา ๑๒ สัปดาห์ ๓๔๔ ชั่วโมง ซึ่งแบ่งเป็น ๓ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ การบรรยายอภิปราย (๑๕๖ ชั่วโมง)

หมวดที่ ๑ ความรู้ ทักษะเกี่ยวกับเรื่องทั่วไป (๙ ชั่วโมง)

-ระบบสารสนเทศสำหรับนักบริหาร

-ความรู้เกี่ยวกับงานราชพิธี งานรัฐพิธี และเครื่องราชอิสริยาภรณ์

หมวดที่ ๒ ความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการบริหาร (๗๕ ชั่วโมง)

-หลักการบริหาร (๑๕ ชั่วโมง)

(๑) สภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการบริหาร

(๒) ระบบการบริหารกิจการที่ดี

(๓) การปฏิรูปราชการแผ่นดิน

(๔) การบริหารการเปลี่ยนแปลง

-การบริหารงาน (๔๕ ชั่วโมง)

(๑) การพัฒนาวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ในการบริหาร

(๒) การบริหารสู่ความเป็นเลิศ

- (๓) การจัดการเชิงกลยุทธ์
- (๔) การพัฒนาองค์การ
- (๕) นโยบายสาธารณะ
- (๖) การบริหารและประเมินผลโครงการ
- (๗) การบริหารการคลังและพัสดุของหน่วยงานอิสระ
- (๘) การจัดการงบประมาณแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์
- (๙) กลยุทธ์การบริหารงบประมาณ
- (๑๐) การตัดสินใจทางการบริหาร
- (๑๑) กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์เชิงรุก
- (๑๒) กลยุทธ์การพัฒนางานบริการ
- (๑๓) กระบวนการวิจัยเพื่อการพัฒนา
- (๑๔) การดำเนินการทางวินัย
- (๑๕) ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่
- การบริหารคน (๑๕ ชั่วโมง)
 - (๑) ภาวะผู้นำและศิลปการจูงใจ
 - (๒) การบริหารความขัดแย้ง
 - (๓) การบริหารทีมงาน
 - (๔) การบริหารทรัพยากร
 - (๕) การบริหารทรัพยากรมนุษย์

หมวดที่ ๓ ความรู้ทักษะเกี่ยวกับการบริหารงานคดี (๗๒ ชั่วโมง)

- นโยบายการบริหารงานศาลยุติธรรม
- การนำนโยบายศาลยุติธรรมไปสู่การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ
- หลักและเทคนิคการบริหารงานคดี
- เทคนิคการให้คำแนะนำและการปรึกษาคดี
- เทคนิคการไกล่เกลี่ยประนีประนอมยอมความในคดีแพ่งและอาญา
- การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารคดี
- เทคนิคในการจัดเก็บข้อมูลและบริหารข้อมูลในทางคดี
- แนวทางการบังคับคดี
- การคุมประพฤติ และวิธีการเพื่อความปลอดภัย
- การวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล
- สิทธิมนุษยชนกับงานศาลยุติธรรม

- หลักและดุลยพินิจในการปล่อยชั่วคราวและการบังคับตามสัญญาประกัน
- การคุ้มครองผู้เสียหายและพยานในคดีอาญา
- นิติวิทยาศาสตร์กับงานศาลยุติธรรม
- การนั่งพิจารณาคดีและบทบาทการบริหารงานคดีของผู้บริหารศาลชั้นต้น
- การประสานราชการหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
- การพัฒนากระบวนการศาล
- ประสบการณ์ในการบริหารงานศาลของผู้พิพากษาผู้บริหารในศาลชั้นต้น

ส่วนที่ ๒ การพัฒนาคุณภาพชีวิต (๘๙ ชั่วโมง)

หมวดที่ ๔ ความรู้เกี่ยวกับจริยธรรม การครองตน (๔๔ ชั่วโมง)

- การเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท
- การบริหารและพัฒนาจิต คุณธรรมจริยธรรม และการบริหารความเครียดสำหรับนักบริหาร
- การดำรงตนในฐานะผู้บริหารศาลชั้นต้น
- การเสนอผลงานและการสัมมนาที่ประชุมใหญ่

หมวดที่ ๕ ความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต (๔๕ ชั่วโมง)

- การเสริมสร้างสุขภาพสำหรับนักบริหาร
- การเสริมสร้างบุคลิกภาพสำหรับนักบริหาร
- กลยุทธ์การพูด เทคนิคการนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนที่ ๓ การศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาระบบการบริหารงาน

- การศึกษาดูงานภายในประเทศ (๓๙ ชั่วโมง)
 - (๑) ศึกษาดูงานภายในกรุงเทพมหานคร (๙ ชั่วโมง)
 - (๒) ศึกษาดูงานต่างจังหวัด (๓๐ ชั่วโมง)
- การศึกษาดูงานต่างประเทศ (๕๐ ชั่วโมง)

ในส่วนการประเมินผลผู้เข้ารับการอบรม จะพิจารณาจากหลักเกณฑ์

(๑) การสังเกตพฤติกรรม การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ อภิปราย และการทำกิจกรรมต่างๆ ตามที่วิทยากรกำหนด

(๒) การประเมินในแต่ละกลุ่มวิชา ซึ่งคณะกรรมการอำนวยการอบรมและพัฒนาข้าราชการตุลาการเป็นผู้กำหนด โดยผู้ผ่านการประเมินต้องได้คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐

(๓) การประเมินจากผลงานการศึกษาค้นคว้าส่วนบุคคลและการศึกษากลุ่ม โดยได้คะแนน ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐

(๔) มีระยะเวลาการเข้ารับการอบรมไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๘๕ ของระยะเวลาตลอดหลักสูตร โดยห้ามลาการอบรมในส่วนการพัฒนาตนเอง การฝึกปฏิบัติ และการศึกษาดูงาน ทั้งนี้ ผู้ผ่านการอบรมจะได้รับเข็มวิทยฐานะและวุฒิปัตร์ผ่านการอบรม

๔.๑.๔ หลักสูตรผู้พิพากษาที่ได้รับแต่งตั้งและทำงานในตำแหน่งผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์/ศาลอุทธรณ์ภาค

การอบรมในส่วนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติราชการของศาลอุทธรณ์/ศาลอุทธรณ์ภาค และเพื่อการรับทราบข้อสังเกตเกี่ยวกับการดำเนินการกระบวนการพิจารณาของศาลสูง ตลอดจนวิทยาการสมัยใหม่ และสร้างโอกาสในการแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ของผู้พิพากษา ที่ได้รับแต่งตั้งและทำงานในตำแหน่งผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ศาลอุทธรณ์ภาค ซึ่งใช้ระยะเวลาประมาณ ๑๙ วันทำการ โดยวิธีการอบรมได้แก่ การรับฟังบรรยาย การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การศึกษาดูงาน และการประชุมเชิงปฏิบัติการ สำหรับขอบเขตเนื้อหาของหลักสูตรแบ่งออก ๓ ช่วง ดังนี้

(๑) ช่วงก่อนการอบรม (pre- session) หลังจากการปฐมนิเทศ จะเป็นการอบรมโดยอยู่ร่วมกันในต่างจังหวัด ๒-๓ วัน เพื่อสร้างความคุ้นเคย สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร วิธีการ และความร่วมมือในการเข้ารับการอบรม ซึ่งจัดขึ้นก่อนการดำเนินการอบรม และมีเนื้อหาการอบรม ๙ ชั่วโมง ประกอบด้วย

- ระบบงานศาลอุทธรณ์ : งานด้านตุลาการ
- ระบบงานศาลอุทธรณ์ : งานด้านธุรการ
- การปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์
- การเสริมสร้างสัมพันธภาพ และการมีส่วนร่วมในองค์กร

(๒) ช่วงระหว่างการอบรม (During- Session) ใช้เวลาดำเนินการ ๑๒ วันทำการ โดยแบ่งออกเป็น ๓ หมวด ได้แก่

หมวดที่ ๑ ความรู้หลัก (๓๑ ๑/๒ ชั่วโมง)

- การบริหารสำนวน
- การปรึกษาคดี
- ปัญหาการใช้ดุลยพินิจของศาลอุทธรณ์ที่เกิดผลกระทบต่อสังคม
- บทบาทของการประชุมใหญ่ การประชุมแผนกคดี และคณะคดีพิเศษ
- ข้อสังเกตในการปฏิบัติงานของผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์

- ข้อสังเกตของศาลฎีกาเกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาของศาลอุทธรณ์
- การทำคำสั่งคำร้องคดีแพ่ง
- การทำคำสั่งคำร้องคดีอาญาและการปล่อยชั่วคราว
- คดีอาชญากรรมและคดีทรัพย์สินในคดีอาชญากรรมติดตาม
- พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๓
- ภาษาเกี่ยวกับการเขียนคำพิพากษาและคำสั่ง
- การชี้ขาดตัดสินคดี

หมวดที่ ๒ ความรู้เสริม (๔๐ ชั่วโมง)

- สถาบันพระมหากษัตริย์กับการศาลยุติธรรม
- วิสัยทัศน์และนโยบายของศาลยุติธรรม
- วิสัยทัศน์ของนักกฎหมาย
- บทบาทของผู้ช่วยผู้พิพากษาและผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์
- การใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานของผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์/ศาลอุทธรณ์ภาค
- การดำรงตนของผู้พิพากษาให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมขององค์กร
- การสร้างความคิดอย่างเป็นระบบ

หมวดที่ ๓ การศึกษาดูงาน

- เป็นการศึกษาดูงานในประเทศ ใช้ระยะเวลารวม ๖ ชั่วโมง

(๓) ช่วงหลังการอบรม มีวัตถุประสงค์เพื่อการติดตามผล และเพิ่มพูนความรู้ โดยมุ่งการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างวิทยากรกับผู้เข้ารับการอบรม และนำเสนอผลการอบรมและดูงานในรูปแบบการประชุมเชิงปฏิบัติการ ใช้ระยะเวลารวม ๑๕ ชั่วโมง

การประเมินผล พิจารณาโดยการสังเกตพฤติกรรมระหว่างการอบรม และต้องมีระยะเวลาการอบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๕ ของเวลาการอบรมทั้งหมด โดยผู้ผ่านการอบรมจะได้รับวุฒิบัตรว่าผ่านการอบรม

๔.๑.๕ หลักสูตรผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์/ศาลอุทธรณ์ภาค

การอบรมนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้พัฒนาความรู้ด้านต่างๆ รวมถึงการเรียนรู้วิทยาการสมัยใหม่เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ และเพื่อเสริมสร้างความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ ความตระหนักในภาระหน้าที่ที่ตนมีตลอดจนเปิดโอกาสในการแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน โดยมีผู้เข้ารับการอบรมเป็นผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์/ศาลอุทธรณ์ภาค รุ่นละประมาณ ๓๐ คน ใช้เวลาในการอบรม ๔ สัปดาห์

หมวดที่ ๑ ความรู้หลัก (๒๑ ชั่วโมง)

- หลักการวินิจฉัยคดีของศาลสูง
- สัมมนาอาญา
- สัมมนาแพ่ง
- ข้อสังเกตของศาลฎีกาเกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาของศาลอุทธรณ์
- กฎหมายที่ควรทราบ (สามารถเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม)

หมวดที่ ๒ ความรู้เสริม (๓๕ ชั่วโมง)

- วิสัยทัศน์และนโยบายของศาลยุติธรรม
- นิติปรัชญากับตุลาการ
- การสร้างเสริมวุฒิภาวะทางอารมณ์
- การเสริมสร้างสุขภาพ
- การประกอบธุรกิจเช่าซื้อและลีสซิง
- สถาบันการเงินกับบัตรเครดิต
- นิติวิทยาศาสตร์กับการพิสูจน์ข้อเท็จจริง
- เศรษฐกิจ การเงิน การคลังในสภาวะปัจจุบัน
- ปัญหาการสืบสวนและการจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
- การทำสัญญาการค้ากับต่างประเทศ
- สื่อมวลชน : มุมมองที่มีต่อคำพิพากษาของศาลยุติธรรม
- อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์

หมวดที่ ๓ การศึกษาดูงาน (๕๗ ชั่วโมง)

- การศึกษาดูงานภายในประเทศ (๓ ชั่วโมง)
- การศึกษาดูงานต่างประเทศ (๕๔ ชั่วโมง)

โดยมีประเด็นสำคัญเป็นการศึกษา

- (๑) แนวคิดสมัยใหม่ในการบริหารจัดการ
- (๒) เทคโนโลยีที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน
- (๓) ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานและแนวทางที่นำมาใช้แก้ปัญหาที่

เกิดขึ้นอย่างประสบผลสำเร็จ

สำหรับการประเมินผล จะพิจารณาโดยการสังเกตระหว่างการอบรม และการมีระยะเวลาการอบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๕ ของเวลาการอบรมทั้งหมด โดยผู้ผ่านการอบรมจะได้รับวุฒิบัตรว่าผ่านการอบรม

๔.๑.๖ หลักสูตรผู้พิพากษาศาลฎีกา

การอบรมนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบที่ใช้ในการปฏิบัติงานตลอดจนวิทยาการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เสริมสร้างความเป็นผู้ซื่อสัตย์ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความอิสระและเป็นกลาง มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาตนเอง โดยผู้เข้ารับการอบรมเป็นผู้พิพากษาที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลฎีกาจำนวนรุ่นละประมาณ ๒๐-๒๕ คน ใช้เวลาในการอบรม ๓๐ ชั่วโมง วิธีการอบรมเป็นการรับฟังบรรยาย การอภิปราย ตัวอย่างสาธิต และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งมีขอบเขตเนื้อหาการอบรมประกอบด้วย

หมวดที่ ๑ ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบที่ใช้ในการปฏิบัติงาน(๑๘ ชั่วโมง)

- ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายใหม่
- ความรู้เกี่ยวกับศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
- ข้อสังเกตเกี่ยวกับคดีพิเศษตามรัฐธรรมนูญ
- ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายชำนาญพิเศษ

(๑) ปัญหาข้อกฎหมายและข้อสังเกตเกี่ยวกับคดีปกครอง

(๒) ปัญหาข้อกฎหมายและข้อสังเกตเกี่ยวกับคดีภาษีอากร

(๓) ปัญหาข้อกฎหมายและข้อสังเกตเกี่ยวกับคดีแรงงาน

(๔) ปัญหาข้อกฎหมายและข้อสังเกตเกี่ยวกับคดีล้มละลาย

(๕) ปัญหาข้อกฎหมายและข้อสังเกตเกี่ยวกับคดีทรัพย์สินทางปัญญา

(๖) ปัญหาข้อกฎหมายและข้อสังเกตเกี่ยวกับคดีการค้าระหว่างประเทศ

(๗) ปัญหาข้อกฎหมายและข้อสังเกตเกี่ยวกับคดีเยาวชนและครอบครัว

หมวดที่ ๒ ความรู้ที่เกี่ยวเนื่องกับการปฏิบัติงาน (๑๕ ชั่วโมง)

- แนวคิดในการวิเคราะห์ปัญหา
- การเรียงความขั้นสูง
- เทคนิคการเขียนคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลฎีกา
- นิติวิทยาศาสตร์กับกระบวนการยุติธรรม
- หลักเกณฑ์การแสดงทรัพย์สินต่อสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

หมวดที่ ๓ ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต (๓ ชั่วโมง)

-การบริหารความเครียดและการฝึกปฏิบัติสมาธิ

สำหรับการประเมินผล จะพิจารณาจากการเข้ารับการอบรมโดยสังเกต พฤติกรรมระหว่างการอบรม การตอบแบบสอบถามหลังเสร็จสิ้นการอบรมโดยมีระยะเวลาการ อบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๕ ของเวลาการอบรมทั้งหมด ซึ่งผู้ผ่านการอบรมจะได้รับวุฒิบัตร แสดงว่าผ่านการอบรม

๔.๑.๗ หลักสูตรผู้พิพากษาอาวุโส

การจัดการอบรมนี้มีขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการเตรียมความพร้อมในการ ปรับเปลี่ยนบทบาท ภาระหน้าที่และแนวทางการปฏิบัติงาน เมื่อต้องดำรงตำแหน่งผู้พิพากษา อาวุโส เสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้พิพากษาอาวุโส กับผู้บริหารและผู้พิพากษาในศาล โดยผู้รับการอบรมต้องเป็นผู้พิพากษาซึ่งจะมีอายุครบหกสิบปี บริบูรณ์ในปิงปประมาณนั้นซึ่งจะดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาอาวุโส ใช้เวลาในการอบรม ๗ วัน ทำการ รวม ๓๙ ชั่วโมง โดยวิธีการบรรยายประกอบเอกสาร การอภิปราย และการสัมมนา โดยมี ขอบเขตเนื้อหา ดังนี้

(๑) ภาควิทยาการ (๒๑ ชั่วโมง)

- ความคาดหวังของศาลยุติธรรมต่อผู้พิพากษาอาวุโส
- แนวคิด หลักการ และบทบาทของผู้พิพากษาอาวุโสตามเจตนารมณ์ ของรัฐธรรมนูญ
- นโยบายของสำนักงานศาลยุติธรรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของ ผู้พิพากษาอาวุโส
- ผู้พิพากษาอาวุโส : บทบาท ภาระหน้าที่ และการดำรงตน
- ภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทย
- ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ (ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ)
- กระบวนการยุติธรรมในความต้องการของประชาชน
- ศาลยุติธรรมกับการตรวจสอบอำนาจรัฐ
- บทบาทขององค์กรอิสระกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน
- กฎหมายพิเศษต่างๆ ที่ควรทราบ

(๒) ภาคปฏิบัติ (๑๕ ชั่วโมง)

-การเจรจาไกล่เกลี่ย ประกอบด้วย

(๑) การไกล่เกลี่ยในคดีที่พิพาท

(๒) การเจรจาไกล่เกลี่ยโดยคนกลาง

-ชีวิตสดใส ร่างกายแข็งแรง มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สามารถทำงานและ
อยู่ในสิ่งแวดล้อมต่างๆ ได้อย่างมีความสุขซึ่งส่งผลดีต่อประสิทธิภาพ
ในการทำงาน ประกอบด้วย

(๑) ชีวิตสดใส ร่างกายแข็งแรง (สุขภาพกาย) อบรมโดยการบรรยาย
ตรวจสุขภาพ และทดสอบสมรรถนะทางกาย

(๒) ชีวิตสดใส ร่างกายแข็งแรง (สุขภาพจิต) อบรมโดยการบรรยาย

(๓) การสัมมนาแนวทางการปฏิบัติงานของผู้พิพากษาอาวุโส

เป็นการเรียนเชิญอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นซึ่งมีผู้พิพากษาอาวุโส
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลซึ่งมีผู้พิพากษาอาวุโส ผู้พิพากษาอาวุโสรุ่นก่อน และผู้พิพากษาอาวุโสที่เข้า
รับการอบรมมาร่วมสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางปฏิบัติงาน

สำหรับการประเมินผล จะพิจารณาโดยการสังเกตพฤติกรรมระหว่างการ
อบรม และต้องมีระยะเวลาการอบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๕ ของเวลาการอบรมทั้งหมด โดยผู้ผ่าน
การอบรมจะได้รับวุฒิบัตรว่าผ่านการอบรม

๔.๒ การศึกษาอบรมของผู้พิพากษาเฉพาะ เป็นหลักสูตรที่ผู้พิพากษาบาง
ตำแหน่งเท่านั้นที่จะเข้ารับการอบรม แบ่งออกเป็น

๔.๒.๑ หลักสูตรเลขานุการศาล

การอบรมในหลักสูตรนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในงานด้าน
ต่างๆ ของศาล ทั้งงานด้านตุลาการและงานด้านธุรการ ตลอดจนเทคนิคการบริหารและ
ประสานงาน เสริมสร้างและพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติงานแก่ผู้บริหารในตำแหน่งดังกล่าว
และเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม โดยผู้เข้ารับการอบรมจะเป็นบุคคลผู้ดำรงตำแหน่ง
เลขานุการศาลชั้นต้น เลขานุการศาลยุติธรรมประจำภาค เลขานุการและรองเลขานุการ
ศาลอุทธรณ์/ศาลอุทธรณ์ภาค เลขานุการและรองเลขานุการศาลฎีกา และเลขานุการแผนกต่างๆ
ในศาลสูง ซึ่งวิธีการอบรมประกอบด้วย การรับฟังบรรยาย การอภิปราย และการศึกษาดูงาน
ใช้ระยะเวลาในการอบรมประมาณ ๑๐ วัน และขอบเขตเนื้อหาของหลักสูตร ประกอบด้วย

หมวดที่ ๑ การปฏิบัติงาน (๒๕ ชั่วโมง ๓๐ นาที)

-วิธีการตรวจร่างคำพิพากษาและคำสั่งคำร้อง

-การเงินการคลังและการงบประมาณ

-การนำสถิติมาใช้ในการประเมินและวางแผน

-แนวคิดและเจตนารมณ์ในกฎหมายพิเศษที่ใช้ในศาลต่างๆ

-ระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับงานธุรการและงานคดี

-ระบบงานศาลยุติธรรม

- ขอบเขตอำนาจหน้าที่ในตำแหน่งเลขานุการศาล
- การดำเนินการทางวินัย
- กลยุทธิ์การพัฒนางานบริการ

หมวดที่ ๒ เทคนิคการบริหาร (๑๒ ชั่วโมง)

- การบริหารจัดการองค์กร
- การจัดทำแผนกลยุทธ์ แผนงาน โครงการ
- ความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และระบบงานสารสนเทศ
- การบริหารความขัดแย้ง

หมวดที่ ๓ การเสริมสร้างสมรรถภาพผู้บริหาร (๖ ชั่วโมง)

- ความรู้ด้านจิตวิทยาในการทำงาน มนุษยสัมพันธ์ และการประสานงานกับส่วนราชการอื่นๆ
- วิสัยทัศน์ และภาวะผู้นำ

หมวดที่ ๔ อื่นๆ (๖ ชั่วโมง)

- งานพระราชพิธี
- การเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท
- คุณธรรมและจริยธรรม

หมวดที่ ๕ การศึกษาดูงานภายในประเทศ (๖ ชั่วโมง)

- หน่วยงานภาครัฐ ๑ แห่ง
- หน่วยงานภาคเอกชน ๑ แห่ง

ในส่วนการประเมินผล เป็นการพิจารณาโดยการสังเกตระหว่างเข้ารับการอบรม โดยต้องมีระยะเวลาการอบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๕ ของเวลาการอบรมทั้งหมด และผู้ผ่านการอบรมจะได้รับวุฒิบัตรว่าผ่านการอบรม

๔.๒.๒ หลักสูตรผู้พิพากษาศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษ

เนื่องจากการปฏิบัติราชการของศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษมีวิธีปฏิบัติที่แตกต่างจากศาลชั้นต้นทั่วไป การอบรมนี้จึงมีวัตถุประสงค์มุ่งสร้างความรู้เกี่ยวกับกฎหมายพิเศษ และวิชาการด้านอื่นที่จำเป็น และเสริมสร้างการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและเกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รับทราบปัญหา แนวทางแก้ไข เพื่อการมีบุคลากรซึ่งมีความรู้ ความชำนาญเฉพาะด้านอย่างแท้จริง จึงได้มีการจัดอบรมของผู้ที่ได้รับตำแหน่งผู้พิพากษาประจำศาล ผู้พิพากษาศาลชั้นต้น ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะ และผู้พิพากษาอาวุโส ในศาลชั้นต้นศาลใดศาลหนึ่ง ได้แก่ ศาลภาษีอากร ศาลล้มละลาย ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่าง

- (๑) ศาลภาษีอากร ประมาณ ๑๑ วันทำการ
- (๒) ศาลล้มละลาย ประมาณ ๑๑ วันทำการ
- (๓) ศาลเยาวชนและครอบครัว ประมาณ ๘ วันทำการ
- (๔) ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ประมาณ ๑๑ วันทำการ
- (๕) ศาลแรงงาน ประมาณ ๑๓ วันทำการ

โดยขอบเขตเนื้อหาของหลักสูตร ประกอบด้วย

- (๑) ภาควิชาการ โดยแต่ละศาลชำนาญพิเศษจะแยกการอบรมเป็นสองส่วน กล่าวคือ

ส่วนที่ ๑ ภาควิชาความรู้ทั่วไป โดยทุกศาลจะมีการอบรมในเนื้อหาส่วนนี้เหมือนกัน ซึ่งประกอบด้วย

- จริยธรรมและการดำรงตนของผู้พิพากษา
- การพัฒนาบุคลิกภาพและการวางตัวในสังคม
- เทคนิคการบริหารคดีของศาลชำนาญพิเศษในระบบการนั่งพิจารณาคดีต่อเนื่อง
- กฎหมายอาญาทางอิเล็กทรอนิกส์กับอาชญากรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

ส่วนที่ ๒ ภาควิชาเฉพาะของศาลชำนาญพิเศษแต่ละศาล

๑. ศาลภาษีอากร

หมวดที่ ๑ ความรู้หลัก (การบรรยาย ๓๕ ชั่วโมง และการศึกษาดูงาน ๖ ชั่วโมง)

- วิธีพิจารณาและข้อกำหนดภาษีอากร
- ข้อสังเกตเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
- ข้อสังเกตเกี่ยวกับภาษีเงินได้นิติบุคคล
- ข้อสังเกตเกี่ยวกับภาษีหัก ณ ที่จ่าย
- ข้อสังเกตเกี่ยวกับภาษีท้องถิ่น
- ข้อสังเกตเกี่ยวกับอนุสัญญาภาษีซ้อน
- ข้อสังเกตเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิต
- ข้อสังเกตเกี่ยวกับภาษีธุรกิจเฉพาะและอากรแสตมป์
- ข้อสังเกตเกี่ยวกับภาษีศุลกากร
- ข้อสังเกตเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม
- ปัญหาและการปฏิบัติในการพิจารณาคดีภาษีอากร

-ลักษณะข้อพิพาทคดีภาษีอากร

หมวดที่ ๒ ความรู้เสริม (การบรรยาย ๑๗ ชั่วโมง)

-กฎหมายมหาชน

-ความรู้ทางด้านรูปแบบธุรกิจและธุรกรรมทางการค้า

-ความรู้เกี่ยวกับบัญชีภาษีอากร

-เศรษฐศาสตร์การภาษีอากร

-ภาษาอังกฤษเพื่อการติดต่อสื่อสารและสำหรับการดำเนินคดีในศาลภาษีอากร

-เทคโนโลยีสารสนเทศในศาลภาษีอากร

-การชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน และการเขียนคำพิพากษาในคดีภาษีอากร

-ข้อสังเกตของศาลฎีกาแผนกคดีภาษีอากรเกี่ยวกับการ

ปฏิบัติงานของศาลภาษีอากร

๒. ศาลล้มละลาย

หมวดที่ ๑ ความรู้หลัก (การบรรยาย ๑๒ ชั่วโมง และการศึกษาดูงาน ๒ ชั่วโมง)

-พระราชบัญญัติล้มละลาย

-พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย

-ข้อกำหนดคดีล้มละลาย

-ข้อสังเกตในคดีฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้

หมวดที่ ๒ ความรู้เสริม (การบรรยาย ๓๔ ชั่วโมง และการศึกษาดูงาน ๒ ชั่วโมง)

-การฟ้องล้มละลายตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินอันเป็นการฉ้อโกงประชาชน

-ข้อแตกต่างระหว่างคดีแพ่งสามัญกับคดีล้มละลาย

-เกณฑ์มาตรฐานในการแปลความ “หนี้สินล้มละลาย”

-การวิเคราะห์แผนฟื้นฟูกิจการ

-พระราชบัญญัติบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย

-ปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากรที่เกี่ยวข้องกับคดีล้มละลาย

-ปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายแรงงานที่เกี่ยวข้องกับคดีล้มละลาย

-พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาอันไม่เป็นธรรม

-ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติตลาด

หลักทรัพย์และพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์

-ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจ การเงิน และบัญชี

- การใกล้ชิดในคดีล้มละลาย
- ภาษาอังกฤษเพื่อการติดต่อสื่อสารและสำหรับการดำเนินคดีในศาลล้มละลาย
- เทคโนโลยีสารสนเทศในศาลล้มละลาย
- การชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน และการเขียนคำพิพากษาในคดีล้มละลาย
- ข้อสังเกตของศาลฎีกาแผนกคดีล้มละลายเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศาลล้มละลาย

๓. ศาลเยาวชนและครอบครัว

หมวดที่ ๑ ความรู้หลัก (การบรรยาย ๗ ชั่วโมง)

- กฎหมายสารบัญญัติที่ศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี
- กฎหมายวิธีสบัญญัติที่ใช้ในศาลเยาวชนและครอบครัว
- กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับศาลเยาวชนและครอบครัว

หมวดที่ ๒ ความรู้เสริม (การบรรยาย ๒๔ ชั่วโมง และการศึกษาดูงาน ๔ ชั่วโมง)

- เจตนารมณ์จัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง แนวคิดและหลักการในการพิจารณาพิพากษาคดีเด็กและเยาวชนกับคดีครอบครัว
- อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กและกฎแห่งกรุงปักกิ่ง
- มูลเหตุที่เด็กและเยาวชนกระทำผิดอาญา
- มูลเหตุครอบครัวแตกแยก
- จิตวิทยาวัยรุ่น
- เทคนิคการอยู่ร่วมกันของคู่สมรส
- เทคนิคทางจิตวิทยาในการให้คำปรึกษาปัญหาเด็กและเยาวชน
- เทคนิคทางจิตวิทยาในการให้คำปรึกษาปัญหาคู่สมรส
- วิธีการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด
- การศึกษาดูงานสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
- ความรู้ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์
- ภาษาอังกฤษเพื่อการติดต่อสื่อสารและสำหรับการดำเนินคดีในศาลเยาวชน
- เทคโนโลยีสารสนเทศในศาลเยาวชนและครอบครัว

-ข้อสังเกตของศาลฎีกาแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวเกี่ยวกับ
การปฏิบัติงาน ของศาลเยาวชนและครอบครัว

๔. ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ

หมวดที่ ๑ ความรู้หลัก (การบรรยาย ๒๕ ชั่วโมง)

- พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้า
ระหว่างประเทศ และวิธีพิจารณาในศาลทรัพย์สินทางปัญญา
และการค้าระหว่างประเทศ
- พระราชบัญญัติการรับขนของทางทะเลและพระราชบัญญัติกักเรือ
- พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์
- พระราชบัญญัติสิทธิบัตร
- พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า
- กฎหมายอื่นๆ ที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาล
ทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ
- กฎหมายและประเพณีทางการค้าระหว่างประเทศ
- กฎหมายเกี่ยวกับการขนส่งระหว่างประเทศทางบก ทางอากาศ
และการขนส่งหลายทอดและการประกันภัยสินค้า
- ข้อกำหนดคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ

หมวดที่ ๒ ความรู้เสริม (การบรรยาย ๒๕ ชั่วโมง และการศึกษาดูงาน ๓ ชั่วโมง)

- การชำระเงินตามสัญญาทางการค้า
- ระเบียบพิธีการส่งออกและนำเข้าสินค้า
- คำเฉพาะทางการค้า หรือ INCOTERMS
- ข้อสังเกตเกี่ยวกับคดีเครื่องหมายการค้า สิทธิบัตรและลิขสิทธิ์
- หลักเกณฑ์และวิธีการในการจดทะเบียนสิทธิเกี่ยวกับกฎหมาย
ทรัพย์สินทางปัญญาต่างๆ
- เทคนิคการไกล่เกลี่ยและระงับข้อพิพาทที่เกิดจากสัญญาการค้า
ระหว่างประเทศและการตั้งอนุญาโตตุลาการ
- กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมืองและคดีบุคคล
- เทคโนโลยีสารสนเทศในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้า
ระหว่างประเทศ
- การชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน และการเขียนคำพิพากษาในคดี
ทรัพย์สินทางปัญญา

-ข้อสังเกตของศาลฎีกาแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้า
ระหว่างประเทศเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศาลทรัพย์สินทาง
ปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ

๕. ศาลแรงงาน

หมวดที่ ๑ ความรู้หลัก (การบรรยาย ๓๐ ชั่วโมง และการศึกษาดูงาน ๑๒ ชั่วโมง)

- พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน
- กฎหมายจ้างแรงงาน
- พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน
- พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์
- พระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์
- พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน
- พระราชบัญญัติเงินทดแทน
- พระราชบัญญัติประกันสังคม

หมวดที่ ๒ ความรู้เสริม (การบรรยาย ๒๔ ชั่วโมง และการศึกษาดูงาน ๓ ชั่วโมง)

- การไกล่เกลี่ยและการประนีประนอมยอมความในคดีแรงงาน
- ความรู้ในด้านเศรษฐศาสตร์แรงงาน
- ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง
- ปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากรที่เกี่ยวข้องกับคดีแรงงาน
- ปัญหาเกี่ยวกับคดีล้มละลายที่เกี่ยวข้องกับคดีแรงงาน
- ภาษาอังกฤษเพื่อการติดต่อสื่อสารและดำเนินคดีในศาลแรงงาน
- เทคโนโลยีสารสนเทศในศาลแรงงาน
- การชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน และการเขียนคำพิพากษาในคดีแรงงาน
- ข้อสังเกตของศาลฎีกาแผนกคดีแรงงานเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน
ของศาลแรงงาน

ในการประเมินผลผู้เข้ารับการอบรมจะพิจารณาจากการเข้ารับการอบรม
ตลอดหลักสูตรโดยการสังเกตในระหว่างอบรม การใช้แบบสอบถาม และการมีระยะเวลาในการ
อบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๕ ของเวลาตลอดหลักสูตร และผู้ผ่านการประเมินจะได้รับวุฒิบัตรผ่าน
การอบรม

๔.๒.๓ หลักสูตรผู้ช่วยผู้พิพากษาในศาลสูง

(๑) การอบรมผู้ช่วยผู้พิพากษาในศาลสูง

การอบรมนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เข้าสัมมนาได้ทราบและตระหนักถึงพันธกิจในการทำหน้าที่ตรวจร่างคำพิพากษาและคำสั่งของศาลสูง และเพื่อสร้างความรู้ ทักษะ ความสามารถ ความชำนาญในการทำหน้าที่ ตลอดจนได้รับทราบปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่รวมถึงแนวทางแก้ไข เพื่อให้สามารถนำความรู้ ทักษะที่ถูกต้องดังกล่าวไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและเป็นการช่วยให้ศาลสูงทั้งหลายบริหารจัดการคดีได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง เป็นธรรม มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยผู้เข้ารับการอบรมประกอบด้วยผู้พิพากษาที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค และผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา รวมทั้งผู้พิพากษาที่ได้รับคำสั่งให้ไปช่วยงานในตำแหน่งดังกล่าววันละประมาณ ๗๐ คน ซึ่งใช้เวลาประมาณ ๖ วันทำการ อบรมโดยวิธีการรับฟังบรรยาย การอภิปราย กรณีศึกษาและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และมีขอบเขตเนื้อหา ดังนี้

หมวดที่ ๑ ความรู้ความสามารถที่ต้องใช้ในการปฏิบัติงาน (๑๒ ชั่วโมง)

- ระบบงานของกองผู้ช่วยในศาลสูง
- ขั้นตอนและวิธีการตรวจร่างคำพิพากษาคดีแพ่ง
- ขั้นตอนและวิธีการตรวจร่างคำพิพากษาคดีอาญา
- ขั้นตอนและวิธีการตรวจร่างคำพิพากษาคดีของศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษ

หมวดที่ ๒ ทักษะที่ต้องใช้ในการปฏิบัติงาน (๑๒ ชั่วโมง)

- ทักษะการตรวจการใช้ภาษาไทยในร่างคำพิพากษา
- เทคนิคการหักท้วงและการขอแก้ไขร่างคำพิพากษา
- เทคนิคการทำความเข้าใจและบันทึก
- เทคนิคการใช้คู่มือและการค้นคว้าปัญหาข้อกฎหมาย
- การตรวจแก้ไขข้อบกพร่องในการดำเนินกระบวนการพิจารณาการทำคำพิพากษาและคำสั่งของศาล

หมวดที่ ๓ ทักษะในการปฏิบัติงาน (๖ ชั่วโมง)

- ความสำคัญของงานตรวจร่างคำพิพากษาและคำสั่งของศาลสูง
- มนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน
- จิตวิทยาในการปฏิบัติงาน
- หลักธรรมในการทำงาน

หมวดที่ ๔ ข้อสังเกตเกี่ยวกับศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (๓ ชั่วโมง)

ส่วนการประเมินผลพิจารณาจากการมีระยะเวลาในการอบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๕ ของระยะเวลาการอบรมทั้งหมด และการสังเกตการเข้ารับการอบรม ตลอดจนการทำแบบสอบถามหลังการอบรมเสร็จสิ้น โดยผู้ผ่านการประเมินจะได้รับวุฒิบัตรผ่านการอบรม

(๒) หลักสูตรการสัมมนาการเสริมสร้างประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ช่วยผู้พิพากษาในศาลสูง

การสัมมนานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพูนทักษะและความชำนาญในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของบุคลากรในกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลสูง และให้ผู้ร่วมสัมมนามีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ระหว่างผู้เข้าร่วมสัมมนาและวิทยากร รวมทั้งได้ทราบถึงปัญหาเพื่อร่วมกันหาแนวทางแก้ไขและนำไปปฏิบัติให้เป็นมาตรฐานเดียวกันต่อไป โดยผู้เข้ารับการอบรมประกอบด้วยผู้พิพากษาที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ศาลอุทธรณ์ภาค และผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา รวมทั้งผู้พิพากษาที่ได้รับคำสั่งให้ไปช่วยงานในตำแหน่งดังกล่าวรุ่นละประมาณ ๒๓๐ คน เป็นระยะเวลา ๒ วัน (เสาร์-อาทิตย์) โดยวิธีการสัมมนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งมีขอบเขตเนื้อหาการสัมมนา ดังนี้

- (ก) ปัญหาข้อขัดข้องในการตรวจร่างคำพิพากษาคดีแพ่ง
- (ข) ปัญหาข้อขัดข้องในการตรวจร่างคำพิพากษาคดีอาญา
- (ค) ปัญหาข้อขัดข้องในการตรวจร่างคำพิพากษาคดีศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษ
- (ง) การประชุมกลุ่มย่อย เรื่อง ปัญหาข้อขัดข้องในการตรวจร่างคำพิพากษาคดีแพ่ง คดีอาญา และคดีศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษ
- (จ) การนำเสนอผลการประชุมกลุ่มย่อยต่อที่ประชุมใหญ่

สำหรับการประเมินผลเป็นการประเมินระหว่างการสัมมนา และหลังการสัมมนาเสร็จสิ้นโดยพิจารณาจากแบบสอบถามและการสังเกตพฤติกรรมระหว่างสัมมนา

๔.๒.๔ หลักสูตรการสัมมนาผู้บริหารศาลอุทธรณ์/ศาลอุทธรณ์ภาค

การอบรมนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของผู้บริหารศาลอุทธรณ์ทุกศาลให้พร้อมที่จะบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ตัดสินคดีได้รวดเร็ว เป็นธรรมและสามารถรักษาความลับของทางราชการไว้ได้ เสริมสร้างแนวคิด หลักการ และเทคนิคการบริหารที่ถูกต้อง การประสานงานที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนเสริมสร้างบุคลิกภาพ สุขภาพร่างกายและจิตใจให้เอื้อต่อการปฏิบัติงาน โดยวิธีการ รับฟังบรรยาย การอภิปราย การอภิปรายกลุ่ม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับวิทยากร และการศึกษาดูงาน ซึ่งผู้เข้ารับการอบรมประกอบด้วย ประธานศาลอุทธรณ์/ศาลอุทธรณ์ภาค รองประธานศาลอุทธรณ์/ศาลอุทธรณ์ภาค ผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกฯ ในศาลอุทธรณ์/ศาลอุทธรณ์ภาค เป็นระยะเวลา ๘ วันทำการ ซึ่งมีเนื้อหาขอบเขตการสัมมนา ดังนี้

หมวดที่ ๑ ความรู้ในการบริหาร (๓๑ ชั่วโมง)

- วิสัยทัศน์ของนักบริหารและการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ
- การเป็นผู้นำองค์กร
- การประสานงานภายในองค์กร
- ธรรมะกับการบริหาร
- จิตวิทยากับการบริหารความขัดแย้ง
- การเสริมสร้างสุขภาพ
- การพัฒนาบุคลิกภาพของนักบริหาร
- การบริหารเวลา

หมวดที่ ๒ ความรู้เกี่ยวกับกิจการศาล (๑๐ ชั่วโมง)

- วิสัยทัศน์และนโยบายของศาลยุติธรรม
- การบริหารจัดการคดี
- การตรวจและสั่งออก
- การใช้ดุลยพินิจของศาลอุทธรณ์/ศาลอุทธรณ์ภาค

หมวดที่ ๓ การศึกษาดูงาน (๖ ชั่วโมง)

โดยเป็นการศึกษาดูงานในหน่วยงานอื่นภายในประเทศ

สำหรับการประเมินผล เป็นการสังเกตผู้เข้ารับการสัมมนาในระหว่างการสัมมนาและการตอบแบบสอบถามหลังเสร็จสิ้นการสัมมนา

๕. การให้ความรู้ทางวิชาการอื่นๆ

สำนักงานศาลยุติธรรมในฐานะหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานส่งเสริมงานตุลาการและงานวิชาการ รวมทั้งเสริมสร้างให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปโดยสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ได้มีการกำหนดให้มีส่วนราชการเพื่อให้ความรู้ทางวิชาการอื่นๆ แก่ผู้พิพากษา นอกเหนือไปจากการศึกษาอบรมตามหลักสูตรต่าง ๆ ของสถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ซึ่งส่วนราชการดังกล่าวได้แก่

(๑) กองวิทยบริการศาลยุติธรรม ทำหน้าที่ในการให้บริการสารสนเทศทางกฎหมายและวารสารของสำนักงานศาลยุติธรรม เป็นศูนย์ข้อมูลทางกฎหมาย ซึ่งรวบรวมพระราชบัญญัติและกฎหมายต่างๆ ให้ครบถ้วน ทันสมัย และเป็นปัจจุบัน จัดทำสารบาญรายชื่อพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม จัดระบบฐานข้อมูลคำพิพากษาฎีกา ย่อข้อกฎหมาย คำสั่งคำร้อง จัดทำคู่มือและดัชนีสืบค้น ตลอดจนเป็นศูนย์ข้อมูลทางวิชาการของศาลยุติธรรม โดยในการดำเนินการจะเป็นการจัดหาหนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ สื่อทัศนูปกรณ์ ข้อมูลทางกฎหมายและทาง

สำหรับการให้บริการด้านข้อมูลต่างๆ กองวิทยบริการได้มีการจัดทำฐานข้อมูลทางวิชาการในลักษณะห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ (๑) ฐานข้อมูลออนไลน์ทั่วไป ประกอบด้วย ฐานข้อมูลบรรณานุกรมรายการทรัพยากรสารสนเทศ ฐานข้อมูลคำวินิจฉัยอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ฐานข้อมูลบทความกฎหมาย ฐานข้อมูลคำพิพากษาศาลฎีกาเฉพาะเรื่อง ฐานข้อมูลกฎหมายใหม่ และฐานข้อมูลกฎหมายเพื่อประชาชน (๒) ฐานข้อมูลออนไลน์อื่นๆ ได้แก่ Proquest Digital Dissertation, DOAJ, ERIC, Journal Link (Free Database) และฐานข้อมูลกฎหมาย (๓) ฐานข้อมูล CD-ROM (เป็น Local Database) ปัจจุบันกองวิทยบริการจัดทำฐานข้อมูล CD-ROM รวบรวมพระราชบัญญัติที่มีการปรับปรุงแก้ไขในแต่ละปี โดยปัจจุบันมีการปรับปรุงแก้ไขจนถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๙ แล้ว (๔) ฐานข้อมูลคำพิพากษาศาลฎีกา ซึ่งเก็บในรูปแบบไมโครฟิล์มที่สามารถสแกนเป็นไฟล์อิเล็กทรอนิกส์และอ่านผ่านทางเครื่องคอมพิวเตอร์ รวมทั้งสามารถจัดส่งผ่านทางอีเมลได้

นอกจากนี้ กองวิทยบริการได้ทำการจัดหาและสนับสนุนข้อมูลให้แก่ห้องสมุดประจำศาลต่างๆ ดังนี้ (๑) จัดหาทรัพยากรสารสนเทศสำหรับห้องสมุดประจำศาลยุติธรรมทั่วราชอาณาจักร พร้อมวิเคราะห์ จัดหมวดหมู่ และผลิตบัตรรายการ และจัดส่งให้กับห้องสมุดประจำศาลทั่วราชอาณาจักร จำนวน ๒๓๗ แห่ง (๒) จัดทำแฟ้มพระราชบัญญัติได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมและประกาศใช้บังคับเป็นประจำทุกปีและส่งให้กับสำนักงานศาลทั่วประเทศจำนวน ๒๓๗ แห่ง ซึ่งแต่ละปีจะส่งประมาณ ๘๒,๙๕๐ ชุดต่อปี (๓) ติดตั้งและแนะนำการใช้โปรแกรมระบบห้องสมุด “Court Library” ซึ่งเป็นโปรแกรมจัดฐานข้อมูลหนังสือ การยืม การคืน การสืบค้นหนังสือจากถ้อยคำสำคัญต่างๆ และสามารถทำงานร่วมกับบาร์โค้ดได้ ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการติดตั้งและทดลองใช้ระบบ โดยมีห้องสมุดประจำศาลที่ได้ติดตั้งโปรแกรมระบบห้องสมุด Court Library แล้วประมาณ ๑๐ กว่าแห่ง (ส่วนใหญ่เป็นศาลในกรุงเทพฯ และศาลต่างจังหวัดบางแห่งเท่านั้น)

(๒) สำนักวิชาการศาลยุติธรรม ทำหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เกี่ยวกับขั้นตอนและกระบวนการพิจารณาคดีของศาลยุติธรรม เพื่อพัฒนาระเบียบและกฎหมายการศาลและวิธีพิจารณาความ โดยจะทำการศึกษา ค้นคว้า จัดทำเอกสาร วารสาร บทความทางวิชาการ รวมถึงกฎหมายต่างประเทศ กฎหมายระหว่างประเทศ และข้อตกลงความร่วมมือทางการศาล ตลอดจนทำหน้าที่สนับสนุนการวิจัยเพื่อการพัฒนากฎหมายและการศาลยุติธรรม

(๓) สถาบันวิจัยและพัฒนาศักดิ์ ทำหน้าที่จัดทำนโยบาย แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการประจำปีด้านการวิจัย กำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ มาตรฐาน หรือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวิจัย จัดหาทุนอุดหนุนการวิจัย รวมทั้งดำเนินการควบคุมคุณภาพงานวิจัยให้ได้มาตรฐานสากล เสนอแนะนโยบายในการจัดตั้งและจัดสรรงบประมาณประจำปีด้านการวิจัยของศาลยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรม รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับการจัดหาทุนอุดหนุนการวิจัยและพัฒนานักวิจัย ดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยกฎหมาย ระบบงานศาลยุติธรรม ระบบบริหารจัดการในสำนักงานศาลยุติธรรมและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ติดตามประเมินผลการดำเนินงานวิจัยของศาลยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรมตลอดจนบุคลากรที่ได้รับงบประมาณและเงินอุดหนุนเพื่อการวิจัยจากสำนักงานศาลยุติธรรม วิเคราะห์และเสนอแนะผลงานวิจัยในภาพรวมต่อผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำผลการวิจัยไปพัฒนางานในด้านต่างๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ส่งเสริม สนับสนุน และให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินงานวิจัย รวมทั้งจัดให้มีทะเบียนนักวิจัยและผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาการต่างๆ ทั้งจากภายในและภายนอกหน่วยงาน ดำเนินการเผยแพร่ผลงานวิจัยของศาลยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรมในรูปแบบต่างๆ ตลอดจนเป็นศูนย์รวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับกฎหมายและเอกสารวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศรวมทั้งให้บริการสืบค้นข้อมูลดังกล่าว ร่วมมือและประสานงานวิจัยกับสถาบันวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศปฏิบัติงานด้านเลขานุการของคณะกรรมการวิจัยศาลยุติธรรม นอกจากนี้ ในส่วนของกรให้บริการสืบค้นข้อมูล สถาบันวิจัยและพัฒนาศักดิ์ได้มีการใช้ข้อมูลกฎหมายต่างประเทศด้วยระบบ Lexis Nexis และ West Law ซึ่งเป็นฐานสถิติด้านข้อมูลเป็นจำนวนมาก

(๔) กองการต่างประเทศ มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการจัดการศึกษา ฝึกอบรม ดูงาน และปฏิบัติการวิจัย ณ ต่างประเทศด้วยทุนประเภทต่างๆ ให้แก่ข้าราชการตุลาการ บุคลากร และบุคคลทั่วไป โดยการให้ทุนประเภทต่างๆดำเนินการจัดแปลหนังสือ เอกสาร รายงานการวิจัย คำพิพากษา กฎหมายต่างประเทศ สัญญา อนุสัญญาต่างประเทศเป็นภาษาไทยตลอดจนจัดพิมพ์และเผยแพร่งานแปลเพื่อประโยชน์ในกิจการศาลยุติธรรม นอกจากนี้ กองการต่างประเทศยังมีอำนาจหน้าที่ในการติดต่อและประสานงานกับองค์กร หรือหน่วยงานต่างประเทศด้านความช่วยเหลือและความร่วมมือทางด้านกฎหมายและการศาลยุติธรรม รวมทั้งการจัดประชุมและเจรจา ประสานงานและดำเนินการจัดหาล่ามให้แก่จำเลยที่เป็นชาวต่างประเทศในคดีอาญา

สำหรับการให้ทุนการศึกษาและฝึกอบรมนั้น ได้มีการจัดรูปแบบของการให้ทุนในระดับต่างๆ แบ่งเป็น ทุนการศึกษาต่อระดับปริญญาโท และทุนการฝึกอบรมระยะสั้น โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้รับทุนไว้แตกต่างกันตามลักษณะรูปแบบของทุนการศึกษา แต่โดยทั่วไปคุณสมบัติเบื้องต้นของผู้สมัครรับทุนการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทขึ้นไปจะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

ในส่วนวิธีการสมัครขอรับทุน การจัดการสอบแข่งขันชิงทุนนั้น ได้มีการกำหนดไว้หลายแบบ อาทิเช่น มายื่นใบสมัครด้วยตนเองที่กองการต่างประเทศ หรือยื่นใบสมัครผ่านหน่วยงานต้นสังกัด หรือส่งใบสมัครโดยทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ส่วนการจัดการสอบแข่งขัน โดยส่วนใหญ่จะจัดสอบที่ส่วนกลาง แต่มีทุนฝึกอบรมบางทุนที่จะให้สำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาศาลฎีกาจัดดำเนินการจัดสอบเอง โดยการส่งข้อสอบทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์

นอกจากนี้ กองการต่างประเทศได้แบ่งการให้ทุนออกเป็นทุนประจำและทุนพิเศษ ดังนี้ (๑) ทุนประจำ ได้แก่ ทุนศึกษาต่อระดับปริญญาโท ซึ่งได้จัดสรรงบประมาณให้แก่ข้าราชการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยเริ่มแรกจะให้ทุนแก่ข้าราชการตุลาการปีละ ๒ ทุน และข้าราชการศาลยุติธรรม ปีละ ๑ ทุน แต่ปัจจุบัน ก.น.ศ. ได้จัดสรรทุนเพิ่มเป็นปีละ ๘ ทุน โดยเป็นทุนสำหรับข้าราชการตุลาการ ปีละ ๔ ทุน ข้าราชการศาลยุติธรรม ปีละ ๒ ทุน และสำหรับบุคคลภายนอก ปีละ ๒ ทุน (๒) ทุนพิเศษ เป็นทุนการฝึกอบรมระยะสั้นในสาขาวิชาต่างๆ โดยการกำหนดสาขาวิชาจะคำนึงสาขาวิชาที่จำเป็นและยังมีความขาดแคลน และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์กร โดยทุนฝึกอบรมที่เห็นของสำนักงานศาลยุติธรรมได้เริ่มจัดให้มีขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ จำนวน ๕ หลักสูตร ได้แก่

- หัวข้อ “Training the Trainers” ณ ประเทศสิงคโปร์ จำนวน ๑๕ ทุน
- หัวข้อ “Restorative Justice” ณ มหาวิทยาลัยไอค์แลนด์ จำนวน ๒๖ ทุน
- หัวข้อ “การพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อม” ณ มหาวิทยาลัยคิงส์ ประเทศญี่ปุ่น จำนวน ๔๕ ทุน
- หัวข้อ “กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคและการแข่งขันทางการค้า” ณ มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย เบิร์กลีย์ ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน ๔๐ ทุน
- หัวข้อ “การบริหารงานศาลยุติธรรม” ณ สาธารณรัฐเกาหลี จำนวน ๕๐ ทุน

นอกจากนี้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ นี้ คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมก็ได้มีมติจัดให้มีทุนการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทภายในประเทศและต่างประเทศ โดยทุนศึกษา

(๕) สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ มีหน้าที่ในการพัฒนาระบบงานที่เกี่ยวข้องกับการรวมศูนย์ข้อมูลวิชาการและความรู้ต่างๆ ตลอดจนการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เช่น ระบบงานห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ ระบบฐานข้อมูลความรู้ (Knowledge Base) เป็นต้น และเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่การเป็นสำนักงานศาลอิเล็กทรอนิกส์ โดยการจัดการอบรมซึ่งแบ่งหลักสูตรการอบรมออกเป็นกลุ่มและระดับต่างๆ ตามความจำเป็นในการใช้งาน ประกอบด้วย สามกลุ่มหลักสูตร คือ หลักสูตรสำหรับกลุ่มข้าราชการตุลาการ หลักสูตรสำหรับกลุ่มข้าราชการศาลยุติธรรม และกลุ่มหลักสูตรทั่วไปที่ทำให้เกิดทักษะและความเข้าใจด้านสารสนเทศ

การแบ่งส่วนราชการภายในของสำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ แบ่งออกเป็น

(๕.๑) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป มีหน้าที่ปฏิบัติงานสารบรรณ งานธุรการ งานเลขานุการ และงานประชุม ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำและเผยแพร่เอกสารและผลงานการบริหารงานบุคคลเบื้องต้น การเงิน การบัญชี และการพัสดุ รายงานผลการปฏิบัติงาน การใช้จ่ายงบประมาณและสถิติ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

(๕.๒) ฝ่ายส่วนพัฒนาระบบงานคอมพิวเตอร์ แบ่งลักษณะการปฏิบัติงานภายในเป็น ๓ กลุ่มย่อย คือ กลุ่มที่ ๑ งานวิเคราะห์ระบบ มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการวิเคราะห์และพัฒนาระบบงานคอมพิวเตอร์ศึกษาความเป็นไปได้ของระบบงานที่จะนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ กำหนดปัญหาและวิธีแก้ไขปัญหาระบบ วิเคราะห์และพัฒนาระบบสารสนเทศให้กับศาลยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรม เขียนแผนภาพการทำงานของระบบ กลุ่มที่ ๒ งานออกแบบระบบ มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการออกแบบระบบงานที่ได้ทำการวิเคราะห์ระบบมาแล้ว จัดทำเอกสารการออกแบบระบบ (System Design Specification) จัดทำพจนานุกรมข้อมูล (Data Dictionary) แผนภาพกระแสข้อมูล (Data Flow Diagram) ข้อมูลเฉพาะการประมวลผล (Process Specification) รูปแบบข้อมูล (Data Model) รูปแบบระบบ (System Model) จัดทำผังงานต่างๆ เช่น ผังงานระบบ HIPO (HIPO Chart) แบบฟอร์มข้อมูลนำเข้าและรายงาน ศึกษาความก้าวหน้าของวิทยาการคอมพิวเตอร์และอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย และกลุ่มที่ ๓ งานพัฒนาระบบ มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการเขียนโปรแกรม (Coding) ตามข้อกำหนดของโปรแกรม (Program Specification) จากเอกสารการออกแบบระบบ (System Design Specification)

(๕.๓) ส่วนระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ แบ่งหน่วยงานย่อยเป็น ๔ กลุ่ม คือ กลุ่มที่ ๑ งานสื่อสารข้อมูล มีหน้าที่กำหนดแนวทางในการนำระบบปฏิบัติการระบบจัดการฐานข้อมูล และระบบเครือข่ายมาใช้กับระบบคอมพิวเตอร์ของสำนักงานศาลยุติธรรมกำหนดแนวทางในการดูแล บำรุงรักษาระบบ การให้บริการ กลุ่มที่ ๒ งานโปรแกรมระบบ มีหน้าที่เกี่ยวกับการเลือกใช้ ชุดโปรแกรมระบบ ติดตั้งโปรแกรมระบบ ปรับปรุงโปรแกรมให้ทันสมัย บำรุงรักษาโปรแกรมระบบและพัฒนาการเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในแต่ละระบบศึกษาความก้าวหน้าของวิทยาการคอมพิวเตอร์และงานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย กลุ่มที่ ๓ งานฐานข้อมูลมีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารงานบันทึกข้อมูล การนำข้อมูลสู่ระบบ การประมวลผลข้อมูล การจัดการฐานข้อมูล แก้ไขปรับปรุงฐานข้อมูล บำรุงรักษาฐานข้อมูล ตรวจสอบการใช้ข้อมูล การเก็บข้อมูลและการบันทึกข้อมูลปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน ศึกษาความก้าวหน้าของวิทยาการคอมพิวเตอร์ และกลุ่มที่ ๔ งานระบบอินเทอร์เน็ตและโฮมเพจ มีหน้าที่เกี่ยวกับการดูแลระบบอินเทอร์เน็ต (Internet) การจัดทำโฮมเพจ (Homepage) ของศาลยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรม โดยทำการเขียนโปรแกรมระบบ www (World Wide Web) การออกแบบโฮมเพจ (Homepage) ให้กับศาลยุติธรรม และสำนักงานศาลยุติธรรม ให้บริการเกี่ยวกับการขอใช้ระบบอินเทอร์เน็ตของศาลยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรมทั้งลักษณะหน่วยงานและบุคคลศึกษาความก้าวหน้าของวิทยาการคอมพิวเตอร์

(๕.๔) ส่วนสนับสนุนและบริการคอมพิวเตอร์ มีกลุ่มงานสื่อสารข้อมูลเป็นผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการให้บริการใช้ระบบคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ เครือข่ายการสื่อสาร เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ ตั้งระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ขนาดเล็กที่ใช้งานให้กับส่วนราชการสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมในส่วนกลาง การตรวจสอบแก้ไขปัญหาเบื้องต้น และให้บริการตอบปัญหาแก่ผู้ใช้และหน่วยงานในส่วนกลาง ให้บริการเกี่ยวกับเทคนิคและการผลิตสื่อนำเสนอด้วยคอมพิวเตอร์ จัดทำบัญชีทรัพย์สินและวัสดุอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ต่างๆ กำหนดมาตรฐานและคุณลักษณะเฉพาะของวัสดุครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์ ตลอดจนบริษัทหรือองค์กรบุคคลที่ทำหน้าที่ที่ปรึกษาหรือผู้รับเหมาด้านระบบคอมพิวเตอร์ของสำนักงานศาลยุติธรรม วางแผนการจัดทำงบประมาณ ตลอดจนติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่าย งบประมาณตามโครงการด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานศาลยุติธรรม

ภาคหนึ่ง ระบบการพัฒนาศักยภาพด้านการศึกษาของประเทศ Common Law

บทที่หนึ่ง ประเทศอังกฤษ

ประเทศอังกฤษเป็นประเทศที่ใช้ระบบศาลเดียว กล่าวคือ เป็นประเทศที่มีศาลยุติธรรมเป็นหลักในการพิจารณาคดีทั้งปวง ไม่ว่าจะเป็นคดีแพ่ง คดีอาญา คดีปกครอง หรือคดีประเภทอื่น โดยมีศาลสูงสุดเพียงศาลเดียวทำหน้าที่ตรวจสอบคำพิพากษาของศาลล่างทุกศาล รวมทั้งคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นด้วย และในกรณีที่คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่เห็นด้วยกับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นก็ต้องอุทธรณ์ต่อศาลสูงสุดของประเทศเหมือนกับคู่ความในคดีอื่นๆ ซึ่งจะแตกต่างไปจากประเทศที่ใช้ระบบศาลคู่ เช่น ประเทศฝรั่งเศส สหพันธรัฐเยอรมัน หรือประเทศไทย ที่มีศาลปกครอง โดยมีระบบผู้พิพากษาแยกต่างหากจากระบบศาลยุติธรรมเพื่อพิจารณาคดีทางปกครองโดยเฉพาะ และเมื่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่เห็นด้วยกับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นต้องอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด เมื่อศาลปกครองสูงสุดพิพากษาอย่างไรแล้วคดีเป็นอันถึงที่สุด คู่ความจะอุทธรณ์ต่อศาลอื่นไม่ได้อีกต่อไป^๑ อย่างไรก็ตามก่อนที่จะกล่าวถึงระบบการพัฒนาศักยภาพของผู้พิพากษาในประเทศอังกฤษ ในเบื้องต้นจะได้กล่าวถึงศาลยุติธรรมของประเทศอังกฤษประเภทต่างๆ องค์กรประกอบ คุณสมบัติและวิธีการคัดเลือกและแต่งตั้งบุคคลที่จะได้รับการคัดเลือกหรือแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาในศาลแต่ละประเภทเหล่านั้น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยกับระบบศาลยุติธรรมของประเทศอังกฤษ

ศาลยุติธรรมของประเทศอังกฤษ

๑. ศาลและลำดับชั้นของศาล

ระบบศาลของประเทศอังกฤษสามารถแยกออกได้เป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่ ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีอาญา และศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีแพ่ง

๑.๑ ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีอาญา

ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีอาญาแบ่งตามลำดับชั้นของศาลได้ดังนี้

^๑ คณะทำงานเผยแพร่สารสนเทศในระบบอินเทอร์เน็ต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

๑.๑.๑ ศาลสูงสุดของประเทศ ได้แก่ ศาลฎีกา (The Supreme Court under the Constitution Reform Act ๒๐๐๕)^๒

๑.๑.๒ ศาลสูงชั้นกลาง หรือศาลยุติธรรมชั้นสูง^๓ (Supreme Court under the Supreme Court of Judicature Act 1873, 1875) ได้แก่

(๑) ศาลอุทธรณ์ แผนกคดีอาญา (Court of Appeal (Criminal Division))

(๒) ศาลคราวน์ คอร์ท^๔ (Crown Court)

(๓) ศาลไฮคอร์ท แผนกควีนส์เบENCH (High Court (Queen's Bench Division))

๑.๑.๓ ศาลชั้นต้น ได้แก่ ศาลมาจีสเตอร์ คอร์ท (Magistrate Court)

๑.๒ ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีแพ่ง

ลำดับชั้นของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีแพ่งจะมีลักษณะทำนองเดียวกันกับศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีอาญา โดยจัดแบ่งได้ดังนี้

๑.๒.๑ ศาลสูงสุดของประเทศ ได้แก่ ศาลฎีกา (The Supreme Court under the Constitution Reform Act 2005)

๑.๒.๒ ศาลสูงชั้นกลาง หรือ “ศาลยุติธรรมชั้นสูง” ได้แก่

(๑) ศาลอุทธรณ์ แผนกคดีแพ่ง (Court of Appeal (Civil Division))

(๒) ศาลไฮคอร์ท แผนกชานเซอร์รี่ (High Court (Chancery Division)) และแผนกคดีครอบครัว (High Court (Family Division))

๑.๒.๓ ศาลชั้นต้น ได้แก่ ศาลเคาน์ตี คอร์ท (County Court) และศาลมาจีสเตอร์ คอร์ท (Magistrate Court)

^๒ ศาลฎีกา (The Supreme Court under the Constitution Reform Act 2005) จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติการปฏิรูปรัฐธรรมนูญ (The Constitution Reform Act 2005) ซึ่งศาลฎีกานี้จะทำหน้าที่แทนศาลสภาขุนนาง (the Appellate Committee of the House of Lords) และจะเริ่มเปิดดำเนินการในปี ค.ศ. ๒๐๐๙

^๓ ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, ระบบการควบคุมฝ่ายปกครองในประเทศอังกฤษ, สำนักพิมพ์นิติธรรม กรุงเทพมหานคร ๒๕๓๗

^๔ The Court Act 1971, S. 1 (1) กำหนดให้ศาลคราวน์ คอร์ท เป็นศาลหนึ่งในศาลสูงชั้นกลาง หรือศาลยุติธรรมชั้นสูง (Supreme Court under the Supreme Court of Judicature Act 1873, 1875)

๒. เขตอำนาจศาลของศาลแต่ละประเภท

๒.๑ ศาลสูงสุดของประเทศ (ศาลฎีกา (The Supreme Court))

ภายหลังจากพระราชบัญญัติการปฏิรูปรัฐธรรมนูญ (The Constitution Reform Act 2005) มีผลใช้บังคับทำให้การแบ่งแยกหน้าที่ของสภาขุนนาง (House of Lords) ที่ทำหน้าที่ตุลาการแยกออกจากสภาขุนนางที่ทำหน้าที่นิติบัญญัติมีความชัดเจนขึ้น โดยมีการจัดตั้ง Department for Constitutional Affairs ขึ้นแทนที่ Department of Lord Chancellor และได้มีการตั้งศาลฎีกา (The Supreme Court) ขึ้นมาทำหน้าที่แทนศาลสภาขุนนาง (House of Lords) ซึ่งภายใต้พระราชบัญญัติการปฏิรูปรัฐธรรมนูญ (The Constitution Reform Act 2005) นี้ อำนาจในทางตุลาการของ Lord Chancellor ได้สิ้นสุดลง ตำแหน่งประมุขของศาลอังกฤษและเวลส์ (Chief of the judiciary of England and Wales/President of the court of England and Wales)^๕ ได้รับการถ่ายโอนไปให้กับ Lord chief Justice ในขณะที่ตำแหน่งประธานสภาขุนนาง (The Speaker of the House of Lords) ซึ่งมีฐานะเป็นประธานรัฐสภา (The Speaker of the House of Parliament) จะถูกโอนไปให้กับบุคคลอื่น ซึ่งสภาขุนนางจะได้กำหนดบุคคลผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งประธานสภาขุนนางกันอีกครั้งหนึ่ง ดังนี้ จึงอาจกล่าวได้ว่าภายใต้กฎหมายฉบับนี้ Lord Chancellor จะต้องยุติบทบาทสำคัญทางด้านการตุลาการ และทางด้านนิติบัญญัติ คงเหลือไว้เพียงบทบาทสำคัญในทางบริหาร คือ ตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกิจการรัฐธรรมนูญ (The Secretary of State for Constitutional Affairs) เท่านั้น ทั้งนี้ เพื่อให้สภาขุนนาง (House of Lords) ทำหน้าที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติที่แท้จริง อนึ่ง ระบบรัฐสภาของประเทศอังกฤษนั้นได้มีแนวความคิดที่จะปฏิรูปเช่นเดียวกันโดยครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๐๐๗ สภาผู้แทนราษฎร (House of Common) ได้อภิปรายข้อเสนอในรายงานการรับฟังความคิดเห็น (White Paper) และได้ออกเสียงในประเด็นสำคัญต่างๆ เช่น การมีอยู่ของระบบสภาคู่ หรือที่มาของสมาชิกวุฒิสภา เป็นต้น^๖

ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาคดีที่อุทธรณ์มาทั้งในคดีแพ่งและคดีอาญา^๗ ในคดีอาญา ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาคดีที่อุทธรณ์มาจากศาลอุทธรณ์แผนกคดีอาญา และจากศาลไฮคอร์ท แผนกควีนส์เบนท์ ซึ่งทั้งโจทก์และจำเลยอาจอุทธรณ์ได้ แต่ต้องได้รับอนุญาตหรือมีคำรับรอง (leave) จากศาลอุทธรณ์แผนกคดีอาญาหรือจากศาลฎีกาก่อน และข้อกฎหมายที่จะเข้า

^๕ Section 7, the Constitution Reform Act 2005

^๖ ฝ่ายพัฒนากฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา “การปฏิรูปวุฒิสภา” ข่าวสารพัฒนากฎหมาย ลำดับที่ ๒๕ – ๑๐ เมษายน ๒๕๕๐

^๗ ในคดีแพ่งมีอำนาจพิจารณาคดีที่อุทธรณ์มาจากศาลของสกอตแลนด์ และ ไอร์แลนด์เหนือด้วย แต่คดีอาญาพิจารณาเฉพาะที่อุทธรณ์จากศาลอุทธรณ์อังกฤษ และ ไอร์แลนด์เหนือเท่านั้น

๒.๒ ศาลสูงชั้นกลาง หรือศาลยุติธรรมชั้นสูง

พระราชบัญญัติ The Supreme Court of Judicature Act 1873, 1875 ให้ตั้งศาลสูงชั้นกลางหรือศาลยุติธรรมชั้นสูงขึ้น โดยรวมเอาศาลต่าง ๆ ที่มีอยู่ก่อน ได้แก่ ศาลชานเซอร์รี่ (Chancery Court) ศาลควีนส์ เบนช์ (Queen's Bench Court) ศาลคอมมอน พลีส และเอ็กซ์เช็เคอร์ (Common Pleas and Exchequer) ศาลโพรเบต (Probate Court) ศาลครอบครัว (The Court for Divorce and Matrimonial Causes) ศาลพาณิชย์นาวี (Admiralty) และศาลล้มละลายในลอนดอน (The London Court of Bankruptcy) ไว้ในศาลเดียวคือ ศาลสูงชั้นกลางหรือศาลยุติธรรมชั้นสูง (Supreme Court of Judicature) ซึ่งแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ ศาลอุทธรณ์ (The Court of Appeal) และศาลไฮเคอร์ท์ ออฟ จัสติส (The High Court of Justice)

๒.๒.๑ ศาลอุทธรณ์ (The Court of Appeal)

พระราชบัญญัติ The Criminal Appeal Act 1966 กำหนดให้ศาลอุทธรณ์แบ่งเป็น ๒ แผนก คือ แผนกคดีอาญา และแผนกคดีแพ่ง

(๑) ศาลอุทธรณ์แผนกคดีอาญา (Court of Appeal (Criminal Division))

สำหรับศาลอุทธรณ์แผนกคดีอาญามีอำนาจพิจารณาคดีอาญาที่อุทธรณ์มาจากศาลควอร์น คอร์ท (Crown Court) ผู้พิพากษาประกอบด้วย Lord chief Justice ซึ่งปัจจุบันเป็นประมุขของศาลแห่งประเทศอังกฤษและเวลส์ (President of the court of England and Wales) Lord Justice of Appeal^{๙๙} และผู้พิพากษาบางคนจากศาลไฮเคอร์ท์ (High Court)

^{๙๘} The Administration of Justice Act 1960

^{๙๙} ในกรณีพิจารณาคำร้องขออนุญาตฎีกาจะพิจารณาโดยผู้พิพากษา ๓ คน

^{๑๐๐} ได้รับการแต่งตั้งโดยพระราชินี/พระมหากษัตริย์ ตามคำแนะนำของนายกรัฐมนตรี จากผู้พิพากษาศาลไฮเคอร์ท์ หรือ Barristers ที่ทำงานมาแล้วอย่างน้อย ๑๕ ปี มีจำนวน ๑๖ คน

(๒) ศาลอุทธรณ์แผนกคดีแพ่ง (Court of Appeal (Civil Division))
การอุทธรณ์คดีจากศาลเคาน์ตี คอร์ท (County court) หรือ ศาลไฮคอร์ท (High Court) ต้องอุทธรณ์ไปที่ศาลอุทธรณ์ เว้นแต่คดีดังกล่าวสามารถไปสู่การพิจารณาของศาลฎีกา (The Supreme Court under the Constitutional Reform Act 2005) ได้โดยตรง เพราะเป็นปัญหาสำคัญเกี่ยวกับหลักกฎหมาย ศาลอุทธรณ์แผนกคดีแพ่งนี้มีผู้พิพากษาที่เรียกว่า Lord Justice ๑๖ คน โดยมีประธานศาลที่เรียกว่า Master of the Rolls องค์คณะของศาลอุทธรณ์อย่างน้อยต้องมีผู้พิพากษา ๓ คน มี ๔ แผนก

๒.๒.๒ ศาลไฮคอร์ท (High Court)

ศาลไฮคอร์ทเป็นส่วนหนึ่งของศาลสูงชั้นกลางหรือศาลยุติธรรมชั้นสูง (Supreme Court of Judicature) ซึ่งประกอบด้วยศาลไฮคอร์ท และศาลอุทธรณ์ ซึ่งขึ้นตรงต่อศาลฎีกา ศาลไฮคอร์ทนี้เป็นศาลที่ตั้งขึ้นเพื่อรวมศาลคอมมอนลอว์และศาลเอกคิวิตีทั้งหลายเข้าด้วยกันในปี ๑๘๗๕

ศาลสูงชั้นกลางหรือศาลยุติธรรมชั้นสูง มี ๒ ชั้น ชั้นแรกในทางแพ่ง ได้แก่ ศาลไฮคอร์ท ส่วนทางอาญา ได้แก่ ศาลคราวน์ คอร์ท (Crown Court) และชั้นที่สอง ได้แก่ ศาลอุทธรณ์ (Court of Appeal)

โดยทั่วไปศาลไฮคอร์ทเป็นศาลชั้นต้นที่มีเขตอำนาจทั่วไปในคดีแพ่ง ยกเว้นแต่คดีนั้นๆ กฎหมายจะกำหนดให้เป็นอำนาจของศาลเคาน์ตี คอร์ท อย่างไรก็ตาม ในคดีที่อยู่ในอำนาจศาลเคาน์ตี คอร์ท โจทก์ก็มีสิทธิเลือกฟ้องยังศาลไฮคอร์ท ณ กรุงลอนดอนได้ แต่ศาลไฮคอร์ทมีอำนาจส่งคดีไปให้ศาลเคาน์ตี คอร์ท พิจารณา ถ้าเห็นว่าเป็นเรื่องไม่สำคัญ แต่ถ้าเป็นปัญหาสำคัญศาลไฮคอร์ทจะรับไว้พิจารณาก็ได้ และมีข้อน่าสังเกตว่าโดยปกติองค์คณะของศาลไฮคอร์ท ได้แก่ ผู้พิพากษานายเดียว

ศาลไฮคอร์ทมีแผนกใหญ่ ๓ แผนก คือ แผนกควีนส์เบENCH (Queen's bench Division) แผนกชานเซอร์รี่ (Chancery Division) และแผนกคดีครอบครัว (Family Division)

แผนกควีนส์เบนช์ (Queen's bench Division) มี Lord Chief Justice เป็นประธาน มีเขตอำนาจชั้นต้นในการพิจารณาพิพากษาคดีแพ่ง กับมีเขตอำนาจชั้นอุทธรณ์ในการพิจารณาอุทธรณ์ทั้งทางแพ่งและอาญาจาก Magistrates' Courts และ Crown Court โดยวิธี case stated^{๑๑} และพิจารณาอุทธรณ์จาก Administrative Tribunals ซึ่งเป็นคณะกรรมการที่พิจารณาคดีเกี่ยวกับการปกครอง มีที่ทำการที่ลอนดอน ถ้านั่งพิจารณาต่างจังหวัดก็จะเรียกว่า ศาลเซอกิต คอร์ท (Circuit Court) นอกจากนั้น ศาลแผนกควีนส์เบนช์ยังมีศาลพาณิชย์ (Commercial Court) และศาลพาณิชย์นาวี (Admiralty) อีกด้วย

แผนกคดีชานเซอร์รี่ (Chancery Division) มี Lord Chief Justice เป็นประธานเช่นกัน มีที่ทำการอยู่ที่ลอนดอน ศาลไฮคอร์ท แผนกคดีชานเซอร์รี่เป็นศาลที่มีเขตอำนาจทั้งชั้นต้นและชั้นอุทธรณ์ในการพิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับคดีที่ต้องใช้เอคควิตี้ (equity) เช่น ทรัสต์ หุ้นส่วน บริษัท จำนอง การจัดการมรดก พันัยกรรม และล้มละลาย เป็นต้น

สำหรับแผนกคดีครอบครัว (Family Division) มี President of Family Division เป็นประธาน ศาลไฮคอร์ทแผนกคดีครอบครัวเริ่มตั้งขึ้นในปี ๑๙๗๑ เป็นศาลที่มีเขตอำนาจชั้นต้นในการพิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับครอบครัว กับมีเขตอำนาจชั้นอุทธรณ์ในการพิจารณาอุทธรณ์จาก Magistrates' Courts ในคดีเกี่ยวกับการสมรสและผู้เยาว์

๒.๓ ศาลคราวน์ คอร์ท (Crown Court)

พระราชบัญญัติ The Courts Act ๑๙๗๑ กำหนดให้ศาลคราวน์ คอร์ท เป็นศาลหนึ่งในศาลสูงชั้นกลางหรือศาลยุติธรรมชั้นสูง (Supreme Court of Judicature) มีอำนาจพิจารณาเหนือคดีอาญาทุกชนิดที่ต้องพิจารณาโดยใช้ลูกขุน (trial on indictment) มีเขตอำนาจครอบคลุมการกระทำผิดที่เกิดขึ้นในอังกฤษและเวลส์^{๑๒} กับมีเขตอำนาจชั้นอุทธรณ์ในการพิจารณาอุทธรณ์จาก Magistrates' Courts และ Juvenile Courts โดยมีผู้พิพากษาคนเดียวมีอำนาจพิจารณาพิพากษา

^{๑๑} "case stated" คือ วิธีอุทธรณ์เฉพาะในปัญหาข้อกฎหมายจาก Magistrates' Courts หรือ Crown Court ไปยัง High Court

^{๑๒} ระบบกฎหมายอังกฤษใช้เฉพาะในอังกฤษกับเวลส์เท่านั้น ไม่รวมถึงระบบกฎหมายของ สกอตแลนด์หรือไอร์แลนด์เหนือด้วย

๒.๔ ศาลมาจิสเตรท คอร์ท (Magistrate Court)

ศาลมาจิสเตรท คอร์ทเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีอาญาประเภทความผิดเล็กน้อยโดยไม่ใช้ลูกขุน (Summary Offence)^{๑๓} และ Offences triable either way^{๑๔} และในฐานะเป็นศาลชั้นต้นมีอำนาจพิจารณาคดี ดังนี้

(๑) ในฐานะเป็น Court of petty sessions พิจารณาคดีอาญาที่ผู้กระทำความผิดเป็นผู้ใหญ่

(๒) ในฐานะเป็นศาลคดีเด็กและเยาวชน (Juvenile court) พิจารณาคดีเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า ๑๗ ปี^{๑๕}

(๓) ในฐานะเป็นศาลครอบครัว (domestic) ศาลแพ่ง (Civil Court) ศาลปกครอง พิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว คดีแพ่งเล็กน้อย และคดีเกี่ยวกับการปกครอง เช่น การออกใบอนุญาตเปิดสถานบริการ เป็นต้น

Lord Chief Justice รับผิดชอบดูแลการจัดรูปองค์กรศาลและขอบเขตการดำเนินงานรวมถึงการฝึกอบรมผู้พิพากษาศาลมาจิสเตรท คอร์ท เว้นแต่ศาลมาจิสเตรท คอร์ทในเขต Lancashire

๒.๕ ศาลเคาน์ตี คอร์ท (County court)

ในปี ค.ศ. ๑๘๔๖ ได้มีการจัดตั้งศาลเคาน์ตี คอร์ท (County court) ขึ้น โดยให้เขตอำนาจรับพิจารณาคดีแพ่งเป็นการทั่วไปแต่เพียงประการเดียว จำนวนศาลดังกล่าวมีทั่วอังกฤษและเวลส์ประมาณ ๓๗๕ ศาล โดยในการพิจารณาพิพากษาคดีแพ่ง มีผู้พิพากษานายเดี่ยวที่เรียกว่า circuit judge หรือ district judge มีอำนาจพิจารณาคดี Lord Chancellor ร่วมกับ Lord Chief Justice เป็นผู้แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตลอดชีวิตจากบุคคลที่ประสบความสำเร็จในอาชีพกฎหมายโดยเฉพาะทนายความที่มีชื่อเสียง^{๑๖}

^{๑๓} Summary offences คือความผิดไม่ร้ายแรง เช่น ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการจราจร ซึ่งฟ้องต่อ Magistrates' Courts โดยไม่ต้องมีคำฟ้องเป็นหนังสือที่เรียกว่า Indictment

^{๑๔} Offences triable either way คือความผิดที่จะพิจารณาโดยวิธีของความผิดประเภท Indictable of fences คือความผิดร้ายแรง เช่น ความผิดฐานฆ่าคนตาย หรือ Summary of fences คือความผิดไม่ร้ายแรง ก็ได้ เช่น ความผิดฐานให้การเท็จ (perjury)

^{๑๕} เมื่อทำหน้าที่เป็นศาลคดีเด็กและเยาวชน ศาลมาจิสเตรท คอร์ท จะนั่งพิจารณาเป็นพิเศษองค์คณะประกอบด้วยผู้พิพากษาไม่เกินสามนาย อย่างน้อยต้องมีผู้พิพากษาที่เป็นผู้ชาย ๑ คน และผู้พิพากษาหญิงอีก ๑ คน การพิจารณาใช้วิธีพิจารณาความพิเศษ

^{๑๖} ศ.ธานินทร์ กรวิเชียร และนายมนินทร์ พงศาปาน, หลักวิชาชีพนักกฎหมายในประเทศไทย ใช้กฎหมายระบบคอมมอนลอว์, โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์: กรุงเทพฯ ๒๕๔๙. หน้า ๙๑

๓. ที่มาและคุณสมบัติของผู้พิพากษาในแต่ละศาล

ประเทศอังกฤษใช้การแต่งตั้งผู้พิพากษาเป็นหลัก ไม่มีระบบการเลือกตั้ง โดยผู้ที่ได้รับทาบทามและแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษานั้นเมื่อมีอายุเฉลี่ยได้ ๕๓ ปี ก็สามารถทาบได้ว่าตนจะได้รับการทาบทามและแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาหรือไม่ ผู้พิพากษารายที่อายุน้อยที่สุดอายุ ๔๖ ปี ส่วนผู้พิพากษาศาลสูงของอังกฤษมีอายุเฉลี่ยคือ ๖๐ ปี^{๑๗} การเป็นผู้พิพากษาในประเทศอังกฤษจึงไม่ใช่ผู้พิพากษาอาชีพ ที่สอบไล่คัดเลือกเข้ามาและผ่านการอบรมแล้วเป็นผู้พิพากษาไปตลอดชีวิตอย่างในประเทศฝรั่งเศส สหพันธรัฐเยอรมัน หรือประเทศไทย แต่ผู้พิพากษาจะได้รับการคัดเลือกโดย Lord Chancellor จากผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมาย โดยเฉพาะทนายความที่ประสบความสำเร็จในอาชีพ หรือมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการทำงานประจำในแต่ละศาล ซึ่งระบบการคัดเลือกนี้แม้จะไม่มีแนวโน้มว่าจะสร้างปัญหาให้กับวงการยุติธรรมอังกฤษแต่อย่างใด แต่เมื่อพิจารณาระบบการคัดเลือกผู้พิพากษานานาชาติจะไม่ค่อยพบว่าประเทศใดไว้วางใจให้บุคคลเพียงคนเดียวเป็นผู้คัดเลือกผู้พิพากษาเหมือนอย่างประเทศอังกฤษ ต่อมาหลายๆ ฝ่ายเห็นวาระของอังกฤษที่เป็นอยู่ควรจะได้รับแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้ระบบการคัดเลือกผู้พิพากษามีหลักประกันความโปร่งใสและเป็นธรรม ทั้งนี้โดยการสร้างกระบวนการขั้นตอนในการกลั่นกรองผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกเป็นผู้พิพากษา และสร้างคณะกรรมการอิสระระดับชาติชุดหนึ่งที่เรียกว่า Judicial Appointment Commission (JAC) ประกอบด้วย ประธาน ๑ คน ซึ่งเป็นผู้ที่ไม่ได้ประกอบวิชาชีพกฎหมาย และกรรมการอื่นอีก ๑๔ คน ซึ่งมาจากตัวแทนของผู้พิพากษา ผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมาย และผู้ที่ไม่ได้ประกอบวิชาชีพกฎหมาย (คณะกรรมการชุดนี้ได้เริ่มปฏิบัติงานที่เมื่อวันที่ ๓ เมษายน ค.ศ. ๒๐๐๖) โดยช่วยเหลือ Lord Chancellor ในการคัดเลือกผู้พิพากษาแทน The Lord Chancellor's Department ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบการบริหารงานยุติธรรมในประเทศอังกฤษและเวลส์ การฝึกอบรมผู้พิพากษา การก่อสร้างปรับปรุงอาคารศาล การให้ความช่วยเหลือด้านกฎหมายแก่ประชาชน การแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย การจัดงบประมาณ และดูแลบริหารงานของศาลต่างๆ เช่น Court of Appeal, High Court, Crown Court, County Court, และ Magistrates Court

อย่างไรก็ดี แม้ในปัจจุบัน Lord Chancellor จะไม่มีบทบาทใดๆ ในฐานะผู้พิพากษาหรือในฐานะประมุขของศาลอังกฤษและเวลส์แล้ว แต่ Lord Chancellor ก็ยังคงมีส่วนเกี่ยวข้องกับงานศาลอยู่บ้าง เช่น การบริหารกิจการศาล รวมทั้งยังมีบทบาทร่วมกับ Lord Chief Justice ในการแต่งตั้งผู้พิพากษา เป็นต้น

^{๑๗} อ้างแล้ว เชมอร์รที่ ๑๖

๓.๑ วิธีการแต่งตั้งผู้พิพากษา

พระมหากษัตริย์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้พิพากษา สำหรับตำแหน่ง Lords Justices of Appeal, Lord Chief Justice, Master of the Rolls และ President ของแผนกครอบครัว (Family Division) ตามคำแนะนำของนายกรัฐมนตรี ในขณะที่ตำแหน่ง Lords of Appeal in Ordinary (Law Lords) นั้น ภายใต้พระราชบัญญัติการปฏิรูปรัฐธรรมนูญ ค.ศ. ๒๐๐๕ จะมีการแต่งตั้งผู้พิพากษาศาลฎีกาเข้าทำหน้าที่ดังกล่าวแทนเมื่อสิ้นวาระการดำรงตำแหน่ง ซึ่งระบบการคัดเลือกผู้พิพากษาศาลฎีกานั้นจะได้กล่าวในรายละเอียดต่อไป สำหรับตำแหน่ง High Court Judges, Circuit Judges, Recorders, Stipendiary Magistrates และ Lay Magistrates นั้น พระมหากษัตริย์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งตามคำแนะนำของ Lord Chancellor ร่วมกับ Lord Chief Justice

สำหรับการแต่งตั้งผู้พิพากษาในเกือบทุกระดับในปัจจุบันจะอยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการระดับชาติ ที่เรียกว่า The Judicial Appointment Commission หรือเรียกโดยย่อว่า “JAC” การเกิดขึ้นของ The Judicial Appointment Commission นี้ ก็เพื่อให้สอดคล้องกับการลดบทบาทในทางตุลาการของ Lord Chancellor ซึ่งเดิมเคยมีอำนาจแต่งตั้งผู้พิพากษาเกือบทั้งหมด โดยคณะกรรมการชุดนี้จะทำหน้าที่ร่วมกับ Lord Chancellor ในการตรากฎระเบียบในการคัดเลือกผู้พิพากษาในระดับต่างๆ และเมื่อมีความจำเป็นที่จะต้องแต่งตั้งผู้พิพากษา Lord Chancellor จะขอให้คณะกรรมการชุดดังกล่าวคัดเลือกผู้พิพากษา ถ้าเป็นผู้พิพากษาตำแหน่งสูงๆ ได้แก่ ตำแหน่งประธานศาลสูงสุด (Lord Chief Justice) อธิบดีศาลหรือหัวหน้าศาลสูงในระดับต่างๆ ที่เรียกรวมๆ กันว่า The Head of Division และผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ (The Lord Justice of Appeal) คณะกรรมการอิสระระดับชาติ หรือที่เรียกว่า JAC นี้ ก็จะตั้งคณะกรรมการอิสระขึ้นมาชุดหนึ่ง (A selection panel) โดยคณะกรรมการชุดนี้จะทำหน้าที่คัดเลือกผู้พิพากษาที่เหมาะสมภายใต้กฎระเบียบการคัดเลือกที่ได้วางไว้แล้ว เมื่อได้รายชื่อผู้พิพากษาที่เหมาะสมก็จะทำการเสนอชื่อต่อ Lord Chancellor เพื่อเสนอให้มีการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง แต่ถ้าเป็นผู้พิพากษาของศาลไฮ คอร์ท (High Court Judges) หรือผู้พิพากษาในระดับต่ำลงมา กล่าวคือ Circuit Judges, Recorders หรือ Stipendiary Magistrates คณะกรรมการระดับชาติ (JAC) จะเป็นผู้ดำเนินการคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสมเองโดยไม่ต้องตั้ง A selection panel ขึ้นมาทำหน้าที่สรรหา โดยผู้สมัครเข้ารับการแต่งตั้งในตำแหน่งดังกล่าว ผู้สมัครเข้ารับการแต่งตั้งจะต้องยื่นใบสมัครต่อ Commissioner of Judiciary Appointment^{๑๔} โดยมีหนังสือรับรองจากผู้พิพากษาและ Barristers ชื่นนำ ซึ่งรู้จักผู้สมัครดีจำนวน ๓ ฉบับ โดยกระบวนการคัดเลือกผู้พิพากษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้

^{๑๔} www.judicialappointments.gov.uk หรือ www.cja.gov.uk

๓.๒ คุณสมบัติสำหรับบุคคลที่จะได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้พิพากษาในศาลแต่ละประเภท
คุณสมบัติสำหรับบุคคลที่จะได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้พิพากษาในศาลแต่ละ
ประเภทนั้น สามารถสรุปได้ดังนี้

๓.๒.๑ ศาลสูงสุดของประเทศ ได้แก่ ศาลฎีกา (The Supreme Court under the Constitution Reform Act 2005)

เดิมศาลสูงสุดของประเทศ คือ ศาลสภาขุนนาง (House of Lord) มี Lord Chancellor เป็นประธาน และเป็นประมุขของศาลแห่งประเทศอังกฤษและเวลส์ ตำแหน่ง Lord Chancellor เป็นตำแหน่งที่มีฐานะเป็นพิเศษ คือมีอำนาจหน้าที่ทางตุลาการในฐานะเป็นประธานของฝ่ายตุลาการ มีอำนาจหน้าที่ทางบริหารในฐานะเป็นรัฐมนตรีและร่วมรับผิดชอบสำหรับการกระทำของรัฐบาล กับมีอำนาจหน้าที่ทางนิติบัญญัติในฐานะเป็นประธานของ House of Lords ในฐานะเป็นสภานิติบัญญัติ Lord Chancellor เป็นตำแหน่งการเมือง มีเงินเดือน พระมหากษัตริย์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งตามคำแนะนำของนายกรัฐมนตรี พ้นจากตำแหน่งเมื่อรัฐบาลพ้นหน้าที่หรือเมื่อนายกรัฐมนตรีให้ออก

อย่างไรก็ดี ภายหลังการปฏิรูประบบการศาลครั้งสำคัญ คือการประกาศใช้พระราชบัญญัติปฏิรูปรัฐธรรมนูญ ค.ศ. ๒๐๐๕ (the Constitution Reform Act 2005) บทบาทพิเศษของ Lord Chancellor ซึ่งเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้อำนาจอธิปไตยทั้งสามด้าน

^{๑๙} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๖. หน้า ๘๓ และหน้า ๘๙

Lord chief Justice เป็นตำแหน่งผู้พิพากษาอาชีพเต็มเวลา มีเงินเดือน พระมหากษัตริย์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งตามคำแนะนำของนายกรัฐมนตรี ซึ่งผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวได้จะต้องเป็นผู้ที่เป็น High Court Judges, Lords Justices of Appeal และผู้ที่เป็น Barristers มาแล้วไม่น้อยกว่า ๑๕ ปี

Lords of Appeal in Ordinary (Law Lords) เป็นตำแหน่งผู้พิพากษาอาชีพเต็มเวลา มีเงินเดือน พระมหากษัตริย์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นขุนนางตลอดชีพ (life peers) ตามคำแนะนำของนายกรัฐมนตรี จากผู้ที่ดำรงตำแหน่งตุลาการชั้นสูงมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒ ปี หรือประกอบวิชาชีพเป็น Barristers^{๒๐} ในอังกฤษหรือไอร์แลนด์เหนือ หรือ

^{๒๐} ผู้ประกอบวิชาชีพทนายความในประเทศอังกฤษแยกออกเป็น ๒ ประเภท คือ Barristers และ Solicitors

Barristers คือผู้ประกอบวิชาชีพทนายความซึ่งสำเร็จการศึกษาวិชาการกฎหมายจาก Inns of Court School of Law อันเป็นสถานศึกษาวิชาการกฎหมายของ Lincoln's Inn, Gray's Inn, the Middle Temple (สมาคมผู้ประกอบวิชาชีพเป็น Barristers) และเป็นสมาชิกของ Inn of Court แห่งใดแห่งหนึ่งดังกล่าว Barristers เป็นผู้ดำเนินคดีในศาล ร่างคำฟ้องและคำแก้ฟ้อง และให้ความเห็นในปัญหากฎหมายที่ยุ้งยาก

Barristers เท่านั้นที่มีสิทธิว่าคดีใน House of Lords, Judicial Committee ของ Privy Council, ศาลอุทธรณ์, High Court ทั้ง ๓ ฝ่าย (เว้นแต่สำหรับ High Court ในคดีล้มละลาย Solicitors มีสิทธิว่าคดีได้ด้วย) และใน Crown Court

Barristers (และ Solicitors) มีสิทธิว่าคดีใน County Courts และ Magistrates' Courts

Solicitors คือผู้ประกอบกรวิชาชีพทนายความซึ่งสำเร็จการศึกษาวิชาการกฎหมายจาก College of Law ของ Law Society และเป็นสมาชิกของ Law Society (สมาคมผู้ประกอบวิชาชีพเป็น Solicitors) ในขณะที่ Barristers เป็นทนายความผู้ว่าคดี Solicitors เป็นทนายความผู้ให้คำปรึกษาต่อลูกค้าในเรื่องเกี่ยวกับกฎหมาย งานส่วนใหญ่ของ Solicitors เกี่ยวกับเรื่องทรัพย์สิน สัญญา การโอนที่ดิน พันยกรรม การจัดตั้งบริษัท การเป็นผู้จัดการมรดก และการเป็นทนายในคดีในการจัดการทรัพย์สิน เป็นต้น

สำหรับการว่าคดีในศาลนั้น Solicitors มีสิทธิว่าคดีใน County Courts, Magistrates' Courts และ High Court (เฉพาะคดีล้มละลาย) ด้วย

ประกอบวิชาชีพเป็น Advocates^{๒๑} ในสก๊อตแลนด์มาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๕ ปี ดำรงตำแหน่งระหว่างที่ประพฤติชอบ และอาจถูกถอนถอนจากตำแหน่งได้โดยมติของรัฐสภาทั้งสองสภาครบเกษียณอายุเมื่อมีอายุครบ ๗๕ ปี^{๒๒} อย่างไรก็ดี ภายหลังการจัดตั้งศาลฎีกา (the Supreme Court of England and Wales under the Constitution Reform Act 2005) ที่เป็นอิสระแยกจากสภาขุนนาง โดยจะมาทำหน้าที่เป็นศาลสูงสุดของประเทศแทนที่ศาลสภาขุนนาง (the Appellate Committee of the House of Lords) นั้น กฎหมายได้บัญญัติให้โอน Lords of Appeal in Ordinary (Law Lords) จำนวน ๑๒ นาย ที่เคยเป็นผู้พิพากษาศาลสภาขุนนางแต่เดิม ไปอยู่กับศาลฎีกาชุดแรก และเมื่อสิ้นวาระการดำรงตำแหน่งจึงค่อยดำเนินการคัดเลือกกันใหม่ตามกระบวนการคัดเลือกผู้พิพากษาศาลฎีกาที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย

การคัดเลือกผู้พิพากษาศาลฎีกา (Supreme Court Judge) จะอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของคณะกรรมการอิสระอีกชุดหนึ่ง (ซึ่งไม่ใช่ The Judicial Appointment Commission) โดยคณะกรรมการอิสระชุดนี้จะประกอบไปด้วย ประธานและรองประธานศาลฎีกา (The President and Deputy President of the Supreme Court) ผู้แทนจาก The Judicial Appointment Commission ผู้แทนจากคณะกรรมการศาลภาค เป็นต้น และเมื่อคัดเลือกผู้พิพากษาศาลฎีกาได้แล้วจะเสนอรายชื่อเพื่อโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งต่อไป

๓.๒.๒ ศาลสูงชั้นกลาง หรือศาลยุติธรรมชั้นสูง ได้แก่

(๑) ศาลอุทธรณ์ (Court of Appeal) แบ่งออกเป็นศาลอุทธรณ์แผนกคดีแพ่ง และศาลอุทธรณ์แผนกคดีอาญา

ศาลอุทธรณ์ แผนกคดีแพ่ง เป็นศาลที่มีเขตอำนาจชั้นอุทธรณ์ในการพิจารณาอุทธรณ์จาก High Court of Justice, County Courts และ Restrictive Practices Court โดยมี Master of the Rolls เป็นประธาน และ Lords Justices of Appeal จำนวน ๑๖ คน

Master of the Rolls ผู้ที่เป็น High Court Judges, Lords Justices of Appeal และผู้ที่เป็น Barristers มาแล้วไม่น้อยกว่า ๑๕ ปี มีคุณสมบัติที่จะได้รับแต่งตั้งเป็น Master of the Rolls ได้ Master of the Rolls เป็นตำแหน่งผู้พิพากษาอาชีพเต็มเวลา มีเงินเดือนพระมหากษัตริย์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งตามคำแนะนำของนายกรัฐมนตรี

^{๒๑} Advocates คือผู้ประกอบวิชาชีพทนายความในสก๊อตแลนด์ ซึ่งเป็นสมาชิกของ Faculty of Advocates (สมาคมผู้ประกอบวิชาชีพเป็น Advocates ของสก๊อตแลนด์) Advocates มีสิทธิว่าคดีในศาลทุกศาลของสก๊อตแลนด์ ใน House of Lords และใน Judicial Committee ของ Privy Council และ Advocates เท่านั้น (ยกเว้นบางกรณี) มีสิทธิว่าคดีใน Supreme Courts ของสก๊อตแลนด์

^{๒๒} Section 2 Judicial Pensions Act, 1959

Lords Justices of Appeal (แตกต่างจาก Lords of Appeal in Ordinary ซึ่งเรียกว่า Law Lords) เป็นตำแหน่งผู้พิพากษาอาชีพเต็มเวลา มีเงินเดือน พระมหากษัตริย์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งตามคำแนะนำของนายกรัฐมนตรี ผู้ที่จะได้รับ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง Lords Justices of Appeal ได้จะต้องเป็น High Court Judges หรือเป็น Barristers มาแล้วไม่น้อยกว่า ๑๕ ปี

ศาลอุทธรณ์ แผนกคดีอาญา เป็นศาลที่มีเขตอำนาจชั้นอุทธรณ์ ในการพิจารณาอุทธรณ์จาก Crown Court มี Lord Chief Justice เป็นประธาน และ Lords Justices of Appeal ทั้ง ๑๖ คน ซึ่งเป็นผู้พิพากษาในศาลอุทธรณ์ (ฝ่ายแพ่ง) ด้วย

(๒) ศาลไฮคอร์ท (High Court)

ศาลไฮคอร์ท แบ่งออกเป็น ๓ ฝ่าย ดังนี้

ศาลไฮคอร์ท แผนกควีนส์เบENCH (Queen's Bench Division) ซึ่งมี Lord Chief Justice เป็นประธาน และ High Court Judges จำนวน ๕๕ คน

ศาลไฮคอร์ท แผนกชานเซอร์รี่ (Chancery Division) ซึ่งมี Vice Chancellor เป็นประธาน และ High Court Judges จำนวน ๑๑ คน

ศาลไฮคอร์ท แผนกครอบครัว (Family Division) ซึ่งมี President เป็นประธาน และ High Court Judges จำนวน ๑๖ คน

สำหรับ Lord Chief Justice และ President ของแผนก ครอบครัว (Family Division) เป็นตำแหน่งผู้พิพากษาอาชีพเต็มเวลา มีเงินเดือน พระมหากษัตริย์ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งตามคำแนะนำของนายกรัฐมนตรี โดยผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรง ตำแหน่งดังกล่าวได้จะต้องเป็นผู้ที่เป็น High Court Judges, Lords Justices of Appeal และผู้ที่ เป็น Barristers มาแล้วไม่น้อยกว่า ๑๕ ปี

ในส่วน Vice Chancellor เป็นตำแหน่งผู้พิพากษาอาชีพเต็ม เวลา มีเงินเดือน โดย Lord Chancellor จะแต่งตั้งจาก High Court Judges ซึ่งประจำอยู่ในแผนก ชานเซอร์รี่ (Chancery Division)

ในขณะที่ High Court Judges (puisne judges) ซึ่งจะมีจำนวน สูงสุดไม่เกิน ๗๕ คน เป็นตำแหน่งผู้พิพากษาอาชีพเต็มเวลา มีเงินเดือน โดยพระมหากษัตริย์ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งตามคำแนะนำของ Lord Chancellor ซึ่งผู้ที่ได้รับการแต่งตั้ง ดังกล่าวจะต้องเป็น Barristers มาแล้วไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี

๓.๒.๓ ศาลคราวน์ คอร์ท (Crown Court)

ผู้พิพากษาของศาลคราวน์ คอร์ท ประกอบด้วย ผู้พิพากษาศาลไฮคอร์ท (High Court Judge) ผู้พิพากษาเซอร์กิต (Circuit Judge) และ รีคอร์ดอร์ (recorder)

ผู้พิพากษาเซอร์กิต (Circuit judge) เป็นตำแหน่งผู้พิพากษาที่อยู่ประจำในศาลคราวน์ คอร์ท ได้รับการแต่งตั้งโดยพระมหากษัตริย์ภายใต้การแนะนำของ Lord Chancellor ร่วมกับ Lord Chief Justice ผู้ที่จะได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนี้ต้องเป็น Barrister มาก่อนอย่างน้อย ๑๐ ปี หรือเป็น รีคอร์ดอร์ (recorder) ไม่น้อยกว่า ๕ ปี ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งนี้ถือเป็นผู้พิพากษาในศาลเคาน์ตี คอร์ท (County Court) ด้วยไปในตัว^{๒๓}

สำหรับรีคอร์ดอร์ (Recorders) เป็นตำแหน่งผู้พิพากษาไม่เต็มเวลา (part time) โดยได้รับค่าตอบแทน (fee) เป็นรายวันตามวันที่นั่งพิจารณา ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งตามคำแนะนำของ Lord Chancellor ร่วมกับ Lord Chief Justice โดยพิจารณาจากผู้ที่เป็น Barristers หรือ Solicitor มาแล้วไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี รีคอร์ดอร์ (Recorders) มีอำนาจหน้าที่ในการนั่งพิจารณาคดีอาญาเช่นเดียวกับ Circuit Judges

อนึ่ง ในการพิจารณาอุทธรณ์จาก Magistrates' Courts และ Juvenile Courts จะมี Lord Mayor และ Aldermen เป็นผู้พิพากษาโดยตำแหน่ง (Officio Justice) ด้วย

๓.๒.๔ ศาลมาจิสเตรท (Magistrates' Courts)

ผู้พิพากษาในศาลมาจิสเตรท เรียกว่า Justice of the Peace หรือ Justice of Magistrate Court

ผู้พิพากษาประกอบด้วยบุคคล ๒ ประเภท คือ

(๑) ผู้พิพากษาที่มีได้เป็นนักกฎหมาย (Lay magistrate) ผู้พิพากษาประเภทนี้ไม่มีเงินเดือน แต่มีสิทธิได้รับค่าทดแทนค่าใช้จ่ายต่าง ๆ รวมทั้งค่าขาดรายได้ด้วย พระมหากษัตริย์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งตามคำแนะนำของ Lord Chancellor ร่วมกับ Lord Chief Justice ซึ่งได้รับคำแนะนำอีกต่อหนึ่งจากคณะกรรมการที่ปรึกษาประจำท้องถิ่น (local advisory committees)

(๒) ผู้พิพากษาที่เป็นนักกฎหมาย (Stipendiary magistrate) ผู้พิพากษาประเภทนี้มีเงินเดือนประจำ ได้รับการแต่งตั้งโดยพระมหากษัตริย์ (The Crown) ภายใต้การแนะนำของ Lord Chancellor ร่วมกับ Lord Chief Justice โดยเลือกจากผู้ที่เป็น Barristers หรือ Solicitors มาแล้วไม่น้อยกว่า ๗ ปี ในมหานครลอนดอนมีจำนวนประมาณ ๖๐ คน

^{๒๓} ศาลเคาน์ตี คอร์ท คือศาลชั้นต้นที่มีอำนาจพิจารณาคดีแพ่ง ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ ศาลไฮคอร์ท และรีคอร์ดอร์ จะเป็นผู้พิพากษาในศาลเคาน์ตี คอร์ท โดยตำแหน่ง

๓.๒.๕ ศาลเคาน์ตี คอร์ท (County Courts)

ผู้พิพากษาในศาลเคาน์ตี คอร์ท เรียกว่า ผู้พิพากษาเซอร์กิต (Circuit judge) ซึ่งคุณสมบัติของบุคคลที่จะได้รับการแต่งตั้งให้เป็น Circuit judge นั้นได้กล่าวไว้แล้วข้างต้นในศาลคราวน์ คอร์ท

อนึ่ง มีข้อน่าสังเกตว่าไม่ว่ารูปแบบหรือกระบวนการในการคัดเลือกหรือแต่งตั้งผู้พิพากษาของอังกฤษจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร แต่สิ่งหนึ่งที่ยังคงเป็นเอกลักษณ์ที่น่าชื่นชมและไม่เคยเปลี่ยนแปลงไปเลย คือ ความพิถีพิถันคัดเลือกคนที่จะมาทำหน้าที่ผู้พิพากษา ที่จะต้องเป็นผู้ที่มีสติปัญญาสูงส่งเป็นที่ยอมรับ มีความสามารถ ถ้าเป็นทนายความก็ต้องเป็นทนายความดีเด่น มีความสามารถเป็นที่ยอมรับในวงวิชาชีพ และที่ขาดไม่ได้คือต้องเป็นผู้ที่ยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรม (Integrity) ไม่มีความต่างพร้อย

๒.๓ การเลื่อนตำแหน่ง

ในหลักการผู้พิพากษาในอังกฤษจะไม่มีระบบการเลื่อนตำแหน่ง กล่าวคือ เมื่อผู้พิพากษาได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใดก็จะดำรงตำแหน่งนั้นตลอดไป ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับความเป็นอิสระทางตุลาการเนื่องจากความหวังที่จะได้เลื่อนตำแหน่งอาจมีผลจูงใจผู้พิพากษาในการตัดสินใจได้ก็ตาม แต่ในความเป็นจริงและข้อเท็จจริงที่ปรากฏในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าประเทศอังกฤษมีระบบการเลื่อนตำแหน่งผู้พิพากษาที่มีขั้นตอนอยู่เช่นกัน เพียงแต่ไม่เป็นระบบที่เป็นระเบียบเช่นของประเทศในยุโรป

๒.๔ การถอดถอนผู้พิพากษา

อำนาจถอดถอนผู้พิพากษามีความสำคัญอย่างยิ่งเกี่ยวกับความเป็นอิสระของตุลาการ โดย The Act of Settlement 1701 ได้บัญญัติวางหลักประกันความเป็นอิสระของผู้พิพากษาไว้ดังนี้

(๑) ผู้พิพากษาเมื่อได้รับการแต่งตั้งแล้ว สามารถอยู่ในตำแหน่งได้ตราบเท่าที่มีความประพฤติดี โดยผู้พิพากษาอาจถูกถอดถอนจากตำแหน่งได้ในกรณีที่ประพฤติไม่ชอบ (Misconduct)

(๒) การถอดถอนผู้พิพากษาจะกระทำได้โดยพระมหากษัตริย์โดยคำแนะนำของสภาทั้งสอง ส่วนผู้พิพากษาศาลล่างอาจถูกถอดถอนโดย Lord Chancellor และผู้พิพากษาศาลสูงจะเกษียณเมื่อมีอายุ ๗๐ – ๗๕ ปี แล้วแต่ชั้นของศาล โดยผู้พิพากษาศาลสูงจะเกษียณเมื่อมีอายุ ๗๕ ปี

(๓) ผู้พิพากษาได้รับเงินเดือนประจำจากเงินกองทุนของรัฐบาลอังกฤษเพื่อการใช้จ่ายประจำ (Consolidate Fund) อันเป็นหลักประกันด้านฐานะทางการเงิน ทำให้ผู้พิพากษาดำรงตำแหน่งโดยไม่ต้องห่วงกังวลถึงตำแหน่งหน้าที่สูงขึ้น โดยในระหว่างผู้พิพากษาศาลต่างๆ จะมีข้อแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย

สำหรับการถอดถอนผู้พิพากษา อาจสรุปได้ดังนี้

Lay Magistrates อาจถูก Lord Chancellor ถอดถอนให้พ้นจากตำแหน่งได้เมื่อมีเหตุอันควร หรือสั่งให้พ้นหน้าที่ทางตุลาการในกรณีสูงอายุ (๗๐ ปี) ทุพพลภาพ หรือ ปฏิเสธหรือละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ โดยวิธีลงชื่อ Lay Magistrates ใน Supplemental List ซึ่งทำให้หมดสิทธิที่จะปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้พิพากษา

Stipendiary Magistrates ดำรงตำแหน่งตามพระราชอัธยาศัยของพระมหากษัตริย์ และอาจถูกถอดถอนจากตำแหน่งได้ตามคำแนะนำของ Lord Chancellor ในกรณีไม่มีความสามารถหรือประพฤติมิชอบ

Circuit Judges และ Recorders อาจถูก Lord Chancellor ถอดถอนจากตำแหน่งได้ในกรณีไม่มีความสามารถหรือความประพฤติมิชอบ และสำหรับ Recorders ในกรณีไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามจำนวนวันและระยะเวลาที่ระบุไว้ในการแต่งตั้งอีกด้วย

สำหรับ High Court Judges, Lords Justices of Appeal และ Law Lords รวมทั้ง Lord Chief Justice, Master of the Rolls, President ของ Family Division และ Vice Chancellor (ประธานของ Chancery Division) ซึ่งดำรงตำแหน่งระหว่างที่ประพฤติชอบ พระมหากษัตริย์จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ถอดถอนจากตำแหน่งได้ตามมติของรัฐสภาทั้งสองสภา

สถาบันการศึกษาอบรมตุลาการ

แม้ผู้พิพากษาในประเทศอังกฤษจะใช้วิธีการแต่งตั้งมิใช่การสอบไล่คัดเลือกเข้ามา และผ่านการอบรมการเป็นผู้พิพากษาเหมือนอย่างหลายประเทศ เช่น ประเทศฝรั่งเศส สหพันธรัฐเยอรมนี หรือประเทศไทย ประเทศอังกฤษก็มีองค์กรที่ดำเนินการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพในด้านความรู้และวิชาการให้แก่ผู้พิพากษาเหล่านั้นเช่นเดียวกัน โดยองค์กรดังกล่าวเรียกว่า คณะกรรมการการอบรมตุลาการ (Judicial Studies Board หรือ JSB) ซึ่งเป็นองค์กรอิสระอยู่ภายใต้การกำกับของกระทรวงกิจการรัฐธรรมนูญ (Department of Constitutional Affair) โดยปัจจุบันมี Lord Justice Keene เป็นประธานคณะกรรมการการอบรมตุลาการ^{๒๔}

^{๒๔} www.jsboard.co.uk

๑. ความเป็นมาของคณะกรรมการการอบรมตุลาการ (Judicial Studies Board)

คณะกรรมการการอบรมตุลาการเริ่มมาจากการดำเนินการอย่างน้อยใน ๒ รูปแบบ กล่าวคือ การดำเนินการของ Lord Chief Justice ในการจัดการประชุมหนึ่งวันที่เรียกว่า “One –day sentencing conference”^{๒๕} ที่ได้เริ่มมีการจัดขึ้นที่กรุงลอนดอนในปี ค.ศ. ๑๙๖๓ โดยมี Lord Chief Justice เป็นประธาน ซึ่งการประชุมนี้ภายหลังได้จัดขึ้นทุกปี จนถึงต้นปี ค.ศ. ๑๙๗๐ การประชุมดังกล่าวได้พัฒนากลายมาเป็นการจัดสัมมนาฝึกอบรมระยะเวลา ๑ สัปดาห์ และการฝึกอบรมผู้พิพากษาได้พัฒนาขึ้นเรื่อยมาอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งในปี ค.ศ. ๑๙๗๘ คณะทำงานเกี่ยวกับการศึกษาและข้อมูลของผู้พิพากษา (Working Party on Judicial studies and information)^{๒๖} ซึ่งมี Lord Justice Bridge เป็นประธานได้เสนอให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการการอบรมตุลาการเพื่อรับผิดชอบการจัดทำข้อกำหนดและเนื้อหาสาระในการศึกษาฝึกอบรมผู้พิพากษาที่ได้รับแต่งตั้งใหม่ (Induction Course) การฝึกอบรมเพื่อทบทวนความรู้ให้แก่ผู้พิพากษาปัจจุบัน (Refreshment Course) และการเผยแพร่ข้อมูลด้านต่างๆ ให้แก่ฝ่ายตุลาการ คณะกรรมการการอบรมตุลาการคณะแรกได้มีขึ้นในเดือนเมษายน ค.ศ. ๑๙๗๙ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพยายามลดความคลั่ง (inconsistencies) ในการกำหนดโทษในศาล Crown Court นอกจากนี้ การฝึกอบรมยังครอบคลุมถึงปัญหาต่างๆ ในกฎหมายอาญาวิธีพิจารณาความ และทางปฏิบัติที่เหมาะสมในการพิจารณาคดีอาญาคืบด้วย

นอกจากคณะกรรมการการอบรมตุลาการจะเริ่มมาจากการจัดการประชุมหนึ่งวันที่เรียกว่า “One –day sentencing conference” ตามที่ได้กล่าวข้างต้นแล้ว การจัดอบรมให้แก่ผู้พิพากษาศาลมาจิสเตรท คอร์ท (Magistrate Court) โดยคณะกรรมการจัดการศึกษาแก่ผู้พิพากษาศาลมาจิสเตรท คอร์ท (Magistrate Court) ก็ถือได้ว่าเป็นที่มาของคณะกรรมการการอบรมตุลาการด้วยเช่นกัน การฝึกอบรมผู้พิพากษาศาลมาจิสเตรท คอร์ท (Magistrate Court) นี้ได้เริ่มขึ้นในปี ค.ศ. ๑๙๕๓ โดยการอบรมดังกล่าวยังไม่เป็นไปตามรูปแบบเหมือนดังเช่นที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน โดยการฝึกอบรมผู้พิพากษาศาลมาจิสเตรท คอร์ท (Magistrate Court) แต่เดิมนั้น

^{๒๕} Lord Justice Glidewell “The Judicial Studies Board” .Sentencing , Judicial Discretion and Training edited by Collin Monroe and Martine Warsik, London: Sweet & Maxwell, ๑๙๙๒.

^{๒๖} คณะทำงานดังกล่าวแต่งตั้งร่วมกันโดย Lord Chancellor, Lord Chief Justice และ the Home Secretary มีขอบเขตการทำงานคือ (๑) ทบทวนกลไกการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับระบบการลงโทษและเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้องกับวิธีปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด (๒) ทบทวนขอบเขตและเนื้อหาของการศึกษาอบรมและวิธีการที่จะจัดหา (๓) ให้ข้อเสนอแนะ

ในปัจจุบันคณะกรรมการการอบรมตุลาการ (Judicial Studies Board หรือ JSB) มีหน้าที่ในการเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้พิพากษาเพื่อสร้างความเชี่ยวชาญและความรู้ที่จำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระของ ตุลาการและการสร้างความมั่นใจแก่กระบวนการยุติธรรม ซึ่งการดำเนินงานของ คณะกรรมการ อบรมตุลาการ (Judicial Studies Board หรือ JSB) จะดำเนินการในกิจกรรมหลักสี่ประการ^{๒๔} ได้แก่

(๑) กำหนดรูปแบบและการจัดการฝึกอบรมเบื้องต้น (initial training) ให้แก่ ผู้พิพากษาที่ได้รับแต่งตั้งใหม่ และการจัดฝึกอบรมต่อเนื่องให้แก่ผู้พิพากษาเพื่อเพิ่มทักษะและ ความเชี่ยวชาญในเชิงลึกอันจะเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ในเขตอำนาจศาลที่ตนรับผิดชอบ เช่น กฎหมายอาญา กฎหมายครอบครัว และกฎหมายแพ่ง

(๒) กำหนดรูปแบบและกรอบการฝึกอบรมให้แก่ศาลมาจิสเตรท คอร์ท (Magistrate Court)

(๓) จัดการฝึกอบรมเพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการแก้ไขปรับปรุง หรือการ เปลี่ยนแปลงที่สำคัญของร่างกฎหมาย และระบบงานบริหารของตุลาการให้ทันสมัย^{๒๕}

(๔) ให้คำแนะนำแก่รัฐบาลซึ่งจำนวนหรือค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมผู้พิพากษา เช่น ผู้พิพากษาศาลคราวน์ คอร์ท ศาลเคาน์ตี คอร์ท และศาลอื่นที่สูงกว่า และการอบรม ผู้พิพากษาศาลมาจิสเตรท คอร์ท รวมทั้งให้คำแนะนำและสนับสนุนในการจัดฝึกอบรมองค์กร วินิจฉัยต่างๆ (Tribunal) อีกด้วย ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินการอบรมดังกล่าวได้มีการพัฒนาและ ปรับปรุงไปในแนวทางที่ดีขึ้นและประสบผลสำเร็จ

^{๒๔} S.H. Bailey and M.S. Gunn, The Modern English Legal System, ๔th Edition ๒๐๐๒, London, Sweet & Maxwell

^{๒๕} JSB, Magistrates National Training Initiative Handbook, December 2003

^{๒๖} Judicial Studies Board Annual Report 2005-2006

๒. การดำเนินงานและโครงสร้างของคณะกรรมการการอบรมตุลาการ (JSB)

คณะกรรมการการอบรมตุลาการ (Judicial Studies Board (JSB)) เป็นองค์กรอิสระ (Independent Body) ได้รับงบประมาณในการจัดจ้างบุคลากรของตนเอง และได้รับความร่วมมือและสนับสนุนจากกระทรวงกิจการรัฐธรรมนูญ (Department for Constitutional Affairs (DCA)) ผ่านทาง Legal and Judicial Services Directorate ประธานของ Judicial Studies Board คนปัจจุบันคือ Lord Justice Keene^{๓๐}

สมาชิกของ Judicial Studies Board ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๙ ประกอบด้วย^{๓๑}

- Alex Allan
- Judge Richard Bond
- Godfrey Cole
- Mrs. Justice Cox DBE
- William Davis QC
- Mr. Justice Crane
- Professor Sir Ron De Witt
- Mrs. Justice Dobbs DBE
- Susan Hewett OBE JP
- John Lyon CB
- Professor Judith Masson
- Mr. Justice Owen
- Judge Dick Pollard
- Christine Stewart
- Mr. Justice Sullivan
- Mrs. Justice Black DBE
- District Judge Geoff Edwards
- District Judge Helen Wood

การดำเนินงานของคณะกรรมการการอบรมตุลาการ (Judicial Studies Board) แยกออกเป็นสองส่วน กล่าวคือ Main Board และ Executive Committee โดย Main Board จะมี

^{๓๐} www.jsbtutors.co.uk

^{๓๑} Judicial Studies Board Annual Report 2005-2006

สำหรับคณะกรรมการสาขาในแต่ละคณะนั้น ได้แก่ ๑) คณะกรรมการสาขากฎหมายอาญา (Criminal Committee) ๒) คณะกรรมการสาขากฎหมายแพ่ง (Civil Committee) ๓) คณะกรรมการสาขากฎหมายครอบครัว (Family Committee) ๔) คณะกรรมการศาลมาจิสเตรท คอร์ท (Magisterial Committee) ๕) คณะกรรมการองค์กรวินิจัย (Tribunals Committee) คณะกรรมการสาขาแต่ละคณะจะมีหน้าที่ในการฝึกอบรมผู้พิพากษาในสาขาที่ตนเองรับผิดชอบ^{๓๓} ในส่วนของคณะกรรมการด้านการให้คำแนะนำในการปฏิบัติที่เท่าเทียมกัน (Equal Treatment Advisory Committee (ETACs)) นั้น จะมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานประจำ และพิจารณาเกี่ยวกับมาตรฐานหรือบรรทัดฐาน และการปฏิบัติที่เท่าเทียมกันในของคณะกรรมการสาขาทั้ง ๕ สาขาข้างต้น สำหรับรายละเอียดเกี่ยวกับองค์ประกอบและหน้าที่ของคณะกรรมการในแต่ละสาขานั้นจะได้กล่าวต่อไปในหัวข้อที่ ๓ แนวทางการดำเนินการฝึกอบรมผู้พิพากษา

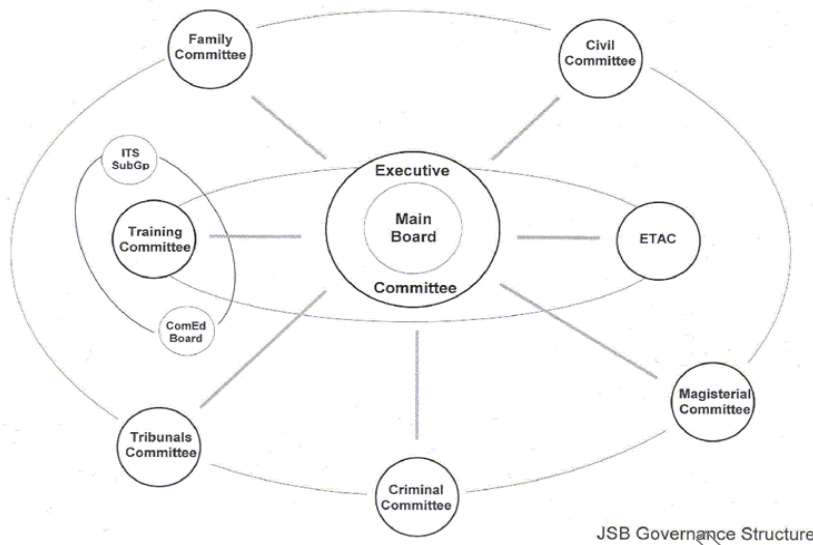
การบริหารงานของคณะกรรมการการอบรมตุลาการ (Judicial Studies Board) อาจแสดงให้เห็นเป็นรูปภาพเพื่อให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น^{๓๔} ดังนี้

^{๓๒} Judicial Studies Board Annual Report 2005-2006

^{๓๓} S.H. Bailey and M.S. Gunn, The Modern English Legal System, ๔th Edition

๒๐๐๒, London, Sweet & Maxwell

^{๓๔} www.ejtn.net

คณะกรรมการการอบรมตุลาการ (Judicial Studies Board) จะมีการประชุมเต็มคณะ จำนวน ๒ ครั้งต่อปีเพื่อกำหนดแนวทางและทิศทางการทำงานของคณะกรรมการ โดยนอกจากจะมีสมาชิกในคณะกรรมการการอบรมตุลาการ (Judicial Studies Board) เข้าร่วมประชุมแล้ว ยังมีบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกของคณะกรรมการการอบรมตุลาการเข้าร่วมประชุมด้วยทุกครั้ง ซึ่งได้แก่ ผู้อำนวยการหลักสูตร (Director of Studies) ผู้อำนวยการบริหาร (Executive Director) หัวหน้างานฝึกอบรม (Head of Judicial Training Administration), Head of Magistrates Training, Head of Tribunals Training, และ Head of Corporate Services

นอกจากคณะกรรมการ Main Board, Executive Committee และคณะกรรมการสาขาในแต่ละคณะแล้ว ยังมีบุคคลที่เกี่ยวข้องกับงานของคณะกรรมการการอบรมตุลาการที่สมควรกล่าวถึงอีกอย่างน้อย ๒ กลุ่ม กล่าวคือ คณะกรรมการฝึกอบรม (Training Committee) และผู้อำนวยการหลักสูตร (Director of Studies)

คณะกรรมการฝึกอบรม (Training Committee) ประกอบด้วยผู้แทนจากคณะกรรมการทั้ง ๖ คณะ ผู้อำนวยการฝึกอบรมเทคโนโลยีและสารสนเทศ (Director of IT Training) และผู้พิพากษาศาลสูงที่รับผิดชอบในการจัดฝึกอบรมศาลที่สูงขึ้นไป และเผยแพร่การวางแผนแนวทางการฝึกอบรมให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด จัดหา กำกับดูแลและประเมินการฝึกอบรม และดูแลในเรื่องที่จำเป็นจะต้องได้รับความรู้ใหม่ๆเพิ่มเติม (cross-cutting issues) เช่น เทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) และการฝึกอบรมสำหรับวิทยากร (Training to be a Trainer)

ผู้อำนวยการหลักสูตร (Director of Studies) ผู้ดำรงตำแหน่งประธานในปัจจุบัน ได้แก่ Judge Victor Hall ผู้อำนวยการหลักสูตรมีบทบาทและหน้าที่ในด้านการวางนโยบายเพื่อเสนอให้ Executive Committee พิจารณาเบื้องต้นและเสนอต่อ Main Board เพื่อพิจารณาในท้ายที่สุดต่อไป

การแต่งตั้งคณะกรรมการการอบรมตุลาการ (Judicial Studies Board) และ คณะอนุกรรมการ (Committees) นั้น เดิมคณะกรรมการการอบรมตุลาการ (Judicial Studies Board) ได้รับการแต่งตั้งโดย Lord Chancellor แต่นับตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๙ การแต่งตั้ง คณะกรรมการการอบรมตุลาการ (Judicial Studies Board) ได้โอนไปเป็นอำนาจของ Lord Chief Justice ทั้งนี้ ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการปฏิรูปรัฐธรรมนูญ ค.ศ. ๒๐๐๕ (The Constitutional Reform Act 2005) สำหรับการแต่งตั้งคณะกรรมการสาขาในแต่ละ คณะอนุกรรมการ และคณะกรรมการฝึกอบรมนั้น คณะกรรมการการอบรมตุลาการ (Judicial Studies Board) เป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งได้เอง โดยบุคคลที่จะได้รับการพิจารณาแต่งตั้ง ให้เป็นกรรมการอบรมตุลาการจะเปิดกว้างและให้โอกาสแก่ทุกคนซึ่งเป็นไปตามประมวลจริยธรรม (code of conduct) ซึ่งออกโดยคณะกรรมการว่าด้วยการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ (Commissioner for Public Appointment) ในส่วนตารางกำหนดระยะเวลาการแต่งตั้งจะกำหนดโดยเลขานุการซึ่งจะ คอยให้การช่วยเหลือและดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามแนวทางในกระบวนการการแต่งตั้ง และสอดคล้องกับนโยบาย

งานธุรการทั่วไปของคณะกรรมการการอบรมตุลาการ (Judicial Studies Board) จะได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายเลขานุการซึ่งเป็นทีมงานที่เป็นข้าราชการ โดยผ่านผู้อำนวยการ บริหาร (Executive Directors) ซึ่งหน้าที่ของฝ่ายเลขานุการคือสนับสนุนงานของคณะกรรมการ การอบรมตุลาการ และ Executive Committee ในการพัฒนาและเผยแพร่แผนยุทธศาสตร์และ แผนบริการจัดการของตน นอกจากนี้ฝ่ายเลขานุการยังมีหน้าที่รับผิดชอบหลักในด้านงานธุรการ การจัดทำแผนและนโยบายให้แก่คณะกรรมการการอบรมตุลาการ (Judicial Studies Board) และ คณะกรรมการต่างๆ บริหารจัดการด้านงบประมาณการเงินและรายได้อื่นของคณะกรรมการการ อบรมตุลาการ (Judicial Studies Board) รวมทั้งบริหารกระบวนการในการตัดสินใจต่างๆของ คณะกรรมการการอบรมตุลาการ (Judicial Studies Board) และรักษาไว้ซึ่งความสัมพันธ์อันดี และมีประสิทธิภาพระหว่างคณะกรรมการการอบรมตุลาการ (Judicial Studies Board) กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ฝ่ายเลขานุการจะมีเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปประจำประมาณ ๖๒ คน โดยจะแบ่ง ออกเป็น ๔ แผนก คือ แผนกการฝึกอบรมผู้พิพากษา (Judicial Training) แผนกองค์กรที่มีอำนาจ วินิจฉัยและการฝึกอบรม (Tribunal and training) แผนกศาลมาจิสเตรท คอร์ท (Magisterial) และ แผนกการให้บริการองค์กร (Corporate Services) ซึ่งแผนกศาลมาจิสเตรท คอร์ท (Magisterial) และแผนกการให้บริการองค์กร (Corporate Services) ได้มีการตั้งขึ้นในปี ค.ศ. ๒๐๐๕ เพื่อให้ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างขององค์กรกลาง โดยงานด้านการเงินและแผนงาน นโยบายงานบุคลากรและงานเทคโนโลยีสารสนเทศมารวมกันแล้วตั้งเป็นแผนกการให้บริการ องค์กร (Corporate Services) โดยมี Mark Shore จากแผนก Official Solicitors, and Public

งบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการการอบรมตุลาการ (Judicial Studies Board) ได้รับเพิ่มขึ้นทุกปีโดยในปีงบประมาณ ๒๐๐๕ คณะกรรมการการอบรมตุลาการ (Judicial Studies Board) ได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน ๙.๕ ล้านบาท^{๓๕} สำหรับในปีงบประมาณ ๒๐๐๕-๒๐๐๖ กระทรวงกิจการรัฐธรรมนูญ (Department of Constitutional Affairs (DCA)) จัดสรรงบประมาณให้คณะกรรมการการอบรมตุลาการ (Judicial Studies Board) จำนวน ๑๑.๕ ล้านบาท โดยงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรดังกล่าว คณะกรรมการการอบรมตุลาการ (Judicial Studies Board) มีรายจ่ายเบื้องต้นประมาณ ๘.๑๖ ล้านบาท สำหรับส่วนที่เหลือที่ตั้งไว้ที่ DCA ในหมวดการเปลี่ยนแปลงและการซ่อมทรัพย์นั้นจะนำไปใช้ในการจัดหลักสูตรและเป็นค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะมีขึ้นในระหว่างปี^{๓๖}

การศึกษาอบรม

โดยทั่วไปการอบรมผู้พิพากษาทั้งที่เป็นผู้พิพากษาที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่ และผู้พิพากษาที่มีประสบการณ์มาแล้ว รวมทั้งผู้พิพากษาในศาลสูง มีประมาณสี่รูปแบบที่สำคัญ กล่าวคือ การฝึกอบรมเบื้องต้น (Induction Seminars) การฝึกอบรมเสริมทักษะ (Refresher Seminars) การฝึกอบรมต่อเนื่อง (Continuation Seminars) และการฝึกอบรมเชี่ยวชาญพิเศษ (Specialist Seminars) โดยคณะกรรมการสาขาแต่ละคณะจะเป็นผู้รับผิดชอบในการฝึกอบรมในสาขาที่ตนรับผิดชอบ ทั้งนี้การฝึกอบรมผู้พิพากษาศาลมาจิสเตรท คอร์ท ซึ่งจะดำเนินการโดย Magistrate's Court Committee (MCCS) โดยมีคณะกรรมการอบรมตุลาการ (Judicial Studies Board) เป็นผู้ควบคุมดูแลหลักสูตรโดยผ่าน Magisterial Committee การฝึกอบรมของผู้พิพากษาจะได้รับการประเมิน นอกจากนี้หลักสูตร และการเอกสารประกอบการฝึกอบรมจะต้องได้รับการปรับปรุงและพัฒนาจากคณะกรรมการสาขาทั้ง ๖ คณะของคณะกรรมการการอบรมตุลาการ (Judicial Studies Board) ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น

สำหรับหน้าที่ องค์ประกอบ และหลักสูตรการฝึกอบรมที่คณะกรรมการสาขาแต่ละคณะจัดให้มีขึ้นสามารถสรุปพอสังเขปได้ ดังนี้

๑. คณะกรรมการสาขากฎหมายอาญา (Criminal Committee)

^{๓๕} www.ejtn.net

^{๓๖} Judicial Studies Board Annual Report 2005-2006

ผู้ดำรงตำแหน่งประธานในปัจจุบันได้แก่ Mr. Justice Cane คณะกรรมการสาขากฎหมายอาญา (Criminal Committee) มีหน้าที่ในการจัดให้มี พิจารณาทบทวน และพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเบื้องต้น (Induction Seminars) การฝึกอบรมเสริมทักษะ (Refresher Seminars) การฝึกอบรมต่อเนื่อง (Continuation Seminars) และการฝึกอบรมเชี่ยวชาญพิเศษ (Specialist Seminars) ให้แก่ผู้พิพากษาในการปฏิบัติงานในขอบเขตทางด้านอาญา โดยเฉพาะในศาล Crown Court เพื่อให้ผู้พิพากษาสมากรปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลสูงสุด และเพื่อให้เกิดความมั่นใจได้ว่าการฝึกอบรมและการเรียนที่กำหนดไว้ได้ดำเนินการในระยะเวลาที่เหมาะสมและคุ้มค่า นอกจากนี้ยังมีการฝึกอบรมในด้านอื่นๆ ที่จำเป็นอีกด้วย เช่น การฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) และหลักการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมและการมีมาตรฐานและบรรทัดฐานการปฏิบัติที่ไม่แบ่งแยก (diversity)

คณะกรรมการสาขากฎหมายอาญา ประกอบด้วย High Court Judge, Circuit Judges จำนวน ๗ คน, Registrar of Criminal Appeals, Recorders ๒ คน, Barrister ๑ คน, Law Commissioner ๑ คน, นักวิชาการ (Academic) ผู้แทนกระทรวงกิจการรัฐธรรมนูญ (The Department for Constitutional Affairs) และผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (The Home Office) สำหรับผู้อำนวยการหลักสูตร (The Director of Studies) และผู้อำนวยการบริหาร (Executive Director) จะเข้าร่วมการประชุมทุกครั้ง

หลักสูตรที่คณะกรรมการสาขานี้จะจัดให้มีการฝึกอบรมนั้นจะสอดคล้องและเป็นไปตามยุทธศาสตร์ของคณะกรรมการการอบรมตุลาการ (Judicial Studies Board) โดยจะเน้นถึงการพัฒนาศักยภาพเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงพื้นฐานที่สำคัญ ซึ่งการฝึกอบรมในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ - ๒๕๔๙ (ค.ศ. ๒๐๐๕ - ๒๐๐๖) คณะกรรมการสาขากฎหมายอาญาได้กำหนดให้มีการฝึกอบรมใน ๘ หัวข้อหลัก^{๓๗} โดยมีหลักสูตรที่สำคัญ ได้แก่

- (๑) หลักสูตรการฝึกอบรมเบื้องต้นทางอาญา (A Criminal Induction Course)
- (๒) หลักสูตรต่อเนื่อง ๕ หลักสูตร (Five Criminal continuation courses)
- (๓) การสัมมนาเกี่ยวกับความผิดทางเพศที่ร้ายแรง ๒ ครั้ง (Two serious sexual offences seminars)

^{๓๗} Judicial Studies Board Annual Report 2005-2006

(๔) การสัมมนาเกี่ยวกับการพิจารณาคดีในศาลที่ยาวและซับซ้อน (Long and complex trials seminar)

(๕) การสัมมนากรณีผู้รับมรดกที่ทำการฉ้อฉลอย่างร้ายแรง (the successor to the serious fraud seminar)

(๖) การประชุมด้านอาญาสำหรับ Recorder ที่ได้รับแต่งตั้งใหม่ (Newly appointed recorder criminal conference)

(๗) การฝึกอบรมอื่นๆ ที่เป็นเรื่องใหม่ (initiatives)

ในที่นี่จะขอกล่าวเฉพาะหลักสูตรที่สำคัญพอเป็นสังเขป ดังนี้

หลักสูตรการฝึกอบรมเบื้องต้นทางอาญา (A Criminal Induction Course)

ก่อนที่จะมีพระบรมราชโองการแต่งตั้งผู้พิพากษาใหม่ หรือ รีคอร์ดอร์ (Recorder) บุคคลดังกล่าวจะต้องได้รับการฝึกอบรมในหลักสูตรทั้งหมดที่เหมาะสม ซึ่งการฝึกอบรมจะประกอบด้วย หลักสูตรการฝึกอบรมผู้พิพากษาใหม่เป็นเวลา ๔ วัน นอกจากนี้จะจัดให้มีการไปฝึกการพิจารณาคดีร่วมกับผู้ผ่านการคัดเลือกเป็นผู้พิพากษาเซอร์กิต (Circuit Judge) ในศาลคราวน์คอร์ท (Crown Court) เป็นเวลาอย่างน้อย ๕ วัน หรือ ๑๐ วันสำหรับผู้พิพากษาใหม่ที่ไม่ได้ปฏิบัติงานด้านอาญา รวมถึงการจัดให้มีการเยี่ยมชมงานกับผู้แทนหน่วยงานด้านการคุมประพฤติ (Probation Service) และการเยี่ยมชมทัณฑสถาน วัตถุประสงค์ของหลักสูตรเบื้องต้นคือ เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้พิพากษาใหม่ให้มีความรู้และความเชี่ยวชาญที่จำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่ตุลาการในศาลคราวน์คอร์ท นอกจากนี้ การฝึกอบรมหลักสูตรนี้จะต่อเนื่องไปถึงการจัดให้มีการฝึกฝนในรูปแบบของศาลจำลอง (mocking court) ซึ่งจะมีการบรรยายจากผู้เชี่ยวชาญ การกำหนดระยะเวลาที่ใช้ในกลุ่มที่เข้ารับการอบรมกับอาจารย์ผู้ฝึกฝน (Tutor) ในการอภิปรายเกี่ยวกับการลงโทษ การสรุปคดี และหัวข้อการฝึกฝนอื่นๆ รวมถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในศาลจำลอง

การประชุมด้านอาญาสำหรับ Recorder ที่ได้รับแต่งตั้งใหม่ (Newly appointed recorder criminal conference)

หลักสูตรนี้จัดขึ้นในช่วงของระยะเวลาสามปีระหว่างการฝึกอบรมเบื้องต้นและการสัมมนาต่อเนื่องครั้งแรก โดยกำหนดขึ้นเพื่ออบรมผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ไม่ใช่ผู้ปฏิบัติงานด้านกฎหมายอาญา ในหลักสูตรนี้จะเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ทบทวนบางเรื่องที่มีอยู่ในการฝึกอบรมเบื้องต้นซึ่งเป็นประสบการณ์ของการนั่งพิจารณาคดีในศาลครั้งแรก

การฝึกอบรมเพียง ๑ วันภายใต้หลักสูตรนี้ก็เพื่อให้ผู้พิพากษาที่ได้รับการแต่งตั้งมาได้ไม่นานเกิดความมั่นใจในการพิจารณาพิพากษาคดีและสามารถแก้ไขปัญหา

เนื้อหาของการฝึกอบรมในหลักสูตรนี้ จะประกอบด้วย การบรรยายของ Judge David Maddison เกี่ยวกับการพัฒนาสู่ด้านพยานหลักฐานและกระบวนการพิจารณา โดยมุ่งเน้นการอธิบายเกี่ยวกับคำพิพากษา บทลงโทษ และปัญหาในทางปฏิบัติของผู้พิพากษานายเดี่ยวและองค์คณะ

การสัมมนาต่อเนื่องด้านอาญา (Criminal continuation Seminar)

การสัมมนาดังกล่าวจัดให้มีขึ้นเป็นเวลาดำเนินต่อเนื่องกัน สำหรับผู้พิพากษาเซอร์กิต (Circuit Judge) รีคอร์ดอร์ (Recorder) และผู้พิพากษาที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่ในศาลไฮ คอร์ท โดยการจัดสัมมนาเรื่องนี้เดิมได้ถูกกำหนดให้มีการจัดขึ้นประมาณเดือนเมษายน ค.ศ. ๒๐๐๕ แต่ได้ถูกเลื่อนออกไปเพื่อให้มีการสัมมนาในเรื่องการปฏิรูปทางศาลอาญาก่อน

การจัดสัมมนาต่อเนื่องด้านอาญามีวัตถุประสงค์ของการจัดสัมมนา คือ

๑. เพื่อให้ผู้พิพากษาศาลสูงได้รับข้อมูลการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทางด้านกฎหมายอาญาและวิธีพิจารณา
๒. เพื่อให้ข้อมูลทั่วไปแก่ผู้พิพากษาคราวน์ คอร์ท ซึ่งจะช่วยในการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวกับคดีอาญา
๓. เพื่อให้โอกาสผู้พิพากษาได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ อีกทั้งยังเป็นการสร้างแนวทางที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการพิพากษาคดี รวมทั้ง ได้รับฟังประสบการณ์ของผู้พิพากษาอื่นๆในการรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้นในการพิจารณาคดีอาญา

การสัมมนา ๕ หลักสูตร ได้จัดขึ้นในระหว่างปี ค.ศ. ๒๐๐๕-๒๐๐๖ โดยมีผู้เข้าร่วมการสัมมนา จำนวน ๔๐๒ คน และร้อยละ ๙๗ ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ นอกจากนี้ ในปี ค.ศ. ๒๐๐๕-๒๐๐๖ ยังได้มีการจัดให้มีการอธิบายในเรื่องที่สำคัญเพิ่มเติม เช่น สถิติทางอาญาและผลที่เกิดขึ้น กฎหมายว่าด้วยสหภาพยุโรป พยานและวิธีการสืบพยาน นิติวิทยา คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี จิตเวช การพัฒนาสู่ด้านที่เกี่ยวข้องกับด้านอาญา การกำหนดโทษ การคุมประพฤติ และการให้บริการในทัณฑสถาน และพยาน โดยการบรรยายจัดเป็นกลุ่มย่อยเพื่อให้มีการอธิบายและถกเถียงกันถึงปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติ

การสัมมนาเกี่ยวกับความผิดทางเพศที่ร้ายแรง (Serious Sexual Offences Seminars)

คณะกรรมการสาขากฎหมายอาญาได้จัดการสัมมนาในหัวข้อนี้ ๒ ครั้ง ในปี ค.ศ. ๒๐๐๕-๒๐๐๖ โดยมีผู้เข้าร่วมสัมมนาครั้งละมากกว่า ๗๐ คน ประกอบไปด้วย ผู้พิพากษาเซอร์กิต (Circuit Judge) รีคอร์ดอร์ (Recorder) ซึ่งจะเข้าฟังการบรรยายเกี่ยวกับ ความผิดฐานข่มขืน และความผิดทางเพศที่ร้ายแรง โดยเฉพาะที่เกิดขึ้นกับเด็กและผู้เยาว์ นอกจากนี้ยังมีผู้พิพากษาศาลที่ได้รับแต่งตั้งใหม่ทั้งหมด รวมถึงผู้พิพากษาศาลสูงใหม่ที่ยังไม่เคย ได้รับการฝึกอบรมในเรื่องนี้ด้วย วัตถุประสงค์ของการสัมมนาคือเพื่อให้ผู้พิพากษาเซอร์กิต (Circuit Judge) รีคอร์ดอร์ (Recorder) ได้มีความรู้เกี่ยวกับการข่มขืนและการกระทำความผิดทางเพศที่ร้ายแรงต่อเด็กและเยาวชน รวมถึงเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นในคดีเนื่องจากเป็นคดีที่ อ่อนไหวและละเอียดอ่อน อีกทั้งยังให้มีการศึกษาร่วมกันเพื่อวิเคราะห์ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในด้าน จิตใจด้วย การสัมมนาเรื่องดังกล่าวนี้จัดขึ้นโดยมีระยะเวลาในการสัมมนาประมาณสามวัน ซึ่งมี หัวข้อการบรรยาย เช่น Conducting of trial, Crown Prosecution Service, Evidence, Policy and Practice of the Police, Sentencing, The Assessment and Treatment of Sex Offenders in Prison, The Assessment and Treatment of Sex Offenders in the Community , The Effects of Serious Sexual Offences on Victims เป็นต้น

การสัมมนาเกี่ยวกับการพิจารณาคดีในศาลที่ใช้ระยะเวลานาน และมีความซับซ้อน (Long and complex trials seminar)

การสัมมนานี้เป็นโครงการนำร่องที่เริ่มจัดให้มีขึ้นครั้งแรกในปี ค.ศ. ๒๐๐๕-๒๐๐๖ ซึ่งคณะกรรมการสาขากฎหมายอาญาตั้งใจที่จะบรรจุไว้ในโปรแกรมการสัมมนา ประจำปีทุกปี การสัมมนาเรื่องนี้มีความมุ่งหมายที่จะจัดอบรมให้แก่ผู้พิพากษาเซอร์กิต ให้ได้มี ความรู้และเชี่ยวชาญเกี่ยวกับคดีต่างๆ โดยเฉพาะคดีการฉ้อฉล (fraud) และความผิดอาญา ที่ร้ายแรง การสัมมนาจะใช้เวลาประมาณ ๔ สัปดาห์ โดยการสัมมนาจะมีการวิเคราะห์ปัญหาที่ เกิดขึ้นในการพิจารณาคดีและวิธีการปรับปรุงแก้ไข และมีการบรรยายในหัวข้อต่างๆ เช่น The Investigation of Serious Crime, Early Case Management at preliminary hearing, Disclosure, Case Management, Hearings, The Run-Up to Trial, Trial Management , Court of Appeal Perspective

๒. คณะกรรมการสาขากฎหมายแพ่ง (Civil Committee)

คณะกรรมการสาขากฎหมายแพ่ง ปัจจุบันมี Mr. Justice Owen ซึ่งเป็นผู้พิพากษาในศาลอุทธรณ์ (Court of Appeal Judge) เป็นประธาน คณะกรรมการสาขากฎหมายแพ่งมีหน้าที่ในการพัฒนาและจัดให้มีการฝึกอบรมแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาพิพากษาคดีทางแพ่ง คณะกรรมการคณะนี้มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดหลักสูตรการฝึกอบรมและการสัมมนา ดังนี้

(๑) หลักสูตรการฝึกอบรมเบื้องต้น (Induction Course) สำหรับผู้พิพากษา Deputy Director Judge ซึ่งจะอบรมในด้านความเชี่ยวชาญพื้นฐานในการเป็นผู้พิพากษา (Basic judicial skills)

(๒) หลักสูตรการฝึกอบรมเบื้องต้น (Induction Course) สำหรับ Recorders ในการเตรียมการในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานของศาลแพ่ง

(๓) การจัดสัมมนาแบบต่อเนื่องร่วมกัน สำหรับผู้พิพากษาศาลสูง (High Court judge, the Circuit and District bench)

(๔) จัดสัมมนาแบบต่อเนื่อง สำหรับเขตอำนาจศาลพิเศษให้แก่ผู้พิพากษาที่เกี่ยวข้องกับ Chancery กฎหมายพาณิชย์ และ Fcc work

(๕) จัดสัมมนาเกี่ยวกับ Housing Act และกฎหมายครอบครัวสำหรับ District Judge

(๖) จัดสัมมนาประจำปีให้แก่ District Judge

คณะกรรมการสาขากฎหมายแพ่ง ประกอบด้วยผู้พิพากษาศาลไฮ คอร์ท (High Court Judge) จำนวน ๑ คน ผู้พิพากษาเซอร์กิต (Circuit Judge) จำนวน ๓ คน, รีคอร์ดอร์ (Recorder) จำนวน ๑ คน, นักวิชาการ (Academic) จำนวน ๑ คน, Law Commissioner จำนวน ๑ คน และผู้แทนจาก Department for Constitutional Affairs จำนวน ๒ คน สำหรับผู้อำนวยการหลักสูตร (The Director of Studies) และผู้อำนวยการบริหาร (Executive Director) จะเข้าร่วมการประชุมทุกครั้ง

หลักสูตรที่คณะกรรมการคณะนี้จะจัดให้มีการฝึกอบรมนั้นจะสอดคล้องและเป็นไปตามยุทธศาสตร์ของคณะกรรมการการอบรมตุลาการ (Judicial Studies Board) โดยจะเน้นถึงการพัฒนาศักยภาพเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงพื้นฐานที่สำคัญ ซึ่งการฝึกอบรมในปี พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๔๙ (ค.ศ. ๒๐๐๕-๒๐๐๖) คณะกรรมการสาขากฎหมายแพ่งได้กำหนดให้มีการฝึกอบรมในหลักสูตรที่สำคัญ ได้แก่

(๑) หลักสูตรการฝึกอบรมเบื้องต้นทางกฎหมายแพ่ง (A Civil Induction Course) ๒ หลักสูตร

(๒) หลักสูตรการฝึกอบรมเบื้องต้นสำหรับผู้พิพากษา Deputy district judge (Deputy district judge induction courses) ๒ หลักสูตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาจริยธรรมให้แก่ผู้พิพากษาไม่ให้หลงใหลในวัตถุนิยม

(๓) การฝึกอบรมต่อเนื่องด้านกฎหมายแพ่ง (Civil Continuation courses) จำนวน ๘ หลักสูตร

(๔) Specialist jurisdiction course จำนวน ๑ หลักสูตร

(๕) Annual Seminar for district judges จำนวน ๑ คน

(๖) Seventeen Deputy District Judge circuit day

ในที่นี้จะขอกล่าวเฉพาะหลักสูตรที่สำคัญพอเป็นสังเขป ดังนี้

หลักสูตรการฝึกอบรมเบื้องต้นทางกฎหมายแพ่ง (A Civil Induction Course)

ก่อนที่จะได้รับอำนาจให้นั่งพิจารณาคดีในศาล County Court นั้น รีคอร์ดเดอร์ (Recorder) จะต้องเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรเบื้องต้นแบบพักอาศัยร่วมกันในสถานที่ฝึกอบรม และต้องนั่งพิจารณาคดีร่วมกับผู้พิพากษาเซอร์กิต (Circuit Judge) ตามระยะเวลาที่กำหนด และต้องนั่งพิจารณาร่วมกับผู้พิพากษา District Court เป็นเวลาหนึ่งวัน ทั้งนี้ คณะกรรมการการอบรมตุลาการ (Judicial Studies Board) แนะนำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีการนั่งพิจารณาร่วมกับผู้พิพากษา District Court ล่วงหน้าเป็นเวลาหนึ่งวันก่อนการฝึกอบรม เพื่อเป็นการสังเกตการณ์การในกระบวนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการคดี

หลักสูตรนี้ใช้เวลาในการฝึกอบรมประมาณ ๔ วัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่บุคคลดังกล่าวในการนั่งพิจารณาคดีในศาล County Court ในระดับผู้พิพากษาเซอร์กิต ให้มีความรู้ความเข้าใจแนวทางการปฏิบัติงานมากขึ้นและเข้าถึงความชำนาญ ความรู้ที่ตุลาการจำเป็นต้องมี ตัวอย่างหัวข้อที่มีการฝึกอบรม เช่น case management , committals, costs, damages, disability, health and safety, how the county court works, judgecraft, kitigants in person, enforcement claims, alternative dispute resolution, poverty and the work of the county court.

หลักสูตรการฝึกอบรมเบื้องต้นสำหรับผู้พิพากษา Deputy district judge (Deputy district judge induction courses)

ก่อนที่จะได้รับอนุญาตให้นั่งพิจารณาคดีในศาล County Court ผู้พิพากษา deputy district judges ถูกกำหนดให้ต้องฝึกอบรมหลักสูตรเบื้องต้นร่วมกัน และต้องฝึกปฏิบัติงานในการนั่งพิจารณาคดีในศาล County Court อย่างน้อยเป็นระยะเวลาสามวันก่อนการฝึกอบรมและอีกสองวันภายหลังการฝึกอบรม วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมหลักสูตรนี้ก็เพื่อช่วยเหลือผู้พิพากษา deputy district judges ในการพัฒนาทักษะต่างๆที่สำคัญในการพิจารณาคดีและเขตอำนาจศาล

ในปี ค.ศ. ๒๐๐๕ มีการฝึกอบรมหลักสูตรนี้ ๒ ครั้งและทั้งหมดเป็นไปตามความมุ่งประสงค์ที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ยังมีการจัดทำแผนวิทัศน์การฝึกอบรมที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับตัวอย่างการพิจารณาคดีในศาล ๓ เรื่อง ประกอบด้วย ๑) ลำดับขั้นตอนการทำงานในการนั่งพิจารณาคดีประจำวันของผู้พิพากษา deputy district court ๒) การร่วมทำงานแบบกลุ่มเพื่อวิเคราะห์ว่าผู้พิพากษามีอิทธิพลในองค์กรและในการพิจารณาพิพากษาคดีอย่างไร และ ๓) แนวทางแนะนำวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุดในการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาล และการปฏิบัติตัวของผู้พิพากษาที่จะทำให้เกิดปัญหาน้อยที่สุดในการนั่งพิจารณาคดี นอกจากนี้ยังมีการฝึกฝนและพัฒนาศิลปะของการเป็นผู้พิพากษาอีกด้วย

ตัวอย่างหัวข้อที่มีการฝึกอบรมในหลักสูตรนี้ ได้แก่ ancillary relief, children, civil injunctions, civil procedure and case management, consumer law, costs, damage, enforcement of judgments, fair treatment, family injunctions, insolvency, judgment, possession law and procedure, poverty and the county court, the trial.

การฝึกอบรมแบบต่อเนื่องด้านกฎหมายแพ่ง (Civil continuation seminars)

ในการที่จะสำเร็จตามโปรแกรมการฝึกอบรมของคณะกรรมการการอบรมตุลาการ (Judicial Studies Board) ในการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (criminal justice reforms) คณะกรรมการสาขากฎหมายแพ่งจึงได้จัดการฝึกอบรมเพิ่มพูนทักษะความเชี่ยวชาญให้ผู้พิพากษาที่ใช้อำนาจทางแพ่งที่ทำงานในทุกรอบ ๓ ปีในประเทศอังกฤษและเวลส์ การฝึกอบรมดังกล่าวยังรวมถึงการฝึกฝนการใช้คอมพิวเตอร์แบบกลุ่มย่อย ทั้งทักษะขั้นพื้นฐานและทักษะขั้นสูงเพื่อให้ผู้พิพากษาสามารถใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ในการเข้าถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับคดี รวมทั้งเข้าใจและสามารถเข้าถึงสื่อความรู้ได้ด้วยคอมพิวเตอร์ และรู้จักการเขียนคำสั่งต่างๆ ได้

นอกจากนี้ยังมีการจัดทำวิทัศน์ ๒ เรื่อง ได้แก่ แผนแรกเกี่ยวกับคดี ODonoghue v Mc Stevenson และแผนที่สองเกี่ยวกับ conjunctions, committals and enforcement

การฝึกอบรมแบบต่อเนื่องด้านกฎหมายแพ่ง มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑. เพื่อจัดให้มีการศึกษาและการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องในกฎหมายเฉพาะ กระบวนการพิจารณาและหัวข้อทางสังคมอื่นๆ สำหรับผู้พิพากษาประจำและไม่ประจำ เพื่อสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในกระบวนการพิจารณาทางแพ่ง

๒. เพื่อสร้างโอกาสให้ผู้พิพากษาในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและพัฒนาแนวทางปฏิบัติร่วมกัน ทั้งระหว่างเขตอำนาจศาลที่ต่างกัน รวมทั้งระหว่างผู้พิพากษาประจำและไม่ประจำ โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นนี้ส่วนใหญ่จะเป็นเกี่ยวกับคดีศึกษากฎหมายสารบัญญัติและการวินิจฉัยคดี

ในปี ค.ศ. ๒๐๐๕ มีการฝึกอบรมแบบต่อเนื่องทางด้านกฎหมายแพ่ง จำนวน ๘ ครั้งโดยมีผู้พิพากษาเข้ารับการอบรมเฉลี่ย ประมาณ ๗๐-๘๐ คน ใช้เวลาหลักสูตรละ ๓ วัน ตัวอย่างหัวข้อที่มีการฝึกอบรมได้แก่ Case management, contract law, court of appeal, domestic violence, IT, mediation, summary costs assessment, tort law

Specialist jurisdiction continuation seminar

การสัมมนาในระดับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเขตอำนาจศาลได้มีการจัดขึ้นประมาณ ๓ ครั้งในปี ค.ศ. ๒๐๐๕ ผู้เข้าร่วมสัมมนาประกอบด้วย registrars, masters, district judges, circuit judges, recorders, deputy and high court judges ซึ่งนั่งพิจารณาคดีเกี่ยวกับกฎหมายการค้าและกฎหมายขนส่ง รวมทั้งผู้ที่นั่งพิจารณาคดีในศาลเทคโนโลยีสารสนเทศและการก่อสร้าง วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมในหลักสูตรนี้ก็เพื่อให้ผู้พิพากษาที่ใช้อำนาจในเขตศาลทั้งสามประเภทได้ฝึกฝนทำความเข้าใจกับกฎหมายและเพิ่มพูนทักษะเกี่ยวกับการพิจารณาคดีในการปฏิบัติหน้าที่ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งให้ความรู้แก่ผู้พิพากษาที่เพิ่งจะมารับหน้าที่ในเขตอำนาจศาลเหล่านี้ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ด้วยคามมั่นใจ การฝึกฝนในหลักสูตรนี้จะผลักดันให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ระหว่างผู้พิพากษาที่เชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ เหล่านี้ โดยเน้นเรื่องการบริหารจัดการคดี และเปิดให้มีการอภิปรายอย่างกว้างขวางระหว่างผู้พิพากษาในแต่ละลำดับชั้นศาลตั้งแต่ศาลชั้นต้นจนถึงศาลสูงสุด

ตัวอย่างหัวข้อในการฝึกอบรมในหลักสูตรนี้ ได้แก่ Introduction, accounting, charging orders, the technology and construction court, costs, freezing and

สำหรับการสัมมนาประจำปีของ district judges จะจัดขึ้นปีละครั้ง นอกจากนี้ ยังมีการจัดการฝึกอบรมให้แก่ผู้พิพากษา deputy district judges ในส่วนภูมิภาค (Regional training for deputy district judges) ซึ่งเป็นการสัมมนาเพียง ๑ วันด้วย

๓. คณะกรรมการสาขากฎหมายครอบครัว (Family Committee)

คณะกรรมการสาขากฎหมายครอบครัว (Family Committee) มีหน้าที่ในการจัดให้มี พิจารณาทบทวน และพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมให้มีคุณภาพ ไม่ว่าการฝึกอบรมเบื้องต้น การฝึกอบรมต่อเนื่อง และการฝึกอบรมสำหรับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านให้กับผู้พิพากษาในเขตอำนาจการพิจารณาคดีครอบครัว เช่น ผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาในศาล County Court ทั้งที่เป็น ผู้พิพากษาประจำหรือไม่ประจำผู้พิพากษา District Court รวมถึง Principal Registry of the Family Division รวมทั้งให้เกิดความมั่นใจได้ว่าการฝึกอบรมและการศึกษาที่จำเป็นทั้งหมดได้ ดำเนินการภายในเวลาที่กำหนดและเป็นไปอย่างคุ้มค่า ซึ่งจะมีการฝึกอบรมในด้านอื่นๆ ที่จำเป็น ด้วย เช่น การฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) และหลักการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมและมี มาตรฐานหรือบรรทัดฐานเดียวกัน (diversity)

นอกจากนี้ คณะกรรมการสาขากฎหมายครอบครัวยังมีหน้าที่ในการจัดฝึกอบรม อื่นๆ ในการฝึกอบรมขั้นพื้นฐานสำหรับผู้พิพากษาที่ต้องพิจารณาคดีเกี่ยวกับกฎหมายครอบครัว ทั้งเอกชนและมหาชน และการฝึกอบรมแบบต่อเนื่องที่จัดให้มีขึ้นสำหรับผู้พิพากษาที่มี ประสบการณ์ในการพิจารณาคดีอีกด้วย การฝึกอบรมมีเจตนาที่จะถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เข้ารับ การฝึกอบรมให้ทราบถึงคำพิพากษาล่าสุด งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และกฎหมายที่อยู่ระหว่างการ พิจารณา ตัวอย่างคดี และการอธิบายเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ กฎหมาย ระเบียบ งานสังคม สงเคราะห์ และจิตวิทยาเด็ก เป็นต้น โดยจะมุ่งเน้นการคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากการเลือก ปฏิบัติ รวมทั้งให้ความสำคัญกับการใช้อำนาจโดยไม่ชอบ โดยเฉพาะการใช้ความรุนแรงภายใน ครอบครัว ที่ส่งผลถึงการใช้อำนาจที่ไม่สมควรกับเด็กและเยาวชน หรือบุคคลอื่นที่อาจเข้ามา เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการสาขากฎหมายครอบครัว (Family Committee) ยังมีโครงการ ฝึกอบรมที่ร่วมมือกับคณะกรรมการศาลมาจิสเตรท คอร์ธ (Magisterial Committee) ในรูปของ คณะอนุกรรมการ (sub committee) โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนานโยบายการฝึกอบรมและสื่อ การสอนสำหรับผู้พิพากษาศาลมาจิสเตรท คอร์ธ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายครอบครัวอีกด้วย

การฝึกอบรมในทุกหลักสูตรต้องมีการประเมินผลโดยคณะกรรมการสาขากฎหมายแพ่ง (Civil Committee) จะร่วมกับคณะกรรมการฝึกอบรม (Training Committee) ดำเนินการประเมินผลซึ่งจะพิจารณาเนื้อหาสาระของหลักสูตร ผู้ฝึกอบรม สื่อ อุปกรณ์และเครื่องมือในการฝึกอบรม เพื่อให้มีประสิทธิภาพและมีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา

คณะกรรมการสาขากฎหมายครอบครัว ประกอบด้วย High Court Judge จำนวน ๑ คน Circuit Judge จำนวน ๓ คน, District judges จำนวน ๓ คน, นักวิชาการ (Academic) จำนวน ๑ คน, รีคอร์เดอร์ (Recorder) จำนวน ๑ คน, และผู้แทนจาก Family Justice Division ของ Department for Constitutional Affairs จำนวน ๑ คน

หลักสูตรที่คณะกรรมการสาขานี้จะจัดให้มีการฝึกอบรมนั้นจะสอดคล้องและเป็นไปตามยุทธศาสตร์ของคณะกรรมการการอบรมตุลาการ (Judicial Studies Board) โดยจะเน้นถึงการพัฒนาศักยภาพเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงพื้นฐานที่สำคัญ ซึ่งการฝึกอบรมในปี พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๑ (ค.ศ. ๒๐๐๕-๒๐๐๘) คณะกรรมการสาขากฎหมายครอบครัวได้กำหนดให้มีการฝึกอบรมในหลักสูตรที่สำคัญ ได้แก่

(๑) หลักสูตรการฝึกอบรมเบื้องต้นด้านกฎหมายครอบครัวทางเอกชน (Private Family law induction courses) ๒ หลักสูตร

(๒) หลักสูตรการฝึกอบรมเบื้องต้นด้านกฎหมายครอบครัวทางมหาชน (Public Family law induction courses) ๑ หลักสูตร

(๓) หลักสูตรการฝึกอบรมแบบต่อเนื่องด้านกฎหมายครอบครัวทางเอกชน (Private Family law continuation courses) ๒ หลักสูตร

(๔) หลักสูตรการฝึกอบรมแบบต่อเนื่องด้านกฎหมายครอบครัว (Family law (continuation) seminars) ๒ ครั้ง

(๕) Nominated care district judge continuation courses ๑ ครั้ง

(๖) President Conference ๑ ครั้ง

(๗) การสัมมนาประจำปีของ district judges (Annual seminar for district judge) ๑ ครั้ง

(๘) Ancillary relief seminar จำนวน ๔ ครั้ง (จากที่ตั้งเป้าไว้ ๖ ครั้ง

(๙) Adoption and Children Act Roadshows จำนวน ๖ ครั้ง (จากที่ตั้งเป้าไว้ ๗ ครั้ง)

ในนี้จะขอล่าวเฉพาะหลักสูตรที่สำคัญพอเป็นสังเขป ดังนี้

หลักสูตรการฝึกอบรมเบื้องต้นด้านกฎหมายครอบครัวทางเอกชน

(Private Family law induction courses)

การฝึกอบรมหลักสูตรนี้จัดขึ้นสำหรับผู้ได้รับแต่งตั้งเป็น recorders และ circuit judges ต้องเข้าอบรม ก่อนที่จะนั่งพิจารณาพิพากษาคดีที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย private family และสำหรับ district judges ที่ได้รับการขยายอำนาจการพิจารณาคดีตาม Section 8 ของ Children Act 1989

วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมก็เพื่อให้ผู้พิพากษาที่ต้องพิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายเอกชนได้เข้าใจบทบัญญัติกฎหมายและทักษะต่างๆ ของตุลาการที่จำเป็นสำหรับการพิจารณาพิพากษาคดี ซึ่งใน ปี ค.ศ. ๒๐๐๕-๒๐๐๖ มีการฝึกอบรม ๒ ครั้ง มีผู้เข้าฝึกอบรมรวมทั้งหมดประมาณ ๖๐ คนและประสบผลสำเร็จทั้งหมด นอกจากนี้ยังมีทัศนคติในปี ค.ศ. ๒๐๐๖ เกี่ยวกับคดี Chance v Devine ซึ่งเป็นตัวอย่างคดีที่จัดขึ้นและเกี่ยวข้องกับการใช้กำลังประทุษร้ายต่อเด็ก โดยมีการวิเคราะห์ให้เห็นเกี่ยวกับแนวทางการพิจารณาคดีและการแก้ไขในลักษณะกลุ่มย่อยด้วย

ตัวอย่างหัวข้อที่มีการบรรยาย เช่น Contact, case management, conciliation, case you should and should not do, diversity and judge craft, domestic violence crime and victims act, enforcement and committals, Family Law Act 1996 part IV, Giving judgment, Litigants in person, national youth advocacy service, orders, problematic contact cases, supervised contact and assessment centre, proof of facts in abuse cases, representing the child in private law proceeding, truth and reality for children welfare, the checklist and parental responsibility

หลักสูตรการฝึกอบรมเบื้องต้นด้านกฎหมายครอบครัวทางมหาชน

(Public Family law induction courses)

การจัดฝึกอบรมจะใช้เวลาประมาณ ๔ วัน วัตถุประสงค์ของการอบรมหลักสูตรนี้ก็เพื่อให้ circuit judges หรือผู้ที่ได้รับแต่งตั้งในตำแหน่งผู้พิพากษา Deputy High Court judges, District judges ที่ได้รับแต่งตั้งในแผนกครอบครัวและได้รับมอบหมายให้นั่งพิจารณาคดีครอบครัว ได้เข้าใจบทบัญญัติกฎหมายและทักษะต่างๆ ของตุลาการที่จำเป็นสำหรับการพิจารณาพิพากษาคดีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายมหาชน ในปี ค.ศ. ๒๐๐๕ มีผู้เข้ารับการฝึกอบรมประมาณ ๓๘ คน และประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ทั้งหมด

ตัวอย่างหัวข้อที่บรรยายได้แก่ Adoption and Children Act 2002, the care-crime interface and disclosure, care plans, case management, Children Act 1989

หลักสูตรการฝึกอบรมแบบต่อเนื่องด้านกฎหมายครอบครัวทาง

เอกชน (Private Family law continuation courses)

การฝึกอบรมหลักสูตรนี้จะจัดขึ้นทุกสามปีสำหรับผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาคดีในระดับ circuit judges ซึ่งได้รับอำนาจให้พิจารณาคดี private family law รวมทั้ง District judges ที่ใช้อำนาจตาม section 8 ของ Children Act 1989

วัตถุประสงค์ของการจัดสัมมนาเพื่อให้ผู้พิพากษาไม่ว่าประจำและไม่ประจำซึ่งมีประสบการณ์ในการนั่งพิจารณาคดีที่เกี่ยวกับกฎหมายครอบครัวได้มีโอกาสชี้ถึงปัญหาในการพิจารณาคดีที่พบอยู่ในกฎหมาย private family law ปัจจุบัน และตระหนักถึงหลักเกณฑ์กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องด้วย ซึ่งในปี ค.ศ. ๒๐๐๕ และ ๒๐๐๖ มีผู้เข้าร่วมสัมมนาครั้งละประมาณ ๖๐ คนและประสบผลสำเร็จตามที่กำหนดไว้ทั้งหมด

ตัวอย่างหัวข้อที่มีการบรรยายได้แก่ Hearing the child, current issues in private law, domestic violence, emotional abuse of children, equal treatment, parental responsibilities, residence and special guardianship, Family Justice Council, Litigants in person, National Youth Advocacy service, problematic contact cases, supervised contact and assessment centre, relocation, representation of child in private law matters, split hearing, substance abuse, the Family Justice Council, the psychiatric effects of domestic violence on children, the psychology and management of intractable contact cases, truth and reality for children

การสัมมนาด้านกฎหมายครอบครัว (Family Law seminar)

การสัมมนานี้แต่เดิมจะรู้จักกันภายใต้ชื่อว่า "หลักสูตรการฝึกอบรมแบบต่อเนื่องด้านกฎหมายครอบครัว (Public family law continuation seminar) " ซึ่งในอนาคตคณะกรรมการฯ มีแผนที่จะจัดสัมมนาหัวข้อนี้ร่วมกับ Private family law เพื่ออบรมเกี่ยวกับกฎหมายครอบครัวให้ครบถ้วนในทุกแง่มุม ผู้เข้าสัมมนาได้แก่ circuit judges ที่ผ่านการอบรมหลักสูตร public and private family induction courses รวมถึง Family Division District judges, Deputy High Court judges, District judges ของศาลมาจิสเตรท และ Justices' clerks ของศาลมาจิสเตรทที่ได้รับเชิญเข้าร่วมการสัมมนานี้ด้วย

วัตถุประสงค์ของการสัมมนาเพื่อให้ผู้พิพากษาที่ได้รับอำนาจในการพิจารณาคดีได้พิจารณาบทวนและพัฒนากระบวนการพิจารณาที่ตุลาการเหล่านั้นได้ใช้ในการพิจารณาพิพากษาคดีในเขตอำนาจของตน และรับฟังการทำงานของหน่วยงานพิเศษอื่นที่เกี่ยวข้องนอกเหนือจาก Social Services Department ซึ่งการสัมมนาในปี ค.ศ. ๒๐๐๕ และ ๒๐๐๖ มีตุลาการเข้าร่วมการสัมมนาประมาณ ๗๕ คน และตุลาการจำนวนร้อยละ ๙๘ บรรลุวัตถุประสงค์ของการสัมมนา

ตัวอย่างหัวข้อที่มีการบรรยายเช่น Adoption and Children Act 2002, care proceedings and the wider family, current issues, experts, equal treatment, family involvement in planning for children, Family Justice Council, fathers and families, Shaken baby cases, case management issues in care proceedings, Is multiculturalism working for black and minority women?, paediatric reports for care proceedings, parents with learning for care proceedings, parents with learning difficulties, assessments under Section 38(6) after ReG, Substance abuse and parenting, Substance testing, contested contact cases, the process of assessment, residential assessment

๔. คณะกรรมการศาลมาจิสเตรท คอร์ธ (Magisterial Committee)

คณะกรรมการศาลมาจิสเตรท คอร์ธ (Magisterial Committee) มีหน้าที่และรับผิดชอบโดยตรงในการฝึกอบรมผู้พิพากษา Stipendiary magistrates และ Deputy Stipendiary สำหรับบทบาทของคณะกรรมการศาลมาจิสเตรท คอร์ธ (Magisterial Committee) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้พิพากษา lay magistrates ก็คือการให้คำแนะนำและกำกับดูแลการอบรมที่จัดขึ้นโดยคณะกรรมการท้องถิ่น (Local Committee) ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความมั่นใจได้ว่าผู้พิพากษาศาลมาจิสเตรท คอร์ธ ในประเทศอังกฤษและเวลส์ ไม่ว่าจะนั่งพิจารณาคดีที่ใด ก็สามารถปฏิบัติหน้าที่ตุลาการของตนได้อย่างสมบูรณ์ และมีมาตรฐานเดียวกัน นอกจากนี้ การฝึกอบรมผู้พิพากษาศาลมาจิสเตรท คอร์ธ ยังทำให้เกิดความมั่นใจได้ว่าการอบรมผู้พิพากษาศาลมาจิสเตรท คอร์ธ นั้นได้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอไม่ว่าในระดับท้องถิ่น หรือระดับภูมิภาค และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว คณะกรรมการศาลมาจิสเตรท คอร์ธ (Magisterial Committee) จึงได้มีการจัดทำคู่มือการฝึกอบรมผู้พิพากษาศาลมาจิสเตรท คอร์ธ แห่งชาติขึ้น (Magisterial National Training Initiative Handbook) ซึ่งคู่มือดังกล่าวได้มีการปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้ายในปี ค.ศ. ๒๐๐๓ (MINT 2) โดยคู่มือดังกล่าวจะกล่าวถึงคุณสมบัติของผู้อบรม ซึ่งจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติที่เป็นที่ยอมรับ เช่น ได้รับประกาศนียบัตรการฝึกการอบรม (Certificate in Training Practice) หรือทำงานในระดับชาติซึ่งมีคุณสมบัติเป็นที่ยอมรับ และแนวทางการฝึกอบรมผู้พิพากษาศาลมาจิสเตรท คอร์ธ ในระดับต่างๆ เช่น การฝึกอบรม

นอกจากนี้ คณะกรรมการศาลมาจิสเตรท คอร์ท (Magisterial Committee) ยังมีโครงการฝึกอบรมร่วมกับคณะกรรมการสาขากฎหมายครอบครัว (Family Committee) ในรูปของคณะอนุกรรมการ (sub committee) โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนานโยบายการฝึกอบรมและสื่อการสอนสำหรับผู้พิพากษาศาลมาจิสเตรท คอร์ท ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายครอบครัว

คณะกรรมการศาลมาจิสเตรท คอร์ท (Magisterial Committee) ประกอบด้วย High Court Judge จำนวน ๑ คน Lay Magistrates จำนวน ๕ คน, Judges Clerks จำนวน ๑ คน, District Judge จำนวน ๔ คน ที่มาจากศาลมาจิสเตรท คอร์ท, และผู้แทนจาก Department for Constitutional Affairs, the Home Office, the Magistrates' Association, the Justices Clerks' Society and Her Majesty's Court Service (HMCS)

หลักสูตรที่คณะกรรมการสาขานี้จะจัดให้มีการฝึกอบรมนั้นจะสอดคล้องและเป็นไปตามยุทธศาสตร์ของคณะกรรมการการอบรมตุลาการ (Judicial Studies Board) ข้อ ๑ คือ รับผิดชอบโดยตรงสำหรับการฝึกอบรม magistracy ข้อ ๔ เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้พิพากษาที่จะรับผิดชอบกับการเปลี่ยนแปลงพื้นฐานที่สำคัญ ข้อ ๗ เพื่อรับผิดชอบต่อกรอบการปกครองและรัฐธรรมนูญ และข้อ ๘ เพื่อพิจารณาให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ Justices' clerks และ legal advisers ในศาลมาจิสเตรท คอร์ท คณะกรรมการศาลมาจิสเตรท คอร์ทได้กำหนดให้มีการฝึกอบรมในหลักสูตรที่สำคัญ ได้แก่

- (๑) Bench Chairmanship courses
- (๒) Bench training and Development Committee chair course
- (๓) Bench training and Development Committee Members course
- (๔) Criminal Justice Act Training
- (๕) District Judge (Magistrates' courts) Induction Course
- (๖) District Judge (Magistrates' courts) youth Induction Course

(๗) District Judge (Magistrates' courts) Continuation Course)

ในที่นี้จะขอล่าวเฉพาะหลักสูตรที่สำคัญพอเป็นสังเขป ดังนี้

Bench Chairmanship courses

คณะกรรมการศาลมาจิสเตรท คอร์ท (Magisterial Committee) ได้มีการจัดฝึกอบรมหลักสูตรนี้ในปี ค.ศ. ๒๐๐๕-๒๐๐๖ จำนวน ๔ ครั้งเพื่อฝึกอบรมผู้พิพากษาที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็น Bench chairmen วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมก็เพื่อให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งในตำแหน่งดังกล่าวสามารถปฏิบัติหน้าที่ Bench chairmen โดยการตรวจสอบบทบาทของตนที่เกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น และการเปลี่ยนสภาพแวดล้อม การฝึกอบรมจะประกอบด้วย examination of the role of chairman, the chairman's relationship with others (เช่น justice clerks, the area directors) รวมทั้งกำหนดให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ร่วมการฝึกอบรมเพื่อฝึกทักษะต่างๆ เช่น pastoral matters, negotiating, giving presentations and dealing with media นอกจากนี้ยังให้โอกาสผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้แบ่งปันประสบการณ์ร่วมกับ Bench chairmen และทีมผู้ฝึกสอน (tutor team) อีกด้วย

Bench training and Development Committee chair course

ในปี ค.ศ. ๒๐๐๕ มีการจัดการฝึกอบรม Bench training and Development Committee chair course จำนวน ๔ ครั้งให้แก่ผู้ได้รับการแต่งตั้งใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ Bench training and Development Committee Chairman มีโอกาสกำหนดและพัฒนาบทบาทและความรับผิดชอบของตน ทั้งนี้โดยมีผู้เข้ารับการฝึกอบรมประมาณ ๔๙ คน และผู้เข้ารับการอบรมทั้งหมดประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

การฝึกอบรมหลักสูตรนี้จะประกอบด้วยหัวข้อต่างๆ เช่น the development of fair and transparent processes and procedures, managing the approved list of court chairmen and appraisal and mentoring schemes, developing a personal action plan and communication skills

Bench training and Development Committee Members course

การฝึกอบรมหลักสูตรนี้เพิ่งเริ่มทดลองครั้งแรกในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. ๒๐๐๕ และต่อมาได้มีการจัดอีก ๓ ครั้งในปีถัดไป โดยมีผู้เข้ารับการฝึกอบรมครั้งแรก ๑๑ คน และ ๖๑ คน ในปี ค.ศ. ๒๐๐๖ ซึ่งทุกคนประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ ยังมี

Criminal Justice Act Training

การฝึกอบรมนี้ได้จัดขึ้นมาสำหรับการให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายฉบับใหม่คือ Criminal Justice Act 2003 ที่ใช้บังคับในปี ค.ศ. ๒๐๐๖ โดยการเผยแพร่สาระของร่างกฎหมาย และเอกสารต่างๆ ให้แก่ผู้ฝึกอบรมผู้พิพากษาศาลมาจิสเตรท คอร์ท

District Judge (Magistrates' courts) Induction Course

การฝึกอบรมหลักสูตรนี้เริ่มจัดให้มีขึ้นในเดือนสิงหาคม ค.ศ. ๒๐๐๖ โดยการฝึกอบรมนี้จัดให้มีขึ้นสำหรับผู้พิพากษาศาลมาจิสเตรท คอร์ท ที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่ ทั้งนี้การอบรมดังกล่าวก็เพื่อให้ผู้พิพากษาเหล่านั้นได้เรียนรู้ และพัฒนาความชำนาญ ความรู้และเข้าใจถึงการเป็นผู้พิพากษาศาลมาจิสเตรท คอร์ท ที่ดี

District Judge (Magistrates' courts) youth Induction Course

วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมหลักสูตรนี้ก็เพื่อเตรียมการให้แก่บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่ให้เป็น district judges (magistrates' courts) ซึ่งต้องนั่งพิจารณาคดีในเขตอำนาจศาลเฉพาะของศาลเยาวชน โดยในปี ค.ศ. ๒๐๐๖ มีการจัดสัมมนาระยะเวลา ๒ วัน โดยมีผู้เข้ารับการฝึกอบรม ๘ คน ซึ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ทั้งหมด

ตัวอย่างหัวข้อที่มีการบรรยายในหลักสูตรนี้ ได้แก่ Adolescent behaviour, judgecraft, jurisdiction, remanding children and young people, young people who offend, Youth Justice Board, Youth Offending Team

District Judge (Magistrates' courts) Continuation Course

การฝึกอบรมนี้จัดต่อเนื่องกันเป็นระยะเวลา ๓ วันซึ่งในปี ค.ศ. ๒๐๐๕ มีการฝึกอบรมถึง ๔ ครั้ง โดยมีผู้เข้าร่วมรับการฝึกอบรมประมาณ ๓๕๐ คน โดยจัดขึ้นสำหรับ District Judges ในสหราชอาณาจักรและเวลส์ และ deputies อีกร้อยละ ๕๐ ของจำนวน deputies ทั้งหมด ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะใช้เวลาวันแรกในการอบรมเรื่อง Youth court training ก่อนจะอบรม District Judge (Magistrates' courts)/ DDJ(MC) เป็นเวลา ๒ วัน วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมนี้ก็เพื่อขยายความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพิจารณาคดีเยาวชนในปัจจุบัน และพัฒนาทักษะและความรู้ในด้านการลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดที่เป็นเยาวชน วิธีการเข้าไปจัดการ

ตัวอย่างหัวข้อที่มีการบรรยายได้แก่ Sentencing young offenders, drug rehabilitation, requirements, evidence, internet child pornography offences

๕. คณะกรรมการองค์กรวินิจัย (Tribunals Committee)

คณะกรรมการองค์กรวินิจัย (Tribunals Committee) มีหน้าที่ในการจัดให้มีและพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องสำหรับประธานองค์กรวินิจัย (tribunal chairman) และสมาชิกเพื่อให้มีความเชี่ยวชาญทางด้านการพิจารณาคดี ความรู้ทางการฝึกอบรมและความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารจัดการ รวมทั้งพัฒนานโยบายในการฝึกอบรมให้แก่ประธานองค์กรวินิจัย (tribunal chairman) และสมาชิกด้วย โดยในช่วงปี ค.ศ. ๒๐๐๕-๒๐๐๖ คณะกรรมการองค์กรวินิจัยได้จัดฝึกอบรมโดยมุ่งเน้นถึงหลักสูตรการปฏิรูปองค์กรวินิจัย (tribunal reform programme) ที่เกี่ยวกับ New Tribunal Service and the Courts and Tribunal Bills

คณะกรรมการองค์กรวินิจัย (Tribunals Committee) ประกอบด้วย High Court Judge จำนวน ๑ คน Tribunal President, training heads จากทุกระดับศาล นักวิชาการ (Academics), เจ้าหน้าที่จาก Department for Constitutional Affairs และผู้แทนจาก Council of Tribunal

คณะกรรมการองค์กรวินิจัย (Tribunals Committee) ได้กำหนดหลักสูตรการฝึกอบรมไว้ตามยุทธศาสตร์ของคณะกรรมการการอบรมตุลาการ (Judicial Studies Board) ในปี พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๑ (ค.ศ. ๒๐๐๕-๒๐๐๘) ใน ๘ หัวข้อหลักที่สำคัญ โดยจะเน้นถึงหน้าที่รับผิดชอบในข้อ ๔ เพื่อรองรับความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงในงานด้านองค์กรวินิจัย และข้อ ๗ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในกรอบการปกครองและรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการองค์กรวินิจัยได้กำหนดให้มีการฝึกอบรมในหลักสูตรที่สำคัญ ได้แก่

- (๑) Evaluation of Training
- (๒) Skills based training
- (๓) Alternative dispute resolution training
- (๔) Distance Learning
- (๕) Tribunal Skills Development courses
- (๖) Tribunals advanced Skills courses
- (๗) Tribunal appraisal skills seminar
- (๘) Training the trainer course

- (๙) The effective use of small groups in training
- (๑๐) Equal treatment training seminar
- (๑๑) Diversity training for Legal Services Commission
- (๑๒) Managing Judicial Leadership
- (๑๓) Mentoring seminar for tribunal trainers

ในที่นี้จะขอล่าวเฉพาะหลักสูตรที่สำคัญพอเป็นสังเขป ดังนี้

Evaluation of Training

หลักสูตรการประเมินคุณภาพการอบรม คณะกรรมการองค์การวินิจัย ได้พัฒนาระบบการประเมินที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพขึ้นเพื่อให้เกิดความมั่นใจแก่ Senior Presidents ว่าการฝึกอบรมเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด รวมทั้งเพื่อเผยแพร่แนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุด และทำให้เกิดขั้นตอนการให้คำแนะนำที่มีประสิทธิภาพแก่ผู้เข้าพิจารณาในองค์การวินิจัย ซึ่งการประเมินจะช่วยให้ผู้รับผิดชอบโปรแกรมการฝึกอบรมในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรอีกทางหนึ่ง

Skills based training

คณะกรรมการองค์การวินิจัยจัดให้มีการฝึกอบรมทักษะทุกด้านที่จำเป็น สำหรับการปฏิบัติหน้าที่ตุลาการของผู้พิพากษาใหม่และผู้พิพากษาที่มีประสบการณ์ โดยในกรณีที่เป็นผู้พิพากษาใหม่ก็เพื่อให้แน่ใจได้ว่าบุคคลดังกล่าวได้รับการฝึกอบรมพื้นฐานเบื้องต้นและทักษะต่างๆ ที่จำเป็นในการเป็นผู้พิพากษาให้ครบถ้วนก่อนนั่งทำหน้าที่พิจารณาคดี

Alternative dispute resolution training

การจัดฝึกอบรมหัวข้อนี้จัดขึ้นเพื่อตอบสนองต่อความต้องการเร่งด่วนซึ่ง คณะกรรมการองค์การวินิจัยได้พิจารณาว่ามีการใกล้เคียงจำนวนมากในชั้นศาล ซึ่งในต้นปี ค.ศ. ๒๐๐๕ คณะกรรมการการอบรมตุลาการ (Judicial Studies Board) ได้เป็นเจ้าภาพในการ จัดเสวนาอย่างไม่เป็นทางการในเรื่องทางเลือกในการระงับข้อพิพาทอื่น

Tribunal Skills Development courses

การฝึกอบรมหลักสูตรนี้เป็นการฝึกอบรมแบบการพักอาศัยอยู่ร่วมกันใน สถานที่ฝึกอบรม โดยมีระยะเวลาการฝึกอบรม จำนวน ๓ วันติดต่อกัน และจำนวนผู้เข้าสัมมนา ครั้งละประมาณ ๓๐ คน หลักสูตรนี้จัดให้แก่ประธานคณะกรรมการองค์การวินิจัยที่เพิ่งได้รับการ แต่งตั้ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผู้พิพากษาที่เป็นประธานคณะกรรมการองค์การวินิจัยทั้งหมด

การฝึกอบรมนี้จะมีการร่วมมือกันอย่างสูง หัวข้อต่างๆ ที่บรรจุไว้ภายใต้หลักสูตรนี้มีมากมาย เช่น previewing, preparation, conduct of the hearing, communication skills, assessing credibility, finding facts and evaluating evidence and equal treatment. โดยการฝึกอบรมจะเน้นการฝึกฝนภาคปฏิบัติในการเขียนคำพิพากษา การแสดงความเห็นแบบกลุ่ม แบบฝึกหัดแบบกลุ่ม และมีวิธีทัศนให้ฝึกฝนในหัวข้อต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานของผู้พิพากษาในความรับผิดชอบ

Tribunals Advanced Skills courses

การฝึกอบรมหลักสูตรนี้เป็นการฝึกอบรมแบบการพักอาศัยอยู่ร่วมกันในสถานที่ฝึกอบรม โดยมีระยะเวลาการฝึกอบรม จำนวน ๒ วันติดต่อกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประธานคณะกรรมการองค์การวินิจัยที่ทำงานมาระยะหนึ่งในเขตอำนาจศาลใดศาลหนึ่งหรือหลายศาลได้มีโอกาสพิจารณาทบทวนการทำงานด้านทางปฏิบัติ และเสริมประสบการณ์เพื่อไปสู่งานที่ท้าทายมากขึ้น การฝึกอบรมจะมีการใช้วิธีทัศนที่โต้ตอบอย่างคืดฝึกหัด และผู้เข้าร่วมฝึกอบรมจะต้องพิจารณาข้อเท็จจริงและประเด็นต่างๆ ในคดี ประกอบกับบทบัญญัติของกฎหมาย การรับฟังพยาน การบริหารจัดการคดีและการเขียนคำพิพากษา ซึ่งการฝึกอบรมนี้จะให้เวลาอย่างเพียงพอในการวิเคราะห์และอภิปรายร่วมกันในกลุ่มของผู้เข้าร่วมฝึกอบรม

Tribunal appraisal skills seminar

การสัมมนาใช้เวลาประมาณ ๑ วัน และจัดขึ้นสำหรับผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับ Asylum and Immigration Tribunal, Care Standards Tribunal, Mental Health Review Tribunal, Pension Appeals Tribunal and Road User Charging Tribunal โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาสามารถเป็นนักประเมินในงานที่ตนเองปฏิบัติอยู่ได้ การสัมมนาดังกล่าวนี้นี้ผู้เข้าร่วมสัมมนามากกว่า ๔๐ คน โดยมุ่งหวังที่จะให้นักประเมินเผชิญกับงานที่ท้าทาย รวมทั้ง การเตรียมเอกสารและกระบวนการที่จะต้องใช้กับองค์การวินิจัยต่างๆ

Training the trainer course

วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมหลักสูตรนี้เพื่อเตรียมความพร้อมของผู้ฝึกสอนในองค์การวินิจัยต่างๆ ให้มีความสามารถที่จะทำการสอนที่สัมฤทธิ์ผลและเหมาะสมให้แก่ประธานคณะกรรมการองค์การวินิจัย และสมาชิกขององค์การวินิจัยและหน่วยงานอื่นในลักษณะเดียวกันได้

The effective use of small groups in training

การสัมมนานี้จะใช้เวลา ๑ วัน ซึ่งจัดขึ้นสำหรับ General Commissioners of Income Tax และองค์กรวินิจฉัยในเขตอำนาจศาลต่างๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกอบรมผู้ฝึกสอนให้มีพลังและมีความมั่นใจในการอำนวยความสะดวกการสอนในลักษณะกลุ่มย่อยได้ด้วยความมั่นใจ มีประสิทธิภาพและศักยภาพ

Equal treatment training seminar

การสัมมนานี้จะใช้เวลา ๑ วัน ซึ่งจัดขึ้นสำหรับองค์กรวินิจฉัยว่าด้วย Mental Health Review Tribunal โดยมีวัตถุประสงค์คือเพื่อช่วยเหลือผู้พิพากษาให้พัฒนาการรับรู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับบรรทัดฐานหรือมาตรฐานในองค์กรวินิจฉัย ซึ่งจะสัมมนาร่วมกับหัวข้อการปฏิบัติที่เท่าเทียมกัน (fair treatment)

Diversity training for Legal Services Commission

การสัมมนาเรื่องนี้จะใช้เวลา ๑ วัน ซึ่งเป็นการจัดสัมมนาสำหรับสมาชิกของ Legal Service Commission โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือสมาชิกและเจ้าหน้าที่ในการพัฒนาความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับบรรทัดฐานหรือมาตรฐาน นอกจากนี้ยังมีการสัมมนาเรื่องการไม่เลือกปฏิบัติ (discrimination) การวิเคราะห์และอภิปรายในเรื่องการปฏิบัติที่เท่าเทียมกัน พร้อมกรณีที่ใช้เป็นตัวอย่างด้วย

Managing Judicial Leadership

การฝึกอบรมหลักสูตร Managing Judicial Leadership นี้จัดขึ้นเพื่อพัฒนาการในการเป็นผู้นำและการบริหารจัดการสำหรับประธานคณะกรรมการองค์กรวินิจฉัย (tribunals presidents) และ regional chairs รวมถึง Resident judges, Designated Civil and Family Judges

Mentoring seminar for tribunal trainers

คณะกรรมการองค์กรวินิจฉัยได้จัดการสัมมนานี้ขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. ๒๐๐๖ ซึ่งมีผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้แก่ประธาน และหัวหน้าผู้ฝึกอบรม (Training Heads) จากหลายเขตอำนาจศาล รวมถึง Employment Tribunals and the Asylum Support

๖. คณะกรรมการด้านการให้คำแนะนำในการปฏิบัติที่เท่าเทียมกัน (Equal Treatment Advisory Committee (ETACs))

คณะกรรมการด้านการให้คำแนะนำในการปฏิบัติที่เท่าเทียมกัน (Equal Treatment Advisory Committee) มี Mr. Justice Cox เป็นประธาน มีหน้าที่จัดให้มีการฝึกอบรมและจัดหาอุปกรณ์สนับสนุนต่างๆ เพื่อช่วยเหลือผู้พิพากษา (judicial officials) ในเรื่องดังต่อไปนี้

๑. ปฏิบัติหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมที่เป็นธรรม และปราศจากอคติหรือการเลือกปฏิบัติทั้งปวง
๒. ให้ทราบถึงความเสี่ยงของตน และสามารถคาดการณ์ล่วงหน้าและเข้าใจว่าสิ่งต่างๆ รอบตัวนี้อาจกระทบต่อผลการตัดสินใจของตน และความสัมพันธ์ส่วนตัวได้
๓. ให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับการแบ่งแยกสีผิว วัฒนธรรม ศาสนา เพศ ความพิการบกพร่อง และการโน้มเอียงที่มาจากเพศ และสิ่งอื่นๆ ที่อาจก่อให้เกิดการเปี่ยงเบนในการตัดสินใจ
๔. ให้คำแนะนำแก่คณะกรรมการการอบรมตุลาการ (Judicial Studies Board) และคณะกรรมการสาขาต่างๆ เพื่อให้ผู้พิพากษาและผู้พิพากษาศาลมาจิสเตรท คอร์ท สามารถทำหน้าที่ชี้ขาดในเรื่องต่างๆ ได้อย่างมีมาตรฐานหรือแนวบรรทัดฐานเดียวกัน และเป็นไปด้วยความยุติธรรม
๕. ให้ความช่วยเหลือในการพิจารณาทบทวนและเก็บรักษาเค้าโครงของการฝึกอบรมสัมมนาต่างๆ ของคณะกรรมการการอบรมตุลาการ (Judicial Studies Board) เพื่อให้แน่ใจว่าการฝึกอบรมเหล่านั้นสะท้อน และบรรลุวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ของคณะกรรมการด้านการให้คำแนะนำในการปฏิบัติที่เท่าเทียมกัน (Equal Treatment Advisory Committee)

คณะกรรมการด้านการให้คำแนะนำในการปฏิบัติที่เท่าเทียมกัน (Equal Treatment Advisory Committee) ประกอบด้วย High Court Judge จำนวน ๑ คน Circuit Judge จำนวน ๑ คน, District judges จำนวน ๒ คน และ District judges จากศาลมาจิสเตรท คอร์ท จำนวน ๑ คน, Vice President of the Immigration Appeal Tribunal, Magistrate จำนวน ๑ คน, Barrister จำนวน ๓ คน, นักวิชาการ (Academics) จำนวน ๑ คน, Trainer จำนวน ๔ คน, ผู้แทนจาก Department for Constitutional Affairs จำนวน ๑ คน สำหรับผู้อำนวยการหลักสูตร

คณะกรรมการด้านการให้คำแนะนำในการปฏิบัติที่เท่าเทียมกัน (Equal Treatment Advisory Committee) จะกำหนดหลักสูตรการฝึกอบรมให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์และสอดคล้องกับนโยบายของคณะกรรมการการอบรมตุลาการ (Judicial Studies Board) ในปี พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๑ (ค.ศ. ๒๐๐๕-๒๐๐๘) โดยจะเน้นไปตามยุทธศาสตร์ ข้อ ๒ กล่าวคือ เพื่อพัฒนามาตรฐานและขยายไปถึงปัญหาเกี่ยวกับการไม่แบ่งแยกเพื่อกำหนด จัดให้มี และประเมินการฝึกอบรมที่จัดขึ้นโดยคณะกรรมการการอบรมตุลาการหรือตัวแทนของคณะกรรมการการอบรมตุลาการ สำหรับในช่วงปี ค.ศ. ๒๐๐๕-๒๐๐๖ ที่ผ่านมา คณะกรรมการด้านการให้คำแนะนำในการปฏิบัติที่เท่าเทียมกัน (Equal Treatment Advisory Committee) ได้จัดหลักสูตรที่สำคัญดังต่อไปนี้

- (๑) ยุทธศาสตร์การฝึกอบรมด้านการปฏิบัติด้วยความเป็นธรรม (Fair Treatment training strategy)
- (๒) Provision of consultancy advice to course directors
- (๓) ความสัมพันธ์กับบุคคลภายนอก (External Relationship)
- (๔) การผลิตเอกสารหรืออุปกรณ์เพื่อการฝึกอบรม (Production of Training Materials)
- (๕) เอกสารหรืออุปกรณ์เพื่อการฝึกอบรมผู้พิพากษาศาลมาจิสเตรท คอร์ท หรือองค์กรวินิจัย (Magistrates, and Tribunals, Training materials)
- (๖) คู่มือตุลาการเพื่อการปฏิบัติที่เท่าเทียมกัน (Equal Treatment Bench Book)

ในที่นี่จะขอลำเอเฉพาะหลักสูตรที่สำคัญพอเป็นสังเขป ดังนี้

ยุทธศาสตร์การฝึกอบรมด้านการปฏิบัติด้วยความเป็นธรรม (Fair Treatment training strategy)

คณะกรรมการด้านการให้คำแนะนำในการปฏิบัติที่เท่าเทียมกัน (Equal Treatment Advisory Committee) ได้มีการพัฒนายุทธศาสตร์ที่เรียกว่า “Interim fair treatment strategy” สำหรับปี ค.ศ. ๒๐๐๕-๒๐๐๖ และจะมีการพัฒนายุทธศาสตร์ดังกล่าวในระยะยาวจนถึงปี ค.ศ. ๒๐๐๙ ต่อไป อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการฯ ได้มีความคิดริเริ่มที่จะรวมหลักสูตรการฝึกอบรมเรื่องการเท่าเทียม การมีมาตรฐานทางปฏิบัติที่ไม่แบ่งแยก และการปฏิบัติที่เป็นธรรม

Provision of consultancy advice to course directors

คณะกรรมการด้านการให้คำแนะนำในการปฏิบัติที่เท่าเทียมกัน (Equal Treatment Advisory Committee) ได้จัดหาที่ปรึกษาไว้ดูแลหลักสูตรทั้งหมดของคณะกรรมการการอบรมตุลาการ (Judicial Studies Board) เพื่อให้มั่นใจว่า มีการให้คำแนะนำที่เหมาะสมในทุกเรื่องที่ต้องการแก่ผู้อำนวยการหลักสูตร นอกจากนี้ กรรมการในคณะกรรมการด้านการให้คำแนะนำในการปฏิบัติที่เท่าเทียมกัน (Equal Treatment Advisory Committee (ETAC)) ยังได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้น เช่น กิจกรรมดังต่อไปนี้

- Seminar on Building relationships across sectors working together on Lesbian Gay Bisexual Transgender issues

- The Welsh Language seminar

- An international round table forum on child protection, diversity and the law

- Training for the Council of Tribunals

- Equal treatment training sessions for DDJs

- Equal treatment training sessions for immigration judges

- Equal treatment training days for Mental Health Review Tribunal

- Equal treatment training days for the Legal Services Commission

- Developing Exercises for the forthcoming mentoring training course

- Facilitator for equal treatment training for the Pensions Appeal Tribunals

- Lecture on Learning Disability and access to the courts, at the 4th International Conference on the Care and treatment of Offenders with a learning disability, the implications of the Mental Capacity Bill and new Mental Health Act for people with a learning disability in the field of criminal law

- Chairing the Solicitors for the Elderly Conference and giving presentation on Developments within the Court of Protection

- A Lecture on Mental Capacity and the new Legislation at the Headway Annual Conference

- A Lecture on the Court of protection and how it works

ความสัมพันธ์กับบุคคลภายนอก (External Relationship)

คณะกรรมการด้านการให้คำแนะนำในการปฏิบัติที่เท่าเทียมกันได้มีการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรภายในให้ร่วมมือกันทำงานในเชิงสร้างสรรค์ รวมทั้งให้เข้าร่วมการสัมมนา การประชุม และการฝึกอบรมต่างๆ โดยได้มีการออก Protocol for the quality control of work undertaken by ETAC members ในเดือนมกราคม ค.ศ. ๒๐๐๖

การผลิตเอกสารหรืออุปกรณ์เพื่อการฝึกอบรม (Production of Training Materials)

คณะกรรมการด้านการให้คำแนะนำในการปฏิบัติที่เท่าเทียมกัน (Equal Treatment Advisory Committee) จะเป็นผู้ดูแลเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการฝึกอบรมและสนับสนุนสื่อการสอน อุปกรณ์ เครื่องมือและเอกสารประกอบการฝึกอบรมสำหรับทุกหลักสูตร รวมถึง พัฒนาการเรียนการสอนทางไกล เอกสารอ้างอิงและเอกสารเพื่อการฝึกอบรมให้เกิดความก้าวหน้าและทันสมัย คณะกรรมการด้านการให้คำแนะนำในการปฏิบัติที่เท่าเทียมกัน (Equal Treatment Advisory Committee) ยังเป็นผู้ดูแลเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการฝึกอบรมและสนับสนุนเครื่องมือและเอกสารประกอบการฝึกอบรมสำหรับการฝึกอบรมของศาลมาจิสเตรท คอร์ท และองค์กรวินิจัย (Magistrates and Tribunals) มีการทำงานร่วมกับคณะกรรมการศาลมาจิสเตรท คอร์ท (Magisterial Committee) จัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับ Family training

๗. คณะกรรมการฝึกอบรม (Training Committee)

คณะกรรมการฝึกอบรม (Training Committee) มีหน้าที่กำหนดและกำกับดูแลแทนคณะกรรมการการอบรมตุลาการ (Judicial Studies Board) โดยให้มีการอบรมในหัวข้อที่เป็นที่วิพากษ์วิจารณ์หรือมีความสำคัญ (cross-cutting training) เช่น การใช้ความรุนแรงภายใน (domestic violence) ข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology (IT)) และการฝึกอบรมการบริหารจัดการ นอกจากนี้ยังดูแลการฝึกอบรมเพื่อการเป็นผู้ฝึกอบรม (training for trainers) ด้วย คณะกรรมการการฝึกอบรมยังมีหน้าที่กำหนดและเผยแพร่แนวปฏิบัติที่ดีที่สุดในการจัดทำแผน รวมถึงการจัดหา ตรวจตราและกำกับดูแล และการประเมินการฝึกอบรมของคณะกรรมการการอบรมตุลาการ (Judicial Studies Board) ในภาพรวมด้วย

คณะกรรมการฝึกอบรมยังทำหน้าที่ในการให้คำแนะนำคณะกรรมการการอบรมตุลาการ (Judicial Studies Board) ในการวางยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวกับการติดต่อประสานงาน

คณะกรรมการฝึกอบรม (Training Committee) ประกอบด้วยผู้แทนที่ได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการสาขาภายใต้คณะกรรมการการอบรมตุลาการ (Judicial Studies Board) ทั้ง ๖ คณะ

คณะกรรมการฝึกอบรม (Training Committee) จะกำหนดหลักสูตรการฝึกอบรมให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์และสอดคล้องกับนโยบายของคณะกรรมการการอบรมตุลาการ (Judicial Studies Board) ในปี พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๑ (ค.ศ. ๒๐๐๕-๒๐๐๘) สำหรับในปี ค.ศ. ๒๐๐๕-๒๐๐๖ ที่ผ่านมา คณะกรรมการฝึกอบรม ได้จัดหลักสูตรที่สำคัญดังต่อไปนี้

- (๑) Judicial Training Strategy Project
- (๒) หลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อการเป็นผู้ฝึกอบรม (training for trainers)
- (๓) Judicial Training Time
- (๔) การจัดประชุมประจำปีสำหรับผู้อำนวยการหลักสูตร (Annual Conference for course directors)
- (๕) หลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับผู้พิพากษาอาวุโส (Senior Judicial Training)
- (๖) หลักสูตรการบริหารจัดการสำหรับผู้นำในกระบวนการยุติธรรม (Management Judicial Leadership)
- (๗) การประเมินหลักสูตร (Course Evaluation)
- (๘) คู่มือการอบรมตุลาการ (Judicial Training Handbook)
- (๙) การศึกษาทางไกล (Distance Learning)
- (๑๐) การฝึกอบรมต่อเนื่อง (Continuation Training)
- (๑๑) IT Liaison judges
- (๑๒) หลักสูตรการปฏิบัติที่เป็นธรรมและการมีมาตรฐานทางปฏิบัติที่ไม่แบ่งแยก (Fair treatment and diversity)

ในที่นี้จะขอล่าวเฉพาะหลักสูตรที่สำคัญพอเป็นสังเขป ดังนี้

Judicial Training Strategy Project

โครงการดังกล่าวได้จัดขึ้นในปี ค.ศ. ๒๐๐๕ เพื่อทบทวนเกี่ยวกับการจัดฝึกอบรมผู้พิพากษาที่มีอยู่ในปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์ ได้แก่

๑. เพื่อจัดทำยุทธศาสตร์การฝึกอบรมผู้พิพากษาเพื่อขยายขอบเขตการฝึกอบรมที่มีอยู่เดิมให้ครอบคลุมยิ่งขึ้น รวมทั้งจัดทำแผนการฝึกอบรมให้แก่ผู้พิพากษาด้วย

๒. เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าผู้พิพากษาได้รับการฝึกอบรมบรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมในแต่ละหลักสูตรที่วางไว้ โดยมีวิธีการฝึกอบรมที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพและเป็นการเรียนรู้ที่ยั่งยืน ในการสัมมนาของโครงการมีการรับฟังความคิดเห็นจาก ๓๖ กลุ่มย่อย ทั้งนี้มีผู้เข้าร่วมสัมมนา ๓๒๐ คน ร่วมทำการสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัวเพื่อสอบถามความเห็น มีการวิเคราะห์ว่าการฝึกอบรมต้องการอะไรบ้าง และเปิดให้มีการอภิปรายในกลุ่ม

หลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อการเป็นผู้ฝึกอบรม (training for trainers)

การฝึกอบรมหลักสูตรนี้ใช้เวลา ๑ วัน โดยมีผู้เข้าร่วมในการฝึกอบรมครั้งนี้ที่ผ่านมาเพียง ๙ คน หลักสูตรนี้จัดขึ้นเพื่อให้การอบรมทักษะต่างๆ สำหรับผู้อำนวยการหลักสูตรที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่ กรรมการในคณะกรรมการด้านการให้คำแนะนำในการปฏิบัติที่เท่าเทียมกัน (ETAC members) และผู้อำนวยการการฝึกอบรมขององค์กรวินิจัย (tribunals training directors) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคคลดังกล่าวได้รับการอบรมทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในการจัดการฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสม

Judicial Training Time

คณะกรรมการฝึกอบรมจะต้องมีการทบทวนการจัดตารางเวลาการฝึกอบรมและสัมมนาต่างๆ โดยพิจารณาและคำนึงถึงช่วงเวลาที่ผู้พิพากษาสามารถเข้ารับการฝึกอบรมเหล่านั้นได้ รวมทั้งการจัดเวลาการฝึกอบรมสำหรับผู้บริหารหลักสูตร ผู้ฝึกสอน และหัวหน้าองค์กรต่งย สำหรับการฝึกอบรมเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศจะเปิดให้ผู้พิพากษาเป็นผู้กำหนดเวลาตามความสะดวกของตน

การจัดประชุมประจำปีสำหรับผู้บริหารหลักสูตร (Annual Conference for course directors)

การจัดประชุมประจำปีสำหรับผู้บริหารหลักสูตรนี้จะใช้เวลา ๑ วัน เพื่อจัดให้แก่ผู้อำนวยการหลักสูตร จำนวน ๒๔ คน ที่จะได้รับข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ที่กำหนดจาก Judicial Training Strategy Project ตั้งแต่เริ่มต้น การจัดประชุมดังกล่าวจะมีการเปิดโอกาสให้อภิปรายกลุ่มย่อยเกี่ยวกับโครงการในหลายหัวข้อและมีการนำเสนอวีดิทัศน์ที่จัดทำขึ้นจากคณะกรรมการสาขากฎหมายแพ่ง (Civil Committee) ด้วย

หลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับผู้พิพากษาอาวุโส (Senior Judicial Training)

การฝึกอบรมนี้จัดขึ้นเพื่อให้ความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านสำหรับผู้พิพากษาที่ปฏิบัติหน้าที่ใน the Royal Court of Justice ซึ่งในปี ค.ศ. ๒๐๐๕-๒๐๐๖ มีการจัดการฝึกอบรมใน ๔ หัวข้อได้แก่ Costs in public interest cases, Intelligence, evidence and sensitive trials, Legal professional privilege after “Three Rivers”, และ The Civil Partnerships Act ในการสัมมนาจะเป็นการระดมความคิดเห็นจากผู้พิพากษาที่มีประสบการณ์สูงและมีการทำงานเป็นกลุ่ม

หลักสูตรการบริหารจัดการสำหรับผู้นำในกระบวนการยุติธรรม (Management Judicial Leadership)

การฝึกอบรมนี้จะใช้เวลา ๓ วัน เพื่อฝึกฝนความเป็นผู้นำให้แก่ผู้พิพากษา โดยมุ่งหวังให้ผู้พิพากษาที่ทำงานด้านบริหารได้มีโอกาสพัฒนาทักษะ บทบาทและประสิทธิภาพทางด้านการบริหาร รวมทั้งมีการแบ่งปันประสบการณ์ร่วมกันโดยในปี ค.ศ. ๒๐๐๕-๒๐๐๖ มีการจัดสัมมนาหลักสูตรนี้จำนวน ๒ ครั้ง ด้วยกัน

การประเมินหลักสูตร (Course Evaluation)

คณะกรรมการฝึกอบรมจะขอให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมต้องตอบแบบสอบถามเพื่อประเมินผลภายหลังการฝึกอบรมทุกหลักสูตร และยังมีการให้จัดทำ การประเมินผลในอีกหลายรูปแบบเพื่อประเมินผลว่าหลักสูตรแต่ละหลักสูตรบรรลุวัตถุประสงค์ตามยุทธศาสตร์หลักที่กำหนดไว้หรือไม่

การให้ความรู้ทางวิชาการอื่นๆ

นอกจากการฝึกอบรมที่คณะกรรมการสาขาแต่ละคณะจะได้จัดให้มีตามที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว คณะกรรมการสาขาแต่ละคณะยังได้จัดพิมพ์คู่มือตุลาการ (Bench Book) ให้แก่ผู้พิพากษาที่ปฏิบัติงานในแต่ละเขตอำนาจ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้พิพากษาดังกล่าวได้ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบอีกด้วย เช่น คณะกรรมการสาขากฎหมายอาญาได้จัดทำคู่มือตุลาการสำหรับศาลควีน คอร์ท (Crown Court Benchbook) โดย Judge David Maddison ได้จัดทำข้อกำหนดใหม่สำหรับการนำเสนอรูปแบบให้แก่ลูกขุน (numbers ๒๘, ๒๙, ๓๑ และ ๓๕) ซึ่งได้จัดพิมพ์ในเดือนสิงหาคม ค.ศ. ๒๐๐๕ และรูปแบบการใช้ถ้อยคำใหม่ที่ใช้ในการพิพากษาคดีซึ่งได้จัดพิมพ์ในเดือนมีนาคม ค.ศ. ๒๐๐๖ คณะกรรมการสาขากฎหมายครอบครัว (Family

นอกจากรูปแบบการศึกษาทางไกลข้างต้นแล้ว ผู้พิพากษายังอาจเรียนรู้กฎหมายต่างๆ หรือวิทยาการใหม่ๆ ในรูปแบบของการศึกษาทางไกล (Distance Learning) ในรูปแบบต่างๆ เช่น การจัดทำวีดิทัศน์ (DVD) เผยแพร่ความรู้ ตัวอย่างเช่น คณะกรรมการสาขากฎหมายอาญา (Criminal Committee) ได้ร่วมมือกับคณะกรรมการฝึกอบรม (Training Committee) ในการจัดทำสื่อและอุปกรณ์การศึกษาทางไกลที่เหมาะสมที่เข้าถึงได้ รวมทั้งจัดทำเอกสารเผยแพร่ในหัวข้อพิเศษเป็นครั้งคราว นอกจากนี้ คณะกรรมการสาขากฎหมายอาญา ยังได้จัดทำวีดิทัศน์ซึ่งเน้นถึงการฝึกภาคปฏิบัติของกลุ่มผู้พิพากษาในระหว่างการสัมมนาของศาลเซอร์กิต คอร์ท (syndicate exercises on the Criminal Circuit Seminars) และจัดทำ cd-rom เกี่ยวกับพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาญา (The Proceeds of Crime Act) โดยมีพื้นฐานจากการปฏิบัติหน้าที่ของ Inn of Court School of Law ซึ่งทั้งหมดนี้อาจหาได้จาก Judicial training Website หรือคณะกรรมการสาขากฎหมายครอบครัว (Family Committee) ได้พัฒนาสื่อการศึกษาทางไกลที่เหมาะสมร่วมกับคณะกรรมการฝึกอบรม (Training Committee) และจัดทำเอกสารเผยแพร่ในหัวข้อพิเศษต่างๆ รวมถึงได้จัดพิมพ์หนังสือในหัวข้อ เช่น Adoption and Children Act 2002: Law

ในส่วนของการเรียนรู้ผ่านทางเว็บไซต์หรืออินเทอร์เน็ตนั้น คณะกรรมการการอบรมตุลาการ (Judicial Studies Board) ได้จัดทำเว็บไซต์ของคณะกรรมการการอบรมตุลาการ ภายใต้ชื่อว่า www.jsboard.co.uk ที่นอกจากจะเปิดให้ผู้พิพากษาในทุกระดับได้เข้ามาค้นคว้าในเรื่องต่างๆ รวมถึงเอกสารวิชาการ เช่น คู่มือตุลาการ และรายละเอียดของหลักสูตรการฝึกอบรมที่คณะกรรมการสาขาแต่ละคณะจะจัดขึ้นในแต่ละปี ซึ่งมีประมาณ ๔๙ หลักสูตรแล้ว เว็บไซต์ของคณะกรรมการการอบรมตุลาการยังเปิดให้สาธารณะชนเข้าใช้ประโยชน์ได้ด้วยเช่นกัน โดยจะมีข้อมูลขององค์กร และเอกสารวิชาการต่างๆ ซึ่งสามารถคัดลอกข้อมูลเหล่านั้นได้ นอกจากนี้ผู้พิพากษาได้จัดให้มีเครือข่ายสารสนเทศของผู้พิพากษาไม่ว่าจะเป็นผู้พิพากษาประจำหรือไม่ประจำเพื่อช่วยในการซักถามและตอบปัญหา แจ้งความประสงค์สำหรับการฝึกอบรมที่ต้องการจัดให้มี และสนับสนุนให้มีการสื่อสารข้อมูลใหม่ๆ ซึ่งมีการจัดตั้งเว็บไซต์ตุลาการ (Judicial Portal) โดย Court Service and Cable and wireless ขึ้น โดยมีผู้พิพากษาที่เรียกว่า IT Liaison judges (ITLJs) ในประเทศอังกฤษและเวลส์ ซึ่งมีจำนวน ๑๕๐ คน ทำหน้าที่บำรุงรักษา ดูแล และตรวจสอบเว็บไซต์ และระบบที่ดำเนินการในเวปไซด์ดังกล่าวตลอดเวลาหากมีปัญหาเกิดขึ้น

บทที่สอง ประเทศสหรัฐอเมริกา

๑. ศาลยุติธรรมของประเทศสหรัฐอเมริกา

ระบบศาลยุติธรรมของประเทศสหรัฐอเมริกามีความซับซ้อน เนื่องจากมีระบบศาลที่เป็นอิสระออกจากกันของแต่ละมลรัฐซึ่งมีระบบศาลของตนเอง นอกจากระบบศาลของระดับสหรัฐ (Federal Court) ซึ่งเป็นระบบรวมที่แบ่งเป็นหน่วยที่แบ่งตามภูมิศาสตร์และมีหลายชั้นศาลแล้ว ภายใต้ระบบศาลสองระดับข้างต้น ศาลสูง (Supreme Court) เป็นศาลสูงสุดในระดับสหรัฐเพื่อพิจารณาประเด็นกฎหมายระดับสหรัฐ (Federal Law) ในขณะที่ศาลสูงในระดับมลรัฐก็จะพิจารณาประเด็นข้อกฎหมายของแต่ละมลรัฐ ในกรณีที่มิประเด็นข้อกฎหมายว่ากฎหมายใดขัดกับกฎหมายระดับสหรัฐหรือขัดกับรัฐธรรมนูญหรือไม่นั้นเป็นอำนาจของศาลระดับสหรัฐที่จะวินิจฉัย การทำงานของระบบศาลลักษณะนี้มีความยุ่งยากมากเนื่องจากมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายระดับและหลายพื้นที่เนื่องจากแต่ละมลรัฐมีอำนาจในการออกกฎหมายของตน ด้วยเหตุนี้แต่ละศาลจึงอาจต้องมีการวินิจฉัยและการปรับใช้กฎหมายของหลายเขตอำนาจ

ศาลทั้งในระดับสหรัฐและในแต่ละมลรัฐจะมีลำดับชั้นที่เหมือนกันคือแบ่งเป็นสามชั้นศาล โดยเริ่มจาก ศาลชั้นต้น (trial court) ที่ซึ่งพยานหลักฐานถูกนำมาสืบและคณะลูกขุนถูกเรียกมาเพื่อพิจารณาวินิจฉัยประเด็นปัญหาข้อเท็จจริง ศาลอุทธรณ์ เพื่ออุทธรณ์คำพิพากษาของศาลชั้นต้น และศาลสูงมีหน้าที่ตีความกฎหมาย ส่วนใหญ่ศาลทั้งระดับสหรัฐและมลรัฐมีอำนาจในการพิจารณาคดีที่หลากหลายแตกต่างกันไป

๑.๑ ศาลระดับสหรัฐ (Federal Courts)

ศาลในระดับสหรัฐ หรือ Federal Courts เป็นศาลที่ตั้งขึ้นตามมาตรา ๓ ของรัฐธรรมนูญ โดยมีสามลำดับชั้นเหมือนของประเทศไทยคือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลสูง โดยแบ่งตามพื้นที่และตามภูมิศาสตร์

ศาลและลำดับชั้นของศาลในระดับสหรัฐ

(๑) ศาลล่าง หรือ The U.S. District Courts เป็นศาลชั้นต้นซึ่งมีเขตอำนาจทั่วไปคือสามารถพิจารณาคดีได้ทุกหลากหลายทั้งคดีแพ่งและคดีอาญา เช่น คดีละเมิด สัญญา ทรัพย์สิน เป็นต้น ในขณะที่กฎหมายบางสาขาถูกโอนไปให้อยู่ในเขตอำนาจของศาลมลรัฐเป็นผู้พิจารณา เช่น คดีอาญาส่วนใหญ่ สัญญา และละเมิด ในกรณีที่ไมเกี่ยวกับกฎหมายในระดับสหรัฐ การโอนอำนาจในการพิจารณาคดีจากสหรัฐไปยังมลรัฐนั้นสามารถดูได้จากจำนวนผู้พิพากษาในระดับมลรัฐที่มีมากถึง ๓๐,๐๐๐ คน ในขณะที่ผู้พิพากษาในระดับสหรัฐมีน้อยกว่า ๒,๐๐๐ คน นอกจากนี้ ศาลในระดับมลรัฐในบางมลรัฐมีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง ยกตัวอย่างเช่น

(๒) ศาลอุทธรณ์ (The U.S. Court of Appeals) เป็นศาลหลักในระบบศาลระดับสหรัฐ เนื่องจากคดีทั้งหลายจะได้รับการพิจารณาและวินิจฉัยเป็นที่ยุติในชั้นนี้ ศาลอุทธรณ์แบ่งออกเป็น ๑๒ เขต ตามลักษณะภูมิประเทศ แต่ละเขตจะครอบคลุมอย่างน้อยสามมลรัฐ ปัจจุบันมีศาลอุทธรณ์ทั้งสิ้น ๑๑ เขต และศาลประจำเขต District of Columbia (D.C. Circuit) ซึ่งเป็นศาลซึ่งพิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลระดับสหรัฐ อีกหนึ่งศาล โดยแต่ละศาลจะมีเขตอำนาจพิจารณาคดีที่อุทธรณ์จากศาลล่างในเขตอำนาจของตน ในการพิจารณาคดีของศาลอุทธรณ์ส่วนใหญ่จะไม่มี การนำพยานมาสืบอีก โดยศาลจะพิจารณาจากคำแถลงที่เป็นหนังสือของคู่ความหรืออาจสั่งให้คู่ความแถลงด้วยวาจาก็ได้ ในการทำคำพิพากษา ผู้พิพากษานายหนึ่งจะทำหน้าที่ร่างคำพิพากษาและเวียนให้ผู้พิพากษาอีกสองนายเพื่อลงนามให้ครบองค์คณะ เมื่อผู้พิพากษาดังกล่าวได้รับร่างคำพิพากษาแล้วอาจเขียนความเห็นท้ายคำพิพากษาในลักษณะที่เห็นด้วยแต่มีเหตุผลแตกต่างจากที่อ้างไว้ในคำพิพากษาหรือ concurring opinion หรือในกรณีที่ไม่เห็นด้วยกับฝ่ายข้างมากอาจเขียนความเห็นแย้งหรือ dissenting opinion โดยอธิบายเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับคำพิพากษาของฝ่ายข้างมากก็ได้ ถึงแม้ว่าความเห็นของผู้พิพากษาดังกล่าวจะไม่มีผลทางกฎหมายแต่อาจมีอิทธิพลต่อคำพิพากษาของศาลในคดีต่อไป ภายหลังมีคำพิพากษาคู่ความมีทางเลือกหลายประการ คือยื่นขอต่อผู้พิพากษาเพื่อพิจารณาใหม่โดยผู้พิพากษากลุ่มเดิม ยื่นขอให้ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์พิจารณาคำพิพากษาของศาลชั้นต้นใหม่ หรืออาจอุทธรณ์ต่อศาลสูงโดยยื่น writ of *certiorari* แต่อย่างไรก็ตาม ช่องทางการอุทธรณ์ทั้งหมดขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของศาลที่จะอนุญาตหรือไม่

(๓) ศาลสูง (Supreme court) เป็นศาลในลำดับขั้นที่สูงที่สุดและประกอบด้วยผู้พิพากษาทั้งหมดเก้าคนเพื่อพิจารณาวินิจฉัยคดี โดยผู้พิพากษาแต่ละคนสามารถเขียนคำพิพากษาแย้งได้หากไม่เห็นด้วยกับความเห็นของผู้พิพากษาส่วนใหญ่

การอุทธรณ์ต่อศาลสูงใช้ระบบอนุญาตซึ่งแตกต่างจากของประเทศไทยที่เป็นระบบสิทธิ ดังนั้น คดีส่วนใหญ่จึงยุติในชั้นของศาลอุทธรณ์เท่านั้น ในกรณีที่คู่ความต้องการอุทธรณ์ปัญหาต่อศาลสูงสามารถทำได้โดยผ่านการยื่นคำร้องที่เรียกว่า writ of *certiorari* หากผู้พิพากษาจำนวนสี่คนจากเก้าเห็นควรให้พิจารณาคดีดังกล่าว หรือที่เรียกว่า the rule of four คดีดังกล่าวก็จะสามารถพิจารณาคดีดังกล่าวได้ โดยทั่วไปคดีที่จะได้รับอนุญาตให้อุทธรณ์ต่อศาลสูง

๑.๒ ศาลระดับมลรัฐ (State Court)

ศาลและลำดับชั้นของศาลในระดับมลรัฐ

ในแต่ละมลรัฐ รวมทั้ง District of Columbia และ Commonwealth of Puerto Rico มีระบบศาลเป็นของตนเองและเป็นอิสระในการดำเนินการ ศาลสูงของแต่ละมลรัฐมีอำนาจสูงสุดในการพิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายมลรัฐ โครงสร้างของศาลเหมือนกับศาลในระดับสหรัฐ มลรัฐส่วนใหญ่มี ๓ ระดับประกอบด้วย ศาลล่าง ซึ่งส่วนใหญ่เรียกว่า superior courts district courts หรือ circuit courts ศาลอุทธรณ์ซึ่งส่วนใหญ่เรียกว่า court of appeals และศาลสูงซึ่งส่วนใหญ่เรียกว่า Supreme court ในขณะที่ในบางมลรัฐอนุญาตให้อุทธรณ์เพียงชั้นเดียวเท่านั้น

ในการพิจารณาคดีของศาลชั้นต้นจะมีลักษณะเหมือนระบบศาลระดับสหรัฐ คือ ใช้ผู้พิพากษานายเดียวซึ่งส่วนใหญ่จะนั่งพิจารณาร่วมกับคณะลูกขุน ในการพิจารณาคดีของศาลอุทธรณ์จะพิจารณาโดยผู้พิพากษาสามนายเป็นองค์คณะ สำหรับการพิจารณาในศาลสูงจะพิจารณาคดีโดยผู้พิพากษาทั้งหมดซึ่งส่วนใหญ่ประกอบด้วยผู้พิพากษาจำนวนเจ็ดหรือเก้านาย

๑.๓ ศาลระดับท้องถิ่น (Local Courts)

ในแต่ละมลรัฐจะมีการเขตปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น เมือง เทศบาล หมู่บ้าน เป็นต้น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของแต่ละมลรัฐก็จะมีระบบศาลของตนเหมือนในระดับมลรัฐ โดยในแต่ละศาลจะมี magistrate ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบอำนาจตุลาการโดยกฎหมายท้องถิ่นนั่งพิจารณาคดี ซึ่งอาจรวมถึงอำนาจในการจัดผังเมือง การจัดเก็บและการใช้จ่ายภาษีท้องถิ่น หรือการจัดตั้งและการดำเนินงานโรงเรียนของรัฐ เป็นต้น

๑.๔ ศาลชำนาญพิเศษ (Special Courts)

โดยปกติในระบบศาลระดับสหรัฐจะไม่มีการตั้งศาลพิเศษเพื่อพิจารณาคดีประเภทใดประเภทหนึ่งโดยเฉพาะ มีเพียงศาล U.S. Court of Federal Claims ซึ่งเป็นศาลที่พิจารณาคดีที่ฟ้องเรียกค่าเสียหายจากรัฐ และ Court of International Trade เป็นศาลที่พิจารณา

U.S. Court of Appeals for the Federal Circuit เป็นศาลพิเศษในชั้นอุทธรณ์ซึ่งมีเขตอำนาจในการพิจารณาคดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาของศาลล่างเกี่ยวกับคดีสิทธิบัตรและคดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาของศาล U.S. Court of Federal Claims และ Court of International Trade นอกจากนี้ยังมีศาลที่ตั้งขึ้นโดยกฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัติ หรือที่เรียกว่า Article I Courts ซึ่งอ้างถึงมาตรา ๑ ของรัฐธรรมนูญ โดยศาลเหล่านี้ตั้งขึ้นโดยกฎหมายเพื่อพิจารณาคัดสินในประเด็นปัญหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบางเรื่อง ซึ่งศาลลักษณะนี้ได้แก่ U.S. Court of Appeals for the Armed Forces , The U.S. Court of Veterans Appeals, U.S. Tax Court U.S. Bankruptcy Courts คู่ความในศาลดังกล่าวสามารถอุทธรณ์คำพิพากษาไปยังศาลอุทธรณ์ในระดับสหรัฐ หรือ The U.S. Court of Appeals ได้

๑.๕ ศาลปกครอง (Administrative Courts)

ศาลปกครองในบริบทของประเทศไทยนั้นแตกต่างจากศาลปกครองของประเทศไทย โดยที่ในประเทศสหรัฐอเมริกาหน่วยงานของรัฐมีบทบาทในการพัฒนาและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย ซึ่งในหลายกรณีที่หน่วยงานของรัฐจะตั้งองค์คณะขึ้นมาพิจารณาข้อเท็จจริงในการปรับใช้กฎหมายของตน ในกรณีที่มีข้อโต้แย้งเกิดขึ้น คู่กรณีจะนำเสนอพยานหลักฐานต่อ Administrative Law Judge (ALJ) ผู้ทำหน้าที่พิจารณาข้อเท็จจริง คู่กรณีทั้งสองฝ่ายสามารถอุทธรณ์คำตัดสินของผู้พิพากษาดังกล่าวต่อคณะกรรมการที่ตั้งขึ้นโดยหน่วยงานที่ออกกฎเกณฑ์ต่างๆ ได้ เนื่องจาก ALJ ได้พิจารณาข้อเท็จจริงมาชั้นหนึ่งแล้ว การอุทธรณ์คำตัดสินของ ALJ การอุทธรณ์จึงสามารถอุทธรณ์ยัง The U.S. Court of Appeals ได้โดยตรง ในทางปฏิบัติ เป็นศาล D.C. Circuit ที่พิจารณาเรื่องอุทธรณ์ส่วนใหญ่

๒. ระบบการคัดเลือกผู้พิพากษาในประเทศสหรัฐอเมริกา

ระบบการคัดเลือกผู้พิพากษาในประเทศสหรัฐอเมริกาทั้งในระดับสหรัฐและในระดับมลรัฐ มีวิธีการที่แตกต่างกันไป ทั้งโดยวิธีการแต่งตั้ง วิธีการเลือกตั้ง หรือวิธีการแบบผสม แต่อย่างไรก็ตาม วิธีการดังกล่าว ยังคงเป็นวิธีการที่สามารถคัดเลือกนักกฎหมายที่ประสบความสำเร็จในวิชาชีพ โดยพิสูจน์ตนเองต่อสาธารณชนแล้วว่าพร้อมที่จะเป็นผู้พิพากษา แต่อาจทำให้การเมืองเข้ามาเกี่ยวพันมากเกินไป

สำหรับระบบการแต่งตั้งหรือการเลือกตั้งผู้พิพากษาในประเทศสหรัฐอเมริกากระทำโดยองค์การการเมืองในรัฐธรรมนูญ โดยระบบการแต่งตั้งผู้พิพากษา (Appointment) ของศาลในสหรัฐอเมริกาทุกระดับศาลเป็นอำนาจของประธานาธิบดี โดยความเห็นชอบของวุฒิสภา

๒.๑ การคัดเลือกผู้พิพากษาระดับสหรัฐ (Federal Judges)

การคัดเลือกผู้พิพากษาระดับสหรัฐ (Federal Judges) จะใช้วิธีการแต่งตั้งโดยเป็นอำนาจของประธานาธิบดี ในการแต่งตั้งผู้พิพากษาศาลสูง ๙ นาย ประกอบด้วย ประธานศาลสูง (Chief Justice of the United States) ๑ นาย และผู้พิพากษาศาลสูง (Associate Justices) ๘ นาย ทั้งนี้ โดยคำแนะนำและยินยอมของวุฒิสมาชิกตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ประธานาธิบดียังเป็นผู้แต่งตั้งผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ (U.S. Courts of Appeals) และ ศาลชั้นต้น (U.S. District Court) ประจำเขตอีกด้วย ตามพระราชบัญญัติตุลาการ ๑๗๘๙ (Judiciary Act ๑๗๘๙)

ในการพิจารณาแต่งตั้งผู้พิพากษาศาลสหรัฐนั้น ประธานาธิบดีมีอำนาจที่จะเสนอแนะบุคคลใดที่ตนเห็นว่ามีความเหมาะสม เพื่อให้วุฒิสภาให้ความยินยอมเห็นชอบ โดยฝ่ายตุลาการไม่มีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้พิพากษากฎหมายรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกา ไม่ได้กำหนดคุณสมบัติของบุคคลที่จะดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลสหรัฐเอาไว้ บุคคลที่จะดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลสหรัฐ จึงไม่จำเป็นต้องมีสัญชาติอเมริกัน หรืออาศัยอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกามาก่อน และไม่จำเป็นต้องมีความรู้ทางกฎหมายแต่อย่างใด ในทางปฏิบัติ ประธานาธิบดีจะแต่งตั้งผู้จบการศึกษาทางด้านกฎหมายอย่างน้อยวุฒิปริญญาตรีและมีประสบการณ์เกี่ยวกับงานด้านกฎหมาย หรือเคยเป็นผู้พิพากษามาก่อนและสังกัดพรรคการเมืองเดียวกับตน ชื่อสุดท้ายคือพรรค และทำงานให้แก่พรรคอย่างจริงจัง เป็นผู้พิพากษาศาลสหรัฐ การที่บุคคลได้รับการแต่งตั้งจากประธานาธิบดีจึงเป็นสิ่งตอบแทนทางการเมืองอย่างหนึ่ง แต่ในบางครั้ง ประธานาธิบดีอาจแต่งตั้งบุคคลที่สังกัดพรรคการเมืองตรงข้ามกับตนเป็นผู้พิพากษาศาลสหรัฐก็ได้ แต่มีจำนวนน้อยมาก

สำหรับวิธีปฏิบัติที่ประธานาธิบดีจะใช้ดุลพินิจแต่งตั้งผู้พิพากษาศาลสหรัฐนั้น ก่อนที่ประธานาธิบดีจะเสนอชื่อบุคคลต่อวุฒิสภา มักจะทำการปรึกษาหารือกับบุคคลต่างๆ ส่วนการที่จะปรึกษาหารือกับผู้ใดบ้างนั้นย่อมสุดแท้แต่ว่าตำแหน่งที่ว่างและตำแหน่งของศาลสหรัฐในระดับใด

ดังนั้น กระบวนการยุติธรรมของสหรัฐ จึงได้ตั้งคณะกรรมการปรับปรุงระบบศาลขึ้น โดยเห็นว่า วิธีการดังที่กล่าวแล้วแม้เป็นที่ยอมรับกันทั่วไป แต่ในทางปฏิบัติ วิธีการนี้มีการเมืองเข้ามาแทรกแซงมาก ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวเห็นว่า วิธีปฏิบัติเช่นนี้ไม่เป็นผลดีทั้งแก่

ในกรณีการแต่งตั้งผู้พิพากษาศาลสูง ประธานาธิบดีจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ เพราะผู้พิพากษาศาลสูงเป็นตำแหน่งที่สำคัญต่อนโยบายการบริหารประเทศของประธานาธิบดี และมีอำนาจที่จะพิพากษาว่ากฎหมายฉบับใดฉบับหนึ่ง หรือการกระทำของฝ่ายบริหารขัดต่อรัฐธรรมนูญ ในกรณีเช่นนี้ ประธานาธิบดีจะหารือกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม หรือผู้นำคนสำคัญๆ ของพรรค แต่การพิจารณาแต่งตั้งผู้ใดนั้นย่อมเป็นอำนาจของประธานาธิบดีแต่ผู้เดียว โดยปกติแล้วประธานาธิบดีมักจะพิจารณาเกี่ยวกับความคิดทางการเมืองซึ่งจะมีอิทธิพลต่อการพิจารณาคดีในภายหลัง

ส่วนการพิจารณาแต่งตั้งผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ของสหรัฐอเมริกา ประธานาธิบดีจะหารือกับวุฒิสภาหรือองค์การพรรคการเมืองระดับมลรัฐ โดยทั่วไปแล้วผู้ที่ได้รับการเสนอแนะต่อวุฒิสภา มักเป็นผู้มีประสบการณ์ทางด้านกฎหมายหรือมีหน้าที่การงานในวงการบริหารบาลมาก่อน

สำหรับการพิจารณาแต่งตั้งผู้พิพากษาในระดับศาลชั้นต้นประจำเขตของรัฐบาลกลางนั้น องค์การพรรคการเมืองในระดับมลรัฐหรือวุฒิสมาชิกที่มาจากมลรัฐนั้นๆ และสังกัดพรรคเดียวกับประธานาธิบดี มักจะเสนอแนะบุคคลที่ตนเห็นสมควรต่อประธานาธิบดี และผู้ที่ได้รับการเสนอแนะจะได้รับการตรวจสอบความเหมาะสมจากหน่วยงานต่างๆ คือ กระทรวงยุติธรรม เอฟ.บี.ไอ. และคณะกรรมการพิจารณาแต่งตั้งผู้พิพากษาของสมาคมเนติบัณฑิตยสภาแห่งสหรัฐอเมริกา ส่วนใหญ่แล้วผู้ที่ได้รับการเสนอแนะมักจะเป็นทนายความ ผู้พิพากษาของมลรัฐ หรือผู้พิพากษาที่ทำงานเกี่ยวกับกฎหมายตามหน่วยราชการต่างๆ

ข้อที่น่าสังเกตก็คือ ในการใช้ดุลพินิจในการแต่งตั้งผู้พิพากษาของประธานาธิบดีนั้น ประธานาธิบดีจะต้องปรึกษารัฐมนตรีหรือวุฒิสมาชิกของมลรัฐที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งที่ว่างลง ทั้งนี้ เพราะมีประเพณีว่า ถ้าหากวุฒิสมาชิกผู้นั้นไม่เห็นชอบด้วยกับการเสนอแนะของประธานาธิบดีและแจ้งให้บรรดามลรัฐทั้งหลายทราบแล้ว บรรดามลรัฐทั้งหมดจะไม่อนุমติในการแต่งตั้งผู้พิพากษานั้นๆ ประเพณีดังกล่าวนี้เรียกว่า “Senatorial Courtesy”

ประเพณีดังกล่าวคือ วุฒิสมาชิกจากมลรัฐซึ่งต้องมีการแต่งตั้งผู้พิพากษาอาจมีสิทธิเสนอแต่งตั้งผู้พิพากษาของมลรัฐดังกล่าว โดยการสนับสนุนบุคคลของตนซึ่งประธานาธิบดีเห็นชอบเพื่อตอบแทนกันในทางการเมือง โดยวุฒิสมาชิกของพรรคการเมืองซึ่งสนับสนุนประธานาธิบดี จะเป็นผู้แนะนำบุคคลตามรายชื่อที่เสนอแต่งตั้ง เพื่อต้องการให้คนของตนเข้าดำรงตำแหน่งซึ่งอาจถูกคัดค้านจากบรรดามลรัฐ ในการออกเสียงลงคะแนนเพื่อผลักดันคนของคนเช่นเดียวกัน และจะไม่อนุมัติการแต่งตั้งผู้พิพากษาคงดังกล่าว

วิธีการนี้ได้ถูกนำไปใช้ในการแต่งตั้งผู้พิพากษาศาลในระดับมลรัฐในเวลาต่อมา โดยมีการพยายามปรับปรุงระบบการแต่งตั้งผู้พิพากษาโดยผู้ว่าการรัฐในทำนองเดียวกัน เช่น ในรัฐมิสซูรี ผู้ว่าการรัฐได้แต่งตั้งคณะกรรมการประกอบด้วย ผู้พิพากษา นักกฎหมาย และบุคคลอื่นๆ เป็นผู้คัดเลือกบุคคลเพื่อเสนอต่อผู้ว่าการรัฐ

เหตุผลที่ให้ประธานาธิบดีซึ่งเป็นฝ่ายบริหารและวุฒิสภา ซึ่งเป็นฝ่ายนิติบัญญัติเข้ามาเกี่ยวข้องดำเนินการแต่งตั้งผู้พิพากษาซึ่งเป็นฝ่ายตุลาการนั้น ก็เพื่อเป็นการตรวจสอบและคานอำนาจกันระหว่างอำนาจนิติรัฐ อย่างไรก็ตาม เมื่อได้รับแต่งตั้งแล้ว ผู้พิพากษาย่อมมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีและข้อพิพาทต่างๆ โดยฝ่ายบริหารหรือฝ่ายนิติบัญญัติจะเข้ามายุ่งเกี่ยวแทรกแซงไม่ได้ เพื่อเป็นประกันความเป็นอิสระดังกล่าวนี้ รัฐธรรมนูญของสหรัฐจึงได้บัญญัติรับรองไว้อย่างชัดเจนว่า ผู้พิพากษาศาลสหรัฐไม่ว่าจะเป็นศาลสูงสุดหรือศาลชั้นต่ำกว่าได้รับแต่งตั้งโดยไม่มีกำหนดเวลา อยู่ในตำแหน่งในระหว่างที่มีความประพฤติดีได้จนตลอดชีวิตหรือลาออกเอง การถอดถอนผู้พิพากษาศาลสหรัฐจะกระทำได้ก็แต่โดยวิธีการที่เรียกว่า Impeachment โดยรัฐสภาเท่านั้น ส่วนเรื่องเงินเดือนนั้น เงินเดือนผู้พิพากษาในศาลหนึ่งๆ ไม่มีการขึ้นเงินเดือน จะได้รับเท่ากันตลอดไปตั้งแต่เข้ารับราชการจนออกจากราชการ และระหว่างอยู่ในตำแหน่งจะมีการลดเงินเดือนไม่ได้

นอกจากนั้น สหรัฐอเมริกายังมีระบบอาวุโสของผู้พิพากษาศาลสหรัฐ (Senior Judge) กล่าวคือผู้พิพากษาที่มีอายุครบ ๖๕ ปีและทำงานเป็นผู้พิพากษามาแล้วอย่างน้อย ๑๕ ปีหรืออายุครบ ๗๐ ปี และทำงานเป็นผู้พิพากษาแล้วอย่างน้อย ๑๐ ปี มีสิทธิลาออกโดยได้รับเงินเดือนเต็ม แต่คงกลับมาช่วยทำงานเป็นผู้พิพากษาเป็นครั้งคราว โดยถือว่าประสบการณ์ ความรู้ และความสามารถของผู้พิพากษาอาวุโสเป็นประโยชน์ต่อราชการ แต่สุขภาพและอายุอาจเป็นอุปสรรคต่อการมาปฏิบัติงานประจำ จึงให้มาทำงานในลักษณะเป็นครั้งคราว

คุณสมบัติของผู้ได้รับคัดเลือกเป็นผู้พิพากษาระดับสหรัฐ

รัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกามีได้กำหนดคุณสมบัติของบุคคลที่จะดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลสหรัฐไว้ ดังนั้น ประธานาธิบดีจึงมีอำนาจเสนอบุคคลที่ตนเห็นว่ามีคุณสมบัติ

เหมาะสม โดยเฉพาะตำแหน่งผู้พิพากษาศาลสูงของสหรัฐอเมริกาเป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญ ต่อนโยบาย การบริหารประเทศของประธานาธิบดี อีกทั้งมีอำนาจพิพากษาว่ากฎหมายใดของฝ่าย บริหารขัดต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญด้วย

๒.๒ การคัดเลือกผู้พิพากษาระดับมลรัฐ (State Judges)

แม้วิธีการคัดเลือกผู้พิพากษาในระดับมลรัฐ จะแตกต่างกับการคัดเลือก ผู้พิพากษาระดับสหรัฐ แต่ระบบการคัดเลือกผู้พิพากษาก็มีความเกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองและ กลุ่มอิทธิพล ในทำนองเดียวกับที่เป็นอยู่ในระดับชาติโดยการคัดเลือกผู้พิพากษาระดับมลรัฐ โดยวิธีการแต่งตั้งในบางมลรัฐจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อสรรหาหรือแนะนำตัวบุคคล ที่ควรได้รับการแต่งตั้ง ซึ่งในทางปฏิบัติวุฒิสมาชิกของมลรัฐหรือประธานาธิบดีจะเสนอบุคคลที่ตน แนะนำ ซึ่งมักจะเป็นฝ่ายพรรคการเมืองเดียวกับผู้เสนอ

อย่างไรก็ตาม ในประเทศสหรัฐอเมริกาวิธีการคัดเลือกผู้พิพากษาของ แต่ละมลรัฐไม่เหมือนกัน บางมลรัฐใช้วิธีการแต่งตั้งโดยให้ผู้ว่าการมลรัฐ หรือสภานิติบัญญัติของ มลรัฐมีอำนาจในการแต่งตั้งผู้พิพากษา แต่บางมลรัฐใช้วิธีการเลือกตั้ง และบางมลรัฐอาจใช้ทั้งวิธี แต่งตั้งและการเลือกตั้ง ประกอบกันทั้งสองวิธี

เหตุที่มลรัฐต่างๆ ในสหรัฐอเมริกาวิธีการคัดเลือกผู้พิพากษาแตกต่างกันอาจกล่าวได้ว่า เป็นผลมาจากระบบการปกครองของสหรัฐอเมริกา เหตุการณ์ทางการเมือง แนวความคิดทางการเมือง กล่าวคือ สหรัฐอเมริกามีการปกครองในระบบรัฐรวม มลรัฐทุกมลรัฐจึง อยู่ในฐานะเป็นที่มาแห่งอำนาจโดยมลรัฐแต่ละมลรัฐ มีอำนาจปกครองหรือดำเนินนโยบายของตน ได้โดยอิสระ เว้นแต่รัฐธรรมนูญจะจำกัดอำนาจไว้เท่านั้น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้มลรัฐแต่ละแห่งใช้ วิธีการคัดเลือกผู้พิพากษา ด้วยวิธีการที่เหมาะสมและดีที่สุด นอกจากนี้ เหตุการณ์ทางการเมือง แนวความคิดทางการเมืองที่เกิดขึ้นในแต่ละยุคสมัย ก็มีส่วนทำให้ระบบการคัดเลือกผู้พิพากษาใน แต่ละมลรัฐแตกต่างกัน และการที่ผู้ว่าการมลรัฐเคยมีอิทธิพลในการแต่งตั้งผู้พิพากษาในสมัย อาณานิคม หรือการที่ประชาชนสนับสนุนสภานิติบัญญัติให้มีอำนาจในการแต่งตั้งผู้พิพากษา หลังจากปฏิวัติในอเมริการวมถึงการที่ประชาชนเปลี่ยนไปนิยมระบบการเลือกตั้งผู้พิพากษา ตลอดจนแนวความคิดที่จะป้องกันไม่ให้เกิดการเลือกตั้งผู้พิพากษาเกี่ยวข้องกับการเมืองและระบบ พรรคการเมือง สิ่งเหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลในการกำหนดวิธีการคัดเลือกผู้พิพากษาในระดับมลรัฐ (State Judges) ของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีรูปแบบและวิธีการที่แตกต่างกันไป

สำหรับกรณีการแต่งตั้งผู้พิพากษาศาลระดับมลรัฐ ใน ๕๐ มลรัฐของ สหรัฐอเมริกามีวิธีการคัดเลือกและแต่งตั้งแตกต่างกันไปถึง ๖ แบบ คือ

- แบบเลือกตั้งมีพรรค (Partisan Election)
- การเลือกตั้งแบบไม่มีพรรค (Non-Partisan Election)

- การคัดเลือกตามระบบคุณธรรมจากผู้พิพากษาระดับต่าง ๆ (Merit Selection at one or more Levels of the Judicial System)
- การแต่งตั้งโดยผู้ว่าการรัฐ (Gubernatorial Appointment)
- การเลือกตั้งโดยกฎหมาย (Legislative Election)
- และการคัดเลือกโดยผู้พิพากษาที่อยู่นั่งหน้า (Selection by Sitting Judge)

วิธีการแต่งตั้งและการเลือกตั้งผู้พิพากษาศาลในระดับมลรัฐดังกล่าวข้างต้น แม้จะแตกต่างกับการแต่งตั้งผู้พิพากษาในระดับศาลสหรัฐ แต่การคัดเลือกดังกล่าวยังคงมีความเกี่ยวข้องกับองค์กรพรรคการเมืองและกลุ่มอิทธิพล ทำนองเดียวกับในระดับชาติ โดยเฉพาะวิธีการเลือกตั้งผู้พิพากษา

ส่วนกำหนดระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาที่มาจากการเลือกตั้งในแต่ละสมัยนั้น แต่ละมลรัฐจะกำหนดระยะเวลาไว้ไม่เท่ากัน บางมลรัฐกำหนดไว้ ๕ ปี หรือ ๗ ปี หรืออาจถึง ๑๐ ปี แต่ไม่มีมลรัฐใดกำหนดให้อยู่ในตำแหน่งได้ตลอดชีวิตหรือตลอดระยะเวลาที่มีความประพฤติดี เช่นเดียวกับระบบการแต่งตั้งผู้พิพากษาศาลสหรัฐหรือวิธีอื่น

(๑) การคัดเลือกผู้พิพากษาระดับมลรัฐ โดยวิธีการแต่งตั้ง

สำหรับวิธีการแต่งตั้งผู้พิพากษานั้น ส่วนใหญ่แล้วใช้กันอยู่ในบริเวณมลรัฐดั้งเดิมที่มีมาตั้งแต่สมัยอาณานิคม ๑๓ แห่ง ยกเว้นมลรัฐจอร์เจียและนิวเจอร์ซีย์เท่านั้น นอกจากนี้มลรัฐฮาวายซึ่งมิได้อยู่ในแถบบริเวณดังกล่าวก็ได้ใช้วิธีนี้เช่นเดียวกัน บรรดามลรัฐที่ใช้วิธีการแต่งตั้งผู้พิพากษาเหล่านี้บางแห่งให้ผู้ว่าการมลรัฐเป็นผู้แต่งตั้ง โดยได้รับความเห็นชอบจากสภาสูงของมลรัฐ เช่น มลรัฐเดลาแวร์ หรือโดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหาร เช่น มลรัฐเมนบางมลรัฐ การแต่งตั้งต้องได้รับความเห็นชอบจากทั้งวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร และสำหรับศาลชั้นต้นที่มีอำนาจจำกัดบางศาล ผู้ว่าการมลรัฐมีอำนาจแต่งตั้งได้โดยไม่ต้องให้ฝ่ายนิติบัญญัติเห็นชอบด้วย ส่วนบางมลรัฐใช้วิธีแต่งตั้งโดยสภานิติบัญญัติ บางมลรัฐอาจใช้วุฒิสภาเท่านั้นที่มีอำนาจแต่งตั้ง และบางมลรัฐก็ให้วุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรร่วมกันมีอำนาจแต่งตั้งผู้พิพากษาได้

รัฐคอนเนคติกัต โรดไอแลนด์ เซาท์คาโรไลนา ให้อำนาจแต่งตั้งผู้พิพากษาอยู่กับฝ่ายนิติบัญญัติ โดยฝ่ายนิติบัญญัติพิจารณาเลือกจากรายชื่อบุคคลที่ผู้ว่าการมลรัฐเสนอ

รัฐแมสซาชูเซตส์ ดิสตริกtofโคลัมเบีย แคลิฟอร์เนีย นิวเจอร์ซีย์ ให้อำนาจแต่งตั้งผู้พิพากษาอยู่ที่ฝ่ายบริหารโดยผู้ว่าการมลรัฐ โดยได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาหรือสภาผู้ว่าการรัฐ

ในมลรัฐบางแห่งกำหนดให้สภานิติบัญญัติเป็นผู้แต่งตั้งผู้พิพากษาศาลสูงของมลรัฐ แต่ศาลระดับอื่นให้ผู้ที่ว่าการมลรัฐมีอำนาจแต่งตั้ง โดยความเห็นชอบของวุฒิสภา เช่น มลรัฐโรดไอแลนด์ ส่วนศาลชั้นต้นบางศาลที่มีอำนาจจำกัด เช่น County Court หรือ Probate Court อาจใช้วิธีการเลือกตั้งหรืออาจให้ผู้ว่าการมลรัฐมีอำนาจแต่งตั้งโดยลำพัง

สำหรับในรัฐเพนซิลวาเนีย ผู้ว่าการมลรัฐมีอำนาจแต่งตั้งผู้พิพากษาศาลแขวง (Justice of the peace Court) ได้โดยลำพัง ในรัฐคอนเนคติกัต ดีสทริกออฟโคลัมเบีย แมรีแลนด์ และแมซซาชูเซต เลือกผู้พิพากษาจากบุคคลที่สังกัดพรรคการเมือง โดยในมลรัฐบางแห่ง การคัดเลือกจะต้องทำการปรึกษากับเนติบัณฑิตยสภาโดยไม่เป็นทางการเสียก่อน และจัดให้มีคณะกรรมการช่วยในการคัดเลือกเสนอแนะให้เห็นในการแต่งตั้งผู้พิพากษา

แม้ว่าการเข้าสู่ตำแหน่งผู้พิพากษาในประเทศสหรัฐอเมริกาจะมีอิทธิพลทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องก็ตาม ผู้พิพากษาของสหรัฐอเมริกาที่มีความเป็นอิสระอย่างมาก เนื่องจากเมื่อได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาแล้ว จะมีหลักประกันความเป็นอิสระอย่างมั่นคง ปราศจากการแทรกแซงจากฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ ทำให้ผู้พิพากษาศาลสหรัฐมีความมั่นใจในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนเป็นอย่างดี

(๒) การแต่งตั้งผู้พิพากษาโดยวิธีการเลือกตั้ง (การแต่งตั้งโดยประชาชน)

สำหรับการคัดเลือกผู้พิพากษาดังกล่าวนี้ มีรากฐานความคิดมาจากระบบประชาธิปไตย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมหรือมีบทบาทโดยตรงในการคัดเลือกผู้พิพากษา ซึ่งวิธีการดังกล่าวนี้จะเป็นการกำหนดให้บุคคลที่ต้องการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาเข้าสมัครรับเลือกตั้ง เช่นเดียวกับการเลือกตั้งสมาชิกฝ่ายนิติบัญญัติหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารบางประเภท โดยสามารถแบ่งได้เป็น ๒ ประเภท ดังนี้

(๒.๑) การเลือกตั้งผู้พิพากษาที่เกี่ยวกับพรรคการเมือง (Partisan Election) เป็นวิธีการที่พรรคการเมืองจะเข้าไปเกี่ยวข้องในการกำหนดตัวบุคคลเข้าสมัครรับเลือกตั้งตำแหน่งผู้พิพากษาในนามของพรรค โดยในการกำหนดตัวบุคคลผู้สมัครพรรคการเมือง อาจจะกำหนดตัวแทนของพรรคจากการประชุมใหญ่พรรคการเมือง (Party Convention) หรืออาจกำหนดตัวบุคคลโดยวิธีการหยั่งเสียงก่อนการเลือกตั้งภายในพรรคการเมือง (Primary) ดังนั้น การเลือกตั้งโดยวิธีการดังกล่าวจึงต้องระบุชื่อพรรคการเมืองไว้ในบัตรเลือกตั้งของบุคคลผู้สมัครว่าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองใด

(๒.๒) การเลือกตั้งผู้พิพากษาที่ไม่เกี่ยวกับพรรคการเมือง (Non Partisan Election) เป็นวิธีการกำหนดให้บุคคลลงสมัครรับเลือกตั้ง เพื่อดำรงตำแหน่งผู้พิพากษา โดยการกำหนดวิธีการในการเลือกตั้ง มิให้พรรคการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องในการหาเสียง หรือในการกำหนด

การกำหนดห้ามมิให้พรรคการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องกับการคัดเลือกผู้พิพากษาโดยวิธีการเลือกตั้งนี้ มีสาเหตุเนื่องมาจากความต้องการที่จะจัดการทุจริต อันเกิดจากพรรคการเมืองในศตวรรษที่ ๒๐

แต่อย่างไรก็ตาม วิธีการเลือกตั้งผู้พิพากษาในประเทศสหรัฐอเมริกาแม้จะมีอิทธิพลทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องมากก็ตาม แต่มลรัฐส่วนใหญ่ในสหรัฐอเมริกาเกือบ ๔๐ มลรัฐยังคงใช้วิธีการดังกล่าวนี้ โดยผู้พิพากษาศาลในสหรัฐอเมริกายังคงความเป็นอิสระไว้ได้เนื่องจากธรรมเนียมประเพณีปฏิบัติ ทศนคติ คุณค่าของวิชาชีพ ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง ตลอดจนมีกฎหมายบัญญัติให้ความคุ้มครองผู้พิพากษาจากอิทธิพลทางการเมือง

(๓) การแต่งตั้งผู้พิพากษาโดยวิธีการแบบผสม

การคัดเลือกผู้พิพากษาดังกล่าวนี้ เกิดจากแนวความคิดในระยะหลังที่ไม่ต้องการฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ หรือฝ่ายตุลาการ มีบทบาทในการคัดเลือกผู้พิพากษาโดยลำพัง แต่จะให้ทุกฝ่ายได้มีบทบาทในการคัดเลือกร่วมกันโดยวิธีการให้ฝ่ายบริหารแต่งตั้งผู้พิพากษา ฝ่ายตุลาการและฝ่ายนิติบัญญัติเป็นผู้คัดเลือกตัวบุคคลในรูปคณะกรรมการเมื่อแต่งตั้งแล้วจะมีวิธีการให้ประชาชนออกเสียงลงคะแนนรับรอง

ประเทศสหรัฐอเมริกาใช้วิธีการดังกล่าวในการคัดเลือกผู้พิพากษาศาลมลรัฐเรียกว่า วิธีการมิสซูรี (Missouri Plan) หรือวิธีการแคลิฟอร์เนีย (California Plan) ซึ่งเป็นวิธีการคัดเลือกโดยใช้วิธีการแต่งตั้ง (Appointment) ผสมกับวิธีการเลือกตั้ง (Election) อันเป็นวิธีการที่ต้องการจะแก้ไขข้อบกพร่องของวิธีการแต่งตั้งและวิธีการเลือกตั้ง โดยเนติบัญญัติสภาอเมริกันให้ความเห็นชอบ และส่งเสริมให้ใช้เป็นครั้งแรกในรัฐมิสซูรีในปี ค.ศ. ๑๙๔๐ ประกอบด้วยหลักเกณฑ์ที่สำคัญ ๔ ประการ คือ

๑) ตั้งคณะกรรมการประกอบด้วย บุคคลผู้ทรงคุณวุฒิและนักกฎหมายที่มีชื่อเสียงจำนวนหนึ่ง โดยคณะกรรมการต้องไม่ฝักใฝ่พรรคการเมืองพรรคใดพรรคหนึ่ง มาทำหน้าที่คัดเลือกบุคคลที่เหมาะสมกับตำแหน่งผู้พิพากษา

๒) คณะกรรมการจะเสนอรายชื่อมายังฝ่ายบริหารของมลรัฐ และผู้ว่าการมลรัฐจะเป็นผู้แต่งตั้งจากรายชื่อที่เสนอมา ให้ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาในศาลของมลรัฐ

๓) หลังจากได้รับแต่งตั้งและได้เข้าปฏิบัติหน้าที่เป็นระยะเวลาหนึ่ง โดยทั่วไปจะกำหนดไว้ประมาณ ๑ ปี เมื่อครบกำหนดดังกล่าวจะต้องให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งของมลรัฐตรวจสอบทบทวนเพื่อให้ความเห็นชอบ ในการตรวจสอบจะระบุให้ออกเสียงลงคะแนนเฉพาะผู้พิพากษาที่ได้รับการเลือกตั้งแล้วว่า เหมาะสมที่จะดำรงตำแหน่งนั้นหรือไม่เท่านั้น

๔) เมื่อครบกำหนดระยะเวลาการดำรงตำแหน่งตามวาระแล้ว จะต้องจัดให้มีการออกเสียงลงคะแนนว่า ผู้พิพากษาผู้นั้นเหมาะสมที่จะดำรงตำแหน่งต่อไปอีกวาระหนึ่งหรือไม่

วิธีการมิตซูรีใช้กันอยู่ใน ๖ มลรัฐของสหรัฐอเมริกาคือ สหรัฐอลาสก้า แคลิฟอร์เนีย ไอโอวา แคนซัส มิสซูรี และเนบราสกา แต่อย่างไรก็ตาม มลรัฐดังกล่าวก็มิได้ใช้วิธีการนี้ทั้งหมดทุกระดับศาล แต่โดยทั่วไปแล้วผู้พิพากษาที่ได้รับการคัดเลือกโดยวิธีการนี้มักเป็นผู้พิพากษาในระดับศาลสูงและศาลชั้นต้นที่สำคัญ ๆ และเนื่องจากการคัดเลือกผู้พิพากษาด้วยวิธีการมิตซูรี ได้รับการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบเป็นที่ยอมรับกันว่า เป็นวิธีการคัดเลือกผู้พิพากษาที่ดีและเหมาะสมที่สุด ดังนั้น เนติบัณฑิตยสภาอเมริกันจึงได้การสนับสนุนวิธีการนี้ โดยในปัจจุบันมีมลรัฐต่างๆ ในสหรัฐอเมริกานำไปใช้แล้วรวม ๑๗ มลรัฐ

คุณสมบัติของผู้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้พิพากษาระดับมลรัฐ

บุคคลที่จะได้รับพิจารณาคัดเลือกให้เป็นผู้พิพากษาทั้งสามวิธีการดังกล่าวข้างต้น ตามปกติต้องเป็นผู้สำเร็จวิชากฎหมายและเป็นสมาชิกของเนติบัณฑิตยสภาของมลรัฐนั้นๆ โดยบางมลรัฐกำหนดไว้ว่าต้องเป็นสมาชิกของเนติบัณฑิตยสภาหรือประกอบวิชาชีพทนายความมาแล้วอย่างน้อยกี่ปี แต่สำหรับศาลชั้นต้นที่มีอำนาจจำกัด เช่น Municipal Court หรือ Justice of the peace Court ไม่จำกัดว่าผู้รับการคัดเลือกสำเร็จการศึกษาวิชากฎหมายด้วย แต่ปัจจุบันมีแนวโน้มว่าต้องสำเร็จการศึกษาวิชากฎหมาย

ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งและการออกจากตำแหน่งผู้พิพากษา

ผู้พิพากษาในแต่ละมลรัฐ จะมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน ในแต่ละระดับศาล แต่โดยเฉลี่ยผู้พิพากษาศาลสูงและศาลอุทธรณ์ มีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งตั้งแต่ ๔ ปีถึงตลอดชีวิต แต่ส่วนใหญ่จะอยู่ในระหว่าง ๖ ปีถึง ๑๐ ปี

ผู้พิพากษาอาจออกจากตำแหน่งได้โดยวิธีการถอดถอน (Impeachment) และถูกตัดสินว่ามีความผิด ในบางรัฐผู้ว่าการรัฐและรัฐสภาพิจารณาร่วมกันให้ออก บางรัฐกำหนดไว้ในกฎหมาย และบางรัฐใช้การพิจารณาโดยศาลปกครอง

๓. ระบบการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพในด้านความรู้ความสามารถของผู้พิพากษาในประเทศสหรัฐอเมริกา

สำหรับการจัดการศึกษาต่อเนื่องของผู้พิพากษาในระดับสหรัฐ หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและวิจัยคือ Federal Judicial Center (ศูนย์การบริหารงาน

๓.๑ Federal judicial Center (ศูนย์การบริหารงานด้านตุลาการ)

Federal Judicial Center ก่อตั้งขึ้นโดยรัฐสภาในปี ค.ศ. 1967 ตามคำแนะนำของ ที่ประชุมตุลาการแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา^{๓๔} (Judicial Conference of the United States) ซึ่งเป็นช่วงเวลาในประวัติศาสตร์ของตุลาการที่มีกระแสความต้องการในการใช้การวิจัยเชิงปริมาณและการศึกษาต่อเนื่องในการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมและการจัดการคดี ดังนั้น ผู้แทนตุลาการระดับสหรัฐ รวมทั้งประธานศาลสูงสุดในขณะนั้น Chief Justice Earl Warren ตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัย การวางแผนและการศึกษาเพื่อควมมีประสิทธิภาพในระยะยาวจึงเสนอต่อรัฐสภาเพื่อจัดตั้งองค์กรขึ้นองค์กรหนึ่งภายใต้ฝ่ายตุลาการเพื่อรับผิดชอบงานดังกล่าว สำนักงานบริหารงานศาลของสหรัฐอเมริกาได้ถูกตั้งขึ้นในปี ค.ศ. ๑๙๓๙ เพื่อดูแลการบริหารจัดการงบประมาณในฝ่ายตุลาการ การจัดเก็บข้อมูลสถิติ การสร้างสรรค์นโยบายและความสัมพันธ์เชิงกฎหมายแทนที่จะเป็นหน่วยงานที่ดูแลในด้านการศึกษา รัฐสภาจึงก่อตั้งศูนย์การบริหารงานด้านตุลาการขึ้นเป็นหน่วยงานด้านตุลาการต่างหากขึ้นอีกองค์กรหนึ่ง โดยแยกหน้าที่เกี่ยวกับการวิจัยและศึกษาออกจากความรับผิดชอบด้านการกำหนดนโยบาย และกั้นงบประมาณในเรื่องเหล่านี้ให้ออกจากงบประมาณสำหรับการบริหารงานประจำวันของศาล

ภายใต้มาตรา ๖๒๐-๖๒๙ USC ของ Title ๒๘ ศูนย์การบริหารงานด้านตุลาการมีหน้าที่จัดการศึกษาและอบรมแก่ผู้พิพากษาและลูกจ้างของศาลในระดับสหรัฐ รวมทั้งการวิจัยและพัฒนา และการศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมของศาลประเทศ

^{๓๔} ที่ประชุมตุลาการแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา (Judicial Conference of the United States) ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. ๑๙๔๔ โดยอาศัยอำนาจตาม ๒๘ USC ๓๓๑ เปลี่ยนชื่อจาก The Conference of Senior Circuit Judges เป็น Judicial Conference of the United States มีหน้าที่หลักในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการบริหารงานศาลยุติธรรมของประเทศสหรัฐอเมริกา

(Case management) เป็นต้น และเสนอแก้ไขกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการพิจารณา (federal rules of procedure) นอกจากนี้ยังให้ความร่วมมือทางด้านการศึกษาสำหรับทนายความ ขอแรงซึ่งเป็นทนายแก้ต่างให้กับจำเลยในคดีอาญาที่มีฐานะยากจน

ฝ่ายวิจัยของศูนย์ดังกล่าวจะดำเนินการศึกษาที่อยู่บนพื้นฐานของการ ทดลองและประสบการณ์และการค้นคว้าวิจัยในแง่มุมที่แตกต่างกันออกไปของการบริหารงาน ยุติธรรมรวมถึงการจัดการคดี การยุติข้อพิพาท และการเสนอแก้ไขวิธีพิจารณาคดีในระดับสหรัฐ การวิจัยดังกล่าวบ่อยครั้งที่จะบอกข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรมการด้านการศึกษาศูนย์ แห่งนี้ ในปี ค.ศ. ๑๙๙๒ รัฐสภาได้แก้ไขกฎหมายเพื่อเพิ่มอำนาจให้กับศูนย์ฯ ในการทำหน้าที่เป็น หน่วยงานให้ข้อมูลแก่หน่วยงานตุลาการของต่างประเทศ

สำนักงานประสานงานด้านงานยุติธรรมระหว่างประเทศ (International Judicial Relations Office) มีหน้าที่ให้ข้อมูลแก่หน่วยงานของรัฐในระดับสหรัฐและองค์กรอื่น ซึ่งทำงานในสาขาการพัฒนางานด้านการยุติธรรมระหว่างประเทศและเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับ แนวทางปฏิบัติและขั้นตอนของต่างประเทศซึ่งอาจมีประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบกระบวนการ ยุติธรรมในประเทศแก่หน่วยงานตุลาการระดับสหรัฐ

ศูนย์การบริหารงานด้านตุลาการดำเนินการภายใต้การกำหนดแนวทาง ของคณะกรรมการศูนย์ฯ ซึ่งประกอบด้วยประธานศาลสูงสุดเป็นประธาน และกรรมการซึ่งเป็น ผู้พิพากษาในระดับสหรัฐที่ได้รับการคัดเลือกมาจากที่ประชุมตุลาการศาลโดยมีวาระ ๔ ปี โดยมี สัดส่วนดังนี้ circuit judge จำนวน ๒ คน district judge จำนวน ๓ คน ผู้พิพากษาศาลล้มละลาย ๑ คน magistrate judge จำนวน ๑ คน และผู้อำนวยการสำนักงานบริหารศาลประเทศ สหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง

คณะกรรมการมีหน้าที่กำกับดูแลกิจกรรมของหน่วยงานและสมาชิก ซึ่งทำหน้าที่ในคณะกรรมการเกี่ยวกับการศึกษาและวิจัย และที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับ โปรแกรม การศึกษาและโครงการวิจัยโดยไม่ยุ่งเกี่ยวกับการบริหารงานประจำ คณะกรรมการ ทำหน้าที่แต่งตั้งผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการศูนย์ฯ ซึ่งตามธรรมเนียมปฏิบัติผู้อำนวยการ ศูนย์ฯจะเป็นผู้พิพากษาระดับสหรัฐที่ลาออกจากตำแหน่ง ไม่มีการกำหนดระยะเวลาการดำรง ตำแหน่งของผู้อำนวยการแม้ว่าโดยปกติจะดำรงตำแหน่งคราวละ ๔ ปี

ศูนย์การบริหารงานด้านตุลาการมีเจ้าหน้าที่ประมาณ ๑๓๐ คน ส่วนใหญ่เป็นทนายความ ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษานักวิจัย ที่จบการศึกษาทางด้านกฎหมาย

๓.๒ หน่วยงานภายใน

(๑) The Education Division มีหน้าที่วางแผนและผลิตโปรแกรม การศึกษาและอบรมสำหรับผู้พิพากษาและเจ้าหน้าที่ศาลซึ่งรวมถึง การอบรมทั่วไป การอบรมผ่าน ดาวเทียม การอบรมโดยผ่านวิดีโอ สื่อมัลติมีเดีย การจัดอบรมในลักษณะจัดอบรมภายใน (in-court training) การอบรมผ่านเว็บไซต์ เจ้าหน้าที่ศูนย์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดโปรแกรมการศึกษาที่ ทำการวางแผนและประสานงานการสัมมนาโดยส่วนใหญ่จะขอคำแนะนำจากคณะกรรมการที่ปรึกษาของผู้พิพากษาระดับสหรัฐ (Advisory Committee for Federal Judges) ผู้บริหารศาล ยุติธรรม และทนายความในบางกรณี ผู้ที่นำเสนอในการสัมมนาส่วนใหญ่เป็นผู้พิพากษา นักวิชาการ และทนายความที่มีความเชี่ยวชาญในหัวข้อนั้นๆ หรือในบางกรณีจะเป็นเจ้าหน้าที่ของ ศูนย์ที่เป็นวิทยากรเองโดยมีศูนย์เป็นหน่วยงานควบคุมเนื้อหาให้มีความสมดุล ครอบคลุม และเหมาะสมกับผู้เข้าร่วมสัมมนาทุกคน

สำหรับการเข้าร่วมอบรมสัมมนาของผู้พิพากษาระดับสหรัฐนั้น ไม่มี ระเบียบหรือกฎเกณฑ์ใดที่กำหนดเงื่อนไขบังคับให้ผู้พิพากษาต้องเข้ารับการฝึกอบรมหรือกำหนด มาตรฐานขั้นต่ำสำหรับผู้พิพากษาสหรัฐ แต่อย่างไรก็ดี ผู้พิพากษาส่วนใหญ่จะตอบรับคำเชิญ เข้าร่วมการฝึกอบรมของศูนย์ เนื่องจากศูนย์จะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมด

(๒) The Research Division มีหน้าที่ตรวจสอบและประเมินผลแนวทาง ปฏิบัติงานและนโยบายของศาลทั้งในปัจจุบันและที่เป็นทางเลือก โดยหน่วยงานนี้จะให้ความ ช่วยเหลือแก่ ในด้านคำแนะนำเกี่ยวกับนโยบายที่กำลังพัฒนาอยู่

(๓) The Systems Innovations & Development Office and Communication Policy & Design Office เป็นหน่วยงานภายในของ Director's office โดย หน่วยงานนี้ จะทำงานอย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานที่กล่าวมาแล้วในการใช้สื่อทางสิ่งพิมพ์ การถ่ายทอด และทางสื่อต่างๆ ในการให้การศึกษและการอบรมพร้อมทั้งงานวิจัยต่างๆ ให้มี ประสิทธิภาพสูงสุด

(๔) The federal Judicial History Office เป็นหน่วยงานที่ให้ความ ช่วยเหลือแก่ศาลและหน่วยงานอื่นในการศึกษาและรักษาประวัติศาสตร์เกี่ยวกับกระบวนการ ยุติธรรมในระดับสหรัฐ

(๕) The international Judicial Relations Office เป็นหน่วยงานนี้ให้ ข้อมูลแก่เจ้าหน้าที่กฎหมายและที่เกี่ยวข้องกับงานยุติธรรมจากต่างประเทศ

๓.๓. การฝึกอบรมของศูนย์การบริหารงานด้านตุลาการ

ศูนย์การบริหารงานด้านตุลาการ มีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพของผู้พิพากษาตั้งแต่ในขั้นต้นคือการปฐมนิเทศจนถึงการฝึกอบรมต่างๆ โดยหน่วยงานของศูนย์ฯ ที่มีบทบาทในการทำการออกแบบโปรแกรมการอบรมผู้พิพากษา ได้แก่ ฝ่ายการศึกษา (Education Division) โดยแบ่งการอบรมเป็น ๓ ระยะ คือ

(๑) การปฐมนิเทศ (orientation seminars) ฝ่ายการศึกษามีหน้าที่ประสานงานในการจัดสัมมนาปฐมนิเทศให้กับผู้พิพากษาที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่และการศึกษาต่อเนื่องให้กับผู้พิพากษา โดยการฝึกอบรมจะเน้นในทางปฏิบัติมากกว่าเนื้อหาสาระที่สามารถศึกษาได้จากมหาวิทยาลัย ดังนั้น ศูนย์ฯ จึงมีหน้าที่ในการออกแบบหลักสูตรที่มีลักษณะเป็นการเฉพาะเรื่องเฉพาะคราว โดยมีการเปลี่ยนแปลงหัวข้อและวิทยากรเพื่อให้ตอบสนองกับการพัฒนากฎหมายในด้านต่างๆ และวิธีปฏิบัติของศาลที่เกิดขึ้นใหม่

ศูนย์การบริหารงานด้านตุลาการ จะทำการจัดส่งเอกสารและวิดีโอเทป ที่เกี่ยวกับการศึกษาให้กับผู้พิพากษาศาลชั้นต้นที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่พร้อมทั้งเชิญให้เข้าร่วมการปฐมนิเทศระยะเวลาหนึ่งสัปดาห์เป็นเวลา ๒ ครั้ง ก่อนการได้รับแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาศาลระดับสหรัฐ ผู้พิพากษาเหล่านี้ส่วนใหญ่ก็มีประสบการณ์ทางวิชาชีพในฐานะทนายความที่สำคัญทั้งจากภาคเอกชนและภาครัฐและในบางกรณีในฐานะผู้พิพากษาระดับมลรัฐหรือศาลที่ต่ำกว่า โปรแกรมการปฐมนิเทศประกอบด้วย การทบทวนกฎหมายสาระบัญญัติในบางเรื่อง ทักษะการทำความเข้าใจพิพากษาทั้งในคดีแพ่งและคดีอาญา การจัดการคดี จริยธรรมของตุลาการ การเขียนความเห็นทางกฎหมาย รวมทั้งกระบวนการตัดสินใจในคดีอาญาสำหรับผู้พิพากษาศาลแขวง หรือศาลจังหวัด กฎหมายสาระบัญญัติที่ถูกนำมาบรรยายระหว่างการปฐมนิเทศจะจำกัดเฉพาะกฎหมายที่มีความซับซ้อนที่ถูยกยขึ้นอย่างบ่อยครั้งในการดำเนินคดีในระดับสหรัฐ เช่น กฎหมายรัฐธรรมนูญ เป็นต้น

การปฐมนิเทศแบ่งเป็น ๒ ช่วง ในช่วงแรกของการปฐมนิเทศซึ่งปกติจัดขึ้นประมาณ ๒-๓ เดือนภายหลังที่ผู้พิพากษาได้รับการแต่งตั้งและส่วนใหญ่จะมีผู้พิพากษาใหม่เข้าร่วมประมาณ ๘-๑๒ คน โดยมีผู้พิพากษาที่มีประสบการณ์สูงเป็นผู้นำการอภิปราย ในระหว่างการปฐมนิเทศ ผู้พิพากษาใหม่จะได้รับวิธีทัศน์ซึ่งศูนย์ฯ เป็นผู้เตรียมซึ่งครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดการคดีแพ่ง การบริหารคดีที่พิจารณาโดยลูกขุน และจริยธรรม เพื่อให้ผู้พิพากษาใหม่ได้มีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว การอภิปรายในช่วงนี้จะเป็นไปในลักษณะที่ไม่เป็นทางการเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้พิพากษาใหม่ได้ซักถามข้อสงสัยและคำถามที่สะท้อนความสนใจของตน นอกจากการอบรมโดยวิทยากรแล้ว ยังมีการศึกษาดูงานภายนอกเช่นการเยี่ยมชมคุกเพื่อให้ผู้พิพากษาใหม่ได้ทราบถึงสภาพของจำเลยที่ตนอาจตัดสินในอนาคต ในช่วงที่สองของการปฐมนิเทศ จะเป็นการนำกลุ่มที่ผ่านการอบรมในช่วงแรกมาแล้ว ๒-๓ กลุ่มมาอบรมร่วมกันที่ศูนย์

ในการปฐมนิเทศ ศูนย์การบริหารงานด้านตุลาการจะวางหลักสูตรโดยเน้นในเรื่องของกระบวนการพิจารณาและบทบาทของผู้พิพากษา เช่น จริยธรรมของผู้พิพากษา และการดำเนินกระบวนการพิจารณาอย่างไรให้มีความเที่ยงธรรมและมีประสิทธิภาพ โดยที่ยังไม่มีการลงรายละเอียดในเนื้อหาของกฎหมายสารบัญญัติต่างๆ มากนัก เนื่องจากเนื้อหาเกี่ยวกับกฎหมายสาขาต่างๆ นั้น กว้างมาก ในขณะที่เวลาในการปฐมนิเทศค่อนข้างสั้นจึงไม่อาจครอบคลุมเนื้อหาได้ทั้งหมด และด้วยความเชื่อที่ว่า หากผู้พิพากษาจัดการกับกระบวนการพิจารณาที่ดีและมีประสิทธิภาพแล้วผู้พิพากษาก็จะสามารถเรียนรู้กฎหมายสารบัญญัติที่ตนต้องการได้ง่ายยิ่งขึ้น โดยอาศัยจากการสรุปและโต้แย้งของคู่ความและการศึกษาริฉัยของศาล ในส่วนของการจัดปฐมนิเทศ และการวางหลักสูตรนั้น ไม่ใช่ ศูนย์การบริหารงานด้านตุลาการทำเพียงลำพังแต่ได้รับคำแนะนำจากคณะกรรมการที่ปรึกษา ซึ่งให้คำปรึกษาในการวางโครงสร้างโปรแกรมและเลือกหัวข้อการอบรมโดยคณะกรรมการดังกล่าวจะมีการประชุมกันเป็นระยะๆ เพื่อทำการทบทวนหลักสูตรและผลการประเมินของผู้เข้าร่วมสัมมนาก่อนที่จะเสนอแก้ไข นอกจากนี้ ผู้อำนวยการศูนย์ฯ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผู้พิพากษาเช่นเดียวกันก็จะทบทวนหลักสูตรและช่วยผู้จัดโปรแกรมในการทำให้หลักสูตรให้มีความทันสมัยตลอดเวลา แต่อย่างไรก็ตาม การจัดอบรมนี้ส่วนใหญ่จะเป็นการจัดให้กับผู้พิพากษาศาลชั้นต้นที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่ ในส่วนของผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์นั้น ศูนย์การบริหารงานด้านตุลาการไม่สามารถจัดได้เนื่องจากในการจัดปฐมนิเทศแต่ละครั้งมีต้นทุนสูง จึงไม่คุ้มค่าที่จะจัดให้กับผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์โดยเฉพาะ ดังนั้น เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว ศูนย์การบริหารงานด้านตุลาการจึงได้เชิญผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่เข้าอบรม นอกจากนี้ทาง ศูนย์การบริหารงานด้านตุลาการจะให้ทุนกับผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่เพื่อเข้าร่วมสัมมนาเป็นเวลาหนึ่งสัปดาห์ที่จัดขึ้น โดย New York University Law school โดยเป็นหลักสูตรที่จัดขึ้นสำหรับผู้พิพากษาศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่โดยเฉพาะ

การเข้ารับการปฐมนิเทศของผู้พิพากษา เป็นไปโดยสมัครใจ ไม่มีการกำหนดเงื่อนไขหรือบังคับให้ผู้พิพากษาต้องเข้ารับการปฐมนิเทศของศูนย์การบริหารงานด้านตุลาการ และเข้ารับการอบรมศึกษาต่อเนื่องจากศูนย์การบริหารงานด้านตุลาการ

(๒) การให้การศึกษาต่อเนื่อง (Continuing judicial education)

โปรแกรมการศึกษาต่อเนื่องของศูนย์การบริหารงานด้านตุลาการครอบคลุมเนื้อหาที่หลากหลายซึ่งรวมถึงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเฉพาะทางในสาขาต่างๆ เช่น ด้านทรัพย์สินทางปัญญา กฎหมายการจ้างงาน กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และกฎหมายและเทคโนโลยี เช่นเดียวกับโปรแกรมส่งเสริมทักษะต่างๆ เช่น ทักษะในการไกล่เกลี่ย เป็นต้น โดยปกติการจัดการอบรมจะใช้เวลาประมาณ ๒-๓ วัน โดยศูนย์ฯ จะดำเนินการจัดโปรแกรมในลักษณะนี้ให้กับผู้พิพากษาศาลจังหวัดและศาลอุทธรณ์ ผู้พิพากษาศาลล้มละลาย หรือศาลแขวงในพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ โดยร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในพื้นที่ในการจัดอบรม นอกจากนี้ในทุกๆ ๑๒ เดือน จะมีการจัดการอบรมใหญ่ในระดับประเทศหรือภูมิภาคซึ่งครอบคลุมหัวข้อทางกฎหมายและทักษะในกระบวนการยุติธรรมที่หลากหลาย เช่น การวิเคราะห์คำพิพากษาของศาลฎีกาที่ผ่านมา การพัฒนาด้านกฎหมายใหม่ รวมทั้งการทบทวนประวัติศาสตร์ทางกฎหมาย บทความทางกฎหมาย หรือจิตวิทยาในการตัดสินใจ

ศูนย์การบริหารงานด้านตุลาการจัดทำหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องในหลากหลายโปรแกรมและการให้บริการด้านข้อมูลต่างๆ ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นจะได้รับเชิญให้เข้าร่วมสัมมนาเชิงปฏิบัติการทั่วไปเป็นเวลา ๓ วันทุกปี ซึ่งโปรแกรมจะเป็นการเสนอข้อมูลที่เป็นปัจจุบันในกฎหมายที่เป็นสาขาหลักและควรดำเนินการประเมินพิจารณา โดยการสัมมนาเชิงปฏิบัติการดังกล่าวจะจัดในรูปแบบของกลุ่มย่อยเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้พิพากษาได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้พิพากษาที่ได้รับเชิญจากทั่วประเทศ ในส่วนของผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ก็จะได้รับเชิญเพื่อเข้าร่วมสัมมนาในรูปแบบดังกล่าวเช่นกันแต่จะจัดขึ้นทุกๆ ๒ ปี นอกจากนี้ ผู้พิพากษาก็ยังมีโอกาสเข้าร่วมสัมมนากลุ่มย่อย ซึ่งโดยทั่วไปจะใช้เวลา ๒-๓ วัน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และเสริมสร้างความเชี่ยวชาญในกฎหมายเฉพาะต่างๆ เช่น ทรัพย์สินทางปัญญา กฎหมายแรงงาน และการดำเนินคดีเกี่ยวกับสิทธิของประชาชน หรือในด้านอื่น เช่น การพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ ในบางกรณีแทนที่จะเชิญผู้พิพากษาเดินทางมาอยู่ที่ใดที่หนึ่งเพื่อสัมมนา ทางศูนย์การบริหารงานด้านตุลาการจะส่งคณะผู้จัดไปยังศาลเอง

ในส่วนของโปรแกรมและเอกสารประกอบนั้น บทบาทของศูนย์การบริหารงานด้านตุลาการเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว คือ พยายามที่จะให้ข้อมูลและเครื่องมือกับผู้พิพากษาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้พิพากษาใช้ในการตัดสินใจหรือประเด็นปัญหา โดยไม่เป็นการชี้นำว่าผู้พิพากษาควรทำอย่างไร หรือคำพิพากษาควรเป็นอย่างไร ดังนั้น การออกแบบหลักสูตร และการเลือกอาจารย์ผู้สอนจะเป็นไปเพื่อนำเสนอมุมมองที่แตกต่างกันออกไปในเรื่องที่มีการถกเถียงกันอยู่ ด้วยเหตุนี้ ตัวผู้สอนจึงต้องเป็นบุคคลที่สามารถนำเสนอเนื้อหาในลักษณะที่เป็นกลางและไม่ชี้นำ ดังนั้น ศูนย์การบริหารงานด้านตุลาการจึงมีผู้เชี่ยวชาญในศูนย์ฯ เพียงไม่กี่คน

ในการออกแบบหลักสูตรนั้น หัวข้อในการอบรมมีความสำคัญอย่างสูง ทั้งนี้ เพื่อสามารถตอบสนองความต้องการของผู้พิพากษา ดังนั้น การเลือกหัวข้อของศูนย์การบริหารงานด้านตุลาการ จึงคำนึงถึงปัจจัย ๕ ประการได้แก่

๑) จากการตรวจสอบสถิติซึ่งถูกรวบรวม ๓ ปี เกี่ยวกับประเภทของคดีไม่ว่าจะเป็นคดีแพ่งและคดีอาญาที่มีการยื่นฟ้องต่อศาล ประเภทคดีที่มีการฟ้องร้องกันมาก หรือประเภทคดีที่มีปริมาณการฟ้องร้องเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็วก็จะมีแนวโน้มที่จะถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นหัวข้อในการจัดอบรม

๒) ศูนย์การบริหารงานด้านตุลาการจะจัดส่งแบบสอบถามไปยังผู้พิพากษาเป็นครั้งคราวเพื่อขอข้อมูล หรือหัวข้อ หากผู้พิพากษาต้องการให้มีการจัดอบรม

๓) ข้อมูลอย่างไม่เป็นทางการของผู้พิพากษาที่ศูนย์การบริหารงานด้านตุลาการติดต่อด้วย

๔) แบบประเมินโปรแกรมที่ให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาแสดงข้อคิดเห็นหลังจากรับการสัมมนาของผู้พิพากษาว่าหัวข้อใดบ้างควรมีการจัดอีกครั้งหนึ่ง และขอเสนอแนะให้มีการจัดอบรมในหัวข้อใหม่ใดบ้าง

๕) ข้อมูลที่ได้จากการประชุมร่วมกับคณะกรรมการที่ปรึกษาของผู้พิพากษาผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากประธานศาลสูง โดยทางศูนย์การบริหารงานด้านตุลาการจะนำข้อมูลที่ได้ตาม ๑) ถึง ๔) มาประชุมร่วมกับคณะกรรมการชุดนี้และขอความเห็นเกี่ยวกับการจัดโปรแกรมของศูนย์การบริหารงานด้านตุลาการในอนาคต

(๓) การศึกษาทางไกล (Distance education)

นอกเหนือจากการจัดฝึกอบรมและสัมมนาเชิงปฏิบัติการสำหรับผู้พิพากษาเพื่อเข้าร่วมแล้ว ศูนย์ฯ ยังจัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลโดยผ่านการศึกษาทางไกลเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้พิพากษาเพื่อให้พบกับผู้ที่มีความรู้ประสบการณ์สูงเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล เทคนิค และแนวคิดระหว่างกัน ดังนั้น เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาศักยภาพของผู้พิพากษาแต่ละราย ศูนย์ฯ จึงพัฒนาสิ่งพิมพ์ รวมทั้งแนวทางปฏิบัติ short monograph on substantive law แผ่นพับเกี่ยวกับความเห็นทางกฎหมาย และคู่มือเกี่ยวกับการอ้างอิง ในการจัดเตรียมเอกสารดังกล่าวจะมีกลุ่มของผู้พิพากษาให้ความเห็นตั้งแต่ในขั้นตอนของการวางแผน การเตรียมการจัดทำและการร่างเอกสารดังกล่าว ปัจจุบันเอกสารที่ได้รับการจัดพิมพ์แล้ว ได้แก่ *Benchbook for*

นอกจากนี้ ศูนย์การบริหารงานด้านตุลาการยังได้ผลิตสื่อการอบรมในรูปแบบของวีดิทัศน์สำหรับผู้พิพากษารวมทั้งโปรแกรมการออกอากาศบนเครือข่ายโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมเพื่อกระบวนการยุติธรรมในระดับสหรัฐ หรือ Federal Judicial Television Network (FJTN) ซึ่งมีการเผยแพร่ไปยังผู้พิพากษาและเจ้าหน้าที่ศาลมากกว่า ๓๐๐ ศาลทั่วประเทศ โดยศูนย์เริ่มพัฒนาวีดิทัศน์เพื่อการศึกษาในช่วงทศวรรษที่ ๑๙๘๐ เพื่อเสริมโปรแกรมการปฐมนิเทศและให้ข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายสาขาต่างๆและทศปฏิบัติงานต่างๆในกระบวนการยุติธรรม ต่อมาในปี ค.ศ. ๑๙๙๔ ศูนย์ฯได้เริ่มแพร่ภาพโดยร่วมมือกับสำนักงานบริหารงาน การเผยแพร่โปรแกรมดังกล่าวเป็นทั้งในลักษณะที่เป็นบทและแพร่ภาพสดซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้พิพากษามีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับฝ่ายผู้จัดโปรแกรมได้โดยตรง ปัจจุบันนิตกรของศูนย์ดังกล่าวได้ผลิตโปรแกรมบนเครือข่ายมาแล้วในหลายหัวข้อ เช่น การทบทวนคำพิพากษาศาลฎีกาในรอบปีที่ผ่านมา การตรวจสอบกฎหมายเกี่ยวกับการก่อการร้ายที่ผ่านความเห็นชอบของรัฐสภาภายหลังเหตุการณ์ ๑๑ กันยายน และรายการเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ในห้องพิจารณา เป็นต้น ประโยชน์ที่ได้รับจากเครือข่ายโทรทัศน์ดังกล่าวคือ ช่วยให้สามารถตอบสนองกับเรื่องต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เช่น เรื่องเกี่ยวกับพระราชบัญญัติ Class action Fairness Act of 2005 และพระราชบัญญัติ the Bankruptcy Abuse Prevention and Consumer protection Act of 2005 เป็นต้น

นอกจากผู้พิพากษาจะสามารถพัฒนาศักยภาพของตนโดยผ่านทางเครือข่ายโทรทัศน์แล้ว ผู้พิพากษาแต่ละคนยังสามารถเข้าถึงข้อมูลโดยผ่านสื่ออื่นๆ ที่จัดไว้เฉพาะสำหรับผู้พิพากษาและเจ้าหน้าที่ศาลเท่านั้น โดยสื่อดังกล่าวได้แก่ การจัดสัมมนาผ่านเว็บไซต์ (web-based seminar) โดยในปี ๒๐๐๕ ได้มีการจัดการฝึกอบรมในลักษณะนี้ในเรื่อง การตรวจตราในระบบโทรคมนาคม (Surveillance of electronic communication) โดยโปรแกรมหังกล่าวจัดให้สำหรับ magistrate judge

การจัดอบรมของศูนย์ฯ ส่วนใหญ่เนื้อหาของการจัดอบรมจะครอบคลุมถึงแนวโน้มและประเด็นทางกฎหมายที่เกิดขึ้นที่อาจก่อให้เกิดปัญหาสำหรับผู้พิพากษาได้

ในปี ๒๐๐๑ ศูนย์ฯ ได้จัดการอบรมทั้งสิ้น ๙๘๕ โครงการ โดยมีผู้พิพากษาและเจ้าหน้าที่ศาลเข้ารับการอบรมมากกว่า ๔๘,๐๐๐ คน และเป็นเจ้าภาพการสัมมนาหรือการบรรยายสรุปให้กับเจ้าหน้าที่และผู้พิพากษาต่างประเทศจากทั้งสิ้น ๓๔ ประเทศ นอกจากนี้ศูนย์ฯ ยังได้จัดพิมพ์ และปรับปรุงรายงานและแนวปฏิบัติสำหรับใช้อ้างอิง และถ่ายทอดรายการเกี่ยวกับการศึกษาทางเครือข่ายโทรทัศน์ของศาลแล้วกว่า ๒,๐๐๐ ชั่วโมง

เครื่องมือเบื้องต้นสำหรับการปฏิรูปนิติศาสตร์และการศึกษาต่อเนื่องสำหรับผู้พิพากษารวมถึงการประชุม การสัมมนา หรือการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบเผชิญหน้า ในส่วนของเจ้าหน้าที่ศาล มีการจัดฝึกอบรมตามสถานที่ต่างๆ หรือโดยผ่านการถ่ายทอดดาวเทียม และการประชุมออนไลน์

การประชุมเชิงปฏิบัติการครอบคลุมหัวข้อเกี่ยวกับการพัฒนาในเขตอำนาจศาล พยาน การทำคำตัดสิน กฎหมายแรงงาน การวิจัยด้านพันธุกรรมและการฟ้องร้องระหว่างประเทศ ส่วนการจัดสัมมนากลุ่มย่อยในหัวข้อพิเศษที่ได้มีการดำเนินการแล้วได้แก่ ทรัพย์สินทางปัญญา สิทธิในการฟ้องร้องของพลเมือง เทคนิคการไกล่เกลี่ย federalism และการล้มละลาย

การประเมินผล

ภายหลังจบการสัมมนาแต่ละครั้ง ผู้จัดจะขอให้ผู้เข้าร่วมประชุมประเมินความมีประสิทธิภาพของโปรแกรม เอกสารประกอบ และวิทยากรว่าโปรแกรมดังกล่าวช่วยในการทำงานของผู้เข้ารับการอบรมหรือไม่ และให้ความเห็นเกี่ยวกับขอบเขตและเนื้อหาของการสัมมนาเพื่อให้ศูนย์ฯ สามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาพัฒนาโปรแกรมต่อไป

เงินงบประมาณ (Funding)

ศูนย์การบริหารงานด้านตุลาการได้รับงบประมาณประมาณ ๒๑ ล้านเหรียญสหรัฐต่อปี เพื่อใช้ในการดำเนินการต่างๆ เช่น ค่าใช้จ่ายในการจัดโปรแกรมการศึกษาต่างๆ ค่าเทคโนโลยีการศึกษาทางไกล เงินเดือนเจ้าหน้าที่ และค่าบริหารงานที่จำเป็น เป็นต้น โยเงินงบประมาณดังกล่าวได้รับการจัดสรรจากรัฐสภาโดยตรง นอกจากนี้ยังได้มีการจัดตั้งกองทุนของศูนย์ดังกล่าวขึ้นต่างหากเพื่อทำการตัดสินใจว่าจะรับเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคมาเพื่อสนับสนุนการดำเนินการของศูนย์ฯ หรือไม่ แต่อย่างไรก็ตามเงินกองทุนเป็นเพียงส่วนน้อยของค่าใช้จ่ายของศูนย์ฯ ทั้งหมด

บทที่สาม ประเทศฟิลิปปินส์

๑. ระบบศาลของประเทศฟิลิปปินส์^{๓๙}

รัฐธรรมนูญแห่งฟิลิปปินส์ ค.ศ. ๑๙๘๗ กำหนดให้ศาลสูงสุดและศาลล่างซึ่งตั้งขึ้นตามกฎหมายเป็นผู้ใช้อำนาจตุลาการ (มาตรา ๑ แห่งหมวด ๘) และตามกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงโครงสร้างองค์กรตุลาการ ค.ศ. ๑๙๘๐ (Judiciary Reorganization Act of 1980) รวมทั้งกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง กำหนดให้ระบบตุลาการของประเทศฟิลิปปินส์ประกอบด้วยศาลยุติธรรม และศาลพิเศษอื่นๆ ดังนี้

๑.๑ ศาลล่าง (Lower Courts)

(๑) ศาลระดับท้องถิ่น (local level) มีเขตอำนาจพิจารณาคดีแพ่งที่มีทุนทรัพย์เล็กน้อยและคดีอาญาที่ไม่ร้ายแรง ประกอบด้วยศาลดังต่อไปนี้

ก. ศาลท้องถิ่น (Municipal Trial Courts และ Municipal Circuit Trial Courts) ได้แก่ศาลที่มีเขตอำนาจในเขตเทศบาล (municipality) เทศบาลแต่ละแห่งจะมีศาลท้องถิ่นประจำเขตหนึ่งศาล เรียกว่า Municipal Trial Courts แต่ในบางกรณีศาลท้องถิ่นหนึ่งแห่งอาจมีเขตอำนาจครอบคลุมเขตเทศบาลหลายแห่งรวมกัน ซึ่งศาลดังกล่าวเรียกว่า Municipal Circuit Trial Courts

ข. ศาลประจำเมืองใหญ่ (Metropolitan Trial Courts และ Municipal Trial Courts in Cities) คือ ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเช่นเดียวกับศาลท้องถิ่นแต่มีเขตอำนาจครอบคลุมพื้นที่เขตเมืองซึ่งเป็นเขตการปกครองที่แตกต่างจากเขตการปกครองอื่น หากเป็นศาลที่มีเขตอำนาจครอบคลุมเขตเมืองมะนิลา (Metropolitan Manila area) จะเรียกว่า Metropolitan

^{๓๙} สรุปจากเอกสารดังต่อไปนี้

(๑) Philippines Judicial Department, 1991

http://www.photius.com/countries/philippines/government/philippines_government_judicial_department.html

(๒) Chan Robles Virtual Law Library, Philippine Judicial System ,

<http://www.chanrobles.com/courtsinthephilippines.htm>

(๓) Milagros Santos-Ong, Philippine Legal Research, May 2006,

<http://72.14.235.104/search?q=cache:OI7crElyjsJ:www.nyulawglobal.org/globalex/Philippines1.htm+philippines+judges+qualification&hl=th&ct=clnk&cd=3&gl=th>

(๒) ศาลภูมิภาค (Regional Trial Courts) มีอำนาจพิจารณาคดีแพ่งทั่วไป และคดีอาญาร้ายแรง รวมทั้งพิจารณาอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลระดับท้องถิ่น ประเทศฟิลิปปินส์มีทั้งสิ้น ๑๓ ภูมิภาค แต่ละภูมิภาคจะมีศาลภูมิภาคหนึ่งแห่งตั้งอยู่ประจำภูมินั้นๆ นอกจากนี้ ศาลภูมิภาคบางแห่งยังทำหน้าที่เป็นศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษพิจารณาคดีเฉพาะต่างๆ ตามที่ศาลสูงสุดมีมติ (Resolution) ตั้งด้วย เช่น เป็นศาลพาณิชย์พิเศษ (Special Commercial Courts) มีเขตอำนาจพิจารณาคดีพาณิชย์และทรัพย์สินทางปัญญา ตามมติศาลสูงสุดเมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ค.ศ. ๒๐๐๓ (Resolution (A.M. No. 03-03-03-SC)) ซึ่งตั้งศาลภูมิภาคจำนวน ๖๖ แห่งให้เป็นศาลพาณิชย์พิเศษ รวมทั้งเป็นศาลพิจารณาคดีอาญาเสียดิน หรือคดีครอบครัว

(๓) ศาลอุทธรณ์ (Court of Appeals) ประกอบด้วยผู้พิพากษาหัวหน้าศาล (Presiding Justice) หนึ่งคน และผู้พิพากษาผู้ช่วย (Associate Justices) จำนวน ๖๔ คน มีจำนวนหนึ่งแห่งทั่วประเทศ ศาลอุทธรณ์มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลภูมิภาค คำวินิจฉัยขององค์กรกึ่งตุลาการ (quasi-judicial agencies) คณะกรรมการ หรือคณะกรรมการอื่นๆ

(๔) ศาลพิเศษอื่นๆ ประเทศฟิลิปปินส์มีศาลพิเศษหลายประเภท ดังนี้

ก. ศาลมุสลิม (Shari'a Courts) มีอำนาจพิจารณาคดีในพื้นที่ซึ่งมีประมวลกฎหมายมุสลิมว่าด้วยบุคคล (Muslim Code on Personal Laws) ใช้บังคับ ได้แก่ บางจังหวัดของ รัฐมินดาเนา (Mindanao) แบ่งออกเป็นสองระดับ คือ

- Shari'a Circuit Courts ได้แก่ ศาลชั้นต้นที่มีฐานะเทียบเท่าศาลท้องถิ่น ประเภท Municipal Circuit Trial Court มีจำนวน ๕๑ แห่งทั่วประเทศ และ

- Shari'a District Courts ได้แก่ ศาลที่มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ ซึ่งมีฐานะเทียบเท่าศาลภูมิภาค มีจำนวน ๕ แห่งทั่วประเทศ

ข. ศาลอุทธรณ์คดีภาษี (Court of Tax Appeals) ประกอบด้วย ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล (Presiding Judge) หนึ่งคน และผู้พิพากษาผู้ช่วย (Associate Judges) จำนวน ๒ คน มีจำนวนหนึ่งแห่งทั่วประเทศ และเป็นศาลพิเศษที่มีอำนาจเฉพาะในการพิจารณาอุทธรณ์ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการอุทธรณ์ภาษี (Commissioner of Internal Revenue) และ คณะกรรมการศุลกากร (Commissioner of Customs)

ค. ศาลซันดิกันบายัน (Sandiganbayan) ประกอบด้วยผู้พิพากษาหัวหน้าศาล (Presiding Judge) หนึ่งคน และผู้พิพากษาผู้ช่วย (Associate Judges) จำนวน ๑๔ คน มีจำนวนหนึ่งแห่งทั่วประเทศ ศาล Sandiganbayan มีเขตอำนาจเฉพาะตามกฎหมายต่อต้านการทุจริต (Anti-Graft and Corrupt Practices Act (Republic Act No. 3019)) และกฎหมาย

๑.๒ ศาลระดับสูงสุด (Supreme Court)

ได้แก่ ศาลสูงสุด (Supreme Court) ของประเทศซึ่งมีเพียงแห่งเดียว ศาลสูงสุดประกอบด้วย ประธานศาลสูงสุด (Chief Justice) หนึ่งคน และผู้พิพากษาผู้ช่วย (Associate Justices) จำนวน ๑๔ คน มีเขตอำนาจพิจารณาคดีเกี่ยวกับทศ กงสุล รัฐมนตรี นอกจากนี้ มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์คำพิพากษาของคดีทั้งปวงที่เกี่ยวข้องกับประเด็นความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของสนธิสัญญา กฎหมาย คำสั่งประธานาธิบดี คำประกาศ คำสั่ง หรือระเบียบต่างๆ รวมทั้งพิจารณาอุทธรณ์คำพิพากษาในคดีอาญาที่มีโทษจำคุกประหารชีวิต องค์คณะในการพิจารณาคดีอาจประกอบด้วยผู้พิพากษาจำนวน ๓ คน ๕ คน หรือ ๗ คน นอกจากนี้ ศาลสูงดยังมีอำนาจในการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพกฎหมายในประเทศฟิลิปปินส์ และกำหนดหลักเกณฑ์ในการรับสมาชิกเนติบัณฑิตยสภาด้วย

นอกจากระบบศาลยุติธรรมดังกล่าวข้างต้น ประเทศฟิลิปปินส์มีระบบศาลทหาร แยกต่างหากออกไป ศาลทหารมีเขตอำนาจพิจารณาคดีเกี่ยวกับการกระทำของทหาร โดยมี judge advocate general of the armed forces เป็นผู้ดำเนินการฟ้องร้องและพิจารณาคดี ศาลทหารมีวิธีพิจารณาของตนเองแต่อยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ของรัฐธรรมนูญ

๒. การเข้าสู่ตำแหน่งผู้พิพากษาฟิลิปปินส์^{๔๐}

ผู้พิพากษาฟิลิปปินส์ไม่ว่าในศาลสูงสุดหรือศาลล่างมาจากการแต่งตั้งของประธานาธิบดีจากการเสนอชื่อโดยสภาตุลาการ (Judicial and Bar Council) ซึ่งจะเสนอชื่อผู้มีสิทธิได้รับแต่งตั้งจำนวนสามคน เพื่อให้ประธานาธิบดีคัดเลือกเพียงหนึ่งคน การแต่งตั้งผู้พิพากษาของประธานาธิบดีไม่จำเป็นต้องมีการรับรองหรือให้ความเห็นชอบจากองค์กรใด

สภาตุลาการ ประกอบด้วย สมาชิกจำนวน ๗ คน เป็นสมาชิกโดยตำแหน่งสามคน คือ ประธานศาลสูงสุดเป็นประธานสภา เลขาธิการสำนักงานศาล (Secretary of Justice)

^{๔๐} สรุปจากเอกสารดังต่อไปนี้

(๑) Milagros Santos-Ong, *Philippine Legal Research*, May 2006,

<http://72.14.235.104/search?q=cache:OI7crElyJsJ:www.nyulawglobal.org/globalex/Philippines1.htm+philippines+judges+qualification&hl=th&ct=clnk&cd=3&gl=th> และ

(๒) Philippine Bar Examination,

http://en.wikipedia.org/wiki/Philippine_Bar_Examination

ในการเสนอชื่อให้ประธานาธิบดีแต่งตั้งผู้พิพากษาศาลล่างต่างๆ สภาตุลาการจะเปิดรับสมัครบุคคลเพื่อการเสนอชื่อ โดยเปิดรับทั้งบุคคลภายนอกและผู้พิพากษาในศาลที่ประสงค์จะเลื่อนตำแหน่ง เมื่อรับสมัครแล้วจะทำการปิดประกาศรายชื่อเพื่อให้ประชาชนทั่วไปแสดงความคิดเห็น (public comment) ทั้งนี้ หลักเกณฑ์คุณสมบัติของบุคคลที่จะสมัครเป็นผู้พิพากษาจะกำหนดโดยศาลสูงสุด ซึ่งรวมถึงต้องผ่านการตรวจสุขภาพด้านร่างกายและสุขภาพจิต และต้องผ่านการฝึกอบรมในหลักสูตรบังคับ (Pre-Judicature Program) จากสถาบันฝึกอบรมตุลาการแห่งประเทศฟิลิปปินส์ (Philippine Judicial Academy) ซึ่งเป็นองค์กรภายใต้สังกัดศาลสูงสุดด้วย สำหรับผู้พิพากษาศาลสูงสุด จะต้องมียุอย่างน้อย ๔๐ ปี และเกษียณอายุเมื่ออายุครบ ๗๐ ปี

คุณสมบัติของผู้เป็นผู้พิพากษาในฟิลิปปินส์ คือผ่านการสอบเนติบัณฑิต (Bar Examination) ที่จัดโดยคณะกรรมการเนติบัณฑิต (Bar Examination Committee) มีสำนักงานชื่อว่า Office of the Bar Confidant ทั้งคณะกรรมการและสำนักงานดังกล่าวเป็นหน่วยงานในสังกัดศาลสูงสุด ผู้ที่จะสมัครสอบเป็นเนติบัณฑิตได้ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้ (มาตรา ๒ มาตรา ๕ และมาตรา ๖ แห่งระเบียบศาลสูงสุดที่ ๑๓๘ (Rule 138))

- เป็นพลเมืองฟิลิปปินส์
- มีอายุตั้งแต่ ๒๑ ปีขึ้นไป
- มีถิ่นที่อยู่ในประเทศฟิลิปปินส์
- เป็นผู้มีความประพฤติดี
- ไม่เคยถูกฟ้องร้องหรืออยู่ในระหว่างถูกฟ้องร้องดำเนินคดีเกี่ยวกับศีลธรรม
- มีคุณสมบัติด้านการศึกษาสองประการ คือ ต้องจบการศึกษาในหลักสูตรเตรียมกฎหมายซึ่งศึกษาเป็นเวลาสี่ปี (pre-law course) และจบการศึกษาในหลักสูตรกฎหมายซึ่งศึกษาเป็นเวลาสี่ปี (law degree)

คณะกรรมการเนติบัณฑิต จะจัดการสอบเนติบัณฑิตขึ้นทุกปี โดยใช้เวลาทุกวันอาทิตย์จำนวน ๔ วัน ของเดือนกันยายนของทุกปี วิชาที่สอบได้แก่ กฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายการเมือง กฎหมายแรงงานและสังคม กฎหมายแพ่ง กฎหมายภาษีอากร กฎหมายการค้า กฎหมายอาญา กฎหมายเกี่ยวกับวิธีพิจารณาความ (remedial law) จริยธรรมและหลักวิชาชีพ นักกฎหมาย ผู้ผ่านการสอบเนติบัณฑิตแล้วจะต้องผ่านวิธีการสาบานตน (Oath of Office) ต่อศาลสูงสุด จากนั้นจึงลงนามทำเนียบนักกฎหมายของศาลสูงสุด (Rolls of Attorneys of the

สำหรับศาลมุสลิม (Shari'a Court) จะมีกระบวนการสอบเนติบัณฑิตพิเศษ ตามมติที่ประชุมใหญ่ศาลสูงสุด (Supreme Court En Banc Resolution) ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ค.ศ. ๑๙๘๓ กล่าวคือ จะมีการจัดการสอบเนติบัณฑิตสำหรับศาลดังกล่าวทุกๆ สองปีโดย สำนักงานเนติบัณฑิตของศาลสูงสุด โดยมีสำนักงานกิจการมุสลิม (Office of Muslim Affairs) ใน ศาลสูงสุดเป็นผู้ให้การรับรองผู้มีสิทธิสอบ

เมื่อได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้พิพากษาแล้ว ผู้พิพากษาจะทำงานในศาลระดับล่าง และมีความก้าวหน้าในอาชีพไปตามลำดับชั้นจากศาลล่างไปยังศาลฎีกา ศาลพิเศษ ศาลอุทธรณ์ จนถึงศาลสูงสุด โดยการเลื่อนตำแหน่งผู้พิพากษานอกจากจะต้องแข่งขันกับผู้พิพากษาด้วยกันเองแล้ว ยังต้องแข่งขันกับผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายภายนอกที่มีสิทธิรับสมัคร เป็นผู้พิพากษาด้วย โดยผู้พิพากษาไม่ได้รับสิทธิพิเศษในการคัดเลือกแต่อย่างใด

๓. ระบบการพัฒนาศักยภาพผู้พิพากษาฟิลิปปินส์^{๔๑}

การพัฒนาศักยภาพผู้พิพากษาฟิลิปปินส์ดำเนินการโดยศาลสูงสุดของฟิลิปปินส์ โดยองค์กรที่ชื่อว่า สถาบันฝึกอบรมตุลาการแห่งฟิลิปปินส์ (Philippine Judicial Academy) ซึ่งเป็นองค์กรที่ตั้งขึ้นโดยศาลสูงสุดเมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๙๖ ตามคำสั่งทางปกครองของ ศาลสูงสุดที่ ๓๕-๙๖ (Supreme Court Administrative Order No. 35-96) และมีสถานะเป็น องค์กรตามกฎหมายเมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๙๘ ตามกฎหมายเลขที่ ๘๕๕๗ (Republic 8557) เพื่อเป็นสถาบันฝึกอบรมให้แก่ผู้พิพากษา เจ้าหน้าที่ศาล ทนายความ และผู้ที่ประสงค์จะ เป็นผู้พิพากษา

สถาบันฝึกอบรมตุลาการแห่งฟิลิปปินส์เป็นองค์กรหนึ่งในศาลสูงสุดดำเนินงาน ภายใต้การบริหาร ควบคุม และกำกับดูแลของศาลสูงสุด ประธานศาลสูงสุด (Chief Justice) เป็น

^{๔๑} สรุปจากเอกสารดังต่อไปนี้

(๑) Milagros Santos-Ong, *Philippine Legal Research*, May 2006,

<http://72.14.235.104/search?q=cache:OI7crElyJlSj:www.nyulawglobal.org/globalex/Philippines1.htm+philippines+judges+qualification&hl=th&ct=clnk&cd=3&gl=th> และ

(๒) Philippines Judicial Academy, <http://philja.supremecourt.gov.ph/programs.htm>

(๓) Reynaldo B. Daway, Judge, Training of Judges in the Philippines

http://www.iipi.org/Conferences/IP_Courts/Paper_Daway.pdf

เจ้าหน้าที่ของสถาบันประกอบด้วยคณะผู้บรรยายอาชีพ (Corps of Professorial Lecturers) ซึ่งรับผิดชอบการสอนและการฝึกอบรมตามหลักสูตรต่างๆ ของสถาบัน ในสถาบันประกอบด้วยหน่วยงานระดับฝ่าย (departments) รวมทั้งสิ้น ๑๒ ฝ่าย รับผิดชอบกฎหมายเฉพาะด้านดังต่อไปนี้ กฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายแพ่ง กฎหมายอาญา กฎหมายเกี่ยวกับวิธีพิจารณาความ (Remedial Law) จริยธรรมและความประพฤติของตุลาการ (Ethics and Judicial Conduct) การบริหารจัดการศาล (Court Management) กฎหมายพาณิชย์ (Commercial Law) กฎหมายระหว่างประเทศและสิทธิมนุษยชน นิติปรัชญาและหลักกฎหมาย (Jurisprudence and Legal Philosophy) นิติวิธีและการวิจัย (Legal Method and Research) กฎหมายเฉพาะด้านที่เกี่ยวข้อง (Special Areas of Concern) และเทคโนโลยีของศาล (Court Technology) แต่ละฝ่ายจะมีหัวหน้าประจำฝ่ายเรียกว่า Chairperson

สถาบันฝึกอบรมตุลาการแห่งฟิลิปปินส์มีหน้าที่หลักในการจัดหลักสูตรและโครงการเพื่อให้ความรู้แก่การตุลาการ ในรูปแบบของการจัดสัมมนา (seminars) การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ (workshops) และโครงการฝึกอบรมต่างๆ (trainings) เพื่อเพิ่มความรู้ด้านกฎหมาย ความมั่นคงด้านศีลธรรม ความสามารถ และประสิทธิภาพให้แก่ผู้พิพากษารวมตลอดถึงเจ้าหน้าที่ศาล ทั้งนี้ ผู้ผ่านการฝึกอบรมในหลักสูตรหรือโครงการต่างๆ ของสถาบันนี้มีโอกาสได้รับแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษา และมีโอกาสในการเลื่อนตำแหน่งในหน้าที่การงานของการเป็นผู้พิพากษามากกว่าผู้อื่น

โครงการฝึกอบรมที่จัดโดยสถาบันดังกล่าว มีกลุ่มเป้าหมายสำคัญสามกลุ่ม ดังนี้

๓.๑ โครงการฝึกอบรมสำหรับผู้ที่จะเป็นผู้พิพากษา (Pre-Judicature Program)

ดังได้กล่าวในหัวข้อก่อนแล้วว่า ผู้ที่จะเป็นผู้พิพากษาฟิลิปปินส์นอกจากต้องมีคุณสมบัติต่างๆ ครบถ้วน ต้องผ่านการสอบเนติบัณฑิต รวมถึงการสอบานตนและการมีชื่อในทำเนียบนักกฎหมายของศาลสูงสุดแล้ว ยังต้องผ่านการฝึกอบรมตามโครงการเตรียมความพร้อมสำหรับผู้จะเป็นผู้พิพากษา (Pre-Judicature Program) จากสถาบันฝึกอบรมตุลาการแห่งฟิลิปปินส์ด้วย สภาตุลาการ (Judicial and Bar Council) จึงจะพิจารณาเสนอชื่อให้ประธานาธิบดีแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษา วัตถุประสงค์ของโครงการฝึกอบรมนี้มี ๕ ประการ คือ ให้ผู้เข้ารับการอบรมรู้ถึงประวัติศาสตร์ของตุลาการ รวมถึงประเพณีและบทบาทของตุลาการในระบอบประชาธิปไตย ภายใต้รัฐธรรมนูญ ให้ผู้เข้ารับการอบรมรู้ถึงมาตรฐานความประพฤติ บรรทัดฐานของพฤติกรรม และระบบค่านิยมต่างๆ ให้ผู้เข้ารับการอบรมรู้ถึงการพัฒนาของกฎหมายในด้านต่างๆ ให้ผู้เข้ารับ

ผู้ที่ผ่านการอบรมจนครบถ้วนตามหลักสูตรและผ่านการสอบข้อเขียน (Written Evaluative Examination) นอกจากจะได้รับการพิจารณาเสนอชื่อเป็นผู้พิพากษาแล้วยังสามารถนำไปใช้เทียบหน่วยกิตในการศึกษาระดับปริญญาโทด้านกฎหมายที่ San Beda College Graduate School of Law ได้ดังนี้ ถ้าผู้ผ่านการอบรมเป็นอาจารย์สอนวิชากฎหมาย (law professors) หรือทนายความ (law practitioners) จะได้รับการเทียบโอนหน่วยกิตเป็นจำนวน ๑๕ หน่วยกิต^{๔๒} แต่ถ้าเป็นนักกฎหมายในทำเนียบของศาล (court attorneys) จะได้รับการเทียบโอนหน่วยกิตเป็นจำนวน ๑๒ หน่วยกิต^{๔๓} กล่าวคือ ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมตามโครงการ Pre-Judicature Program หากได้สมัครเข้าศึกษาในระดับปริญญาโท สาขานิติศาสตร์ (Master of Laws หรือ LL.M.) ที่มหาวิทยาลัยดังกล่าว จะมีหนังสือรับรองการผ่านการฝึกอบรมตามโครงการนั้นจาก Chancellor ซึ่งเป็นหัวหน้าสถาบันฝึกอบรมตุลาการแห่งฟิลิปปินส์ เมื่อได้รับคัดเลือกให้ศึกษาต่อในหลักสูตรปริญญาโทแล้ว จะถือว่าได้เก็บหน่วยกิตตามหลักสูตรไว้แล้วเป็นจำนวน ๑๕ หน่วยกิต หรือ ๑๒ หน่วยกิต แล้วแต่กรณี โดยไม่ต้องศึกษาในวิชาที่ได้เทียบโอนมาจากโครงการดังกล่าวอีก^{๔๔} นอกจากนี้ การเทียบโอนหน่วยกิตที่กล่าวมานี้ ยังใช้กับกรณี ผู้พิพากษาที่เข้ารับการอบรมตามโครงการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมอาชีพตุลาการ (Judicial Career Enhancement Program) ของสถาบันด้วย โดยถ้าได้เข้ารับการอบรมตามโครงการดังกล่าวครบสองรอบ (two rounds) สามารถเทียบโอนหน่วยกิตได้เป็นจำนวน ๑๕ หน่วยกิต โดยต้องมีหนังสือรับรองจาก Chancellor ของสถาบันมาแสดงเช่นกัน ทั้งนี้ การเทียบโอนหน่วยกิตระหว่างหลักสูตรของสถาบันฝึกอบรมตุลาการแห่งฟิลิปปินส์ กับหลักสูตรนิติศาสตร์ระดับปริญญาโทของ

^{๔๒} Executive Program, http://www.sanbeda.edu.ph/gslaw_executive.htm

^{๔๓} Judicial Program, http://www.sanbeda.edu.ph/gslaw_judicial.htm

^{๔๔} จากการตรวจสอบข้อมูล ไม่พบข้อมูลที่แสดงรายละเอียดของวิชาทั้งในหลักสูตรของสถาบันฝึกอบรมตุลาการแห่งฟิลิปปินส์และในหลักสูตรปริญญาโทของ San Beda College Graduate School of Law จึงไม่สามารถบอกได้ว่าวิชาที่สามารถเทียบโอนหน่วยกิตได้มีอะไรบ้าง แต่ตามความเข้าใจทั่วไปควรต้องเป็นวิชาที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกัน

นอกจากการเทียบโอนหน่วยกิตของหลักสูตรปริญญาโท สาขานิติศาสตร์แล้ว การผ่านการอบรมในโครงการ Pre-Judicature Program ยังใช้เทียบหน่วยกิตสำหรับระบบ การศึกษาต่อเนื่อง (Mandatory Continuing Legal Education (MCLE)) ที่ผู้เป็นสมาชิกของ เนติบัณฑิตยสภา (Active Members of the Integrated Bar of the Philippines) จะต้องเข้ารับการ ศึกษาต่อเนื่องเป็นจำนวนอย่างน้อย ๓๖ ชั่วโมงทุกสามปีได้ด้วย โดยการผ่านการฝึกอบรม ดังกล่าวเทียบได้เป็น ๓๖ ชั่วโมงเต็มสำหรับช่วงเวลาสามปีนั้น หมายความว่า ผู้เป็นสมาชิก เนติบัณฑิตยสภาที่ผ่านการฝึกอบรมตามโครงการ Pre-Judicature Program ในปีใด สมาชิก คนดังกล่าวไม่ต้องเข้ารับการศึกษานอกระบบที่บังคับไว้ตามระบบการศึกษาต่อเนื่องสำหรับสามปีที่ คาบเกี่ยวกับปีที่ผ่านมาการฝึกอบรมนั้น ทั้งนี้ จะได้อธิบายถึงระบบการศึกษาต่อเนื่องในตอนท้ายของ หัวข้อ ๓ นี้

๓.๒ โครงการฝึกอบรมสัมมนาเพื่อการพัฒนาผู้พิพากษาที่ได้รับการ แต่งตั้งใหม่ (Orientation Program and Immersion Program)

ผู้ที่เพิ่งจะได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้พิพากษา จะต้องผ่านการฝึกอบรม ปฐมนิเทศ (Orientation Program) ที่จัดโดยสถาบันฝึกอบรมตุลาการแห่งฟิลิปปินส์ เป็นเวลา ๕ วัน หรือขยายเป็น ๒ สัปดาห์ ในกรณีที่ต้องการขยายระยะเวลาการฝึกอบรมตามโครงการ Pre-Judicature Program โครงการฝึกอบรมปฐมนิเทศมีวัตถุประสงค์สำคัญ ๔ ประการ คือ เพื่อให้ผู้พิพากษาใหม่เตรียมพร้อมสำหรับการรับตำแหน่งและการทำหน้าที่ของตน เพื่อให้ ผู้พิพากษาใหม่ตรวจสอบลำดับขั้นของค่านิยมของตนเอง ทำให้ค่านิยมนั้นชัดเจน และแก้ไข ปัญหาส่วนตัวในกรณีที่มีความขัดแย้งด้านค่านิยม เพื่อให้ผู้พิพากษาใหม่ฝึกฝนทักษะในการ ปฏิบัติงาน เช่น การเขียนคำพิพากษาที่มีตรรก มีเหตุผลทางกฎหมาย และโน้มน้าวคนอ่านได้ และ เพื่อให้ผู้พิพากษาใหม่ได้รับความรู้เกี่ยวกับกฎหมายวิธีสบัญญัติและกฎหมายสารบัญญัติต่างๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานได้อย่างทันท่วงที ด้วยวัตถุประสงค์เหล่านี้ การฝึกอบรมจึงแบ่งออกเป็น สามด้าน คือ ด้านบุคคลที่เป็นตุลาการ (Judicial Person) เรียนรู้เกี่ยวกับทัศนคติ ค่านิยม และมุมมองของผู้เป็นตุลาการ ด้านทักษะตุลาการ (Judicial Skills) เรียนรู้เกี่ยวกับทักษะในการ บริหารจัดการงานศาล รวมถึงการวิจัย การสื่อสาร และการเขียนคำพิพากษา และด้านความรู้ สำหรับตุลาการ (Judicial Knowledge) เรียนรู้เกี่ยวกับกฎหมายสารบัญญัติและกฎหมาย วิธีสบัญญัติในมุมมองของศาล

^{๔๕} http://www.sanbeda.edu.ph/gslaw_laws.htm

นอกจากการฝึกอบรมปฐมนิเทศแล้ว ผู้พิพากษาใหม่ยังต้องเข้ารับการอบรมตามโครงการ Immersion Program เป็นเวลาหนึ่งเดือน โดยผู้พิพากษาใหม่จะต้องเข้าร่วมสังเกตการณ์ในการนั่งพิจารณาคดีของศาล โดยนั่งข้างผู้พิพากษาอาวุโสและสังเกตการดำเนินการกระบวนการพิจารณาของผู้พิพากษานั้น ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้พิพากษาใหม่คุ้นเคยกับการวินิจฉัยและดำเนินคดีของศาล

๓.๓ โครงการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมอาชีพตุลาการและโครงการฝึกอบรมพิเศษ (Judicial Career Enhancement Program and Special Programs)

ผู้พิพากษาที่ดำรงตำแหน่งมาได้ระยะเวลาหนึ่ง จะต้องเข้ารับการอบรมตามโครงการส่งเสริมอาชีพที่จัดโดยสถาบันฝึกอบรมตุลาการแห่งฟิลิปปินส์อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งโครงการดังกล่าวแบ่งออกเป็น การฝึกอบรมเบื้องต้น (basic phrase) การฝึกอบรมระดับกลาง (intermediate phrase) และการฝึกอบรมระดับสูง (advanced phrase) โดยการฝึกอบรมตามโครงการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้ด้านต่างๆ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายสาระบัญญัติและกฎหมายวิธีสบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของผู้พิพากษาที่เข้ารับการอบรม การอภิปรายในประเด็นกฎหมายใหม่ๆ ตลอดจนในประเด็นเรื่องจริยธรรมหรือหลักกฎหมายที่ได้มีการพัฒนาขึ้นมาใหม่ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้พิพากษาโดยคำนึงถึงความสำคัญของการศึกษาต่อเนื่องของผู้พิพากษา การฝึกอบรมตามโครงการมัตกระทำในรูปแบบของการจัดสัมมนา โดยสถาบันมีเป้าหมายที่จะให้โอกาสผู้พิพากษาทุกคนได้รับการอบรม จึงได้ดำเนินการจัดสัมมนาตามโครงการดังกล่าวในภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศอย่างทั่วถึง นอกจากการฝึกอบรมตามโครงการส่งเสริมอาชีพแล้ว สถาบันยังจัดสัมมนาให้ความรู้พิเศษด้านต่างๆ อีกด้วย เช่น การจัดการคุณภาพ (total quality management) กฎหมายพาณิชย์ กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา ฯลฯ

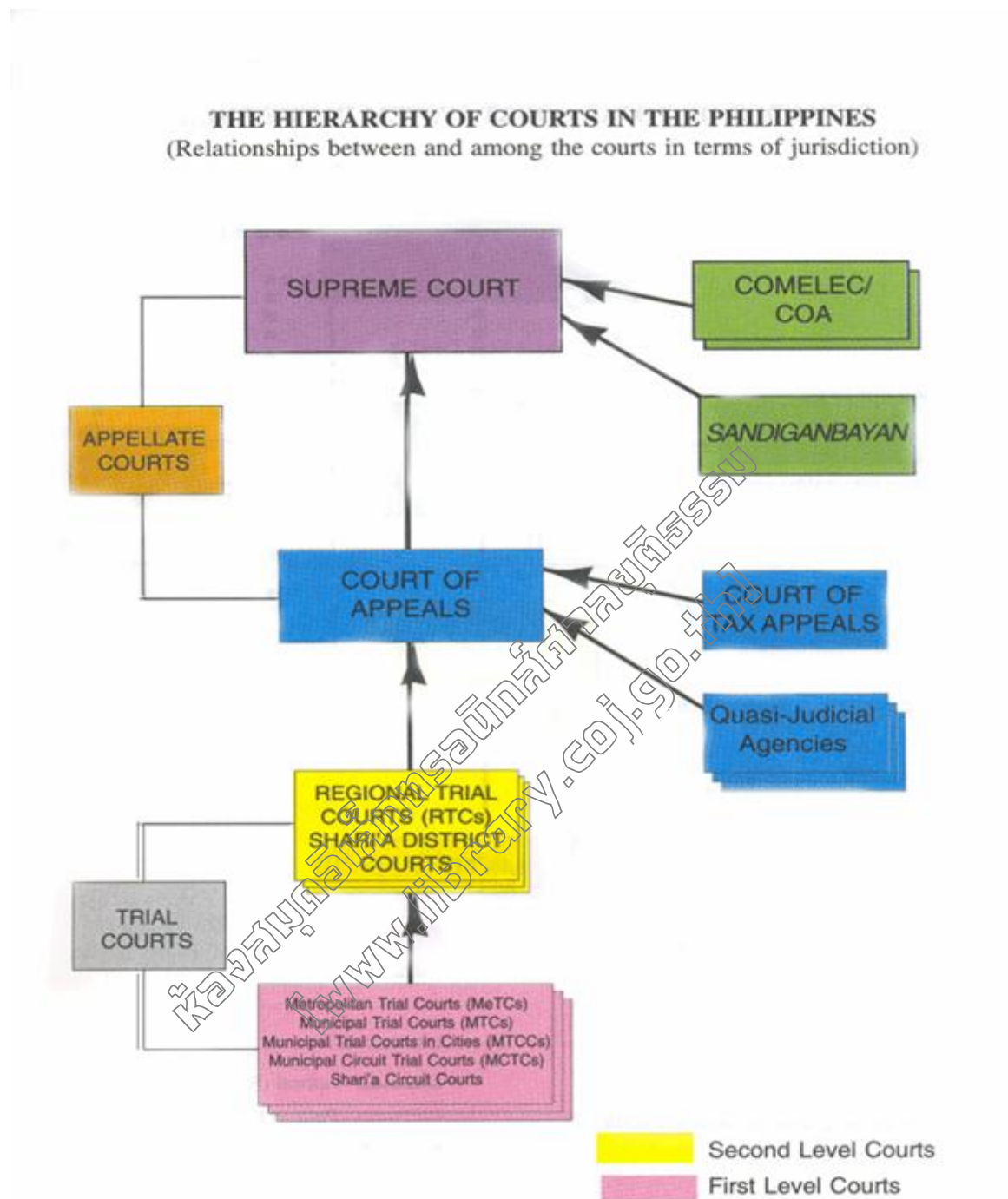
ผู้พิพากษาที่เข้ารับการอบรมในโครงการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมอาชีพตุลาการ (Judicial Career Enhancement Program) เป็นจำนวนอย่างน้อยสองรอบ (two rounds) หากได้สมัครเข้าศึกษาในระดับปริญญาโท สาขานิติศาสตร์ (Master of Laws) ที่ San Beda College Graduate School of Law และมีหนังสือรับรองการเข้าร่วมการฝึกอบรมจาก Chancellor ซึ่งเป็นหัวหน้าสถาบันศึกษาอบรมตุลาการแห่งฟิลิปปินส์ เมื่อได้รับคัดเลือกให้ศึกษาต่อในหลักสูตรปริญญาโทแล้ว จะถือว่าได้เก็บหน่วยกิตตามหลักสูตรไว้แล้วเป็นจำนวน ๑๕ หน่วยกิต โดยไม่ต้องศึกษาในวิชาที่ได้เทียบโอนมาจากโครงการดังกล่าวอีก ดังได้กล่าวมาแล้วในหัวข้อ ๓.๑

จากรายงานประจำปีของสถาบัน นับแต่จัดตั้งจนถึงวันที่ ๑๕ มีนาคม ค.ศ. ๒๐๐๒ สถาบันจัดสัมมนาตามโครงการต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น รวมทั้งสิ้น ๑๔๓ ครั้ง ทั้งในระดับชาติและในระดับภูมิภาค

อนึ่ง นอกจากระบบการพัฒนาศัภยภพโดยสถาบันฝึกอบรมตุลาการแห่งฟิลิปปินส์ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ในประเทศฟิลิปปินส์ ยังมีระบบการพัฒนาศัภยภพผู้พิพากษาโดยทางอ้อมอีกทางหนึ่ง ผ่านทางระบบการศึกษากฎหมายต่อเนื่องภาคบังคับ หรือ Mandatory Continuing Legal Education (MCLE) ซึ่งเป็นระบบที่ใช้บังคับกับสมาชิกของเนติบัณฑิตยสภา (members of the Integrated Bar of the Philippines) ดังได้กล่าวแล้วว่า ผู้เป็นสมาชิกของเนติบัณฑิตยสภาคือผู้มีรายชื่ออยู่ในทำเนียบนักกฎหมายของศาลสูงสุด (Rolls of Attorneys of the Supreme Court) ซึ่งเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติที่จะเป็นผู้พิพากษาได้ เมื่อระบบการศึกษากฎหมายภาคบังคับใช้บังคับกับสมาชิกเนติบัณฑิตยสภา จึงเท่ากับใช้บังคับกับผู้ที่จะเป็นผู้พิพากษาด้วย

ระบบการศึกษาต่อเนื่องภาคบังคับดังกล่าวเกิดขึ้นจากมติของที่ประชุมใหญ่ศาลสูงสุด เมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม ค.ศ. ๒๐๐๒ ที่ให้ออก Bar Matter No. 850 กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการศึกษากฎหมายต่อเนื่องภาคบังคับ (MCLE) โดยบังคับให้ผู้เป็นสมาชิกเนติบัณฑิตยสภาต้องเข้าร่วมกิจกรรมทางกฎหมายที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการด้านการศึกษากฎหมายต่อเนื่องภาคบังคับ (MCLE Committee) เป็นเวลาอย่างน้อย ๓๖ ชั่วโมงเป็นประจำทุกๆ สามปี สมาชิกเนติบัณฑิตยสภาคนใดไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขดังกล่าวได้จะถูกขึ้นบัญชีรายชื่อว่าเป็นสมาชิกที่ละเลยการปฏิบัติหน้าที่ (delinquent member) และจะต้องจ่ายค่าธรรมเนียมการไม่สามารถปฏิบัติตามหน้าที่ดังกล่าวได้ (non-compliance fee) และเพื่อปฏิบัติตามระบบดังกล่าว ศาลสูงสุดได้จัดตั้งองค์กรใหม่ขึ้นภายในศาลสูงสุด เรียกว่า สำนักงานการศึกษากฎหมายต่อเนื่องภาคบังคับ (Mandatory Continuing Legal Education Office) ตามคำสั่งทางปกครองของศาลสูงสุดที่ ๑๑๓-๒๐๐๓ (Supreme Court Administrative Order No. 113-2003) โดยให้เป็นองค์กรหนึ่ง (unit) ของศาลสูงสุด บริหารงานโดยผู้บริหาร (Executive Officer) และผู้ช่วยผู้บริหาร (Assistant Executive Officer) ซึ่งศาลสูงสุดแต่งตั้ง ภายใต้การกำกับดูแลของ MCLE Committee มีอำนาจหน้าที่สำคัญสองประการ คือ ๑) ทำการรับรองและตรวจสอบหลักสูตรการศึกษากฎหมายต่อเนื่องภาคบังคับ ตัวอย่างคือ การรับรองหลักสูตรปริญญาโท สาขานิติศาสตร์ ของ San Beda College Graduate School of Law โดยนัยนี้ ผู้ที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรดังกล่าว จะได้รับการยกเว้นไม่ต้องเข้าทำกิจกรรมทางกฎหมายตามระบบการศึกษาภาคบังคับสำหรับช่วงสามปีที่คาบเกี่ยวกับปีที่จบการศึกษา และ ๒) บริหารจัดการด้านบุคลากร ทรัพย์สิน และการเงินของสำนักงาน รวมถึงการจัดเก็บค่าธรรมเนียมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย

แผนผัง ๑ แสดงลำดับชั้นของศาล

ภาคสอง

ระบบการพัฒนาศักยภาพด้านการศึกษาของประเทศ Civil Law

ในการศึกษาระบบการพัฒนาศักยภาพด้านการศึกษาของผู้พิพากษาของประเทศที่ใช้ระบบ Civil Law หรือประเทศที่ใช้กฎหมายลายลักษณ์อักษรนั้น คณะผู้วิจัยเห็นควรที่จะได้ศึกษาระบบของประเทศฝรั่งเศส และระบบของประเทศเยอรมันที่ถือได้ว่าเป็นต้นแบบที่สำคัญของระบบ Civil Law อย่างไรก็ตาม จากลักษณะเฉพาะตัวของประเทศทั้งสองที่แม้จะเป็นระบบศาลคู่ เช่นเดียวกันก็ยังคงมีลักษณะแตกต่างกันบ้างไม่ว่าจะเป็นระบบการเมืองการปกครองที่ประเทศฝรั่งเศสเป็นรัฐเดี่ยว และประเทศเยอรมันเป็นสหพันธ์รัฐ หรือระบบศาลชำนาญพิเศษ อันจะส่งผลให้ระบบการพัฒนาศักยภาพด้านการศึกษามีความแตกต่างกัน ในที่นี้คณะผู้วิจัยจะได้ศึกษาถึงระบบของประเทศฝรั่งเศสในบทที่หนึ่ง ระบบของประเทศเยอรมันในบทที่สอง และระบบของประเทศเกาหลีในบทที่สาม

บทที่หนึ่ง ประเทศฝรั่งเศส

ประเทศฝรั่งเศสจะใช้ระบบศาลคู่ กล่าวคือ ระบบศาลยุติธรรมควบคู่ไปกับระบบศาลปกครอง ซึ่งแต่ละระบบจะมีศาลสูงสุดของตนเอง โดยระบบศาลยุติธรรมได้แก่ ศาลยุติธรรมสูงสุด (Cour de cassation) ส่วนระบบศาลปกครองคือสภาแห่งรัฐ (Conseil d'État) บุคลากรที่จะทำหน้าที่ในระบบศาลทั้งสองก็จะได้รับการศึกษาอบรมที่แตกต่างกันไป โดยผู้ที่ทำงานในศาลปกครองส่วนใหญ่มักจะผ่านการศึกษาที่โรงเรียนการบริหารภาครัฐแห่งชาติ (École nationale d'administration, ENA) ส่วนผู้ที่ทำงานในศาลยุติธรรมจะผ่านการศึกษาที่โรงเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการแห่งชาติ (École nationale de la magistrature) ซึ่งในงานวิจัยนี้จะเรียกว่า “โรงเรียน ENM”

การศึกษาถึงระบบการพัฒนาศักยภาพด้านการศึกษาของผู้พิพากษาของประเทศฝรั่งเศส คณะผู้วิจัยเห็นว่าควรที่จะได้ศึกษาถึงโครงสร้างของศาลยุติธรรมก่อนเพื่อที่จะทำให้สามารถเข้าใจถึงระบบการพัฒนาศักยภาพของประเทศฝรั่งเศส ระบบศาลยุติธรรมฝรั่งเศสจะแบ่งออกเป็น ๓ ชั้นด้วยกัน คือ

๑. ศาลชั้นต้น ซึ่งศาลชั้นต้นเองยังแยกออกเป็นศาลประเภทต่าง ๆ อีก โดยจะแบ่งเป็นศาลที่มีเขตอำนาจเหนือคดีแพ่ง ศาลที่มีเขตอำนาจเหนือคดีอาญา ศาลที่มีเขตอำนาจเหนือคดีเด็กและเยาวชน และศาลชำนาญพิเศษ

๑.๑ ศาลที่มีเขตอำนาจเหนือคดีแพ่ง จะประกอบไปด้วย (๑) ผู้พิพากษาท้องถิ่น^{๔๖} (juge de proximité) ที่มีเขตอำนาจเหนือคดีเล็กน้อย เช่น คดีความขัดแย้งระหว่างเพื่อนบ้านที่มีทุนทรัพย์ไม่เกิน ๗,๖๐๐ ยูโร (๒) ศาลแขวง (Tribunal d'instance, TI) ที่มีเขตอำนาจเหนือคดีที่มีทุนทรัพย์ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ ยูโร หรือคดีเกี่ยวกับสถานภาพพลเมือง (๓) ศาลเขต (Tribunal de grande instance, TGI) ที่มีเขตอำนาจเหนือคดีที่มีทุนทรัพย์ตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ ยูโรขึ้นไป คดีหย่า คดีอำนาจปกครองบุตร คดีมรดก คดีรับรองบุตร หรือคดีทรัพย์สิน

๑.๒ ศาลที่มีเขตอำนาจเหนือคดีอาญา ประกอบด้วย (๑) ผู้พิพากษาท้องถิ่นที่มีเขตอำนาจเหนือคดีที่มีโทษปรับขั้นที่หนึ่งถึงขั้นที่สี่ (๒) ศาลความสงบเรียบร้อย (Tribunal de police) ที่มีเขตอำนาจเหนือคดีลหุโทษที่มีโทษจำคุกไม่เกิน ๑๐ ปี และโทษอื่น ๆ เช่น โทษปรับ โทษเพิ่มเติมและโทษบริการสังคม (๔) ศาลอาญา^{๔๗} (Cour d'assises) ที่มีเขตอำนาจเหนือคดีที่มีโทษจำคุก ๑๐ ปีขึ้นไปจนถึงโทษจำคุกตลอดชีวิต^{๔๘}

๑.๓ ศาลที่มีเขตอำนาจเหนือคดีเด็กและเยาวชน ประกอบด้วย (๑) ผู้พิพากษาคดีเด็กและเยาวชน (Juge des enfants) ที่มีเขตอำนาจในการกำหนดมาตรการคุ้มครองเด็กและเยาวชน และการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน (๒) ศาลเด็ก (Tribunal pour enfants) ที่มีเขตอำนาจเหนือความผิดลหุโทษหรือความผิดอาญาร้ายแรงของเด็กและเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า ๑๖ ปี (๓) ศาลอาญาเด็กและเยาวชน (Cour d'assises pour mineurs) ที่มีเขตอำนาจเหนือความผิดอาญาร้ายแรงของเด็กและเยาวชนที่มีอายุตั้งแต่ ๑๖ ปีขึ้นไป

^{๔๖} เป็นผู้พิพากษาที่จัดตั้งขึ้นโดยรัฐบัญญัติที่ ๒๐๐๒-๑๑๓๔ ลงวันที่ ๙ กันยายน ๒๐๐๒ และได้รับการรับรองสถานะโดยรัฐกำหนดที่ ๕๘-๑๒๗๐ ว่าด้วยสถานะของข้าราชการฝ่ายตุลาการ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐบัญญัติที่ ๒๐๐๓-๑๕๓ ลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๐๐๓ เพื่อทำหน้าที่บางประการของผู้พิพากษาศาลยุติธรรมชั้นต้น โดยจะต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๒ (๒) และต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ (๑) เป็นอดีตผู้พิพากษาศาลยุติธรรมหรือศาลปกครอง (๒) เป็นผู้ประกอบวิชาชีพทางกฎหมายมาเป็นระยะเวลาอย่างน้อยสี่ปี และมีอายุไม่น้อยกว่า ๓๕ ปี (๓) อดีตข้าราชการประเภท A หรือ B ของสำนักงานศาลยุติธรรมที่มีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม (๔) ผู้ประนีประนอมของศาลที่ทำหน้าที่มาเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี ผู้พิพากษาเหล่านี้จะมีวาระการดำรงตำแหน่ง ๗ ปี และไม่อาจได้รับการแต่งตั้งอีก คณะกรรมการข้าราชการฝ่ายตุลาการอาจจะให้ผู้ได้รับการคัดเลือกเข้ารับการศึกษอบรมภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติที่จัดโดยโรงเรียน ENM ก่อนแต่งตั้งให้เข้าดำรงตำแหน่ง ซึ่งจะไม่มีการเลื่อนระดับ การเป็นผู้พิพากษาท้องถิ่นจะจำกัดอายุสูงสุดไว้ไม่เกิน ๗๕ ปี

^{๔๗} ศาลอาญาจะเป็นทั้งศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์

^{๔๘} โทษประหารชีวิตถูกยกเลิกโดยรัฐบัญญัติ ที่ ๑๙๘๑-๙๐๘ ลงวันที่ ๙ ตุลาคม ๑๙๘๑

๑.๔ ศาลชำนาญพิเศษจะเป็นศาลที่มีทั้งผู้พิพากษาอาชีพและผู้พิพากษาสมทบ ประกอบด้วย (๑) ศาลการเช่าที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม (Tribunal paritaire des baux ruraux) (๒) ศาลพาณิชย์ (Tribunal de commerce) (๓) ศาลสวัสดิการสังคม (Tribunal des affaires de sécurité sociale) (๔) ศาลแรงงาน (Conseil des prud'homme)

๒. ศาลอุทธรณ์ (Cour d'appel) ทำหน้าที่วินิจฉัยคำพิพากษาของศาลชั้นต้น ที่คู่ความได้อุทธรณ์

๓. ศาลยุติธรรมสูงสุด (Cour de cassation) ทำหน้าที่ตรวจสอบว่าการใช้กฎหมายของศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์เป็นไปอย่างถูกต้อง โดยจะไม่วินิจฉัยชี้ขาดคดี ประกอบด้วย ๕ องค์คณะ คือ องค์คณะสำหรับคดีแพ่ง ๕ องค์คณะ (แพ่ง ๓ องค์คณะ พาณิชย์ ๑ องค์คณะ และ สวัสดิการสังคม ๑ องค์คณะ) สำหรับคดีอาญา ๑ องค์คณะ

ศาลยุติธรรมแต่ละระดับนอกจากจะมีผู้พิพากษาแล้ว ยังมีพนักงานอัยการที่ทำหน้าที่ประจำในแต่ละศาล โดยจะมีชื่อเรียกแตกต่างกันออกไป แต่จะทำหน้าที่เหมือนกัน ซึ่งในระบบศาลยุติธรรมฝรั่งเศสจะแบ่งข้าราชการฝ่ายตุลาการเป็นผู้พิพากษา (magistrats de siège) อัยการ^{๔๙} (magistrats du parquet) และนักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการ (auditeur de justice) โดยระบบการคัดเลือกนักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการที่จะไปทำหน้าที่ผู้พิพากษาและอัยการจะกำหนดคุณสมบัติให้เหมือนกันและจะต้องผ่านการศึกษาอบรมที่โรงเรียน ENM เช่นเดียวกัน^{๕๐}

๑. ระบบการคัดเลือกข้าราชการฝ่ายตุลาการ

โรงเรียน ENM มีหน้าที่รับผิดชอบการศึกษาอบรมข้าราชการฝ่ายตุลาการ โดยจะเป็นผู้รับผิดชอบตั้งแต่การคัดเลือกบุคคลที่จะเข้าเป็นนักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการ ซึ่งมาตรา ๑๕ แห่งรัฐกำหนดที่ ๕๘-๑๒๗๐ ที่มีสถานะเป็นกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับสถานะของข้าราชการฝ่ายตุลาการได้กำหนดการคัดเลือกนักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการไว้ โดย (๑) วิธีการสอบคัดเลือกตามที่กำหนดในมาตรา ๑๗ แห่งรัฐกำหนดนี้ และ (๒) วิธีการคัดเลือก

^{๔๙} อัยการประจำศาลชั้นต้นจะเรียกว่า Procureur de la République ประจำศาลอุทธรณ์จะเรียกว่า Procureur général หรือ Avocat général ประจำศาลยุติธรรมสูงสุด จะเรียกว่า Procureur général หรือ Avocat général

^{๕๐} ผู้พิพากษาและอัยการถือเป็นข้าราชการฝ่ายตุลาการ ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่สามารถสลับสับเปลี่ยนกันได้ตลอดระยะเวลาบริหารราชการเพียงแต่ผู้พิพากษาจะได้รับการประกันความเป็นอิสระ ส่วนอัยการจะอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของหัวหน้าอัยการและภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีกว่าการกระทรวงยุติธรรม โดยอัยการจะมีอิสระในการแถลงระหว่างการนั่งพิจารณา

(๑) เป็นผู้ที่ได้รับปริญญาที่มีระยะเวลาการศึกษาไม่ต่ำกว่า ๔ ปี^{๕๑} ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นปริญญญาของประเทศฝรั่งเศส ปริญญาที่ประเทศฝรั่งเศสให้การรับรองหรือปริญญาของประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรับรองตามความเห็นของคณะกรรมการเทียบวุฒิการศึกษาว่าเทียบเท่าปริญญาของประเทศฝรั่งเศสตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในรัฐกฤษฎีกาที่ออกโดยสภาแห่งรัฐ เป็นผู้ที่ได้รับปริญญาจากสถาบันการศึกษาทางการเมืองการปกครอง (institut d'études politiques) หรือเป็นผู้ที่ได้รับประกาศนียบัตรจากโรงเรียนการฝึกหัดครู (école normale supérieure)^{๕๒} (๒) เป็นผู้ที่มีสัญชาติฝรั่งเศส

(๓) เป็นผู้ที่มีสิทธิพลเมืองและมีจริยธรรมที่ดี

(๔) อยู่ในสถานะปกติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญา

(๕) เป็นผู้ที่มีสุขภาพพลานามัยสมบูรณ์ตามหลักเกณฑ์ที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติหน้าที่^{๕๓} หรือได้รับการรักษาจนหายดีแล้วจากอาการของโรคที่ทำให้มีสิทธิลาป่วยระยะยาว จะเห็นได้ว่ามิได้มีการกำหนดว่าผู้สมัครสอบคัดเลือกจะต้องได้รับปริญญาทางกฎหมาย

วิธีการสอบคัดเลือก

ตามมาตรา ๑๗ แห่งรัฐกำหนด ที่ ๕๘-๑๒๗๐ จะแบ่งออกเป็น ๓ ประเภทด้วยกัน ซึ่งวิธีการคัดเลือกแต่ละประเภทยังมีการกำหนดคุณสมบัติเฉพาะนอกเหนือไปจากคุณสมบัติทั่วไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๖ แห่งรัฐกำหนด ที่ ๕๘-๑๒๗๐ กล่าวคือ

^{๕๑}ระบบการศึกษาชั้นสูงของฝรั่งเศสจะเริ่มนับตั้งแต่ว่านการสอบมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียกว่า Baccalauréat โดยจะแบ่งเป็น (๑) การศึกษาระยะสั้นจะใช้ระยะเวลา ๒ ปีการศึกษา มักจะเป็นการศึกษาในวิชาธุรกิจอุตสาหกรรมและการบริหาร (๒) การศึกษาระยะยาว ซึ่งแบ่งออกเป็น (๒.๑) มหาวิทยาลัยจะใช้ระยะเวลา ๓ ปีการศึกษาสำหรับปริญญาตรี (la licence) ระยะเวลาอีก ๒ ปีการศึกษาหลังจากปริญญาตรีจะได้รับปริญญาโท (le master) และระยะเวลาอีก ๓ ปีการศึกษาหลังจากปริญญาโทจะได้รับปริญญาเอก (le doctorat) (๒.๒) โรงเรียนเฉพาะด้านสำหรับสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์ การพาณิชย์ การจัดการ การแปล การสื่อสารมวลชน (๓) การศึกษาควบคู่จะเป็นการศึกษาทางทฤษฎีควบคู่ไปกับการฝึกงานซึ่งอาจใช้ระยะเวลา ๒, ๓ หรือ ๕ ปีการศึกษา

^{๕๒}หลักเกณฑ์ตาม (๑) นี้จะไม่ใช้บังคับกับวิธีการสอบคัดเลือกประเภทที่สองและประเภทที่สาม

^{๕๓}มีการทดสอบร่างกายโดยการวิ่ง กระโดดสูง พุ่งน้ำหนักและว่ายน้ำ ซึ่งคะแนนจะขึ้นอยู่กับเวลาที่ทำได้ใน การทดสอบแต่ละประเภท

ประเภทที่หนึ่ง ผู้สมัครสอบคัดเลือกต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๖ และต้องมีอายุไม่เกิน ๒๗ ปีในวันที่ ๑ มกราคมของปีที่สอบคัดเลือก สถาบันการศึกษาต่าง ๆ มักจะมีการจัดชั้นเรียนเพื่อเตรียมการสอบคัดเลือกประเภทที่หนึ่ง

ประเภทที่สอง ผู้สมัครสอบคัดเลือกต้องเป็นข้าราชการพลเรือน ข้าราชการทหาร เจ้าหน้าที่ของรัฐ ของหน่วยงานของรัฐ หรือขององค์การมหาชน และต้องมีอายุไม่เกิน ๔๖ ปี ๕ เดือน โดยปฏิบัติงานมาเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๔ ปีในวันที่ ๑ มกราคมของปีที่สอบคัดเลือก

ประเภทที่สาม ผู้สมัครสอบคัดเลือกต้องเป็นบุคคลที่ประกอบวิชาชีพ ในภาคเอกชน บุคคลที่เป็นสมาชิกสภาที่มาจากการเลือกตั้ง บุคคลที่ทำงานในกระบวนการ ยุติธรรมในลักษณะที่ไม่เป็นวิชาชีพ และต้องมีอายุไม่เกิน ๔๐ ปี โดยประกอบวิชาชีพมาเป็น ระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๔ ปีในวันที่ ๑ มกราคมของปีที่สอบคัดเลือก

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจะออกประกาศ (ซึ่งประกาศในรัฐกิจจานุเบกษา) กำหนดเป็นการสอบข้อเขียน สถานที่ขอและยื่นเอกสารการสมัครสอบคัดเลือก และจำนวนของ นักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการที่สามารถรับเข้าศึกษาได้จากการสอบคัดเลือกแต่ละประเภท เช่น การสอบคัดเลือกนักเรียนข้าราชการฝ่ายยุติธรรม สำหรับปีการศึกษา ๒๐๐๗ ได้เริ่มตั้งแต่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกประกาศ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๐๐๕ เปิดรับสมัครสอบ คัดเลือกตามวิธีการสอบคัดเลือกทั้งสามประเภทและประกาศ ลงวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๐๐๖ กำหนดจำนวนที่สามารถรับเข้าเป็นนักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการได้ในการสอบคัดเลือกแต่ละ ประเภท (ประเภทที่หนึ่งรับได้ ๑๕๑ คน ประเภทที่สองรับได้ ๓๔ คน และประเภทที่สามรับได้ ๑๑ คน)

ผู้สอบคัดเลือกเป็นนักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการจะต้องผ่านการสอบข้อเขียน และการสอบปากเปล่า ซึ่งได้มีการกำหนดวิธีการสอบข้อเขียนและการสอบปากเปล่าสำหรับการ สอบคัดเลือกแต่ละประเภทไว้ในรัฐธรรมนูญฯ ที่ ๗๒-๓๕๕ เกี่ยวกับโรงเรียนข้าราชการฝ่าย ตุลาการแห่งชาติ^{๕๔} ซึ่งได้มีการออกประกาศรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๐๐๓ กำหนดรายละเอียดในการสอบ โดยวิธีการสอบข้อเขียนและการสอบ ปากเปล่าจะคล้ายคลึงกันแต่มีรายละเอียดแตกต่างกันบ้างขึ้นอยู่กับว่าเป็นการสอบคัดเลือก ประเภทใด

การสอบข้อเขียน จะประกอบด้วย

(๑) การเรียงความเกี่ยวกับมุมมองทางสังคม กฎหมาย การเมือง เศรษฐกิจและ วัฒนธรรมของโลกปัจจุบัน

^{๕๔} มาตรา ๑๔ สำหรับการสอบคัดเลือกประเภทที่หนึ่ง มาตรา ๓๑ สำหรับการสอบคัดเลือก ประเภทที่สอง และมาตรา ๓๒-๕ สำหรับการสอบคัดเลือกประเภทที่สาม

(๒) การทดสอบความรู้ทางกฎหมายแพ่ง (ทฤษฎีทั่วไปของกฎหมายว่าด้วยนิติกรรม บุคคล ทรัพย์สิน หนี้ พยาน และอายุความ) โดย (๒.๑) สำหรับการสอบคัดเลือกประเภทที่หนึ่งและประเภทที่สองจะเป็นการเรียงความ (๒.๒) สำหรับการสอบคัดเลือกประเภทที่สามจะเป็นการตอบคำถามชุดแบบสั้น ๆ

(๓) การทดสอบความรู้ทางกฎหมายที่ผู้สมัครสอบคัดเลือกได้เลือกไว้ในตอนยื่นเอกสารการสมัคร โดย (๓.๑) สำหรับการสอบคัดเลือกประเภทที่หนึ่งและประเภทที่สองจะเป็นการเรียงความทางกฎหมายอาญาภาคทั่วไปและภาคพิเศษ กฎหมายมหาชนหรือกฎหมายสหภาพยุโรป (๓.๒) สำหรับการสอบคัดเลือกประเภทที่สามจะเป็นการให้ความเห็นทางกฎหมายอาญา กฎหมายมหาชนหรือกฎหมายสหภาพยุโรป

(๔) การวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายจากเอกสารต่าง ๆ

การสอบปากเปล่า ประกอบด้วย

(๑) การสนทนากับคณะกรรมการสอบ โดย (๑.๑) สำหรับการสอบคัดเลือกประเภทที่หนึ่งและประเภทที่สองจะเป็นการแสดงความคิดเห็นในมุมมองทางสังคม กฎหมาย การเมือง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมของโลกปัจจุบันหรือการวิจารณ์บทความทั่วไป (๑.๒) สำหรับการสอบคัดเลือกประเภทที่สามจะเป็นการทดสอบความรู้ความสามารถประสบการณ์ ตลอดจนการเปิดรับการเรียนรู้ใหม่

(๒) การซักถามความรู้ทางกฎหมายที่ผู้สมัครสอบคัดเลือกได้เลือกไว้ในตอนยื่นเอกสารการสมัคร โดยอาจเป็นกฎหมายพาณิชย์หรือกฎหมายปกครอง

(๓) การซักถามความรู้ทางกฎหมายที่มีผู้สมัครสอบคัดเลือกไม่ได้เลือกไว้ตาม (๒) ในตอนยื่นเอกสารการสมัคร โดยอาจเป็นกฎหมายอาญาภาคทั่วไปและภาคพิเศษ หรือกฎหมายมหาชนและกฎหมายสหภาพยุโรป

(๔) การซักถามความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างของศาลยุติธรรมและศาลปกครอง วิธีพิจารณาความอาญา วิธีพิจารณาความแพ่ง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง

(๕) การซักถามความรู้ทางกฎหมายสังคม

(๖) การใช้ภาษาต่างประเทศ โดยการแปลบทความและการสนทนา ซึ่งภาษาต่างประเทศที่สามารถเลือกสอบได้ จะทำเป็นประกาศรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม^{๕๕}

^{๕๕}ประกาศรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ลงวันที่ ๗ มีนาคม ๑๙๗๓ กำหนดภาษาต่างประเทศ ดังนี้ ภาษาเยอรมัน ภาษาอังกฤษ ภาษาอาหรับโบราณ ภาษาอาหรับสมัยใหม่ ภาษาสเปน ภาษาอิตาลี และภาษารัสเซีย

(๗) การทดสอบร่างกาย โดยการวิ่งระยะสั้น การวิ่งระยะกลาง การกระโดดสูง การทุ่มน้ำหนัก และการขว้างน้ำ โดยจะมีการกำหนดระยะเวลาเพื่อให้คะแนน (คะแนนเต็ม ๒๐ คะแนน) ซึ่งจะแตกต่างกันระหว่างผู้สมัครสอบคัดเลือกชายและผู้สมัครสอบคัดเลือกหญิง

ผู้ที่สมัครสอบคัดเลือกเป็นนักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการจะมีสิทธิสมัครสอบเพียง ๓ ครั้งเท่านั้น (รวมการสอบคัดเลือกทุกประเภท) ตามที่กำหนดในมาตรา ๑๖ วรรคสอง แห่ง รัฐกฤษฎีกา ที่ ๗๒-๓๕๕

เมื่อได้ทำการสอบข้อเขียนและสอบปากเปล่าแล้ว คณะกรรมการสอบของการสอบคัดเลือกทั้งสามประเภทจะจัดทำรายงานผลการสอบเสนอต่อคณะกรรมการบริหารโรงเรียน ENM

วิธีการคัดเลือกพิเศษ ตามมาตรา ๑๘-๑ แห่งรัฐกำหนดที่ ๕๘-๑๒๗๐ ได้กำหนดว่าการเป็นนักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการอาจกระทำโดยการคัดเลือกพิเศษ ซึ่งผู้ที่ได้รับการคัดเลือกพิเศษ จะต้องมีความสมบัติทั่วไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๖ แห่งรัฐกำหนดที่ ๕๘ - ๑๒๗๐ และต้องมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) เป็นผู้ที่ได้รับปริญญาโททางกฎหมาย^{๕๖} และมีประสบการณ์ทำงานในสาขาวิชากฎหมาย เศรษฐศาสตร์ หรือสังคมศาสตร์ ที่เหมาะสมกับการประกอบวิชาชีพของฝ่ายยุติธรรมมาเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๔ ปี

(๒) เป็นผู้ที่ได้รับปริญญาเอกทางกฎหมาย และได้รับประกาศนียบัตรชั้นสูงในสาขาวิชาชีพอื่น

(๓) เป็นผู้ที่ทำการสอนหรือวิจัยทางกฎหมายในสถาบันการศึกษาชั้นสูงมาเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๑ ปีนับแต่ได้รับปริญญาโททางกฎหมายและได้รับประกาศนียบัตรชั้นสูงในสาขาวิชากฎหมาย

โดยต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๗ ปีและไม่เกิน ๔๐ ปี ในวันที่ ๑ ของปีที่มีการคัดเลือกพิเศษ ตามมาตรา ๓๓ แห่งรัฐกฤษฎีกาที่ ๗๒-๓๕๕ จำนวนนักเรียนข้าราชการฝ่ายยุติธรรมที่จะรับได้โดยการคัดเลือกพิเศษจะต้องไม่เกินหนึ่งในห้าของจำนวนสัดส่วนที่สามารถรับได้ในการในการสอบคัดเลือกทั้งสามประเภทรวมกัน

ผู้ที่ผ่านการสอบคัดเลือกตามมาตรา ๑๗ แห่งรัฐกำหนดที่ ๕๘-๑๒๗๐ จะได้รับแต่งตั้งเป็นนักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการ โดยประกาศรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม สำหรับผู้ที่ผ่านการคัดเลือกพิเศษตามมาตรา ๑๘-๑ แห่งรัฐกำหนดที่ ๕๘-๑๒๗๐ จะได้รับการแต่งตั้งโดยประกาศรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลื่อนตำแหน่ง

^{๕๖} เป็นปริญญาที่เรียกว่า maîtrise ตามระบบเดิมใช้เวลาในการศึกษา ๔ ปีการศึกษา ซึ่งเทียบเท่า master ๑ ตามระบบใหม่

การเป็นข้าราชการฝ่ายตุลาการนอกจากจะผ่านช่องทางของการเข้าเป็นนักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการแล้ว (วิธีการสอบคัดเลือกและวิธีการคัดเลือกพิเศษ) ยังสามารถเป็นข้าราชการฝ่ายตุลาการได้ โดยวิธีการสอบคัดเลือกพิเศษและวิธีการแต่งตั้งตรง (Intégration directe dans le corps judiciaire) โดยอาจได้รับการคัดเลือกแต่งตั้งเป็นข้าราชการฝ่ายตุลาการชั้นสองหรือชั้นหนึ่ง^{๕๘}

ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกเป็นนักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการโดยวิธีการสอบคัดเลือกพิเศษจะต้องมีคุณสมบัติทั่วไปตามมาตรา ๑๖ แห่งรัฐธรรมนูญที่ ๕๘-๑๒๗๐ และต้องมีคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง ดังนี้

(๑) ข้าราชการฝ่ายตุลาการชั้นสองจะต้องมีอายุไม่น้อยกว่า ๓๕ ปีในวันที่ ๑ มกราคมของปีที่มีการสอบคัดเลือกพิเศษ และต้องมีประสบการณ์ในการประกอบวิชาชีพทางกฎหมาย การเมืองการปกครอง เศรษฐศาสตร์หรือสังคมศาสตร์มาเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี

(๒) ข้าราชการฝ่ายตุลาการชั้นหนึ่งจะต้องมีอายุไม่น้อยกว่า ๕๐ ปี ในวันที่ ๑ มกราคมของปีที่มีการสอบคัดเลือกพิเศษ และต้องมีประสบการณ์ในการประกอบวิชาชีพทางกฎหมาย การเมืองการปกครอง เศรษฐศาสตร์หรือสังคมศาสตร์มาเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๑๕ ปี

โดยผู้ที่ผ่านการสอบคัดเลือกพิเศษ สำหรับข้าราชการฝ่ายตุลาการชั้นสองต้องไม่เกิน ๑ ใน ๕ ของจำนวนข้าราชการฝ่ายตุลาการชั้นสองในรอบปีที่ผ่านมา สำหรับข้าราชการฝ่ายตุลาการชั้นหนึ่งต้องไม่เกิน ๑ ใน ๑๐ ของจำนวนข้าราชการฝ่ายตุลาการที่ได้รับการเลื่อนชั้นมาเป็นข้าราชการฝ่ายตุลาการชั้นหนึ่งในรอบปีที่ผ่านมา และต้องเข้ารับการศึกษอบรมที่โรงเรียน ENM

^{๕๗} คณะกรรมการการเลื่อนตำแหน่งจะมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำบัญชีการเลื่อนตำแหน่ง และทัศนคติในการทำงานของผู้พิพากษาและอัยการเสนอต่อคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายตุลาการ ซึ่งจะแยกเป็นสองคณะขึ้นอยู่กับว่าเป็นข้าราชการประเภทใด คือ คณะกรรมการข้าราชการตุลาการ และคณะกรรมการข้าราชการอัยการ ก่อนเสนอให้ประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐลงนาม

^{๕๘} ข้าราชการฝ่ายตุลาการ (ผู้พิพากษาและอัยการ) จะแบ่งออกเป็น ๒ ชั้นและแต่ละชั้นจะแบ่งออกเป็นชั้น โดยชั้นสองจะแบ่งออกเป็น ๕ ชั้น ระยะเวลาดำรงตำแหน่งจะประมาณ ๙ ปี ชั้นหนึ่งจะแบ่งเป็น ๘ ชั้น ระยะเวลาดำรงตำแหน่งชั้น ๑ ถึงชั้น ๘ จะประมาณ ๑๔ ปี

บุคคลดังต่อไปนี้ที่มีอายุไม่เกิน ๓๕ ปีอาจได้รับการแต่งตั้งตรงเป็นข้าราชการฝ่ายตุลาการชั้นสอง

(๑) บุคคลที่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๖ แห่งรัฐกำหนดที่ ๕๘-๑๒๗๐ และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานทางกฎหมายมาเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๗ ปี

(๒) หัวหน้าสำนักงานศาลที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมาเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๗ ปี

(๓) ข้าราชการประเภท A ในกระทรวงยุติธรรมที่ไม่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๖ (๑) ของรัฐกำหนด ที่ ๕๘-๑๒๗๐ และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมาเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๗ ปี

โดยจำนวนที่อาจแต่งตั้งตรงเป็นข้าราชการฝ่ายตุลาการชั้นสองต้องไม่เกิน ๑ ใน ๕ ของจำนวนข้าราชการฝ่ายตุลาการชั้นสองที่ได้รับการคัดเลือกในรอบปีที่ผ่านมา

บุคคลที่อาจได้รับแต่งตั้งให้เป็นข้าราชการฝ่ายตุลาการชั้นหนึ่ง ได้แก่

(๑) บุคคลที่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๖ แห่งรัฐกำหนดที่ ๕๘-๑๒๗๐ และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านกฎหมายมาเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๑๗ ปี

(๒) หัวหน้าสำนักงานศาลที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กำหนดในรัฐกฤษฎีกาที่ออกโดยสภาแห่งรัฐมีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานทางกฎหมาย

จำนวนที่อาจแต่งตั้งตรงได้ต้องไม่เกิน ๑ ใน ๑๕ ของข้าราชการฝ่ายตุลาการที่ได้รับการเลื่อนชั้นมาเป็นข้าราชการฝ่ายตุลาการชั้นหนึ่งในรอบปีที่ผ่านมา

การแต่งตั้งข้าราชการฝ่ายตุลาการที่ได้รับการแต่งตั้งตรง ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการเลื่อนตำแหน่ง ซึ่งคณะกรรมการจะกำหนดชั้น กลุ่ม ชั้น และหน้าที่ของผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งตรง นอกจากนี้ คณะกรรมการอาจกำหนดให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งตรงต้องเข้ารับการศึกษอบรมภาคปฏิบัติที่จัดโดยโรงเรียน ENM ซึ่งก่อนที่จะศึกษาถึงระบบการศึกษาอบรมของนักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการ คณะผู้วิจัยจะได้ศึกษาในรายละเอียดขององค์กรที่ทำหน้าที่ในการศึกษาอบรม

๒. สถาบันการศึกษาอบรม

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วว่า โรงเรียน ENM จะเป็นผู้รับผิดชอบในการคัดเลือกนักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการ เมื่อทำการคัดเลือกเสร็จเรียบร้อยแล้ว โรงเรียน ENM ยังมีบทบาทในการให้การศึกษอบรมเบื้องต้นแก่นักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการและการศึกษาอบรมต่อเนื่องแก่ข้าราชการฝ่ายตุลาการ ในที่นี้จึงจะได้ศึกษาถึงความเป็นมา โครงสร้าง และอำนาจหน้าที่ของโรงเรียน ENM

เดิมการให้การศึกษามอบรมนักเรียนข้าราชการฝ่ายยุติธรรมจะดำเนินการโดยศูนย์ การศึกษากระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ (Centre national d'études judiciaires) ซึ่งจัดตั้งขึ้นโดย รัฐกำหนด ที่ ๕๔-๑๒๗๐ ลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๑๙๕๔ และรัฐกำหนด ที่ ๕๙-๗๗ ลงวันที่ ๗ มกราคม ๑๙๕๙ ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียน ENM ตามรัฐบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ ๗๐-๖๑๓ ลงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๑๙๗๐ และกำหนดบทบัญญัติต่าง ๆ เกี่ยวกับโรงเรียน ENM ตามรัฐกฤษฎีกา ที่ ๗๒-๓๕๕ ลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๑๙๗๒ สถานะของโรงเรียน ENM เป็น องค์การมหาชนทางปกครอง^{๕๙} อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม โดยมี ผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดภายในโรงเรียน ENM

คณะรัฐมนตรีจะเป็นผู้ให้ความเห็นชอบบุคคลที่จะมาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียน ENM ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเสนอ โดยการแต่งตั้งจะทำโดยรัฐกฤษฎีกา ของประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐ บุคลากรที่จะเป็นทีมงานผู้ช่วยของผู้อำนวยการโรงเรียน ENM จะประกอบไปด้วย ข้าราชการฝ่ายตุลาการจำนวน ๘ คน และเลขานุการโรงเรียนจำนวน ๑ คน โดยจะแบ่งเป็นฝ่ายต่าง ๆ ดังนี้

(๑) ฝ่ายการศึกษามอบรมเบื้องต้น (Direction de la formation initiale) ซึ่งแบ่ง ออกเป็นส่วนการศึกษาและส่วนการฝึกอบรม

(๒) ฝ่ายการศึกษามอบรมต่อเนื่อง (Direction de la formation continue)

(๓) ส่วนความร่วมมือ (Sous-direction de la coopération)

(๔) สำนักงานเลขานุการ (Secrétariat général)

ผู้อำนวยการโรงเรียนอาจมอบหมายให้ผู้อำนวยการฝ่ายการศึกษามอบรมเบื้องต้น หรือผู้อำนวยการฝ่ายการศึกษามอบรมต่อเนื่องทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน

สำหรับบุคลากรต่าง ๆ นั้นได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์การแต่งตั้งไว้ ดังนี้

(๑) ผู้อำนวยการฝ่ายการศึกษามอบรมเบื้องต้น และผู้อำนวยการฝ่ายการศึกษา มอบรมต่อเนื่องและการต่างประเทศจะแต่งตั้งจากข้าราชการฝ่ายตุลาการที่มีดัชนีอัตราเงินเดือน ๙๖๖ หรืออาจารย์นิติศาสตร์หรือรัฐศาสตร์ในมหาวิทยาลัยที่มีดัชนีอัตราเงินเดือน ๑๐๑๕

(๒) ผู้อำนวยการส่วนจะแต่งตั้งจากข้าราชการฝ่ายตุลาการที่มีระยะเวลา ปฏิบัติงานไม่น้อยกว่าหกปี

^{๕๙} องค์การมหาชน (Établissement public) ของประเทศฝรั่งเศสจะแบ่งเป็นองค์การมหาชน ทางปกครอง (à caractère administratif) กับองค์การมหาชนทางพาณิชย์กรรมและอุตสาหกรรม (à caractère commercial et industriel)

(๓) เลขานุการโรงเรียนจะแต่งตั้งจากข้าราชการฝ่ายตุลาการ หรือข้าราชการของหน่วยงานที่คัดเลือกจากผู้ผ่านการศึกษาระดับปริญญาตรีจากโรงเรียน ENA และมีระยะเวลาปฏิบัติงานไม่น้อยกว่าหกปี

ผู้อำนวยการโรงเรียนจะต้องบริหารงานให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการบริหารกำหนดไว้ ซึ่งคณะกรรมการบริหาร^{๖๐} ประกอบไปด้วย

(๑) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวน ๔ คน ได้แก่

(๑.๑) ประธานคนที่หนึ่งของศาลยุติธรรมสูงสุด ทำหน้าที่เป็นประธานกรรมการบริหาร

(๑.๒) อัยการประจำศาลยุติธรรมสูงสุด ทำหน้าที่รองประธาน

(๑.๓) ผู้อำนวยการสำนักงานศาลยุติธรรม (Directeur des Services Judiciaire)

(๑.๔) ผู้อำนวยการฝ่ายข้าราชการ (Directeur Général de la Fonction Publique)

(๒) กรรมการที่แต่งตั้งโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม จำนวน ๘ คน ได้แก่

(๒.๑) ผู้อำนวยการหน่วยงานในกระทรวงยุติธรรม

(๒.๒) ประธานศาลอุทธรณ์หรืออัยการประจำศาลอุทธรณ์

(๒.๓) ผู้พิพากษาที่อยู่นอกสายการบังคับบัญชา หรือผู้พิพากษาชั้นหนึ่งของศาลอุทธรณ์แห่ง Paris หรือศาลศาลชั้นต้นแห่ง Paris, Nanterre, Bobigny หรือ Créteil

(๒.๔) ประธานศาลชั้นต้นหรืออัยการประจำศาลชั้นต้น

(๒.๕) ผู้พิพากษา ซึ่งเป็นอดีตนักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการ และปฏิบัติหน้าที่มาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๗ ปี

(๒.๖) ผู้ประกอบวิชาชีพทางกฎหมาย

(๒.๗) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๒ คน

(๒.๘) ผู้ประกอบวิชาชีพตามที่โรงเรียน ENM กำหนดไว้ จำนวน ๑ คน

(๓) กรรมการที่แต่งตั้งร่วมกันโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการศึกษาแห่งชาติ

(๓.๑) ผู้อำนวยการสถาบันการศึกษากระบวนการยุติธรรม^{๖๑} จำนวน ๑ คน

(๓.๒) อาจารย์มหาวิทยาลัย^{๖๒} จำนวน ๑ คน

(๔) อาจารย์ผู้สอนของโรงเรียน ENM ซึ่งคัดเลือกกันเอง จำนวน ๑ คน

^{๖๐} มาตรา ๔ แห่งรัฐกฤษฎีกาที่ ๗๒-๓๕๕ ลงวันที่ ๕ พฤษภาคม ๑๙๗๒

^{๖๑} ปัจจุบันกรรมการมาจากสถาบันการศึกษากระบวนการยุติธรรมแห่งมหาวิทยาลัย Paris II

^{๖๒} ปัจจุบันกรรมการมาจากมหาวิทยาลัย Nice

(๕) ข้าราชการฝ่ายตุลาการ จำนวน ๑ คน และผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาอบรม
จำนวน ๑ คน

(๖) ผู้แทนจากสหภาพข้าราชการฝ่ายตุลาการ^{๖๓} (มีเพียงสิทธิในการให้ความเห็น)
จำนวน ๓ คน

(๗) ผู้แทนนักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการ จำนวน ๒ รุ่น ๆ ละ ๒ คน^{๖๔}

กรรมการตาม (๒) (๓) (๔) และ (๕) มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๔ ปี กรณีที่
กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระตามกฎหมายให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการอยู่ใน
ตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน สำหรับวาระในการดำรงตำแหน่งของกรรมการ
โดยตำแหน่ง และกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งด้วยเหตุจากหน้าที่การงาน กรรมการเหล่านี้ย่อมพ้นจาก
ตำแหน่งนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งที่ทำให้ตนได้รับแต่งตั้ง ส่วนผู้แทนนักเรียนข้าราชการพลเรือน
ย่อมพ้นจากตำแหน่งเมื่อได้รับแต่งตั้งให้เป็นข้าราชการฝ่ายยุติธรรมหรือเมื่อได้รับโทษทางวินัย

คณะกรรมการบริหารมีอำนาจหน้าที่ในการศึกษาและเสนอแนะนโยบายของโรงเรียน
ให้ความเห็นในเรื่องการจัดองค์กรและการดำเนินงานของโรงเรียนและปัญหาอื่น ๆ ต่อ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ให้ความเห็นขอข้อบังคับภายในโรงเรียนและรายงานประจำปี
ตลอดจน ให้ความเห็นในเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้

ประธานจะเรียกประชุมคณะกรรมการบริหารได้ตามที่เห็นว่าจำเป็น และต้อง
ไม่น้อยกว่าสองครั้งต่อปี

นอกจากคณะกรรมการบริหารแล้ว โรงเรียน ENM ยังมีคณะกรรมการการศึกษา
(Commission pédagogique) ทำหน้าที่ในการให้ความเห็นขอระบบการศึกษาอบรมเบื้องต้น
ระบบการศึกษาอบรมต่อเนื่อง และการให้คะแนน^{๖๕} ซึ่งคณะกรรมการการศึกษา
จะประกอบด้วย

(๑) ผู้อำนวยการโรงเรียน ENM

(๒) ผู้อำนวยการฝ่ายการศึกษาอบรมเบื้องต้น ผู้อำนวยการฝ่ายการศึกษาอบรม
ต่อเนื่อง และผู้อำนวยการส่วนต่าง ๆ

(๓) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๓ คน

(๔) อาจารย์ผู้สอนของโรงเรียน ENM จำนวน ๒ คน

^{๖๓}Union Syndicale des Magistrats, Syndicat de la Magistrature, F.O. Magistrats

^{๖๔}ผู้แทนนักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการไม่อาจเข้าร่วมในการประชุมเพื่อแต่งตั้งอาจารย์
ประจำโรงเรียน ข้าราชการฝ่ายตุลาการที่รับผิดชอบการศึกษาอบรม ผู้อำนวยการศูนย์การฝึกอบรม
และคณะกรรมการสอบ

^{๖๕}มาตรา ๔๒ แห่งรัฐธรรมนูญฯ ที่ ๗๒-๓๕๕ ว่าด้วยโรงเรียนข้าราชการฝ่ายยุติธรรมแห่งชาติ

(๕) ข้าราชการฝ่ายตุลาการ จำนวน ๑ คน และผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาอบรม จำนวน ๑ คน

(๖) ข้าราชการฝ่ายตุลาการที่ไม่เป็นอาจารย์ผู้สอนของโรงเรียน ENM จำนวน ๒ คน

(๗) นักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการ จำนวน ๒ คน^{๖๖}

กรรมการการศึกษาตาม (๓) (๔) และ (๖) ได้รับแต่งตั้งโดยประกาศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมและมีวาระการดำรงตำแหน่ง ๔ ปี กรณีที่กรรมการการศึกษาพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระตามกฎหมายให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการการศึกษาอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน สำหรับวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการการศึกษาโดยตำแหน่ง และกรรมการการศึกษาที่ได้รับแต่งตั้งด้วยเหตุจากหน้าที่การงาน กรรมการการศึกษาเหล่านี้ย่อมพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งที่ทำให้ตนได้รับแต่งตั้ง คณะกรรมการการศึกษาจะประชุมกันตามที่ประธานกำหนด และต้องไม่น้อยกว่าหนึ่ง ครั้งต่อปี

สำหรับอาจารย์ผู้สอนของโรงเรียน ENM (maîtres de conférences) จะมีสองชั้น^{๖๗} โดยแต่งตั้งจากข้าราชการฝ่ายตุลาการ ซึ่งจะถูกตัดโอนจากต้นสังกัดเดิมมาสังกัดโรงเรียน ENM มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๓ ปี การแต่งตั้งจะทำได้โดยประกาศรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

๓. การศึกษาอบรมเบื้องต้น

การศึกษาอบรมเบื้องต้นของโรงเรียน ENM จะแบ่งเป็น ๒ ช่วงเวลา คือ

๓.๑ การศึกษาอบรมทั่วไป จะเริ่มจากการศึกษาอบรมปฐมนิเทศและโครงสร้างระบบศาลยุติธรรม หลังจากนั้นจะไปศึกษาอบรมภาคปฏิบัติก่อนที่จะกลับมารับการศึกษาดูทางวิชาการ และออกไปศึกษาอบรมภาคปฏิบัติอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งในครั้งที่สองนั้นนอกจากจะศึกษาอบรมภาคปฏิบัติในหน่วยงานของรัฐแล้ว จะมีการศึกษาอบรมในสำนักงานทนายความด้วย เมื่อเสร็จสิ้นการศึกษาอบรมเบื้องต้นจะมีการทดสอบความรู้เพื่อจัดลำดับและเลือกตำแหน่งที่ต้องการออกไปปฏิบัติงาน

^{๖๖}นักเรียนข้าราชการฝ่ายยุติธรรมที่เป็นคณะกรรมการการศึกษา จะได้รับแต่งตั้งจากนักเรียน ข้าราชการฝ่ายยุติธรรมที่เป็นกรรมการบริหาร ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อบังคับภายในของโรงเรียน

^{๖๗}อาจารย์ผู้สอนของโรงเรียน ENM มีลักษณะเป็นอาจารย์ประจำมาตั้งแต่ปี ๑๙๗๑ โดย อาจารย์ผู้สอนชั้นหนึ่งจะแต่งตั้งจากข้าราชการฝ่ายตุลาการชั้นหนึ่ง กลุ่มหนึ่ง อาจารย์ผู้สอนชั้นสองจะแต่งตั้งจากข้าราชการฝ่ายยุติธรรมชั้นสอง ปัจจุบันมีอาจารย์ผู้สอนอยู่ ๓๒ คน (๒๔ คนประจำอยู่ที่ Bordeaux ๘ คน ประจำอยู่ที่ Paris) นอกจากนี้แล้ว ยังมีอาจารย์พิเศษที่ทำหน้าที่ให้การศึกษาดูแก่นักเรียนข้าราชการฝ่าย ตุลาการ

๓.๒ การศึกษาอบรมเฉพาะด้านเป็นการศึกษาอบรมเฉพาะด้านสำหรับตำแหน่งที่ได้เลือกไว้ หลังจากเสร็จสิ้นการศึกษาอบรมเฉพาะด้านแล้ว จะได้รับแต่งตั้งให้ไปดำรงตำแหน่งเพื่อปฏิบัติงานจริง

ผู้ที่ผ่านการสอบคัดเลือกเป็นนักเรียนข้าราชการฝ่ายยุติธรรมต้องเข้ารับการศึกษอบรมเบื้องต้นเป็นระยะเวลา ๓๑ เดือน โดยจะเริ่มการศึกษอบรมในเดือนกุมภาพันธ์ของแต่ละปี การศึกษอบรมจะเริ่มต้นที่ Bordeaux โดยเริ่มจากการต้อนรับ การฝึกปฏิบัติเพื่อแนะนำหน่วยงาน การศึกษอบรมภาคปฏิบัติในหน่วยงานภายนอกเป็นระยะเวลา ๔ เดือน การศึกษอบรมภาคทฤษฎีเป็นระยะเวลา ๘ เดือน การศึกษอบรมปฏิบัติในศาลเป็นระยะเวลา ๑๒ เดือน การศึกษอบรมภาคปฏิบัติในสำนักงานทนายความเป็นระยะเวลา ๒ เดือน และการเตรียมเข้าสู่ตำแหน่งเป็นระยะเวลา ๖ เดือน สำหรับผู้ที่ผ่านการคัดเลือกพิเศษต้องเข้ารับการศึกษอบรมเบื้องต้นเป็นระยะเวลา ๒๔ เดือน โดยจะเริ่มการศึกษอบรมในวันที่ ๑๕ เมษายนของแต่ละปี (การศึกษอบรมจะเริ่มต้นที่ Bordeaux การศึกษอบรมภาคทฤษฎีเป็นระยะเวลา ๘ เดือน การศึกษอบรมภาคปฏิบัติเป็นระยะเวลา ๑๒ เดือน การฝึกปฏิบัติภาคทนายความเป็นระยะเวลา ๒ เดือน และการเตรียมเข้าสู่ตำแหน่งเป็นระยะเวลา ๖ เดือน

หลักการของการศึกษอบรมเบื้องต้น มี ๔ ประการ คือ

(๑) เป็นการศึกษาอบรมในเรื่องกระบวนการยุติธรรมโดยทั่วไปแก่นักเรียนข้าราชการตุลาการโดยในช่วงระยะเวลา ๖ เดือนสุดท้ายก่อนรับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตามที่ได้เลือกไว้ จึงจะศึกษาอบรมเทคนิคเฉพาะด้านตามตำแหน่งที่ได้เลือกไว้

(๒) เป็นการศึกษาอบรมภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติควบคู่กันไป โดยนักเรียนข้าราชการตุลาการจะได้รับการศึกษอบรมความรู้ทางทฤษฎีเพื่อนำไปปฏิบัติงานจริง หลังจากการศึกษอบรมภาคปฏิบัติ เพื่อแนะนำหน่วยงานของฝ่ายยุติธรรมเป็นระยะเวลา ๑๕ วัน และ ๑๐ สัปดาห์แล้ว ข้าราชการตุลาการจะได้ศึกษอบรมทางทฤษฎี ที่ Bordeaux เป็นระยะเวลา ๘ เดือน ในปีที่สองจะได้รับการศึกษอบรมภาคปฏิบัติ และการศึกษอบรมเพิ่มเติมในหน่วยงานของฝ่ายยุติธรรม และปีที่สามจะเป็นการศึกษอบรมเฉพาะด้านทั้งทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ

(๓) เป็นการศึกษาอบรมโดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้งอาจารย์ผู้สอนของโรงเรียน ENM และอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญจากภายนอก สำหรับการศึกษอบรมภาคปฏิบัติจะดำเนินการให้การศึกษอบรมโดยข้าราชการฝ่ายยุติธรรมในหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งข้าราชการตุลาการของศาลอุทธรณ์ที่ได้รับมอบหมาย หรือผู้อำนวยการศูนย์การศึกษอบรมภาคปฏิบัติในศาลชั้นต้น

(๔) เป็นการศึกษาอบรมให้นักเรียนข้าราชการฝ่ายยุติธรรมเปิดกว้างต่อโลกภายนอก นักเรียนข้าราชการฝ่ายยุติธรรมจะได้รับการศึกษอบรมเพื่อเปิดกว้างต่อโลกภายนอก ซึ่งการเปิดกว้างนี้จะอยู่ในรูปแบบ ดังนี้

- การศึกษาอบรมภาคปฏิบัติเป็นระยะเวลา ๑๐ สัปดาห์
- ช่วงการศึกษาอบรมภาคทฤษฎีจะมีอาจารย์กฎหมาย เศรษฐศาสตร์ การเมืองการปกครอง การแพทย์และสังคม จากภายนอกมาเป็นผู้ให้ความรู้
- ช่วงการศึกษาอบรมภาคปฏิบัติ จะมีการศึกษาอบรมภาคปฏิบัติกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม เช่น หน่วยงานสอบสวน หน่วยงานราชทัณฑ์ หน่วยงานคุ้มครองทางกฎหมายแก่เยาวชนหรือทนายความ
- การแลกเปลี่ยนกับโรงเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการของประเทศอื่น ๆ ในทวีปยุโรป เช่น สเปน โปรตุเกส และการจัดการศึกษาอบรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- การแลกเปลี่ยนกับโรงเรียนหน่วยงานของรัฐอื่น และโรงเรียนศึกษาอบรมทนายความ โดยการจัดการศึกษาอบรมร่วมกันทั้งแบบทวิภาคีและแบบเครือข่ายโรงเรียนหน่วยงานของรัฐที่โรงเรียน ENM เป็นสมาชิก

จากหลักการของการศึกษาอบรมเบื้องต้น จะเห็นได้ว่าการศึกษาอบรมเบื้องต้น มีวัตถุประสงค์สำคัญอยู่ ๒ ประการ คือ

(๑) เตรียมนักเรียนข้าราชการฝ่ายยุติธรรมให้พร้อมสำหรับเทคนิคและวิชาชีพข้าราชการฝ่ายตุลาการ หลังจากผ่านการศึกษาอบรมเบื้องต้น นักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการอาจได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ เช่น อัยการผู้ช่วยประจำศาลชั้นต้น อัยการผู้ช่วยประจำศาลอุทธรณ์และประจำศาลฎีกาชั้นต้น ผู้พิพากษาศาลชั้นต้น ผู้พิพากษาประจำประธานศาล ผู้พิพากษาศาลแขวง (juge d'instance) ผู้พิพากษาสอบสวน (juge d'instruction) ผู้พิพากษาคดีเด็กและเยาวชน ซึ่งการดำรงตำแหน่งเหล่านี้ นักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการต้องได้รับการถ่ายทอดเทคนิค ซึ่งเป็นพื้นฐานทางวิชาชีพข้าราชการฝ่ายตุลาการไม่ว่าจะเป็นการเขียนสำนวน การแถลงด้วยวาจา การเรียกพิจารณา การซักถามและการควบคุมกระบวนการวิธีพิจารณา นอกจากนั้นแล้ว นักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการยังจะได้รับการถ่ายทอดทางปฏิบัติ ซึ่งเป็นเทคนิคเฉพาะสำหรับแต่ละตำแหน่ง ซึ่งการเรียนรู้นี้จะเป็นการเรียนรู้แนวความคิดทางกฎหมายและกระบวนการวิธีพิจารณาที่ลึกซึ้งกว่าที่ได้เรียนรู้มาแล้วในมหาวิทยาลัยควบคู่ไปกับการนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้กับสถานการณ์เฉพาะเรื่อง ตลอดจนการให้บริการแก่คู่ความ ซึ่งถือได้ว่าเป็นการแสดงออกทางวิชาชีพที่เคารพต่อสิทธิของทุกคน

(๒) เปิดให้นักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการได้เรียนรู้ถึงวัฒนธรรม จริยธรรม คุณธรรมของข้าราชการฝ่ายตุลาการ

การศึกษาอบรมเบื้องต้นของโรงเรียน ENM จะให้นักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการได้เรียนรู้ถึงลักษณะเฉพาะของวัฒนธรรมของวิชาชีพฝ่ายตุลาการที่ถือได้ว่าเป็นหลักการ

การศึกษาดูแบบปฏิบัติในหน่วยงานภายนอกจะทำให้นักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการได้เรียนรู้วัฒนธรรมทางวิชาชีพ ซึ่งจะทำให้นักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการได้พัฒนาและกระตุ้นพฤติกรรมของการใฝ่รู้ที่จะเป็นประโยชน์ทางด้านกฎหมายหรือสาขาวิชาอื่น ๆ เช่น ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การเมืองการปกครอง สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ส่วนการศึกษาดูแบบปฏิบัติในศาลต่าง ๆ จะทำให้นักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการได้เห็นและเรียนรู้ที่จะมีแนวความคิดที่ได้รับจากการศึกษาดูแบบที่โรงเรียน ENM มาใช้กับทางปฏิบัติ

วิธีการให้การศึกษาดูแบบเบื้องต้นทางทฤษฎีที่ Bordeaux จะประกอบด้วย

(๑) การแบ่งออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ ๑๔ คน (Direction d'études) เพื่อเรียนรู้ทางทฤษฎีภายใต้การดูแลของอาจารย์ผู้สอน ซึ่งจะแบ่งออกเป็น ๖ สาขาวิชา (อัยการ, ผู้พิพากษาศาลชั้นต้น, กระบวนวิธีพิจารณา, ผู้พิพากษาศาลอาญา, การสอบสวน และผู้พิพากษาศาลเด็กและเยาวชน)

(๒) การบรรยายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของนักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการทั้งหมดโดยอาจารย์จากหน่วยงานภายนอก หรือการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของนักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการเพียง ๒-๓ กลุ่ม โดยอาจารย์ผู้สอนและผู้ปฏิบัติจากหน่วยงานต่าง ๆ

(๓) การฝึกงานการจำลองเหตุการณ์

(๔) การฝึกเขียน (คำพิพากษา หมายต่าง ๆ คำสั่ง)

(๕) การจัดวันสำหรับศึกษาหัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง

(๖) การฝึกฝนส่วนบุคคลทางภาษาและคอมพิวเตอร์

(๗) การค้นคว้าส่วนบุคคล

โรงเรียน ENM จะกำหนดแผนการศึกษาดูแบบเบื้องต้นแต่ละปีไว้ โดยหลักสูตรในการศึกษาดูแบบจะเป็นไปในแนวทางเดียวกัน คณะผู้วิจัยจะได้นำแผนการศึกษาดูแบบเบื้องต้นของนักเรียนข้าราชการฝ่ายยุติธรรม รุ่น ค.ศ. ๒๐๐๗ มาเป็นตัวอย่างในงานวิจัยนี้

สำหรับแผนการศึกษาดูแบบเบื้องต้นได้มีการกำหนดไว้เป็นการล่วงหน้า โดยจะแบ่งเป็นขั้นตอน ดังนี้

(๑) การศึกษาดูแบบทั่วไป ช่วงที่หนึ่ง กุมภาพันธ์ ๒๐๐๗ ถึงกุมภาพันธ์ ๒๐๐๘ จะแบ่งการศึกษาดูแบบ ดังนี้

(๑.๑) การสัมมนาเพื่อเตรียมการสำหรับการศึกษาดูแบบเบื้องต้นภาคปฏิบัติ (๑๙ ถึง ๒๐ ธันวาคม ๒๐๐๖) มีวัตถุประสงค์เพื่อเตรียมการศึกษาดูแบบเบื้องต้น

(๑.๒) การต้อนรับและการสาบานตน (๒๙ มกราคมถึง ๒ กุมภาพันธ์ ๒๐๐๗) จะเป็นการแนะนำวิชาชีพและการศึกษาอบรมที่จะได้รับในระหว่างที่อยู่ในโรงเรียน ENM รวมทั้งสาบานตนเข้าสู่วิชาชีพของฝ่ายตุลาการ โดยนับตั้งแต่วันที่ ๓๐ มกราคม นักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการจะได้รับการต้อนรับที่โรงเรียน ENM เมือง Bordeaux ซึ่งจะเป็นสถานที่ศึกษาอบรมเบื้องต้น ในโอกาสนี้ นักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการจะได้พบกับประธานศาลยุติธรรมสูงสุดคนหนึ่งที่หนึ่งและอัยการประจำศาลยุติธรรมสูงสุด พร้อมทั้งทั้งพิธีสาบานตนที่ศาลอุทธรณ์แห่ง Bordeaux อันเป็นพิธีซึ่งนักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการจะได้สัมผัสกับสัญลักษณ์ พิธีการ และจารีตประเพณีของฝ่ายตุลาการ นอกจากนี้ นักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการจะได้พบกับเจ้าหน้าที่และนักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการรุ่นก่อน เพื่อเตรียมการสำหรับการศึกษาอบรมภาคปฏิบัติในหน่วยงานต่าง ๆ

(๑.๓) การศึกษาอบรมภาคปฏิบัติในศาลต่าง ๆ (๕ ถึง ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๐๐๗) เพื่อให้ให้นักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการได้ทำความคุ้นเคยกับการปฏิบัติงานของฝ่ายตุลาการ โดยการศึกษาอบรมภาคปฏิบัตินี้จะนำไปในลักษณะการสังเกตการณ์ที่จะทำให้ นักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการได้เห็นถึงการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันของข้าราชการฝ่ายตุลาการในศาล นอกจากนี้ ยังจะเป็นโอกาสให้นักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการที่ประสงค์จะศึกษาอบรมภาคปฏิบัติในสถาบันการยุติธรรมของต่างประเทศได้เตรียมและศึกษาหัวข้อที่สนใจอย่างลึกซึ้งอันจะทำให้ศึกษาเปรียบเทียบได้

(๑.๔) การศึกษาอบรมภาคปฏิบัติในหน่วยงานต่าง ๆ เช่น หน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ บริษัท สมาคม (๑๙ กุมภาพันธ์ ถึง ๒๗ เมษายน ๒๐๐๗) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ให้นักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการได้เรียนรู้ในสาขาวิชาอื่นที่สำคัญในการปฏิบัติงาน เช่น เศรษฐศาสตร์ และสังคมศาสตร์ เพื่อเสริมประสบการณ์ในการทำงานของนักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการแต่ละคน โดยหน่วยงานต่าง ๆ อาจเป็นหน่วยงานในประเทศฝรั่งเศสเองหรือในต่างประเทศ สำหรับนักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการ รุ่น ค.ศ. ๒๐๐๖ โรงเรียน ENM ได้เสนอการศึกษาอบรมภาคปฏิบัติในหน่วยงาน ดังต่อไปนี้

(๑.๔.๑) หน่วยงานของสหภาพยุโรป และหน่วยงานระหว่างประเทศ

(๑.๔.๒) หน่วยงานด้านนโยบายสาธารณะและหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อม เช่น ศาลบัญญัติภูมิภาค ที่ว่าการจังหวัด ศูนย์อุตสาหกรรม การค้นคว้าและสิ่งแวดล้อมของภูมิภาค เทศบาล คณะกรรมการว่าด้วยข่าวสารและเสรีภาพ สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา กระทรวง หน่วยงานของรัฐในภูมิภาค

(๑.๔.๓) หน่วยงานด้านนโยบายสังคม เช่น หน่วยงานด้านอนามัยและสังคมของจังหวัด กองทุนการช่วยเหลือด้านครอบครัว เขตพื้นที่การศึกษา^{๖๔} โรงพยาบาล สมาคม

(๑.๔.๔) หน่วยงานภาคเอกชน เช่น บริษัทเอกชน รัฐวิสาหกิจ บริษัทด้านสื่อสารมวลชน

การศึกษาอบรมภาคปฏิบัติในหน่วยงานต่าง ๆ นั้น นักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการจะร่วมรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย โดยฝ่ายการศึกษาอบรมภาคปฏิบัติจะประสานกับผู้รับผิดชอบการศึกษาอบรมภาคปฏิบัติ (maître de stage) อย่างใกล้ชิด หลังจากนั้นจะต้องมีการทำรายงานการศึกษาอบรมภาคปฏิบัติแยกต่างหากจากรายงานการศึกษาอบรม ซึ่งรายงานนี้อาจนำไปใช้ในการศึกษาอบรมเบื้องต้นได้ ไม่ว่าจะเป็นการใช้ประโยชน์ส่วนบุคคล กลุ่ม หรือรุ่น นักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการต้องส่งรายงานนี้แก่โรงเรียนและผู้รับผิดชอบการศึกษาอบรมภาคปฏิบัติ พร้อมทั้งเสนอรายงานดังกล่าวต่อผู้ประเมินผลงานจำนวน ๒ คน รายงานนี้ต้องแสดงให้เห็นว่าการศึกษาอบรมภาคปฏิบัติบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ อย่างไร มีปัญหาอุปสรรคหรือไม่ อย่างไร สำหรับนักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการที่ศึกษาอบรมภาคปฏิบัติในหน่วยงานของต่างประเทศ จะต้องศึกษาเปรียบเทียบในหัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง เช่น โครงสร้างระบบคุณธรรมทางปฏิบัติ อำนาจหน้าที่ของฝ่ายตุลาการหรือกฎหมายเฉพาะด้าน หลังจากประเมินผลรายงานแล้วจะต้องส่งไปยังศูนย์ข้อมูลของโรงเรียน ENM เพื่อเก็บรักษาต่อไป

(๑.๕) การศึกษาอบรมภาคทฤษฎี (๓๐ เมษายนถึง ๒๗ กรกฎาคม ๒๐๐๗ และ ๓ กันยายน ถึง ๒๑ ธันวาคม ๒๐๐๗) เป็นการศึกษาอบรมภาคทฤษฎีและเทคนิคขั้นพื้นฐานของการประกอบวิชาชีพ รวมทั้งเรียนรู้ถึงจริยธรรม คุณธรรม และวัฒนธรรมของวิชาชีพ เนื่องจากการศึกษาอบรมภาคทฤษฎีมีรายละเอียดค่อนข้างมาก คณะผู้วิจัยจึงได้แยกออกไปกล่าวในตอนท้ายของหัวข้อนี้

(๑.๖) การศึกษาอบรมภาคปฏิบัติในศาล และการศึกษาอบรมภาคปฏิบัติเพิ่มเติม (มกราคม ๒๐๐๘ ถึงกุมภาพันธ์ ๒๐๐๙) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักเรียนข้าราชการ

^{๖๔}เขตพื้นที่การศึกษา (Rectorat) จะมีผู้อำนวยการซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากประธานาธิบดีโดยการเสนอของคณะรัฐมนตรีทำหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษาทุกระดับทั้งสถานศึกษาของรัฐและของเอกชน ซึ่งจะมีอยู่ด้วยกัน ๓๐ เขตพื้นที่การศึกษา

ในการศึกษาอบรมภาคปฏิบัติในศาลชั้นต้น จะกำหนดให้นักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการทำหน้าที่ต่าง ๆ ดังนี้

(๑.๖.๑) อัยการ (magistrat du parquet) ระยะเวลา ๘ สัปดาห์ เพื่อให้เรียนรู้และสามารถปฏิบัติหน้าที่ของอัยการได้ ไม่ว่าจะเป็น

- การรวบรวมจัดการสำนวน
- การจัดทำสำนวนจำนวน ๖ สำนวนที่มีความยากปานกลาง (ถ้าเป็นไปได้สำนวนคดีอาญาจำนวน ๑ สำนวน)

- การซักถามในศาล ตั้งแต่ศาลอาญา
- การทำงานร่วมกันและกวดำเนินการงานของตำรวจ^{๗๙} (Police judiciaire)

- การปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ธุรการศาล

การเรียนรู้โครงสร้างและการบริหารงานของอัยการ เช่น การแบ่งอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

- การปฏิบัติงานเฉพาะด้านอื่น ๆ เช่น เด็กและเยาวชน ยาเสพติด การกำหนดโทษ งานแพ่งและงานพาณิชย์

- ความสัมพันธ์ระหว่างอัยการกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

^{๖๙} เป็นข้าราชการฝ่ายตุลาการผู้ประสานงานของโรงเรียน ENM ซึ่งจะมีตำแหน่งอยู่ในศาลชั้นต้นที่เป็นศูนย์การศึกษาอบรมภาคปฏิบัติ ทำหน้าที่รับผิดชอบในการจัดและติดตามการศึกษอบรมภาคปฏิบัติของนักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการ

^{๗๐} เป็นข้าราชการฝ่ายตุลาการในศาลอุทธรณ์ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานของโรงเรียน ENM ในการติดตามการศึกษอบรมภาคปฏิบัติของการศึกษอบรมเบื้องต้น และจัดแผนการศึกษอบรมต่อเนื่องในภูมิภาค

^{๗๑} เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีหน้าที่ในการสอบสวนคดีต่าง ๆ

- การดำเนินนโยบายสาธารณะร่วมกับจังหวัด หน่วยงานของรัฐ เช่น การป้องกันอาชญากรรม การต่อสู้ยาเสพติด การรณรงค์ในเรื่องความปลอดภัยทางถนน การคุ้มครองสิ่งแวดล้อม

- การทำงานในศูนย์ช่วยเหลือทางกฎหมาย การไกล่เกลี่ย

(๑.๖.๒) ผู้พิพากษาศาลเขต (juge au TGI) เป็นระยะเวลา ๗ สัปดาห์ เพื่อให้เรียนรู้การทำสำนวนและการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาท โดยการเตรียมและช่วยในการนั่งพิจารณาคดี ร่วมในการลงมติ ร่างคำพิพากษาคดีแฟ่งจำนวน ๑๐ สำนวน เตรียมและร่วมในการพยายามไกล่เกลี่ยคดีพิพาทระหว่างคู่สมรสหรือคดีครอบครัว ร่างคำสั่งจำนวน ๑๕ คำสั่ง และคำพิพากษาคดีหย่าหรือคดีการแบ่งทรัพย์สินจำนวน ๕ สำนวน เตรียมและร่วมในการนั่งพิจารณาของผู้พิพากษากำหนดโทษ เตรียมและร่วมในการนั่งพิจารณาคดีอาญาและร่วมในการควบคุมการชักถาม นอกจากนี้ นักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการยังจะได้เรียนรู้การปฏิบัติงานอื่น ๆ ของผู้พิพากษาศาลชั้นต้น โดยจะต้องช่วยในการไต่สวนฉุกเฉิน จำนวน ๒ ครั้ง และช่วยในการนั่งพิจารณาของศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษ เช่น การช่วยเหลือทางกฎหมาย การเป็นคณะกรรมการกำหนดค่าสินไหมทดแทน การเนรเทศคนต่างด้าว ตลอดจนเรียนรู้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ธุรการศาล และการใช้คอมพิวเตอร์

(๑.๖.๓) ผู้พิพากษาศาลแขวง (juge d'instance) ระยะเวลา ๖ สัปดาห์ เพื่อให้เรียนรู้การวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาททางแพ่งและทางอาญา ตลอดจนลักษณะเฉพาะของกระบวนการพิจารณา เช่น วิธีพิจารณา การประนีประนอม รวมทั้งศึกษาถึงอำนาจหน้าที่ของผู้พิพากษาศาลแขวง การบริหารจัดการคดี การบริหารจัดการศาล การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ธุรการศาล และการใช้คอมพิวเตอร์ การทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐและการร่วมในการปฏิบัติงานเฉพาะด้านของศาลแขวง เช่น เรื่องสัญชาติ

(๑.๖.๔) ผู้พิพากษาสอบสวน^{๓๒} (juge d'instruction) ระยะเวลา ๓ สัปดาห์ โดยจะทำหน้าที่ศึกษาสำนวนและเลือกแนวทางการสอบสวน ช่วยเหลือผู้พิพากษาทั้งในสำนักงานและนอกสถานที่ ร่วมในการสอบสวน การรับฟังพยาน การชี้ตัว การร่างหมายส่งประเด็นไปสืบที่ศาลอื่น การบริหารจัดการการควบคุมตัว การทำงานร่วมกับผู้พิพากษาปล่อยตัวและควบคุมตัว^{๓๓} (juge des libertés et de la détention) และผู้พิพากษาคดีเด็กและเยาวชน (juge des enfants)

^{๓๒}เป็นผู้พิพากษาของศาลเขตที่ได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่สอบสวนมีระยะเวลาดำรงตำแหน่ง ๓ ปี ซึ่งอาจได้รับการแต่งตั้งอีก

^{๓๓}เป็นผู้พิพากษาระดับประธานศาล รองประธานศาล มีอำนาจในการสั่งควบคุมตัวหรือปล่อยตัวชั่วคราว

(๑.๖.๕) ผู้พิพากษาคดีเด็กและเยาวชน (juge des enfants) ระยะเวลา ๕ สัปดาห์ เพื่อศึกษาการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาท การศึกษาและเตรียมสำนวน การสอบสวนและการช่วยเหลือทางการศึกษา ร่วมในการสอบสวนคดีอาญา และร่วมในการดำเนิน กระบวนพิจารณาในสำนักงานและในศาลคดีเด็กและเยาวชน กำหนดโทษและติดตามหลังจากที่ พ้นโทษแล้ว ติดต่อกับหน่วยงานทางสังคมและทางการศึกษา ตลอดจนศึกษาการปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่ศาลและโครงสร้างของศาล

(๑.๖.๖) ผู้พิพากษากำหนดโทษ^{๗๔} (juge de l'application des peines) ระยะเวลา ๕ สัปดาห์ นักเรียนเข้าร่วมการฝ่ายตุลาการจะได้เรียนรู้ถึงโทษและมาตรการที่จำกัด เสรีภาพ การเสนอเรื่องต่อผู้พิพากษากำหนดโทษ การพิจารณาในสำนักงาน การใช้มาตรการห้าม การทำงานร่วมกันกับหน่วยงานราชทัณฑ์ โทษที่เป็นการลดทอนเสรีภาพ ความสัมพันธ์กับอัยการ แผนกคดีอาญา ทนายความ และผู้เชี่ยวชาญ

ในระหว่างการศึกษาอบรมภาคปฏิบัติจะมีการประชุมเพื่อประเมินผล การศึกษาอบรมภาคปฏิบัติที่โรงเรียน ENM ใน Bordeaux เป็นระยะเวลา ๒ วันครึ่ง และจะมีการ เยี่ยมชมศาลสูงต่าง ๆ ของฝรั่งเศสไม่ว่าจะเป็นศาลยุติธรรมสูงสุด สภานิติบัญญัติ ตุลาการรัฐธรรมนูญ และศาลบัญชี ที่ Paris เป็นระยะเวลา ๒ วันครึ่ง ในช่วงเดือนกันยายน ๒๐๐๘

นอกจากนี้แล้ว ยังมีการศึกษาอบรมภาคปฏิบัติเพิ่มเติมในหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐอีก เช่น ตำรวจ ราชทัณฑ์ การบังคับคดี และสำนักงานศาล

(๑.๗) การศึกษาอบรมภาคปฏิบัติในสำนักงานทนายความ (มกราคมถึง กุมภาพันธ์ ๒๐๐๙) เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าร่วมการฝ่ายตุลาการได้เข้าใจในวิชาชีพทนายความ ซึ่งเป็น วิชาชีพที่ต้องทำงานสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดกับข้าราชการฝ่ายตุลาการ

(๑.๘) การสอบเพื่อจัดลำดับ (มกราคมถึงกุมภาพันธ์ ๒๐๐๙) นักเรียน เข้าร่วมการฝ่ายตุลาการจะต้องสอบข้อเขียนจำนวน ๑ ข้อ ซึ่งจะเป็นการร่างคำพิพากษาคดีแพ่ง และสอบปากเปล่า จำนวน ๒ ข้อ ซึ่งจะเป็นการซักถามในคดีอาญา และการสนทนาคณะกรรมการ สอบ ซึ่งผลการสอบจะมีผลต่อการเลือกตำแหน่งแรกของชีวิตข้าราชการฝ่ายตุลาการ การสอบจะมี ขึ้น ณ โรงเรียน ENM ที่ Paris หลังจากประกาศผลการสอบเพื่อจัดลำดับพร้อมทั้งข้อแนะนำแล้ว สำนักงานศาลยุติธรรมจะส่งรายชื่อตำแหน่งที่ว่าง ซึ่งนักเรียนเข้าร่วมการฝ่ายตุลาการจะแสดงความประสงค์ว่าต้องการไปดำรงตำแหน่งใดต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

^{๗๔} เป็นผู้พิพากษาของศาลเขตที่ได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่บริหารจัดการการลงโทษ การลดโทษ การทัณฑ์บน มีระยะเวลาดำรงตำแหน่ง ๓ ปี ซึ่งอาจได้รับการแต่งตั้งอีก

(๒) การศึกษาอบรมเฉพาะด้าน : ช่วงที่สอง (มีนาคม ถึงกันยายน ๒๐๐๙)

หลังจากที่ได้เลือกตำแหน่งที่ประสงค์จะไปปฏิบัติงานแล้ว นักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการจะถูกแบ่งกลุ่มตามหน้าที่ของตำแหน่งที่ได้เลือกไว้ การศึกษาอบรมช่วงที่สองนี้จะมุ่งเตรียมนักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการให้พร้อมสำหรับการปฏิบัติงานของตนเอง การศึกษาอบรมในช่วงที่สองจะเป็นไป ดังนี้

(๒.๑) การศึกษาอบรมภาคทฤษฎีเฉพาะตำแหน่ง (มีนาคม ๒๐๐๙) จะเป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่ นักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการตามตำแหน่งที่ได้เลือกไว้ ไม่ว่าจะเป็นทางทฤษฎี ทางปฏิบัติ หรือเทคนิคต่าง ๆ เฉพาะด้าน ตลอดจน เรียนรู้สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ซึ่งการศึกษาเฉพาะตำแหน่งภาคทฤษฎีนี้จะแบ่งออกเป็น ๘ กลุ่มตามการปฏิบัติงานของแต่ละตำแหน่ง คือ ผู้พิพากษา ผู้พิพากษาสอบสวน ผู้พิพากษาศาลแขวง ผู้พิพากษาศาลฎีกา และเยาวชน ผู้พิพากษากำหนดโทษ อัยการผู้ช่วย ผู้พิพากษาประจำศาลยุติธรรมสูงสุด อัยการผู้ช่วยประจำอัยการประจำศาลอุทธรณ์ และประจำศาลฎีกา โดยจะมีการศึกษาอบรมเฉพาะกลุ่มระหว่างกลุ่มและอาจมีการศึกษาอบรมพิเศษร่วมกันทั้งหมด

(๒.๒) การศึกษาอบรมภาคปฏิบัติก่อนได้รับแต่งตั้งดำรงตำแหน่ง จะแบ่งเป็น

(๒.๒.๑) การศึกษาอบรมภาคปฏิบัติในศาลต่าง ๆ (เมษายนถึงสิงหาคม ๒๐๐๙) จะเป็นการศึกษาอบรมภาคปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบ เพื่อที่นักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการจะได้ใช้ความรู้ความสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่มีข้อสังเกตว่า ในขั้นตอนนี้นักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการจะไม่ถูกส่งไปศึกษาอบรมภาคปฏิบัติในหน่วยงานที่ตนจะได้รับแต่งตั้ง

(๒.๒.๒) การศึกษาอบรมภาคปฏิบัติในหน่วยงานอื่น ๆ (เมษายนถึงสิงหาคม ๒๐๐๙) นักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการจะได้เรียนรู้การปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรม เช่น ตำรวจ^{๔๕} หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม เช่น ศาลทหาร ในตำรวจลับ ผู้สอบบัญชี ฯลฯ การศึกษาอบรมภาคปฏิบัตินี้จะไปในลักษณะสังเกตการณ์เป็นระยะเวลาประมาณ ๒ สัปดาห์

(๒.๒.๓) การศึกษาอบรมภาคปฏิบัติในศาลอุทธรณ์ (เมษายนถึงสิงหาคม ๒๐๐๙) เพื่อให้ นักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการได้เข้าใจถึงการปฏิบัติงานของศาลอุทธรณ์ ซึ่งจะเป็นตำแหน่งในอนาคตที่นักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการจะต้องปฏิบัติงานต่อไป

^{๔๕} ตำรวจในประเทศไทยจะมีทั้งที่เรียกว่า Police เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ขึ้นอยู่กับกระทรวงมหาดไทย กับ Gendarmerie ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจที่สังกัดกระทรวงกลาโหม ในขั้นตอนนี้จะต้องฝึกงานกับตำรวจทั้งสองประเภทนี้

(๒.๓) การแต่งตั้งให้เข้าสู่ตำแหน่ง (กันยายน ๒๐๐๙) นักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการจะได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่เดือนกันยายน ๒๐๐๙ หลังจากปฏิบัติงานได้ ๑ ปีถึง ๑๔ เดือน นักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการจะต้องเข้ารับการอบรมต่อเนื่องที่จัดโดยโรงเรียน ENM

ก่อนที่จะศึกษาในหัวข้อการศึกษาอบรมต่อเนื่อง คณะผู้วิจัยจะขอเสนอรายละเอียดของการศึกษาอบรมภาคทฤษฎีของการศึกษาอบรมเบื้องต้น เพื่อที่จะได้เห็นว่าการฝ่ายตุลาการจะได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านวิชาการอย่างไรจากการศึกษาอบรมนี้

การศึกษอบรมภาคทฤษฎีจะใช้ระยะเวลาอบรมประมาณ ๗ เดือน โดยจะเป็นการศึกษอบรมในช่วงต้นของการศึกษาอบรมเบื้องต้น ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการ (๑) เรียนรู้วิชาชีพข้าราชการฝ่ายตุลาการและได้รับการอบรมเกี่ยวกับเทคนิคพื้นฐาน (๒) เรียนรู้จริยธรรม คุณธรรม และประเพณีของวิชาชีพ และ (๓) เรียนรู้ภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ การจัดหมวดวิชาของการศึกษาอบรมเบื้องต้น จึงจัดเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้น

วัตถุประสงค์ที่ ๑ การเรียนรู้วิชาชีพข้าราชการฝ่ายตุลาการ

จะเป็นการให้การศึกษาอบรมทั่วไปแก่นักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการ สำหรับการปฏิบัติหน้าที่ทั่วไปในตำแหน่งอัยการ ผู้พิพากษาศาลเขต ผู้พิพากษาสอบสวน ผู้พิพากษากำหนดโทษ ผู้พิพากษาศาลแขวง ผู้พิพากษาคดีเด็กและเยาวชน ซึ่งจำเป็นต้องมีเทคนิคขั้นพื้นฐานเหมือนกัน เช่น การเขียนทางกฎหมาย การแถลงในการพิจารณา การซักถาม และการนั่งพิจารณา นอกจากความรู้ทางกฎหมายและกระบวนการพิจารณาแล้ว ยังต้องมีการเรียนรู้เทคนิคต่าง ๆ สำหรับการประกอบวิชาชีพ ด้วยเหตุนี้ การเรียนการสอนจึงมีความหลากหลาย ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนราชการฝ่ายตุลาการ

(๑.) วิธีการเรียนการสอน จะมีหลายวิธีการด้วยกัน คือ

(๑.๑) กลุ่มเรียนรู้ (les directions d'études) จะแบ่งนักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการออกเป็นกลุ่มเรียนเล็ก ๆ ซึ่งกลุ่มเรียนนี้จะต้องทำงานด้วยกันตลอดระยะเวลาการศึกษอบรมภาคทฤษฎี (๘ เดือน) โดยจะมีอาจารย์ผู้สอนจำนวน ๖ คน ทำหน้าที่รับผิดชอบการศึกษอบรมของกลุ่มเรียนเหล่านี้ อาจารย์ผู้สอนจะสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติของแต่ละหน้าที่ในฝ่ายตุลาการจากกรณีตัวอย่าง (ผู้พิพากษาศาลเขต อัยการ ผู้พิพากษาสอบสวน ผู้พิพากษาคดีเด็กและเยาวชน ผู้พิพากษาศาลแขวง ผู้พิพากษากำหนดโทษ) และการมอบหมายให้นักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการฝึกหัดตามแบบฝึกหัดที่ให้ไว้ ในบางกรณีอาจจะมีผู้ประกอบวิชาชีพทางกฎหมายอื่น ๆ เช่น ผู้พิพากษา อัยการ ทนายความ เจ้าหน้าที่ธุรการศาล นักการศึกษา

(๑.๒) การประชุม (les conférences) ในการพัฒนาการศึกษาอบรม การปฏิบัติของข้าราชการฝ่ายตุลาการแต่ละหน้าที่หรือการปฏิบัติงานร่วมของข้าราชการฝ่ายตุลาการบางหน้าที่ อาจดำเนินไปในรูปของการประชุมร่วมของนักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการ การจัดประชุมในหัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง การประชุมเชิงปฏิบัติการที่จะเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติได้มีโอกาสมาแสดงความคิดเห็นในการประชุม

(๑.๓) การจำลองเหตุการณ์ (les simulations) เป็นการฝึกหัดให้นักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการได้นำความรู้ที่ได้รับมาใช้ในการปฏิบัติงานอื่นเป็นการพิสูจน์ความสามารถของตนเอง แบบฝึกหัดจะจำลองขึ้นจากสำนวนจริง เพื่อความสมจริงจะให้นักเรียนทนายความและทนายความฝึกหัดเข้าร่วมในการฝึกหัดจำลองเหตุการณ์ด้วย

(๑.๔) แบบฝึกหัดการเขียน (les exercices écrits) จะเป็นการฝึกฝนให้นักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการในแต่ละหน้าที่ได้ยกร่างคำพิพากษา การไต่สวนพยาน คำสั่งจากสำนวนจริง ซึ่งแบบฝึกหัดนี้จะเป็นการฝึกหัดส่วนบุคคลและอาจเป็นการทำงานกลุ่มก็ได้

(๑.๕) การติว (le tutorat) จะมีผู้ช่วยสอน (อาจารย์ที่สอนในมหาวิทยาลัยระดับชั้นปีที่ ๕ ขึ้นไป) หรือข้าราชการฝ่ายตุลาการในศาลมาให้ความรู้ทางกฎหมายใหม่ ๆ ทั้งในเรื่องแพ่ง อาญา และวิธีพิจารณาความกับนักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการ

(๒) เนื้อหาวิชาจะแยกตามหน้าที่การปฏิบัติงาน จากการเรียนการสอนที่มีวิธีหลากหลายตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะทำให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะของแต่ละหน้าที่ และยังทำให้เห็นถึงจุดร่วมของสาขาวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม ตลอดจนการนำหลักในกระบวนการวิธีพิจารณา (การฟังความสองฝ่าย สิทธิในการต่อสู้คดี ความเท่าเทียมกันในกระบวนการวิธีพิจารณา ระยะเวลาที่พอสมควรแก่เหตุ) มาใช้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งในที่นี่จะได้ดูในรายละเอียดของแต่ละหน้าที่

(๒.๑) หน้าที่ผู้พิพากษาศาลแขวง จะประกอบด้วย

- ระเบียบวิธีของคำพิพากษาคดีแพ่ง เป็นวิธาร่วมกับหน้าที่ผู้พิพากษาศาลเขต

- เขตอำนาจ : ขอบเขตและลักษณะเฉพาะของกระบวนการวิธีพิจารณา
- การวิเคราะห์คดีเฉพาะบางประเภท เช่น คดีการเช่า คดีผู้บริโภค

- ระบบการคุ้มครองผู้บรรลุนิติภาวะ ผู้เยาว์
- ความสัมพันธ์กับศาลชุมชน

(๒.๒) หน้าที่ผู้พิพากษาศาลเขต (คดีแพ่ง)

- หลักสำคัญในกระบวนการวิธีพิจารณาความแพ่ง
- อำนาจผู้พิพากษา
- กระบวนการวิธีพิจารณาในศาลเขต
- ระเบียบวิธีของคำพิพากษาคดีแพ่ง (เป็นวิชาร่วมกับหน้าที่

ผู้พิพากษาศาลแขวง : การวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาท และการร่างคำพิพากษา)

- การวิเคราะห์คดีแพ่งต่าง ๆ : คดีครอบครัว (อำนาจปกครองบุตร ค่าเลี้ยงดู การหย่า และการประนีประนอม) การเยียวยาความเสียหายทางกายภาพ)
- คำสั่งและมาตรการฉุกเฉิน

(๒.๓) ผู้พิพากษาศอบสวน

- หลักทั่วไป (หลักระยะเวลาพอสมควร หลักประกันเสรีภาพขั้นพื้นฐาน)
- สถานะของผู้พิพากษาศอบสวน : การแต่งตั้ง อำนาจหน้าที่
- สิทธิในการต่อสู้คดี
- สิทธิของผู้เสียหายและโจทก์
- ผู้เสียหายที่เป็นผู้เยาว์
- สถานะของพยาน
- การแสวงหาข้อเท็จจริง (การส่งประเด็นไปสืบ และพยานผู้เชี่ยวชาญ)
- การร่างคำฟ้องรวม
- เทคนิคในกระบวนการวิธีพิจารณา
- การสืบสวน
- การควบคุมทางศาล : การกักตัวไว้ชั่วคราว ความสัมพันธ์กับ

ผู้พิพากษาปล่อยตัวและควบคุมตัว

- หมาย : การย้าย การค้น และการยึด
- ระยะเวลาและความสัมพันธ์กับองค์คณะได้สวนมูลฟ้อง
- การสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง

(๒.๔) ผู้พิพากษากำหนดโทษ (คดีอาญา)

- ผู้พิพากษาคดีอาญา : อำนาจหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ในคดี

- การพิจารณาคดีอาญา : ขอบเขตและหลักทั่วไป (ความเป็นกลาง หลักการฟังความสองฝ่าย)

- การเป็นประธานในการพิจารณาคดีอาญา : เทคนิคการลงมติ การร่างคำพิพากษาคดีอาญา

- การกำหนดโทษ : หลักเกณฑ์ทางกฎหมายของการกำหนดโทษ คุณพินิจของผู้พิพากษา

- บทบาทและสถานะของผู้พิพากษากำหนดโทษ : กระบวนวิธีพิจารณาเฉพาะสำหรับการใช้บังคับโทษที่เพิกถอนหรือลดรอนเสรีภาพ

- เทคนิคการสัมภาษณ์

- ความสัมพันธ์กับหน่วยงานที่รับผิดชอบการบังคับให้เป็นไปตามโทษ : ราชทัณฑ์

- สถานะของผู้เสียหาย

(๒.๕) ผู้พิพากษาคดีเด็กและเยาวชน

- ผู้พิพากษาคดีเด็กและเยาวชน : สถานะและอำนาจหน้าที่

- การให้ความช่วยเหลือทางการศึกษา : ฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ความร่วมมือกับหน่วยงานคุ้มครองเด็ก แนวคิดที่ว่าด้วยอันตรายและสิ่งบอกเหตุ กระบวนการช่วยเหลือทางการศึกษา และความคิดว่าด้วยประโยชน์ของเด็ก มาตรการในการสอบสวน (มาตรการทางการศึกษา) เหตุฉุกเฉิน การสัมภาษณ์

- อำนาจหน้าที่ในคดีอาญาของผู้พิพากษาคดีเด็กและเยาวชน : ลักษณะเฉพาะของกระบวนการพิจารณามาตรการในการสอบสวน คำพิพากษา มาตรการทางการศึกษาและการลงโทษทางอาญา และคำพิพากษา

- ผู้ร่วมงานที่เกี่ยวข้องกับผู้พิพากษาคดีเด็กและเยาวชน

(๒.๖) อัยการ

- สถานะและอำนาจหน้าที่ของอัยการ

- การดำเนินการของอัยการ (หลักเกณฑ์ทางกระบวนการพิจารณา และแนวทางในการเป็นทนายแผ่นดิน)

- การสอบสวน : ฝ่ายสอบสวนและแนวทางการสอบสวน

- แนวทางกระบวนการพิจารณา : การดำเนินคดีและทางเลือกอื่น

- การกำหนดและดำเนินการตามนโยบายทางอาญา

- ระเบียบวิธีของการสืบพยาน
- บทบาทของอัยการในการพิจารณา และการซักพยาน
- การบังคับการให้เป็นไปตามโทษ
- อัยการคดีเด็กและเยาวชน

สำหรับระยะเวลาทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษาอบรม เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้วิชาชีพข้าราชการฝ่ายตุลาการ คือ ๒๕๑ ชั่วโมง (กลุ่มเรียนรู้ ๒๑๓ ชั่วโมง การจำลองเหตุการณ์ ๓๘ ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์ที่ ๒ การเรียนรู้จริยธรรม คุณธรรม และประเพณีของวิชาชีพข้าราชการฝ่ายตุลาการ

ถือว่าเป็นเรื่องจำเป็นที่ต้องให้นักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการได้เรียนรู้ถึงสภาพแวดล้อมในวิชาชีพนี้ (จิตวิทยา จิตเวช เศรษฐศาสตร์ ปัญหาสังคม ความละเอียดในการสื่อสาร) ทักษะติดต่อศาลยุติธรรม โครงสร้าง บทบาท และสิ่งคาดหวังจากศาลยุติธรรม ตลอดจนจริยธรรมและคุณธรรมที่ข้าราชการฝ่ายตุลาการจะต้องยึดถือและปฏิบัติตามตลอดระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ การศึกษาอบรมตามวัตถุประสงค์ที่เป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาอบรมเบื้องต้น เนื้อหาวิชาที่จะศึกษาอบรมเป็น ๗ หมวดวิชา แต่ละหมวดวิชาที่จะแบ่งเป็นวิชาย่อย (อาจเป็นวิชาบังคับหรือวิชาเลือก) ซึ่งการศึกษานี้จะเป็นไปในการสัมมนา กลุ่ม การประชุม หรือการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ร่วมกับผู้มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน เนื้อหาวิชาสามารถสรุปได้ ดังนี้

(๑) จริยธรรม คุณธรรม และสถาบันตุลาการ

จริยธรรมและคุณธรรม เพื่อให้เข้าใจหลักเกณฑ์ทางจริยธรรม คุณธรรมที่จะต้องไปใช้ในการประกอบวิชาชีพ รวมทั้งลักษณะโครงสร้างและการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่ดูแลการปฏิบัติตนให้เป็นไปตามจริยธรรมและคุณธรรมของข้าราชการฝ่ายตุลาการ

- การปฏิบัติงานและการดำเนินชีวิตในศาล อันจะทำให้ให้นักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการได้เข้าใจในสถาบันศาลทั้งโครงสร้าง การปฏิบัติงาน และผู้ร่วมงานอื่น ๆ

- ประเพณีของฝ่ายปกครองและความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน เพื่อให้ให้นักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการได้เรียนรู้หลักเกณฑ์และทางปฏิบัติโดยทั่วไปของหน่วยงานของรัฐ ตลอดจนความสัมพันธ์กับหน่วยงานของรัฐอื่นในเรื่องนโยบายสาธารณะ

- เศรษฐศาสตร์ของฝ่ายตุลาการ จะเป็นการเรียนรู้ถึงหลักเกณฑ์ทางวิธีการงบประมาณที่ใช้บังคับกับกระทรวงยุติธรรม การตั้งงบประมาณของศาล

- ความยุติธรรมกับเทคโนโลยีใหม่ นักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการจะได้ตระหนักถึงการนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้กับกระบวนการยุติธรรม อันจะทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น (วิชาเลือก)

(๒) กระบวนการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาท

- พยาน จะเป็นการเติมเต็มความรู้เกี่ยวกับเทคนิคต่าง ๆ คุณค่าและสถานะในกระบวนการพิจารณาของพยานประเภทต่าง ๆ

- ผู้เสียหาย โดยเฉพาะผู้เสียหายในคดีอาญาที่นักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการจะต้องทำความเข้าใจในสถานะตามกระบวนการพิจารณาทางอาญา และความคาดหวังของผู้เสียหายที่มีต่อกระบวนการยุติธรรม

- การวินิจฉัยและการกำหนดโทษ นักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการจะได้เรียนรู้เทคนิคของการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาท โทษประเภทต่าง ๆ และการกำหนดโทษ

- การระงับข้อพิพาทด้วยวิธีอื่น เป็นการเรียนรู้ถึงเทคนิคอื่นในการระงับข้อพิพาททางแพ่งหรือทางอาญาและกระบวนการวิธีพิจารณา

- การควบคุมตัวไว้ชั่วคราว เพื่อให้ทราบถึงมาตรการต่าง ๆ ที่ใช้ในการควบคุมตัวไว้ชั่วคราว และบทบาทของเจ้าหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งอำนาจหน้าที่ของผู้พิพากษาปล่อยตัวและควบคุมตัว

(๓) สหภาพยุโรปและระหว่างประเทศ

- ความยุติธรรมกับกฎหมายสหภาพยุโรปจะเป็นการศึกษาถึงหลักการต่าง ๆ ของศาลสิทธิมนุษยชนแห่งยุโรป ทั้งในแง่ทางปฏิบัติ จริยธรรม และคุณธรรมของข้าราชการฝ่ายตุลาการ

- ความร่วมมือระหว่างประเทศทางการศาล จะเป็นการให้ความรู้ทางด้านความร่วมมือระหว่างประเทศแก่นักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการ (วิชาเลือก)

(๔) ความรู้เกี่ยวกับสภาพสังคมปัจจุบัน

- การกีดกันและการเลือกปฏิบัติ

- ครอบครัว (วิชาเลือก)

- วัฒนธรรมต่างประเทศ (วิชาเลือก)

- บทบาทการเป็นโจทก์ของประชาชน

- สิ่งแวดล้อม

- การดำเนินงานของภาคเอกชน (วิชาเลือก)

(๕) การติดต่อสื่อสาร

- การสื่อสารต่อสาธารณะ

- การสื่อสารทางวิชาชีพและการรับฟังพยานบุคคล
- กระบวนการยุติธรรมกับสื่อมวลชน
- ภาพพจน์กับกระบวนการยุติธรรม (วิชาเลือก)

(๖) จิตเวช จิตวิทยา และนิติเวชศาสตร์

- นิติเวชศาสตร์
- จิตเวช จิตวิทยา
- ยาเสพติด
- ความรุนแรงในถนน
- การไม่ได้รับการปฏิบัติที่ดี
- ความผิดทางเพศ
- อาชญาวิทยา (วิชาเลือก)

การศึกษาอบรมวิชาต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการได้เรียนรู้ จริยธรรม คุณธรรม และประเพณีของวิชาชีพ จะใช้ระยะเวลาทั้งหมด ๓๓๖ ชั่วโมง (วิชาบังคับ ๒๙๖ ชั่วโมงวิชาเลือก ๔๐ ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์ที่ ๓ การใช้ภาษาต่างประเทศและคอมพิวเตอร์

จะมีส่วนช่วยนักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการในการปฏิบัติหน้าที่ โรงเรียน ENM จึงได้จัดให้มีการศึกษาอบรมด้านภาษาต่างประเทศและคอมพิวเตอร์นอกเหนือไปจากการศึกษาอบรมวิชาการทางกฎหมาย เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์นี้ โรงเรียน ENM จึงได้จัดให้มีการศึกษาอบรมวิชา ดังต่อไปนี้

(๑) คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อให้นักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการสามารถนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยในการปฏิบัติงาน เช่น ในการจัดพิมพ์เอกสารหรือในการค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ

(๒) ภาษาต่างประเทศ จากพัฒนาการของความร่วมมือทางการศาลในสหภาพยุโรป ทำให้ข้าราชการฝ่ายตุลาการมีความจำเป็นจะต้องเรียนรู้ภาษาที่ใช้อยู่ในประเทศสมาชิกของสหภาพยุโรปอย่างน้อยหนึ่งภาษา ดังนั้น โรงเรียน ENM จึงได้จัดให้มีการศึกษาอบรมด้านภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ ภาษาเยอรมัน ภาษาสเปน) ในการเรียนการสอนนักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการมาตั้งแต่ ค.ศ. ๒๐๐๕

จากที่กล่าวมาทั้งหมดคงจะพอทำให้เห็นภาพรวมของการศึกษาอบรมเบื้องต้นของข้าราชการฝ่ายตุลาการ อย่างไรก็ตาม จากพัฒนาการของสังคมทำให้ข้าราชการฝ่ายตุลาการ

๔. การศึกษาอบรมต่อเนื่อง

มาตรา ๑๔ แห่งรัฐกำหนดที่ ๕๘-๑๒๗๐ ได้กำหนดให้ข้าราชการฝ่ายตุลาการมีสิทธิได้รับการศึกษาอบรมต่อเนื่อง ซึ่งโรงเรียน ENM จะเป็นผู้ดำเนินการจัดการศึกษาอบรมต่อเนื่องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในรัฐกฤษฎีกาที่ออกโดยสภาแห่งรัฐ ดังนั้น มาตรา ๕๐ แห่งรัฐกฤษฎีกาที่ ๗๒-๓๕๕ จึงกำหนดให้โรงเรียน ENM ต้องจัดให้มีการศึกษาอบรมต่อเนื่องของข้าราชการฝ่ายตุลาการตามวิธีที่กำหนดในมาตราต่าง ๆ ของหมวดที่ ๔ ของรัฐกฤษฎีกานี้และข้อบังคับของโรงเรียน ข้าราชการฝ่ายตุลาการมีสิทธิที่จะขอเข้ารับการศึกษาอบรมต่อเนื่องอย่างน้อย ๕ วันต่อปี ซึ่งในทางปฏิบัติมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

(๑) ผู้อำนวยการโรงเรียน ENM จะเสนอโครงการศึกษาอบรมต่อเนื่องที่จัดโดยหน่วยงานต่าง ๆ ต่อคณะกรรมการบริหารโรงเรียน เพื่อประกาศให้ข้าราชการฝ่ายตุลาการได้ทราบ

(๒) ข้าราชการฝ่ายตุลาการยื่นคำขอเข้ารับการศึกษาอบรมต่อเนื่องต่อโรงเรียน ENM และหน่วยงานที่รับผิดชอบการประเมินผลการทำงาน ซึ่งหน่วยงานนี้จะแจ้งให้โรงเรียน ENM ทราบถึงความจำเป็นในการได้รับทุนศึกษาอบรมต่อเนื่อง และกระบวนการประเมินผลการทำงาน ผู้อำนวยการโรงเรียน ENM จะเป็นผู้อนุมัติว่าจะให้ข้าราชการฝ่ายตุลาการเข้าร่วมในหลักสูตรการศึกษาอบรมต่อเนื่องหรือไม่ โดยคำนึงถึงความประสงค์การอบรมที่ได้รับมาแล้ว และการปฏิบัติงานที่ของข้าราชการฝ่ายตุลาการผู้นั้น หลังจากนั้นโรงเรียน ENM จะแจ้งให้ข้าราชการฝ่ายตุลาการผู้นั้น และผู้บังคับบัญชาทราบ

นอกจากการศึกษาอบรมต่อเนื่องในระดับชาติแล้ว โรงเรียน ENM ยังอาจจัดงบประมาณให้มีการจัดการศึกษาอบรมต่อเนื่องระดับภูมิภาคแก่ข้าราชการฝ่ายตุลาการที่อยู่ในเขตอำนาจศาลอุทธรณ์เดียวกันได้ โดยในแต่ละศาลอุทธรณ์จะมีคณะกรรมการศึกษาอบรมต่อเนื่องระดับภูมิภาค (ประธานศาลอุทธรณ์และหัวหน้าอัยการประจำศาลอุทธรณ์ทำหน้าที่ประธานร่วมกัน และข้าราชการฝ่ายตุลาการที่ได้รับมอบหมายทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการ) องค์ประกอบและวิธีการปฏิบัติงานของคณะกรรมการนี้จะกำหนดโดยประกาศรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ฝ่ายเลขานุการโดยความเห็นชอบจากคณะกรรมการจะเสนอต่อประธานศาลอุทธรณ์นั้นให้จัดทำบัญชีรายชื่อ ความจำเป็น และการศึกษาอบรมต่อเนื่องของข้าราชการฝ่ายตุลาการในสังกัดส่งให้แก่โรงเรียน ENM จากนั้นโรงเรียน ENM จะประเมินการเข้าร่วมในการศึกษาอบรมต่อเนื่องของปีที่ผ่านมา คณะกรรมการบริหารโดยการเสนอของผู้ผู้อำนวยการโรงเรียน ENM จะจัดสรรงบประมาณให้แก่ศาลอุทธรณ์แต่ละแห่งตามความจำเป็นในการจัดการศึกษาอบรม

โรงเรียน ENM ยังคงรักษาบทบาทของการเป็นสถาบันในการศึกษาอบรมข้าราชการตุลาการไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องแนวทางและรูปแบบการดำเนินการศึกษาอบรมต่อเนื่องว่าจะให้บุคคลหรือหน่วยงานใดมาเป็นผู้ดำเนินการหรือจะร่วมดำเนินการกับโรงเรียน ENM จะเป็นอำนาจการตัดสินใจของผู้อำนวยการโรงเรียน ENM ตลอดจนการอนุญาตให้บุคคลที่มีความสนใจเข้าร่วมในการศึกษาอบรมต่อเนื่องของข้าราชการฝ่ายตุลาการ

๕. การให้ความรู้ทางวิชาการอื่น ๆ

โรงเรียน ENM จัดให้มีการให้ความรู้ทางวิชาการอื่น ๆ แก่นักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการและข้าราชการฝ่ายตุลาการ โดยนักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการจะได้รับคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กตลอดระยะเวลาที่ศึกษาอยู่พร้อมทั้งแผ่นซีดีรอมที่บรรจุเนื้อหาวิชาที่จะทำการศึกษาอบรมเบื้องต้น สำหรับเอกสารอื่น ๆ สามารถค้นหาได้จาก Intranet ของโรงเรียน ENM ซึ่งข้าราชการฝ่ายตุลาการที่ประจำอยู่ศาลต่าง ๆ ก็สามารถค้นหาข้อมูลด้วยวิธีการนี้ได้

สำหรับศูนย์ข้อมูลและห้องสมุดของโรงเรียน ENM มีผลงานทางวิชาการกว่า ๔๕,๐๐๐ เล่ม ทั้งหนังสือวิชาการ วารสารทางกฎหมายต่าง ๆ กว่า ๒๕๐ ฉบับ เช่น le Recueil Dalloz, la Semaine juridique, la Gazette du Palais, l'Actualité législative Dalloz, le Bulletin des arrêts de la cour de cassation ซีดีรอม ดีวีดี และวีดีโอ ซึ่งบุคคลทั่วไปสามารถเข้าใช้บริการได้เช่นเดียวกับข้าราชการฝ่ายตุลาการ

บทที่สอง ประเทศเยอรมนี

๑. ระบบศาลของประเทศเยอรมนี

ในประเทศเยอรมนี อำนาจอธิปไตยถือเป็นหนึ่งเดียวโดยมีองค์กรนิติบัญญัติ องค์กรบริหาร และองค์กรตุลาการทำหน้าที่คานอำนาจซึ่งกันและกัน องค์กรตุลาการเป็นองค์กรที่มีความเป็นอิสระ และได้รับการรับรองอยู่ในมาตรา ๙๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งเยอรมนี (German Basic Law) ซึ่งกำหนดว่า “อำนาจตุลาการมอบให้แก่ผู้พิพากษา และใช้โดยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์รัฐ ศาลแห่งสหพันธ์รัฐตามที่กำหนดในรัฐธรรมนูญนี้ และศาลแห่งมลรัฐ”^{๗๖} กล่าวอีกนัยหนึ่ง องค์กรตุลาการ ได้แก่ ผู้พิพากษาซึ่งใช้อำนาจตุลาการผ่านศาลต่างๆ นั่นเอง

ระบบศาลของประเทศเยอรมนีให้ความสำคัญเป็นอิสระแก่ผู้พิพากษาในการพิจารณาพิพากษาคดี แต่ได้แยกศาลออกตามลักษณะเฉพาะของงานแต่ละด้าน ซึ่งสามารถจัดแบ่งศาลต่างๆ ได้เป็นสามประเภท^{๗๗} ดังนี้

๑.๑ ศาลทั่วไป (ordinary Courts) หรือศาลยุติธรรมเยอรมัน (Ordentliche Gerichte) ได้แก่ ศาลที่มีอำนาจหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีอาญาและคดีแพ่งทั่วไป แบ่งออกเป็นสามระดับ คือ

(๑) ศาลชั้นต้น ประกอบด้วย ศาลระดับท้องถิ่น (Local Courts) หรือ ศาลชั้นต้นระดับล่าง (Amtsgericht) มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งที่มีทุนทรัพย์น้อย และคดีอาญาในความผิดไม่ร้ายแรง การพิจารณาคดีกระทำโดยผู้พิพากษาเพียงหนึ่งคน ยกเว้นในคดีอาญาที่อาจใช้ระยะเวลาดำเนินคดีเกินกว่า ๒ ปี อาจมีผู้พิพากษาสมทบมาช่วยเหลือในคดีได้ และศาลระดับภูมิภาค (Regional Courts) หรือศาลชั้นต้นระดับมลรัฐ (Landgericht) มีฐานะเป็นศาลอุทธรณ์สำหรับศาลระดับท้องถิ่น ในขณะเดียวกันก็มีเขตอำนาจของตนเองในการพิจารณาคดี

^{๗๖} “Judicial power is vested in the judges. It is exercised by the Federal Constitutional Court, by the federal courts provided for in the Basic Law, and by the courts of the Länder.” (Grundgesetz (Basic Law), Art. 92 GG.)

^{๗๗} โปรดดู กมลชัย รัตนสภาวะวงศ์, “ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับระบบกฎหมายและระบบศาลของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน,” ใน **รวมบทความในโอกาสครบรอบ ๖๐ ปี ดร. ปรีดี เกษมทรัพย์** (กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์ พี.เค. พรินต์ติ้งเฮาส์, ๒๕๓๑), หน้า ๑๘๑-๑๘๗ และข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตประกอบกัน เช่น

- Judiciary of German, http://en.wikipedia.org/wiki/Judiciary_of_Germany, July 2007

- Court System in German, www.coe.int/t/dg1/legalcooperation/cepej/profiles/

CourtSystemGermany .pdf, July 2007

(๒) ศาลอุทธรณ์ (Appellate courts หรือ Higher Regional Courts) หรือ ศาลสูงระดับมลรัฐ (Oberlandesgericht) มีอำนาจในการพิจารณาอุทธรณ์คำตัดสินของศาลระดับท้องถิ่นและระดับภูมิภาค ในขณะเดียวกันก็มีเขตอำนาจของตนเองในการพิจารณาคดีกับกฎหมายหรือคดีเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นปรปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ การพิจารณาคดีกระทำโดยองค์คณะผู้พิพากษาตามความเชี่ยวชาญกฎหมายด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องหรือเรียกว่าผู้พิพากษาอาชีพ จำนวน ๓ คน

(๓) ศาลยุติธรรมสูงสุดแห่งสหพันธ์รัฐ (Federal Court of Justice หรือ Bundesgerichtshof) เป็นศาลสูงสุดของศาลทั่วไปมีเขตอำนาจในการพิจารณาอุทธรณ์คำตัดสินของศาลระดับภูมิภาคและศาลอุทธรณ์ในประเด็นข้อกฎหมายเท่านั้น และไม่มีเขตอำนาจพิจารณาคดีอื่นใดเป็นการเฉพาะ

๑.๒ ศาลชำนาญพิเศษ (specialized courts) มีอำนาจหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีเฉพาะเรื่อง ประกอบด้วย ศาลแรงงาน (labour courts) ศาลสังคม (social courts) ศาลปกครอง (administrative courts) และศาลการเงิน (finance courts) และศาลสิทธิบัตร (patent courts) ทั้งนี้ ศาลแรงงาน ศาลสังคม และศาลปกครอง แต่ละศาลมีสามระดับ คือ ศาลชั้นต้น (Labour Courts, Social Courts, Administrative Courts) และศาลอุทธรณ์ (Higher Labour Courts, Higher Social Courts, Higher Administrative Courts) ซึ่งเป็นศาลในระดับมลรัฐ และศาลแห่งสหพันธ์รัฐ ซึ่งเป็นศาลสูงสุด (Federal Labour Court, Federal Social Court, Federal Administrative Court) ส่วนศาลภาษีอากรมีเพียงสองระดับ คือ ศาลการเงินชั้นต้น (Finance Courts) และศาลการเงินสูงสุดแห่งสหพันธ์รัฐ (Federal Finance Court) ในขณะที่ศาลสิทธิบัตรซึ่งมีเขตอำนาจพิจารณาคดีเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินทางอุตสาหกรรมมีเพียงศาลเดียว เรียกว่า ศาลสิทธิบัตรแห่งสหพันธ์รัฐ (Federal Patents Court) ตั้งอยู่ในเมืองมิวนิค

๑.๓ ศาลรัฐธรรมนูญ (constitutional courts) มีอำนาจหน้าที่พิจารณาตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ (judicial review) และการตีความรัฐธรรมนูญ แต่ละมลรัฐของเยอรมนีจะมีศาลรัฐธรรมนูญหนึ่งแห่งประจำมลรัฐนั้น นอกจากนั้นยังมีศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์รัฐ (Federal Constitutional Court หรือ Bundesverfassungsgericht) อีกหนึ่งแห่ง ซึ่งเป็นศาลรัฐธรรมนูญสูงสุดของประเทศ

จากที่ได้กล่าวถึงระบบและระดับของศาลเยอรมันดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า ศาลแต่ละประเภทจะมีศาลอุทธรณ์และศาลสูงสุดของตนเองคู่ขนานกันไป เรียกว่าเป็นระบบศาลคู่

ระบบศาลในประเทศเยอรมนี ทั้งในระดับศาลมลรัฐและศาลสหพันธรัฐอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงยุติธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรับผิดชอบในการคัดเลือกและแต่งตั้งผู้พิพากษาประจำศาล

๒. ระบบการเข้าสู่ตำแหน่งผู้พิพากษาของประเทศเยอรมนี

ผู้พิพากษาอาชีพในประเทศเยอรมนีมีสถานะเป็นข้าราชการ การเข้าสู่ตำแหน่งและการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาในประเทศเยอรมนีนี้ ใช้ระบบการคัดเลือก ซึ่งต่างจากประเทศในระบบคอมมอนลอว์ เช่น อังกฤษหรือสหรัฐอเมริกา ซึ่งใช้ระบบการแต่งตั้ง

โดยทั่วไป ผู้พิพากษาในศาลระดับสหพันธรัฐ (federal judges) จะทำงานอยู่ในศาลสูงสุดแห่งสหพันธรัฐ (supreme federal courts) เท่านั้น และมีอยู่จำนวนน้อย ไม่เกินร้อยละ ๕ ของจำนวนผู้พิพากษาทั้งหมด ผู้พิพากษาส่วนใหญ่เป็นผู้พิพากษาประจำศาลชั้นต้นต่างๆ ได้แก่ ศาลแพ่ง ศาลอาญา ศาลแรงงาน ศาลสังคม ศาลปกครอง และศาลภาษีอากร ซึ่งเป็นศาลในระดับมลรัฐ ผู้พิพากษาเหล่านี้จึงได้รับการจ้างและทำงานประจำในมลรัฐ

การคัดเลือกบุคคลเป็นผู้พิพากษาในประเทศเยอรมนีเป็นการดำเนินการในระดับมลรัฐ หลักเกณฑ์หลักของการคัดเลือกบุคคลเป็นผู้พิพากษาที่ทุกมลรัฐยึดถือเหมือนกัน คือ การพิจารณาผลการสอบ นอกเหนือจากนั้น แต่ละมลรัฐจะกำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติมแตกต่างกันไป เช่น บางมลรัฐใช้ระบบการสัมภาษณ์เพื่อดูความสามารถในการเข้าสังคม (social competence) โดยทั่วไป การรับบุคคลเป็นผู้พิพากษาสมากรับจากบุคคลที่ไม่เคยมีประสบการณ์การทำงานมาก่อนได้ แต่ในทางปฏิบัติศาลมักจะพยายามคัดเลือกบุคคลเป็นผู้พิพากษาจากผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานกฎหมายสาขาอื่นๆ ความแตกต่างอยู่ตรงที่ในกรณีคัดเลือกบุคคลที่ไม่มีประสบการณ์ทำงานด้านกฎหมายมาก่อน บุคคลเหล่านี้จะต้องทดลองปฏิบัติงานเป็นระยะเวลาอย่างน้อยสามปีก่อนได้รับการรับรองให้เป็นผู้พิพากษาประจำ (guarantee of tenure) แต่ในกรณีคัดเลือกบุคคลที่มีประสบการณ์ทำงานด้านกฎหมายแขนงอื่นมาก่อน ระยะเวลาทดลองงานของบุคคลเหล่านี้อาจลดลงมาเหลือเพียงหนึ่งปี หลังจากผ่านการทดลองงานแล้ว การแต่งตั้งให้เป็นผู้พิพากษาประจำ (permanent position) มีวิธีการแตกต่างกันไปในแต่ละมลรัฐ เช่น บางมลรัฐบุคคลอาจได้รับการบรรจุให้เป็นผู้พิพากษาประจำได้ทันทีภายหลังจากสิ้นสุดระยะเวลาทดลองงานแล้ว บางมลรัฐอาจต้องผ่านกระบวนการพิเศษบางประการก่อน บางมลรัฐผู้พิพากษาอาจมาจากการคัดเลือกของคณะกรรมการคัดเลือกผู้พิพากษาของรัฐสภา และจากนั้นจะต้องได้รับการแต่งตั้งจากกระทรวงยุติธรรม (Ministry of

สำหรับการเป็นผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ หรือศาลสูงสุดหรือศาลแห่งสหพันธรัฐ (federal judges at the supreme courts of the Federation) จะต้องมาจากการเลือกตั้งทั้งสิ้น โดยแต่ละมลรัฐมีสิทธิตามรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๓๖) ที่จะส่งผู้พิพากษาของมลรัฐตนไปเป็นผู้พิพากษาศาลสูงได้ตามจำนวนที่กำหนดซึ่งขึ้นอยู่กับสัดส่วนประชากรของแต่ละมลรัฐนั้น^{๗๙} นอกจากนี้ ผู้พิพากษาศาลระดับสูงไม่จำเป็นต้องมาจากการเลื่อนระดับของผู้พิพากษาศาลชั้นต้น แต่สามารถได้รับการคัดเลือกจากนักกฎหมายที่มีความรู้ความสามารถ เช่น อาจารย์หรือนายความ หรือจากอัยการหรือข้าราชการที่มีประสบการณ์และมีความเหมาะสมได้ด้วย^{๘๐}

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาจากบทบัญญัติกฎหมายแล้ว ระบบการเข้าสู่การเป็นผู้พิพากษาของเยอรมนี โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้พิพากษาศาลชั้นต้นจะเป็นไปตามที่กำหนดในรัฐบัญญัติตุลาการแห่งเยอรมัน ค.ศ. 1972 (German Judiciary Act of 1972) อันเป็นกฎหมายหลักว่าด้วยที่มาและอำนาจหน้าที่ของผู้พิพากษา ซึ่งอาจกล่าวถึงภาพรวมของระบบผู้พิพากษตามกฎหมายดังกล่าวได้ดังนี้

๒.๑ ประเภทของผู้พิพากษา มี ๒ ประเภทคือ

(๑) professional judges หรือผู้พิพากษาอาชีพ ซึ่งเป็นประเภททั่วไป และแบ่งออกเป็นหลายประเภท ได้แก่

ผู้พิพากษาคถอลดชีพ (a judge for life) หมายถึง ผู้พิพากษาที่ผ่านการทำงานมาแล้วอย่างน้อยสามปีหลังจากมีคุณสมบัติครบถ้วนที่จะเป็นผู้พิพากษาอาชีพ

ผู้พิพากษามีกำหนดวาระ (a judge for a specified term) หมายถึง บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้พิพากษามีกำหนดระยะเวลาหนึ่ง โดยต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขและทำหน้าที่ตามที่รัฐบัญญัติอื่นกำหนด

ผู้พิพากษาคทดลองงาน (a judge on probation) หมายถึง บุคคลที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาคถอลดชีพในเวลาต่อมา ผู้พิพากษาคทดลองงานที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาอาชีพต้องอยู่ในตำแหน่งทดลองงานเป็นเวลาอย่างช้าที่สุดไม่เกินห้าปี

^{๗๙} Hans-Ernst Bottcher, *The Role of the Judiciary in Germany*,

<http://www.germanlawjournal.com/print.php?id=508>, October 2004.

^{๗๙} Ibid.

^{๘๐} สมหวัง คล้าชื่น, *การเข้าสู่ตำแหน่งผู้พิพากษาศาลยุติธรรมชั้นต้น*, วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, พ.ศ. ๒๕๓๙, หน้า ๑๑๕-๑๑๖.

ผู้พิพากษาโดยตำแหน่งหน้าที่ (a judge by commission) หมายถึงข้าราชการที่ประสงค์จะโอนย้ายมาเป็นผู้พิพากษาลดอัตรา โดยก่อนจะได้รับแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาลดอัตราจะต้องอยู่ในตำแหน่งผู้พิพากษาโดยตำแหน่งหน้าที่เป็นเวลาอย่างช้าไม่เกินสองปี

(๒) honorary judges หรือผู้พิพากษาสมทบ ซึ่งที่มาหรือการแต่งตั้งและวาระการดำรงตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบ รัฐบัญญัติตุลาการฯ บัญญัติให้กำหนดรายละเอียดไว้ในกฎหมายลำดับรอง (statute) ทั้งนี้ หน้าที่และเงื่อนไขการทำงานของผู้พิพากษาสมทบจะเป็นไปตามที่กำหนดในรัฐบัญญัติเฉพาะแต่ละเรื่อง

๒.๒ การเข้าสู่การเป็นผู้พิพากษาอาชีพ (professional judges)

ตามมาตรา ๙ แห่งรัฐบัญญัติตุลาการแห่งเยอรมัน ค.ศ. ๑๙๗๒ กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษา (judicial tenure) ในประเทศเยอรมนีไว้ดังนี้

(๑) เป็นชาวเยอรมันตามความหมายในมาตรา ๑๑๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งรัฐ (Basic Law) กล่าวคือ เป็นพลเมืองเยอรมัน หรือเป็นผู้อพยพที่ได้รับการยอมรับให้อยู่ในอาณาจักรเยอรมันภายในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๙๐

(๒) แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่ายึดถือระบอบประชาธิปไตยตลอดเวลา

(๓) มีคุณสมบัติด้านการศึกษาตามที่กำหนด

(๔) มีทักษะด้านสังคมตามที่กำหนด (requisite social skills)

ทั้งนี้ คุณสมบัติด้านการศึกษาของผู้ที่จะเป็นผู้พิพากษาอาชีพในเยอรมนีเป็นไปตามที่กำหนดในมาตรา ๕ แห่งรัฐบัญญัติตุลาการฯ ซึ่งแสดงให้เห็นระบบการพัฒนาศักยภาพผู้พิพากษาเบื้องต้นได้ดังนี้

คุณสมบัติด้านการศึกษา รัฐบัญญัติตุลาการฯ กำหนดผู้ที่จะจบการศึกษาวិชากรกฎหมายในระดับมหาวิทยาลัยโดยผ่านการสอบขั้นที่หนึ่ง (first state examination) ผ่านการฝึกงานในหน่วยงานและตามระยะเวลาที่กำหนด และผ่านการสอบขั้นที่สอง (second state examination) หลังจากฝึกงานแล้ว เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติที่จะเป็นผู้พิพากษาอาชีพทั้งในศาลระดับมลรัฐและศาลแห่งสหพันธรัฐ อย่างไรก็ตาม ถ้าเป็นกรณีอาจารย์ประจำที่สอนกฎหมายอยู่ในมหาวิทยาลัยที่อยู่ภายใต้เงื่อนไขที่รัฐบัญญัตินี้กำหนด ถือว่าอาจารย์ดังกล่าวเป็นผู้มีคุณสมบัติในการเป็นผู้พิพากษาได้เลยโดยผลของกฎหมายนี้ ทั้งนี้ คุณสมบัติด้านการศึกษาดังกล่าวข้างต้นแยกอธิบายได้ดังนี้

๑) ศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย (university studies)

ผู้ที่จะเป็นผู้พิพากษาอาชีพในเยอรมนีได้ต้องจบการศึกษาด้านกฎหมายในระดับมหาวิทยาลัย (legal studies at a university) โดยมีระยะเวลาศึกษาสี่ปีหรือน้อยกว่านั้นได้

๒) ผ่านการสอบขั้นที่หนึ่ง (first state examination)

การสอบจัดขึ้นโดยมลรัฐและมหาวิทยาลัย โดยการสอบขั้นที่หนึ่ง ประกอบด้วย การสอบวิชาบังคับหลักที่จัดโดยมลรัฐ (state examination of compulsory core subjects) และการสอบวิชาเฉพาะที่จัดโดยมหาวิทยาลัย (a university-level examination on specialist subjects) มลรัฐอาจกำหนดในกฎหมายให้จัดการสอบในระหว่างการศึกษาในมหาวิทยาลัยก็ได้แต่ต้องไม่จัดสอบก่อนระยะเวลาสองปีครึ่งของการศึกษา คะแนนต้องประกอบด้วยสัดส่วนวิชาบังคับต่อวิชาเฉพาะเป็น ๗๐ ต่อ ๓๐ และมลรัฐต้องออกไปรับรองการสอบให้เมื่อผู้สอบสอบผ่านวิชาบังคับ

การสอบขั้นที่หนึ่งนี้ เรียกว่า การสอบเนติบัณฑิตขั้นต้น (First Bar หรือ Referndar) ฝ่ายบริหารของมลรัฐจะวางระเบียบในการสอบ ซึ่งผู้สอบจะต้องผ่านหลักสูตรการเรียนในมหาวิทยาลัยมาแล้วไม่ต่ำกว่าสอบปีครึ่งของการศึกษาดังกล่าวข้างต้น รวมถึงต้องผ่านการฝึกภาคปฏิบัติตามหลักสูตรดังได้กล่าวมาแล้วไม่ว่าจะเป็นการฝึกงานที่ศาลหรือหน่วยงานราชการเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามเดือนด้วย ทั้งนี้ การสอบเป็นการสอบข้อเขียนกฎหมายแปดฉบับ ฉบับละสี่ชั่วโมงติดต่อกันทุกวัน ยกเว้นวันอาทิตย์ กฎหมายที่สอบได้แก่ กฎหมายเอกชนสามฉบับ กฎหมายอาญาสองฉบับ กฎหมายมหาชนสองฉบับ ประวัติศาสตร์หนึ่งฉบับ และสอบปากเปล่า กับคณะกรรมการอีกอย่างน้อยสี่คน เป็นเวลาหนึ่งชั่วโมงในทุกวิชา^{๔๑}

^{๔๑} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๕๔

๓) ผ่านการฝึกงานเบื้องต้น (preparatory training)

หลังจากผ่านการสอบขั้นที่หนึ่ง ผู้ที่จะเป็นผู้พิพากษาในเยอรมนีต้องเข้ารับการฝึกงานเบื้องต้นเป็นระยะเวลาสองปี โดยได้รับบรรจุเป็นข้าราชการวิสามัญได้รับเงินเดือนจากรัฐ^{๔๒} และทำการฝึกงานในองค์กรที่กำหนดได้แก่ ศาลที่มีเขตอำนาจทั่วไปเกี่ยวกับคดีแพ่ง ศาลที่มีเขตอำนาจในคดีอาญาหรือสำนักอัยการ หน่วยงานทางปกครอง องค์กรที่ให้คำปรึกษากฎหมาย เช่น public notary บริษัท สมาคม หรือองค์กรอื่นที่มีการให้คำปรึกษาด้านกฎหมาย และหน่วยงานอื่นอีกหนึ่งหรือหลายหน่วยงานตามความเหมาะสมซึ่งให้เป็นทางเลือก ทั้งนี้ การฝึกงานในศาลทั้งสองประเภทและหน่วยงานทางปกครองให้มีกำหนดระยะเวลาองค์กรละอย่างน้อยสามเดือน ส่วนการฝึกงานในองค์กรที่ให้คำปรึกษากฎหมายให้มีกำหนดระยะเวลาอย่างน้อยเก้าเดือน ในระหว่างการฝึกงาน อาจจัดให้มีหลักสูตรการฝึกอบรมเป็นระยะเวลาทั้งหมดไม่เกินสามเดือนด้วยก็ได้ อย่างไรก็ตาม รายละเอียดของการฝึกงานให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายของแต่ละมลรัฐ

ในกรณีที่บุคคลที่จะเป็นผู้พิพากษาอาชีพผ่านการฝึกงานด้านการบริหารงานยุติธรรมระดับกลาง (higher intermediate justice administration service) และการบริหารงานด้านที่ไม่ใช่วิชาการในระดับกลาง (higher intermediate non-technical administrative service) เป็นระยะเวลาไม่เกินสิบแปดเดือน สามารถนำระยะเวลาการฝึกงานดังกล่าวมารวมคำนวณเป็นระยะเวลาการฝึกงานเบื้องต้นได้แต่ต้องไม่เกินหกเดือน ทั้งนี้ รายละเอียดของการคำนวณให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายของแต่ละมลรัฐ

๔) ผ่านการสอบขั้นที่สอง (second state examination)

การสอบขั้นที่สองนั้น รัฐต้องจัดให้มีขึ้นหลังจากเดือนที่สิบแปดของการฝึกงานแต่ต้องไม่ช้ากว่าเดือนที่สิบเอ็ดของการฝึกงาน การสอบจะต้องเกี่ยวข้องกับการฝึกงานในหน่วยงานบังคับ ทั้งนี้ รัฐจะจัดให้มีการสอบปากเปล่าด้วยก็ได้แต่ต้องมีสัดส่วนคะแนนไม่เกินร้อยละสี่สิบของคะแนนสอบทั้งหมด และในการคำนวณคะแนนสอบไม่นำคะแนนในการฝึกงานมาพิจารณาด้วย อย่างไรก็ตาม รายละเอียดของการสอบให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายของแต่ละมลรัฐ

การสอบขั้นที่สองนี้ เรียกว่า การสอบเนติบัณฑิตขั้นสอง (Grand Bar หรือ Assessor) รายละเอียดการสอบเป็นเรื่องที่แต่ละมลรัฐกำหนดดังได้กล่าวแล้ว แต่มีข้อมูลตัวอย่างว่าลักษณะการสอบจะเป็นการสอบกับคณะกรรมการสอบที่มาจากสามมลรัฐ โดยต้องเขียน

^{๔๒} เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน

บุคคลที่มีคุณสมบัติด้านการศึกษาดังกล่าวครบถ้วนแล้ว สามารถเป็นทำงานเป็นข้าราชการระดับกลาง อัยการ หรือผู้พิพากษา (qualified to hold judicial office) ได้ แต่สำหรับการเป็นผู้พิพากษานั้น ผู้ที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาอย่างเป็นทางการ (judicial tenure) มักจะเป็นผู้ที่ผ่านการสอบและการปฏิบัติโดยได้รับคะแนนสูง และต้องมีคุณสมบัติอื่นครบถ้วนทั้งสี่ประการดังกล่าวมาในตอนต้นด้วย ส่วนจะได้รับแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาประเภทใดนั้น ขึ้นอยู่กับว่าเข้าเงื่อนไขการเป็นผู้พิพากษาประเภทใด เช่น บุคคลที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาคถาคตชีพ (a judge for life) จะต้องทำงานเป็นผู้พิพากษามาอย่างน้อยสามปี ซึ่งเรียกช่วงสามปีนี้ว่า ช่วงทดลองงาน เพราะประเทศเยอรมนีไม่มีระบบผู้ช่วยผู้พิพากษาเหมือนของประเทศไทย และเมื่อได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้พิพากษาคถาคตชีพแล้วจะอยู่ในตำแหน่งได้จนเกษียณอายุ

มีข้อน่าสังเกตว่า ระบบการเข้าสู่ตำแหน่งผู้พิพากษาในประเทศเยอรมนีเน้นความสำคัญของคุณสมบัติด้านการศึกษามาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฝึกปฏิบัติงานและการสอบเนติบัณฑิต ระบบการศึกษาของผู้พิพากษาในเยอรมนีเป็นระบบการศึกษาเอกภาพ (a uniform educational system) กล่าวคือ หลักสูตรการศึกษากฎหมายมีหลักสูตรเดียวและกำหนดขึ้นเพื่อรองรับการเป็นผู้พิพากษาเท่านั้น นักศึกษากฎหมายต้องศึกษาในหลักสูตรดังกล่าวเหมือนกันหมดไม่ว่าจะต้องจบปริญญาตรีผู้พิพากษาหรือวิชาที่กฎหมายแขนงอื่นที่ไม่ใช่ผู้พิพากษาหรือไม่ โดยถือว่าบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะเป็นผู้พิพากษาย่อมมีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะเป็นนักกฎหมายแขนงอื่นด้วยโดยอัตโนมัติ ระบบการศึกษาลักษณะดังกล่าวได้รับการวิพากษ์วิจารณ์เสมอมาว่าไม่เหมาะสมกับความต้องการในปัจจุบันและไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงทางสังคม และได้มีความพยายามของกลุ่มผู้พิพากษาอาวุโสและอาจารย์มหาวิทยาลัยที่จัดทำและผลักดันข้อเสนอการปฏิรูประบบการศึกษากฎหมายในเยอรมนีมาตั้งแต่ทศวรรษที่เจ็ดสิบ แต่จนถึงปัจจุบันข้อเสนอเหล่านั้นไม่ได้มีการตอบสนองแต่ประการใด ระบบการศึกษากฎหมายยังคงไม่มีการเปลี่ยนแปลงแม้จนปัจจุบัน^{๔๕}

วาระการดำรงตำแหน่งของผู้พิพากษาเยอรมัน ผู้พิพากษาเยอรมันดำรงตำแหน่งได้จนเกษียณอายุซึ่งได้แก่อายุครบ ๖๕ ปี ถึง ๖๘ ปี ตามประเภทของศาล แต่ผู้พิพากษาสสามารถถูกปลดออกจากราชการได้ หากขาดความสามารถหรือไม่เอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่

^{๔๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๕๕.

^{๔๔} Hans-Ernst Bottcher, footnote 3.

๓. การพัฒนาศักยภาพของผู้พิพากษา

จากที่ได้ศึกษาระบบผู้พิพากษาเยอรมันในหัวข้อก่อน จะเห็นได้ว่า ผู้ที่จะเป็นผู้พิพากษาในประเทศเยอรมนี ต้องผ่านหลักสูตรการศึกษาที่เข้มข้น และต้องผ่านการสอบเนติบัณฑิตถึงสองชั้น รวมถึงผ่านการฝึกปฏิบัติงานในระดับหนึ่งด้วย และเมื่อได้เป็นผู้พิพากษาแล้วก็ต้องทำงานอย่างน้อยสามปีจึงจะได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาลดข้อชีพหรือผู้พิพากษาถาวรต่อไป แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่จะเป็นผู้พิพากษาในประเทศเยอรมนีต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถสูงและมีประสบการณ์พอสมควร กล่าวคือ เป็นผู้ที่มีศักยภาพมากมาตั้งแต่ก่อนเป็นผู้พิพากษา แต่แม้จะได้เป็นผู้พิพากษาแล้ว ผู้พิพากษาเหล่านั้นก็ไม่ได้หยุดการพัฒนาความรู้ความสามารถของตน ระบบของประเทศเยอรมนีเปิดโอกาสให้ผู้พิพากษาได้เข้ารับการอบรมสัมมนาเพื่อหาความรู้ใหม่หรือประสบการณ์เพิ่มเติมตลอดเวลา เพียงแต่การพัฒนาความรู้ของผู้พิพากษายหลังจากที่ได้เข้าสู่ตำแหน่งผู้พิพากษาแล้วไม่ได้เป็นเรื่องของการบังคับ และไม่ใช่เงื่อนไขบังคับของการเลื่อนขั้นสู่ตำแหน่งสูง หากแต่อนุমানได้ว่าผู้พิพากษาที่ได้พัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองตลอดเวลา ย่อมมีโอกาสที่จะได้รับคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้นได้มากกว่าผู้พิพากษาทั่วไป

๓.๑ หลักการพื้นฐาน

การพัฒนาศักยภาพของผู้พิพากษาเป็นหลักการที่ได้รับการยอมรับและรับรองไม่เพียงเฉพาะภายในประเทศเยอรมนีเท่านั้น แต่รวมไปถึงในระดับสหภาพยุโรปด้วย ดังนี้

(๑) ระดับสหภาพยุโรป

โดยที่ประเทศสหภาพยุโรปปกครองในระบอบประชาธิปไตยซึ่งให้ความสำคัญกับหลักการปกครองโดยกฎหมายหรือหลักนิติรัฐ (the Rule of Law) และคำนึงถึงการเคารพสิทธิมนุษยชนในเรื่องที่บุคคลควรได้รับการดำเนินกระบวนการยุติธรรมที่เป็นธรรม ซึ่งเป็นหลักที่บัญญัติรับรองอยู่ในข้อ ๖^{๔๕} แห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของสหภาพยุโรป (European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms) การจะจรรโลงและทำให้หลักทั้งสองประการข้างต้นมีความเข้มแข็งและบรรลุผลสำเร็จ ต้องอาศัยบทบาทและอำนาจหน้าที่ของผู้พิพากษาเป็นอย่าง

^{๔๕} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑๖.

^{๔๖} Article 6 “Everyone is entitled to a fair and public hearing within a reasonable time by an independent and impartial tribunal established by law”.

- ข้อเสนอแนะที่ อาร์ (๙๔) ๑๒ ว่าด้วยความมีอิสระ ประสิทธิภาพ และบทบาทของผู้พิพากษา (Recommendation No. R (94) 12 on the Independence, Efficiency and Role of Judges) ออกโดยคณะกรรมการคณะรัฐมนตรี (Committee of Ministers) โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะมนตรีแห่งยุโรป (Council of Europe) เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๙๔ และอาศัยอำนาจตาม ข้อ ๑๕ บี แห่ง Statute of the Council of Europe ข้อเสนอแนะนี้เป็นเอกสารที่ผนวกอยู่ในมติคณะมนตรีแห่งยุโรป ที่ (๒๐๐๒) ๑๒ แต่งตั้งคณะกรรมการแห่งยุโรปด้านความมีประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม (Resolution Res(2002) 12 establishing the European Commission for the efficiency of justice)

ข้อเสนอแนะที่ อาร์ (๙๔) ๑๒ นี้ มีสาระสำคัญในการบัญญัติรองรับความสำคัญของผู้พิพากษาที่จะทำให้เป้าหมายในการธำรงรักษาหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยภายใต้หลักนิติรัฐและการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของบุคคลบรรลุผลได้ และบัญญัติให้รัฐสมาชิกสหภาพยุโรปดำเนินมาตรการในการส่งเสริมความเป็นอิสระและความรู้ความสามารถตลอดจนบทบาทของผู้พิพากษา โดยไม่ได้เน้นที่ผู้พิพากษาในระดับบุคคลใดบุคคลหนึ่ง แต่เน้นการส่งเสริมระบบผู้พิพากษาโดยรวมทั้งหมด บทบัญญัติในข้อเสนอแนะถือเป็นมาตรฐานขั้นต่ำที่รัฐสมาชิกสหภาพยุโรปจะต้องคำนึงถึงในการดำเนินมาตรการภายในประเทศของตน อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอแนะนี้ไม่ได้มีฐานะเป็นสนธิสัญญาอันจะมีผลผูกพันรัฐสมาชิกให้ต้องปฏิบัติตามในฐานะที่เป็นกฎหมายระหว่างประเทศ แต่มีฐานะเป็นกรอบหรือแนวทางมาตรฐานที่รัฐสมาชิกควรให้ความร่วมมือให้การปฏิบัติตาม

ในเรื่องที่เกี่ยวกับหลักการพัฒนาศักยภาพของผู้พิพากษานั้น มีปรากฏอย่างชัดเจนในหลักการข้อ ๕.๓ จี^{๔๗} (Principle V.3.g) แห่งข้อเสนอแนะดังกล่าว โดยกำหนดว่าของตนในวิธีการที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสม (efficient and proper manner) หลักการนี้แสดงถึงกรอบนโยบายที่มุ่งให้รัฐสมาชิกของสหภาพยุโรป ซึ่งรวมถึงประเทศเยอรมนี ดำเนินการจัดทำหรือริเริ่มมาตรการในการพัฒนาศักยภาพของผู้พิพากษาให้เกิดผลโดยใช้วิธีการของรัฐสมาชิกเอง

- กฎบัตรว่าด้วยข้อกำหนดสำหรับผู้พิพากษา (European Charter on Statute for Judges) ริเริ่มให้มีการจัดทำโดยที่ประชุมพหุภาคีว่าด้วยข้อกำหนดสำหรับผู้พิพากษาในยุโรปซึ่งจัดขึ้นโดยคณะมนตรีแห่งยุโรป ในปี ค.ศ. ๑๙๙๘ และมีผู้เข้าร่วมประชุมเป็นองค์กรเกี่ยวกับศาลในรัฐสมาชิกสหภาพยุโรป ที่สำคัญได้แก่ สมาคมผู้พิพากษาแห่งยุโรป (the European Association of Judges (EAJ)) และ สมาคมผู้พิพากษาแห่งยุโรปเพื่อประชาธิปไตยและเสรีภาพ (the European Association of Judges for Democracy and Freedom (MEDEL)) กฎบัตรนี้ยกร่างขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกรอบกติกาหรือความตั้งใจร่วมกันสำหรับผู้พิพากษาของรัฐสมาชิกของสหภาพยุโรปที่จะดำเนินการตามกฎบัตรดังกล่าวเพื่อเสริมสร้างความเป็นอิสระและความรู้ความสามารถของผู้พิพากษา อันเป็นปัจจัยสำคัญในการธำรงรักษาประชาธิปไตยภายใต้หลักนิติรัฐและการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของบุคคล รวมถึงเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการของข้อเสนอแนะที่ อาร์ (๙๔) ๑๒ ดังกล่าวข้างต้นด้วย บทบัญญัติในกฎบัตรนี้ไม่มีค่าบังคับเป็นกฎหมาย แต่มีลักษณะบรรทัดฐานให้ผู้พิพากษา รวมถึงองค์กรฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติในรัฐสมาชิกสหภาพยุโรปที่จะใช้เป็นหลักในการปฏิบัติงานไม่ให้อำนาจหรือแทรกแซงศาล

ในเรื่องที่เกี่ยวกับหลักการพัฒนาศักยภาพของผู้พิพากษานั้น มีกำหนดรองรับไว้ในข้อ ๒.๓^{๔๘} ของกฎบัตรดังกล่าวว่า รัฐสมาชิกควรให้การสนับสนุนการจัดฝึกอบรม

^{๔๗} Principle V – Judicial responsibilities

etc.

etc.

3. Judges should in particular have the following responsibilities:

etc.

etc.

g. to undergo any necessary training in order to carry out their duties in an efficient and proper manner.

^{๔๘} 2. Selection, Recruitment, Initial Training

etc.

etc.

2.3 The statute ensures by means of appropriate training at the expense of the State, the preparation of the chosen candidates for the effective exercise of judicial duties. The authority referred to at paragraphed 1.3 hereof, ensures the appropriateness of training programmes

(๒) ระดับภายในประเทศ

ประเทศเยอรมนีให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของผู้พิพากษาภายใต้กรอบหลักการที่กำหนดโดยสหภาพยุโรปดังกล่าวข้างต้น แต่จากการตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น ประเทศเยอรมนีดำเนินการตามหลักการที่สหภาพยุโรปกำหนดโดยใช้กระบวนการทางบริหาร ไม่ปรากฏว่ามีการออกกฎหมายหรือกฎระเบียบเพื่อรองรับหลักการเช่นนั้น

๓.๒ รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของผู้พิพากษา^{๔๔}

การพัฒนาศักยภาพของผู้พิพากษาในประเทศเยอรมนีมีมานานแล้ว และสอดคล้องกับหลักการพื้นฐานเรื่องการพัฒนาศักยภาพของผู้พิพากษาดังกล่าวข้างต้น โดยที่เยอรมนีเป็นสหพันธรัฐ (federal state) ซึ่งนอกจากเขตอำนาจศาลในระดับสหพันธรัฐแล้ว ยังมีเขตอำนาจศาลในมลรัฐต่างๆ รวม ๑๖ มลรัฐด้วย ดังนั้น ผู้พิพากษาส่วนใหญ่จึงทำงานอยู่ในมลรัฐ การพัฒนาศักยภาพของผู้พิพากษาส่วนใหญ่จึงอยู่ในระดับมลรัฐเช่นกัน เว้นแต่การฝึกงานเบื้องต้น (initial training) ที่จะเป็นการดำเนินการในระดับสหพันธรัฐ ลักษณะของการพัฒนาศักยภาพของผู้พิพากษาจึงมีอยู่ว่า แต่ละมลรัฐจะจัดฝึกอบรมให้แก่ผู้พิพากษาในศาลของมลรัฐตนเองเป็นหลัก หากมลรัฐใดมีขนาดเล็กก็จะขอความร่วมมือให้ผู้พิพากษาในมลรัฐตนเข้ารับการฝึกอบรมร่วมกับผู้พิพากษาในมลรัฐที่มีขนาดใหญ่กว่าเป็นครั้งคราวไป ทั้งนี้ ผู้พิพากษาที่อยู่ในขั้นทดลองงาน (a judge on probation) ศาลที่ผู้พิพากษาทดลองงานอยู่อาจจัดให้มีการอบรมวิชาเฉพาะที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานให้ เช่น วิธีการซักถามพยานหรือวิธีการชี้แจงนำพยานหลักฐานสำหรับผู้พิพากษาประจำ ศาลที่ผู้พิพากษานั้นประจำอยู่หรือกระทรวงยุติธรรมในแต่ละมลรัฐจะดำเนินการจัดหลักสูตรการฝึกอบรมที่เป็นประโยชน์แก่ผู้พิพากษาของศาลนั้นๆ การจัดฝึกอบรมของแต่ละศาลมีหลักการที่เหมือนกันประการหนึ่งคือ เปิดโอกาสให้บุคคลกรด้านกฎหมายอื่นๆ เช่น ผู้เตรียมตัวเป็นผู้พิพากษา อัยการ หรือทนายความเข้าร่วมด้วย อย่างไรก็ตาม ประเทศเยอรมนีมีสถาบันหลักแห่งชาติในการจัดฝึกอบรมภายใน (in-service training) ให้แก่ผู้พิพากษาและอัยการเท่านั้นอยู่หนึ่งสถาบัน คือ German Judicial Academy หรือ German Judges' Academy สถาบันนี้

and of the organization which implements them, in the light of the requirements of open-mindedness, competence and impartiality which are bound up with the exercise of judicial duties.

^{๔๔} เนื้อหาในหัวข้อนี้มีที่มาจากการรวบรวมและสรุปข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของสถาบัน German Judicial Academy ให้แก่ Council of Europe Co-Operation Programme to strengthen the Rule of Law ประกอบกับเอกสารของ Hans-Ernst Bottcher อ้างแล้วในเชิงอรรถ 3

การพัฒนาศักยภาพของผู้พิพากษาในเยอรมนีไม่ใช่ระบบภาคบังคับหรือเป็นเงื่อนไขบังคับเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ ยกเว้นในบางกรณีที่เป็นกรณีการฝึกอบรมที่มัลรัฐจัดขึ้นให้แก่ผู้พิพากษาใหม่ที่เพิ่งได้รับการแต่งตั้ง ซึ่งอยู่ในช่วงทดลองงานก่อนที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาดลอดชีพ โดยการฝึกอบรมนี้มุ่งเน้นให้ผู้พิพากษาใหม่ฝึกฝนทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งวิชาที่เป็นภาคบังคับให้ผู้พิพากษาใหม่ซึ่งรับการฝึกอบรม ได้แก่ องค์กรของศาล ความร่วมมือระหว่างศาล การติดต่อหรือจัดการกับคู่ความ เทคนิคการทำงาน การวางแผนพิจารณาคดี ความเข้าใจในบทบาทและตำแหน่งผู้พิพากษา ผลกระทบด้านจิตวิทยาในการติดต่อสื่อสารกับคู่ความและทนายความ การแสวงหาข้อเท็จจริงให้ชัดเจน การสืบพยาน การชี้แจงนำพยานหลักฐาน การค้นพินและการจัดการกับความขัดแย้ง การจัดการกับกระบวนการพิจารณา ระยะเวลา ขั้นตอนการทำงาน รวมไปถึงเทคนิคการพูด เป็นต้น ทั้งนี้ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่จำเป็นต้องผ่านการทดสอบหรือการประเมินก็ผ่านการอบรมได้ สำหรับผู้พิพากษาดลอดชีพหรือผู้พิพากษาถาวรนั้นจะไม่มีภาระบังคับให้เข้ารับการฝึกอบรม เพราะประเทศเยอรมนีถือว่า การบังคับดังกล่าวขัดกับหลักความเป็นอิสระของผู้พิพากษา

ระยะเวลาในการฝึกอบรม หลักสูตรฝึกอบรมในการพัฒนาศักยภาพของผู้พิพากษาในประเทศเยอรมนีไม่ได้มีข้อกำหนดหรือข้อจำกัดไว้ตายตัว ขึ้นอยู่กับหลักสูตรที่จัดแล้วแต่กรณีไป ส่วนใหญ่หลักสูตรจะมีระยะเวลาตั้งแต่วันหนึ่งถึงหนึ่งสัปดาห์

รูปแบบในการฝึกอบรม รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของผู้พิพากษามีรูปแบบไม่ซับซ้อน มีลักษณะเป็นการจัดประชุม สัมมนา หรือฝึกอบรม (conference or training) ในหลักสูตรต่างๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของผู้พิพากษา โดยใช้วิธีการในการฝึกอบรมทุกรูปแบบตั้งแต่การให้คำบรรยาย (traditional lectures) ไปจนถึงการประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshops) หัวข้อหลักสูตรก็มีความหลากหลายโดยเน้นถึงการให้ความรู้ใหม่ๆ ไปจนถึงการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ แต่โดยส่วนใหญ่แล้ว หลักสูตรที่จัดฝึกอบรมแบ่งได้เป็นสี่กลุ่มหัวข้อใหญ่ๆ ได้แก่ หัวข้อด้านกฎหมาย หัวข้อด้านทักษะ หัวข้อด้านองค์กรและข้อมูลสารสนเทศ และหัวข้อทั่วไปอื่นๆ

ที่กล่าวมาเป็นระบบการพัฒนาศักยภาพของผู้พิพากษาภายในประเทศเยอรมนี แต่เนื่องจากประเทศเยอรมนีเป็นรัฐสมาชิกของสหภาพยุโรปด้วย และดังได้เรียนแล้วว่าในระดับสหภาพยุโรปก็ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาศักยภาพผู้พิพากษาเพื่อส่งเสริมความเป็นอิสระของผู้พิพากษาในฐานะเป็นหลักการสำคัญในการรักษาประชาธิปไตยภายใต้หลักนิติรัฐและในการเสริมสร้างให้ระบบกฎหมายมีความเป็นธรรมสามารถคุ้มครองสิทธิมนุษยชนได้ ดังนั้น นอกจากผู้พิพากษาเยอรมันสามารถได้รับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนภายในประเทศแล้ว ผู้พิพากษาเยอรมันยังมีโอกาสได้รับการพัฒนาศักยภาพในระดับสหภาพยุโรปผ่านองค์กรที่มีชื่อว่า European Judicial Training Network^{๙๐} ซึ่งเป็นองค์กรในรูปแบบสมาคมระหว่างประเทศที่ไม่แสวงหากำไรตั้งขึ้นตามกฎหมายของประเทศเบลเยียม ประกอบด้วยสมาชิกที่เป็นสถาบันการฝึกอบรมผู้พิพากษาในรัฐสมาชิกของสหภาพยุโรป จำนวน ๑๕ ประเทศ รวมถึงประเทศเยอรมนีด้วย องค์กรดังกล่าวมีหน้าที่ประสานงานระหว่างสถาบันฝึกอบรมในประเทศต่างๆ ที่เป็นสมาชิกโดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นศูนย์อำนวยความสะดวกในการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการฝึกอบรมที่สถาบันฝึกอบรมของรัฐสมาชิกจัดขึ้นและเปิดโอกาสให้ผู้พิพากษาจากประเทศอื่นที่เป็นสมาชิกเข้ารับการฝึกอบรมได้ตามจำนวนที่กำหนด นอกจากนี้ องค์กรดังกล่าวยังให้ความช่วยเหลือในการจัดหลักสูตรหรือการจัดฝึกอบรมให้แก่สถาบันฝึกอบรมของรัฐสมาชิกเองด้วย หัวข้อที่มีการจัดฝึกอบรมในรัฐสมาชิกและเปิดโอกาสให้ผู้พิพากษาในรัฐสมาชิกอื่นเข้าร่วมอบรมด้วยมีหลากหลายตั้งแต่ หัวข้อเกี่ยวกับกฎหมายเฉพาะด้าน เช่น กฎหมายแพ่ง กฎหมายอาญา กฎหมายการค้า กฎหมายยุโรป และกฎหมายระหว่างประเทศ ไปจนถึงหัวข้อด้านสังคมต่างๆ ด้านการพัฒนาวิชาชีพ รวมไปถึงด้านภาษาด้วย^{๙๑} ทั้งนี้ ผู้เข้ารับการอบรมไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย เนื่องจากงบประมาณขององค์กรดังกล่าวมาจากการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมสมาชิกและจากงบประมาณกลางของสหภาพยุโรป

๓.๓ สถาบันที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาศักยภาพของผู้พิพากษา

จากที่กล่าวในหัวข้อก่อน อาจสรุปได้ว่า สถาบันที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพของผู้พิพากษาประเทศเยอรมนี (ภายหลังจากเป็นผู้พิพากษาแล้ว) ทั้งในระดับภายในประเทศและในระดับสหภาพยุโรป มีดังนี้

๑) องค์กรศาลที่ผู้พิพากษานั้นทำงานประจำอยู่ซึ่งจะจัดหลักสูตรฝึกอบรมหรือให้ความรู้แก่ผู้พิพากษาประจำศาลนั้น ส่วนใหญ่เป็นองค์กรศาลในระดับมลรัฐ

๒) สถาบันฝึกอบรมผู้พิพากษาหลักแห่งชาติ ได้แก่ German Judicial Academy หรือ German Judges' Academy เป็นสถาบันที่ตั้งขึ้นโดยการทำข้อตกลงร่วมกัน

^{๙๐} รายละเอียดโปรดดูใน <http://www.ejtn.net/www/en/html/index.htm>

^{๙๑} http://www.ejtn.net/www/en/html/nodes_main/4_1875_390/4_1875_391/4_1895_394.htm

ในแง่ของรูปแบบองค์กร German Judicial Academy เป็นหน่วยงานย่อยในระดับ division ของกระทรวงยุติธรรมแห่งสหพันธ์เยอรมนี (Federal Ministry of Justice) โดยอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของ Directorate-General R (Judicial System)^{๙๒} สถาบันดังกล่าวมีผู้อำนวยการ (director) เป็นหัวหน้าองค์กร มีสถานที่ตั้งแห่งใหญ่อยู่ในเมือง Trier ซึ่งมีพนักงานจำนวน ๒๔ คน และมีสาขาอยู่ในเมือง Wustrau ซึ่งมีพนักงานจำนวน ๒๙ คน^{๙๓}

๓) สถาบันในระดับสหภาพยุโรป ได้แก่ European Judicial Training Network (EJTN)^{๙๔} สถาบันนี้มีสถานะเป็นสมาคมระหว่างประเทศประเภทไม่แสวงหากำไร (an international not-for-profit association) ตั้งขึ้นภายใต้กฎหมายของประเทศเบลเยียม และมีสำนักงานแห่งใหญ่ตั้งอยู่ใน กรุงบรัสเซล ประเทศเบลเยียม สมาคมระหว่างประเทศนี้ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ค.ศ. ๒๐๐๑ แต่มีฐานะเป็นนิติบุคคลเมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน ค.ศ. ๒๐๐๓

^{๙๒} กระทรวงยุติธรรมแห่งสหพันธ์เยอรมนี มีรัฐมนตรีเป็นหัวหน้ากระทรวง และแบ่งสายงานออกเป็น 6 Directorates-General ๖ แผนกงานด้านต่างๆ กัน ได้แก่

- Directorates-General Z ดูแลงานด้านการบริหารทั่วไป (Administration (Central Affairs))

- Directorates-General R ดูแลงานด้านระบบตุลาการ (Judicial System)

- Directorates-General I ดูแลงานด้านกฎหมายแพ่ง (Civil Law)

- Directorates-General II ดูแลงานด้านกฎหมายอาญา (Criminal Law)

- Directorates-General III ดูแลงานด้านกฎหมายการค้าและเศรษฐกิจ (Commercial & Economic Law)

- Directorates-General IV ดูแลงานด้านกฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายปกครอง กฎหมายยุโรปและกฎหมายระหว่างประเทศ (Constitutional and Administrative Law; European and International Law)

^{๙๓} รายละเอียดโปรดดูใน <http://www.deutsche-richterakademie.com/>

^{๙๔} European Judicial Training Network : Strategic Plan 2007-2013

http://www.ejtn.eu/www/en/resources/5_1095_5236_file.2051.pdf

การจัดรูปแบบองค์กรของสมาคมระหว่างประเทศนี้ แบ่งออกเป็น

- ที่ประชุมสมาชิก (General Assembly) ประกอบด้วยสมาชิกของสมาคมทั้งหมดจะทำการประชุมร่วมกันเป็นประจำทุกปี โดยประธานที่ประชุมจะได้แต่งตั้งตัวแทนจากรัฐสมาชิกที่เป็นประธานสหภาพยุโรปอยู่ในขณะนั้น ที่ประชุมสมาชิกมีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายทั่วไปและกิจกรรมของสมาคม ตลอดจนคัดเลือกผู้ทำหน้าที่ในองค์กรอื่นๆ ของสมาคม

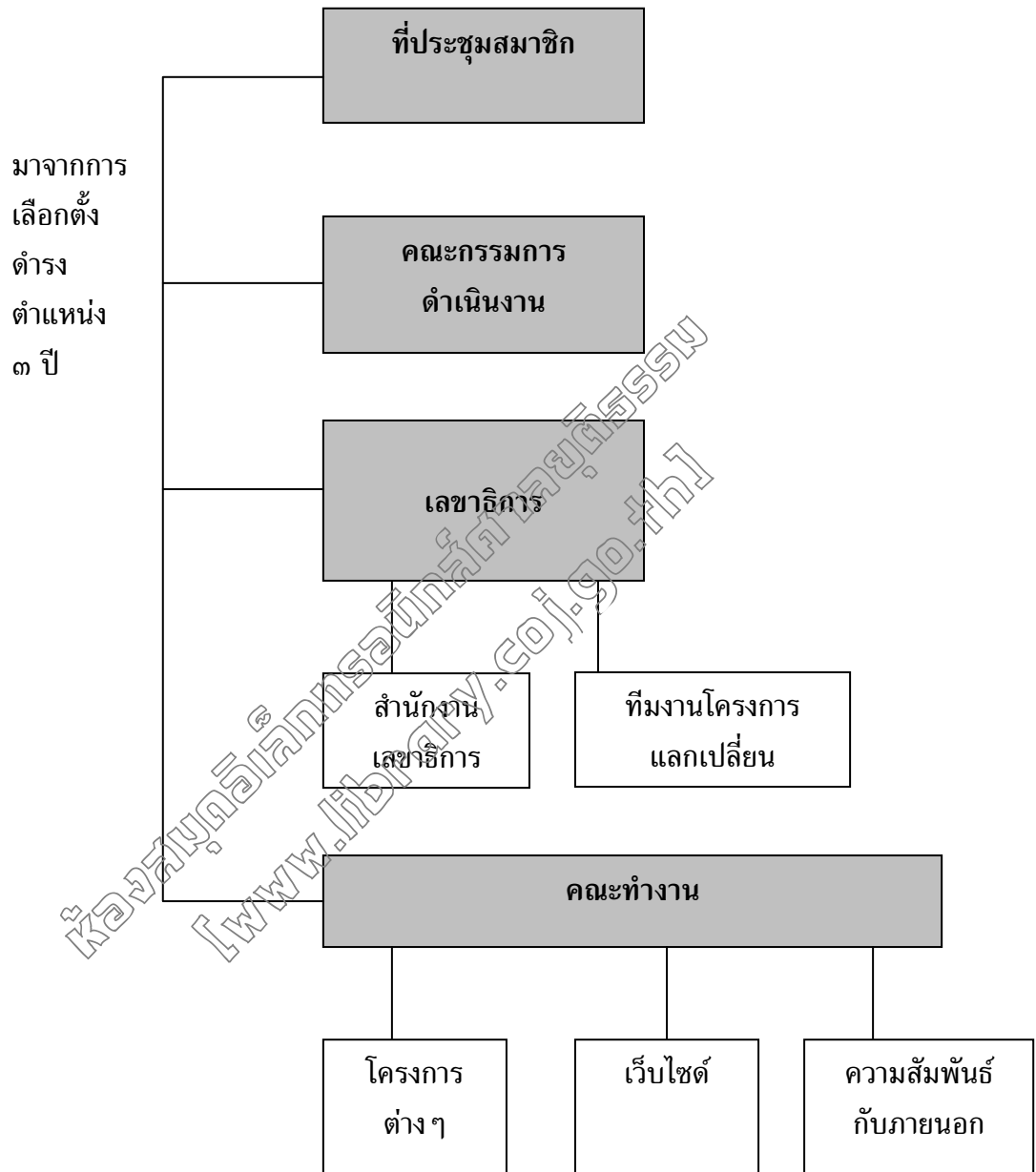
- คณะกรรมการดำเนินงาน (Steering Committee) ประกอบด้วยกรรมการจำนวนเก้าคนมาจากการเลือกตั้งจากสมาชิกของสมาคม มีวาระดำรงตำแหน่งคราวละสามปี คณะกรรมการดำเนินงานมีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติตามมติของที่ประชุมสมาชิกและในการริเริ่มหรือจัดทำข้อเสนอใหม่ๆ เพื่อให้บรรลุตามมติของที่ประชุมสมาชิก

- เลขาธิการ (Secretary General) มาจากการเลือกตั้งจากสมาชิกของสมาคม มีวาระดำรงตำแหน่งคราวละสามปี เลขาธิการมีอำนาจหน้าที่ประสานงานด้านกิจกรรมการเงิน การบริหารงานทั่วไปของสมาคม และทำหน้าที่เป็นตัวแทนของสมาคมต่อบุคคลภายนอก นอกจากนี้ เลขาธิการยังเป็นหัวหน้าสำนักงานเลขาธิการถาวรของสมาคม (permanent secretariat) ซึ่งตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. ๒๐๐๕ อยู่กรุงบรัสเซลอีกด้วย

- คณะทำงาน (Working groups) ตั้งโดยที่ประชุมสมาชิก มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดทำโครงการ เว็บไซต์ ตลอดจนความสัมพันธ์กับภายนอก คณะทำงานมีบทบาทในการเสริมสร้างศักยภาพของสมาคมในด้านต่างๆ เพื่อให้วัตถุประสงค์ของสมาคมบรรลุได้ คณะทำงานชุดหนึ่งๆ ได้รับการแต่งตั้งให้ทำงานเป็นระยะเวลาสามปี

รูปแบบองค์กรของ European Judicial Training Network สามารถแสดงได้ดัง
แผนผังต่อไปนี้^{๙๕}

องค์กร EJTN

^{๙๕} ibid

บทที่สาม ประเทศเกาหลีใต้^{๙๖}

๑. ระบบศาลของประเทศเกาหลีใต้^{๙๗}

รัฐธรรมนูญแห่งเกาหลีใต้บัญญัติรับรองให้องค์กรศาลซึ่งประกอบด้วยผู้พิพากษาเป็นผู้ใช้อำนาจตุลาการ (มาตรา ๑๐๑) ระบบศาลของเกาหลีใต้แบ่งออกเป็นศาลยุติธรรม ศาลรัฐธรรมนูญ และศาลทหาร ซึ่งในที่นี้จะขออธิบายเฉพาะระบบศาลยุติธรรมในประเทศเกาหลีใต้ซึ่งมีทั้งสิ้น ๖ ประเภท ได้แก่ ศาลสูงสุด (Supreme Court) ศาลสูง (High Court) ศาลชั้นต้น (District Court) ศาลสิทธิบัตร (Patent Court) ศาลครอบครัว (Family Court) และศาลปกครอง (Administrative Court) ทั้งนี้ ศาลทั้ง ๖ ประเภทดังกล่าวแบ่งออกเป็นสามระดับชั้นดังนี้

๑. ศาลชั้นต้น (District Court) ประกอบด้วยผู้พิพากษาหัวหน้าศาล (a chief judge) จำนวนหนึ่งคนและผู้พิพากษาอีกจำนวนหนึ่ง ปัจจุบันมีทั้งหมด ๑๘ แห่งประจำอยู่ตามเมืองต่างๆ ทั่วประเทศ ศาลชั้นต้นแต่ละศาลจะมีสำนักงานศาล (Administration Bureau) หนึ่งแห่งดูแลงานด้านธุรการ นอกจากนี้ ในศาลชั้นต้นยังมีการตั้งศาลสาขา (Branch Court) ศาลครอบครัวสาขา (Family Branch Court) หรือศาลแขวง (Municipal Court) จำนวนหนึ่งแห่งหรือมากกว่าอยู่ภายใต้ศาลชั้นต้นด้วยก็ได้ ทั้งนี้ ศาลชั้นต้นและศาลสาขามีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งและอาญาทั่วไป และโดยปกติจะร่นพิจารณาตัดสินคดีในศาลชั้นต้นและศาลสาขาก่อน โดยผู้พิพากษาจำนวนหนึ่งคน เว้นแต่ในคดีสำคัญดังต่อไปนี้ ที่ต้องใช้องค์คณะพิพากษาจำนวน ๓ คนนั่งพิจารณาคดี

- คดีแพ่งที่มีทุนทรัพย์พิพาทเกินหนึ่งร้อยล้านวอน ยกเว้นคดีเกี่ยวกับการฟ้องร้องให้ชำระเงินตามเช็คหรือตั๋วเงินหรือการฟ้องร้องให้ชำระหนี้เงินกู้ ซึ่งให้ผู้พิพากษาจำนวนหนึ่งคนในการนั่งพิจารณาคดีไม่ว่าคดีจะมีทุนทรัพย์เท่าใด

- คดีอาญาที่มีโทษจำคุกประหารชีวิต โทษจำคุกตลอดชีวิต หรือโทษจำคุกอย่างน้อยหนึ่งปี ยกเว้นคดีเกี่ยวกับการปลอมแปลงเช็ค (check counterfeiting) การใช้ความรุนแรง

^{๙๖} ข้อมูลส่วนใหญ่มาจากบทบัญญัติรัฐธรรมนูญของเกาหลีใต้และเว็บไซต์ของศาลสูงสุดแห่งเกาหลีใต้ ได้แก่ http://help.scourt.go.kr/scourt_en/index.html

^{๙๗} ระบบกฎหมายของเกาหลีใต้เป็นระบบประมวลกฎหมาย (civil law system) กฎหมายภายในส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลจากกฎหมายของประเทศเยอรมนี ยกเว้นกฎหมายรัฐธรรมนูญ ซึ่งได้รับอิทธิพลจากกฎหมายสหรัฐอเมริกา

นอกจากนี้ ศาลชั้นต้นยังมีเขตอำนาจในการพิจารณาอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำวินิจฉัยของผู้พิพากษาจำนวนหนึ่งคนของศาลชั้นต้น ศาลสาขา หรือศาลแขวงนั้นๆ เว้นแต่เป็นคดีอุทธรณ์ที่อยู่ในเขตอำนาจศาลสูง (High Court) การพิจารณาคดีอุทธรณ์กระทำโดยองค์คณะผู้พิพากษาจำนวน ๓ คน เรียกว่า องค์คณะพิจารณาอุทธรณ์ (appellate panel) ซึ่งแตกต่างจากองค์คณะในการนั่งพิจารณาคดีดังกล่าวข้างต้น

ศาลแขวง (Municipal Court) ในศาลชั้นต้นมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีเล็กน้อย (minor cases) ซึ่งมีทุนทรัพย์พิพาทไม่เกิน ๒๐ ล้านบาท และคดีอาญาที่ไม่ร้ายแรงซึ่งศาลมีอำนาจกำหนดโทษกักขังน้อยกว่า ๓๐ วัน หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท ปัจจุบันมีศาลแขวงในเกาหลีใต้ประมาณ ๑๐๑ แห่งทั่วประเทศ

นอกจากศาลชั้นต้นและศาลอื่นภายใต้ศาลชั้นต้นดังกล่าวมาข้างต้นแล้ว ในเกาหลีใต้ยังมีศาลชำนาญพิเศษที่มีฐานะเทียบเท่าศาลชั้นต้นอีกสองศาล ได้แก่ ศาลครอบครัว (Family Court) และศาลปกครอง (Administrative Court)

ศาลครอบครัว (Family Court) เป็นศาลชำนาญพิเศษที่พิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัว ความรุนแรงในครอบครัวตามกฎหมายเฉพาะว่าด้วยการลงโทษสำหรับคดีความรุนแรงในครอบครัว (the Special Act for the Punishment of Domestic Violence of 1998) และความผิดของเยาวชน ศาลครอบครัวตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๖๓ มีฐานะเทียบเท่าศาลชั้นต้น ปัจจุบันมีเพียงหนึ่งแห่งประจำอยู่กรุงโซล ส่วนเมืองอื่นๆ คดีครอบครัวจะอยู่ในเขตอำนาจศาลชั้นต้นที่มีเขตอำนาจในเมืองนั้น (ศาลครอบครัวสาขา) การนั่งพิจารณาคดีความสัมพันธ์ในครอบครัวกระทำโดยองค์คณะผู้พิพากษาจำนวน ๓ คน หรือโดยผู้พิพากษาจำนวนหนึ่งคนก็ได้ ส่วนการนั่งพิจารณาคดีความผิดเกี่ยวกับเยาวชนและคดีเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัวกระทำโดยผู้พิพากษาจำนวนหนึ่งคน นอกจากนี้ ในศาลครอบครัวยังมีคณะกรรมการไต่สวนข้อพิพาทและเจ้าหน้าที่สืบสวน (several investigative officers) หลายตำแหน่งทำหน้าที่สืบสวนเรื่องที่จำเป็น ศาลครอบครัวอาจตั้งศาลครอบครัวสาขา

ศาลปกครอง (Administrative Court) ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๙๘ เพียงแห่งเดียวในกรุงโซล ส่วนเมืองอื่นคดีปกครองอยู่ในเขตอำนาจของศาลชั้นต้นที่เกี่ยวข้องจนกว่าจะมีการตั้งศาลปกครองประจำเขตนั้น ศาลปกครองมีฐานะเทียบเท่าศาลชั้นต้น และมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับภาษีอากร การเวนคืนทรัพย์สิน (eminent domain) แรงงาน และคดีปกครองอื่นๆ ในอดีต ก่อนเสนอคดีสู่ศาลปกครอง คู่กรณีต้องใช้กระบวนการเยียวยาทางปกครองในฝ่ายบริหารให้เสร็จสิ้นก่อน (the exhaustion of administrative remedies)

๒. ศาลสูง (High Court) หรือศาลอุทธรณ์ ประกอบด้วยผู้พิพากษาหัวหน้าศาล (a chief judge) จำนวนหนึ่งคน และผู้พิพากษาอีกจำนวนหนึ่ง ปัจจุบันมีศาลสูงจำนวน ๕ แห่ง ตั้งอยู่ประจำในห้าเมืองใหญ่ (Seoul, Busan, Daegu, Gwangju และ Daejeon) ศาลสูงแต่ละแห่งจะมีสำนักงานศาลหนึ่งแห่งทำหน้าที่งานธุรการของศาลและกำกับดูแลการทำงานของเจ้าหน้าที่ศาล ศาลสูงมีเขตอำนาจพิจารณาอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำวินิจฉัยขององค์คณะผู้พิพากษาจำนวน ๓ คนของศาลชั้นต้น ศาลครอบครัว หรือศาลปกครอง และมีเขตอำนาจพิจารณาอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำวินิจฉัยคดีแพ่งของผู้พิพากษาจำนวนหนึ่งคนของศาลชั้นต้น หรือศาลสาขาในกรณีที่คดีนั้นมีทุนทรัพย์พิพาทเกิน ๕๐ ล้านบาท การพิจารณาอุทธรณ์ของศาลสูงกระทำโดยองค์คณะผู้พิพากษาศาลสูงจำนวน ๓ คน

นอกจากศาลสูงแล้ว ในเกาหลีใต้ยังมีศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษที่มีฐานะเทียบเท่าศาลสูงอีกหนึ่งศาล ได้แก่ ศาลสิทธิบัตร (Patent Court)

ศาลสิทธิบัตร (Patent Court) ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๙๔ มีฐานะเทียบเท่าศาลสูง ศาลสิทธิบัตรมีสองระดับ คือ ศาลสิทธิบัตรซึ่งเป็นศาลชั้นต้นมีเขตอำนาจพิจารณาคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาในเรื่องสิทธิบัตรการประดิษฐ์ การออกแบบแบบอุตสาหกรรม (utility model) หรืออนุสิทธิบัตร และเครื่องหมายการค้า ในกรณีที่คู่กรณีไม่พอใจคำตัดสินขององค์คณะทรัพย์สินทางปัญญา (the Intellectual Property Tribunal) ในสำนักงานทรัพย์สินทางปัญญา (the Korean Intellectual Property Office (KIPO)) ของฝ่ายบริหารและได้เสนอคดีมาสู่ศาลสิทธิบัตร และศาลสูงสุด (Supreme Court) ซึ่งเป็นศาลที่ทำหน้าที่พิจารณาอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลสิทธิบัตร ในการพิจารณาคดีของศาลสิทธิบัตร จะมีผู้เชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง เป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้พิพากษาเกี่ยวกับประเด็นทางวิชาการตลอดการพิจารณาคดี

๓. ศาลสูงสุด (Supreme Court) หรือศาลฎีกา ประกอบด้วยประธานศาลสูงสุด (Chief Justice) หนึ่งคน และผู้พิพากษาอีกสิบสองคน รวมเป็นสิบสามคน ศาลสูงสุดมีเขตอำนาจพิจารณาอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลสูง ศาลสิทธิบัตร และองค์คณะพิจารณาอุทธรณ์ของศาลชั้นต้นหรือศาลครอบครัว รวมไปถึงศาลทหาร และในบางกรณียังมีเขตอำนาจพิจารณาอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลชั้นต้นโดยตรงด้วย นอกจากนี้ ศาลสูงสุดมีเขตอำนาจแต่เพียงผู้เดียวในการพิจารณาความชอบด้วยกฎหมายของการเลือกตั้งประธานาธิบดีและสมาชิกรัฐสภาของเกาหลีใต้ ตลอดจนมีเขตอำนาจในการวินิจฉัยทบทวนความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ (โดยเสนอเรื่องไปยังศาล

การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลสูงสุดอาจกระทำโดยองค์คณะผู้พิพากษาศาลสูงสุดชุดใหญ่ (Grand Bench) ประกอบด้วยผู้พิพากษาศาลสูงสุดจำนวนมากกว่าสองในสามของจำนวนผู้พิพากษาศาลสูงสุดทั้งหมด หรือองค์คณะชุดเล็ก (Petty Benches) ประกอบด้วยผู้พิพากษาศาลสูงสุดคณะละ ๔ คน มีทั้งหมด ๓ คณะ การตัดสินคดีขององค์คณะชุดใหญ่ถือคะแนนเสียงข้างมาก หากไม่สามารถได้รับคะแนนเสียงข้างมาก ผลคือศาลสูงสุดไม่สามารถกลับคำพิพากษาของศาลล่างได้ ส่วนการตัดสินคดีขององค์คณะชุดเล็กถือคะแนนเสียงเอกฉันท์โดยปกติ คดีส่วนใหญ่ที่อุทธรณ์มายังศาลสูงสุดจะพิจารณาโดยองค์คณะชุดเล็ก ส่วนองค์คณะชุดใหญ่จะพิจารณาคดีที่องค์คณะชุดเล็กไม่สามารถตัดสินคดีโดยคะแนนเสียงเอกฉันท์ได้ หรือคดีที่มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังนี้

- คดีเกี่ยวกับกฎระเบียบหรือคำสั่งขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ
- คดีเกี่ยวกับกฎระเบียบหรือคำสั่งขัดหรือแย้งกับกฎหมาย
- คดีที่จำเป็นต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงความเห็นเดิมของศาลสูงสุดในเรื่องการตีความหรือการปฏิบัติให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย คำสั่ง กฎหรือระเบียบต่างๆ

- คดีที่หากให้องค์คณะชุดเล็กพิจารณาจะเป็นการไม่เหมาะสม

อย่างไรก็ตาม การวินิจฉัยคดีของศาลสูงสุดมีลักษณะพิเศษอีกประการคือ คดีใดยกเว้นคดีอาญา หากอาศัยเหตุแห่งการอุทธรณ์ซึ่งไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ศาลสูงสุดจะยกอุทธรณ์โดยไม่มีการพิจารณาคดีและไม่จำเป็นต้องให้เหตุผล

นอกจากเขตอำนาจในการพิจารณาอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลล่างแล้ว ศาลสูงสุดยังมีอำนาจหน้าที่ประการอื่นอีก ดังนี้

- การบริหารจัดการงานยุติธรรม ประธานศาลสูงสุดมีอำนาจหน้าที่ทั่วไปในการดูแลบริหารกิจการยุติธรรมในฝ่ายตุลาการทั้งหมด ซึ่งประกอบด้วยองค์กรต่างๆ ได้แก่ องค์กรบริหารกิจการศาลแห่งชาติ (National Court Administration) สถาบันฝึกอบรมและวิจัยในฝ่ายตุลาการ (Judicial Research and Training Institute) สถาบันฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ศาล (Training Institute for Court Officials) ห้องสมุดประจำศาลสูงสุด (Supreme Court Library) และ คณะกรรมการกำหนดโทษ (Sentencing Commission) ทั้งนี้ ประธานศาลสูงสุดอาจมอบอำนาจบริหารและกำกับดูแลกิจการขององค์กรดังกล่าวให้แก่ รัฐมนตรีว่าการบริหารกิจการศาลแห่งชาติ (Minister of National Court Administration) ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลของแต่ละศาล ประธานสถาบันฝึกอบรมและวิจัยในฝ่ายตุลาการ (President of Judicial Research and Training Institute) ประธานสถาบันฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ศาล (President of Training Institute for

- การออกกฎระเบียบ ศาลสูงสุดมีอำนาจหน้าที่ในการออกกฎระเบียบเกี่ยวกับวิธีพิจารณาคดี วินัยศาล หรือการบริหารจัดการศาล เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมาย โดยต้องผ่านมติเห็นชอบของสภาผู้พิพากษาศาลสูงสุด

- การเสนอความเห็นเกี่ยวกับบรรทัดฐานกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรศาล งานบุคคล การดำเนินงานของศาล วิธีพิจารณาคดี และกิจการศาลอื่นๆ ซึ่งประธานศาลสูงสุดจะเป็นผู้เสนอความเห็นในเรื่องดังกล่าวไปยังรัฐสภา

- งานวิชาการ ในศาลสูงสุดจะมีผู้พิพากษาด้านการวิจัย (Research Judges) จำนวนหนึ่ง ทำหน้าที่ตรวจสอบคดีและดำเนินการวิจัย ผู้พิพากษาด้านการวิจัยได้รับแต่งตั้งมาจากหัวหน้าผู้พิพากษาในศาลชั้นต้น (district court presiding judges) หรือผู้พิพากษาสมทบของศาลสูง (high court associate judges) ผู้พิพากษาด้านการวิจัยแบ่งเป็นสองประเภท ผู้พิพากษาด้านการวิจัยที่ช่วยงานผู้พิพากษาศาลสูงสุดแต่ละคนเป็นการเฉพาะ และผู้พิพากษาด้านการวิจัยที่ช่วยเหลืองานของผู้พิพากษาศาลสูงสุดเป็นการทั่วไป ปัจจุบัน (มิถุนายน ๒๕๕๐) ผู้พิพากษาด้านการวิจัยที่ช่วยงานผู้พิพากษาศาลสูงสุดแต่ละคนมีจำนวน ๓๖ คน คิดเป็นสัดส่วนสามต่อหนึ่ง และผู้พิพากษาด้านการวิจัยที่ช่วยเหลืองานของผู้พิพากษาศาลสูงสุดเป็นการทั่วไปมีจำนวน ๓๙ คน

อนึ่ง ศาลยุติธรรมเกาหลีใต้ไม่มีการใช้ระบบลูกขุนมาช่วยในการพิจารณาพิพากษาคดี แต่อย่างไรก็ตาม เกาหลีใต้จะนำระบบลูกขุนมาทดลองใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ค.ศ. ๒๐๐๘ เป็นต้นไป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการพิจารณาคดีที่ใช้แต่เพียงเอกสารซึ่งมีความล่าช้า^{๙๘}

^{๙๘} Jon Herskovitz, South Korea to try jury system for first time, Reuter: UK, May 3, 2007, <http://uk.reuters.com/article/outsourcingNews/idUKSEO16342120070503>

๒. การเข้าสู่ตำแหน่งผู้พิพากษาเกาหลีใต้

การเข้าสู่ตำแหน่งผู้พิพากษาของเกาหลีใต้ใช้ระบบการแต่งตั้ง (appointment) เป็นหลัก โดยมาตรา ๑๐๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งเกาหลีใต้บัญญัติไว้ว่า ประธานศาลสูงสุดให้ได้รับแต่งตั้งจากประธานาธิบดีโดยความเห็นชอบของรัฐสภา ผู้พิพากษาศาลสูงสุดให้ได้รับแต่งตั้งจากประธานาธิบดีโดยการเสนอชื่อจากประธานศาลสูงสุดและโดยความเห็นชอบจากรัฐสภา และผู้พิพากษาอื่นๆ นอกเหนือจากที่กล่าวข้างต้นให้ได้รับแต่งตั้งจากประธานศาลสูงสุด โดยความเห็นชอบจากสภาผู้พิพากษาศาลสูงสุด (Council of Supreme Court Justices)

คุณสมบัติของผู้ที่จะดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาในประเทศเกาหลีใต้ มาตรา ๑๐๑ (๓) ของรัฐธรรมนูญแห่งเกาหลีใต้บัญญัติให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมาย ซึ่งกฎหมายดังกล่าวได้แก่ รัฐบัญญัติว่าด้วยองค์กรศาล ค.ศ. ๑๙๙๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (the Court Organization Act of 1995 as amended) กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาไว้สรุปได้ดังนี้

- **ผู้พิพากษาทั่วไป** ต้องเป็นบุคคลผู้ผ่านการสอบเนติบัณฑิตแห่งชาติ (National Judicial Examination หรือ Bar Examination) และต้องผ่านหลักสูตรการฝึกอบรมของสถาบันฝึกอบรมและวิจัยในฝ่ายตุลาการ (Judicial Research and Training Institute) เป็นเวลาสองปี หรือต้องเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติเป็นทนายความอาชีพ (Attorney) อนึ่ง การที่กฎหมายกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษามาจากบุคคลที่เป็นทนายความได้ก็เนื่องมาจากสภาพปัญหาในประเทศเกาหลีใต้ ที่ปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีผู้พิพากษาและอัยการลาออกจากตำแหน่งเพื่อไปทำงานส่วนตัว ด้วยเหตุผลด้านเศรษฐกิจเป็นจำนวนมาก เพื่อแก้ปัญหานี้ จึงให้ศาลสูงสุดคัดเลือกผู้พิพากษาจากทนายความได้

ทั้งนี้ เงื่อนไขสองประการสำหรับการเป็นผู้พิพากษาในเกาหลีใต้ คือ ผ่านการสอบเนติบัณฑิตแห่งชาติและผ่านการฝึกอบรมที่สถาบันฝึกอบรมและวิจัยในฝ่ายตุลาการเป็นเวลาสองปีดังกล่าวข้างต้นนั้น ยังเป็นเงื่อนไขสำหรับการเป็นอัยการ หรือทนายความอาชีพด้วย ซึ่งอธิบายได้ดังนี้

(๑) ผ่านการสอบเนติบัณฑิตแห่งชาติ ซึ่งดำเนินการจัดสอบโดยกระทรวงยุติธรรมเป็นประจำทุกปีตามรัฐบัญญัติว่าด้วยการสอบเนติบัณฑิต ค.ศ. ๒๐๐๑ (Bar Examination Act of 2001) ผู้ที่จะสอบเนติบัณฑิตแห่งชาติได้ต้องเป็นผู้ที่จบการศึกษาด้านกฎหมายจากมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนหลักสูตรนิติศาสตร์ซึ่งมีประมาณ ๑๖๐ แห่งทั่วประเทศเกาหลีใต้ การศึกษากฎหมายในมหาวิทยาลัยใช้เวลาทั้งสิ้น ๔ ปี ประกอบด้วยวิชาบังคับหลัก เช่น กฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายสัญญา กฎหมายละเมิด กฎหมายห้างหุ้นส่วนบริษัท กฎหมายอาญา กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และวิชากฎหมายเลือกอื่นๆ การสอบเนติบัณฑิตแห่งชาติในประเทศเกาหลีใต้มีการแข่งขันสูงมาก กล่าวคือในแต่ละปีมีจำนวนผู้เข้าสอบประมาณ

(๒) หลังจากสอบเนติบัณฑิตผ่านแล้ว ต้องผ่านการฝึกอบรมจากสถาบันฝึกอบรมและวิจัยในฝ่ายตุลาการ (Judicial Research and Training Institute) ซึ่งเป็นองค์กรในสังกัดศาลสูงสุด (Supreme Court) เป็นเวลาสองปี หลักสูตรการฝึกอบรมนี้ประกอบด้วย การศึกษาวิชากฎหมาย ได้แก่ ทฤษฎีและหลักกฎหมาย (กฎหมายทั่วไป กฎหมายเฉพาะและหลักวิชาชีพกฎหมายต่างประเทศ) การอบรมด้านงานปฏิบัติทางกฎหมาย (การเป็นทนายแก้ต่าง วิธีพิจารณาความแพ่ง วิธีพิจารณาความอาญา อัยการ การฝึกด้านวิชาชีพอื่นๆ) การอบรมจริยธรรมของนักกฎหมาย การอบรมวิชากฎหมายอื่นๆ วิชาอักษรศาสตร์ และวิชาอื่นที่จำเป็นต่อการทำงานในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา นอกจากนี้ ผู้เข้ารับการอบรมจะได้รับการฝึกปฏิบัติงานในองค์กรศาล สำนักงานอัยการ เนติบัณฑิตยสภา และสถาบันอื่นที่เกี่ยวข้องด้วย

ผู้ที่ผ่านเงื่อนไขทั้งสองประการแล้ว สามารถเลือกที่จะเป็นผู้พิพากษา อัยการ หรือทนายความอาชีพได้ โดยผู้ที่จะเป็นผู้พิพากษาจะต้องผ่านการคัดเลือกและแต่งตั้งจากประธานศาลสูงสุด

- **ประธานศาลสูงสุดและผู้พิพากษาศาลสูงสุด** มาจากการแต่งตั้งบรรดาบุคคลต่างๆ ดังนี้ ผู้พิพากษา อัยการ ทนายความ หรือนักกฎหมายผู้เชี่ยวชาญซึ่งทำงานให้แก่ส่วนราชการ องค์กรท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ สถาบันการเงินของรัฐ หรือนิติบุคคลอื่นๆ หรืออาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักนิติศาสตร์ (jurisprudence) ซึ่งมีตำแหน่งตั้งแต่ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไปและสอนอยู่ในมหาวิทยาลัยที่ได้รับการรับรอง ทั้งนี้ ผู้ที่จะได้รับการแต่งตั้งต้องมีอายุมากกว่า ๔๐ ปี และต้องมีประสบการณ์ในสาขาอาชีพที่ตนทำงานอยู่ดังกล่าวข้างต้นไม่น้อยกว่า ๑๕ ปี อย่างไรก็ตาม ประธานศาลสูงสุดและผู้พิพากษาศาลสูงสุดส่วนใหญ่ได้รับแต่งตั้งจากผู้พิพากษา

เมื่อได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาแล้ว ผู้พิพากษาแต่ละตำแหน่งจะมีวาระดำรงตำแหน่งและกำหนดเวลาเกษียณอายุแตกต่างกันไป กล่าวคือ มาตรา ๑๐๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งเกาหลีได้กำหนดให้ประธานศาลสูงสุดมีวาระดำรงตำแหน่งคราวละหกปีและไม่สามารถได้รับแต่งตั้งใหม่ได้ ผู้พิพากษาศาลสูงสุดมีวาระดำรงตำแหน่งหกปีเช่นกัน แต่สามารถได้รับการแต่งตั้งใหม่ได้ไม่จำกัดจำนวนครั้ง ส่วนผู้พิพากษาอื่นๆ มีวาระดำรงตำแหน่งสิบปีและสามารถได้รับแต่งตั้งใหม่ได้ตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้ ไม่ว่าวาระการดำรงตำแหน่งของผู้พิพากษาจะเหลือเวลาอีกเท่าใด หากผู้พิพากษานั้นมีอายุถึงกำหนดเกษียณตามที่กฎหมายกำหนดก็ต้องพ้นจากตำแหน่งเพราะเกษียณอายุแม้จะอยู่ในตำแหน่งไม่ครบตามวาระ โดยกฎหมายว่าด้วยองค์กรศาล กำหนดให้ประธานศาลสูงสุดเกษียณเมื่อมีอายุครบ ๗๐ ปี

สำหรับการพ้นจากตำแหน่งผู้พิพากษานอกจากการพ้นตามวาระหรือตาม การเกษียณอายุแล้ว มาตรา ๑๐๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งเกาหลีได้กำหนดเหตุพ้นตำแหน่ง ในกรณีที่ผ่านกระบวนการฟ้องร้องให้พ้นจากตำแหน่ง (impeachment) หรือได้รับโทษจำคุกหรือ โทษอื่นที่หนักกว่า รวมถึงเหตุที่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อันเนื่องจากความผิดปกติด้านร่างกาย หรือจิตใจ ซึ่งในกรณีนี้ถ้าเป็นผู้พิพากษาศาลสูงสุด ประธานาธิบดีจะเป็นผู้สั่งให้พ้นจากตำแหน่ง โดยการเสนอเรื่องของประธานศาลสูงสุด ส่วนผู้พิพากษาอื่น ประธานศาลสูงสุดจะเป็น ผู้สั่งให้พ้นจากตำแหน่ง

ปัจจุบัน (ณ เดือนมิถุนายน ๒๕๕๐) ผู้พิพากษาทั้งหมดในศาลยุติธรรม นับตั้งแต่ประธานศาลสูงสุด ผู้พิพากษาศาลสูงสุด และผู้พิพากษาอื่น ๆ รวมไปถึง ผู้พิพากษาที่ ปฏิบัติงานพิเศษ เช่น เป็นผู้สอนในสถาบันฝึกอบรมและวิจัยในฝ่ายตุลาการ (Judicial Research and Training Institute) มีจำนวนรวมกันทั้งสิ้นประมาณ ๒,๒๙๕ คน

๓. ระบบการพัฒนาศักยภาพผู้พิพากษาเกาหลีใต้

จากที่ได้อธิบายระบบการเข้าสู่ตำแหน่งผู้พิพากษาในหัวข้อก่อน ผู้ที่จะดำรง ตำแหน่งผู้พิพากษาจะต้องผ่านการสอบเนติบัณฑิตแห่งชาติซึ่งได้ชื่อว่าเป็นการสอบที่ยากมากและ มีผู้สอบผ่านประมาณร้อยละ ๕ ของจำนวนผู้สอบทั้งหมดในแต่ละปี และจากนั้น จะต้องผ่านการ ฝึกอบรมของสถาบันฝึกอบรมและวิจัยในฝ่ายตุลาการเป็นเวลาสองปี จึงจะได้รับการคัดเลือกและ แต่งตั้งเป็นผู้พิพากษา ดังนั้น ผู้ที่จะเข้าสู่ตำแหน่งผู้พิพากษาในเกาหลีใต้ต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถมากในระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากที่ได้เป็นผู้พิพากษาแล้ว ผู้พิพากษา เหล่านั้นก็ยังได้รับการฝึกอบรมและพัฒนาความรู้อย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ ระบบการพัฒนาศักยภาพ ของผู้พิพากษาเกาหลีใต้เป็นการพัฒนาศักยภาพภายในองค์กรศาล โดยมีรูปแบบของการพัฒนา ศักยภาพและมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

๓.๑ การฝึกอบรม

องค์กรที่เกี่ยวข้อง คือ สถาบันฝึกอบรมและวิจัยในฝ่ายตุลาการ (Judicial Research and Training Institute) เป็นองค์กรในสังกัดศาลสูงสุด (Supreme Court) และอยู่ ภายใต้อำนาจกำกับดูแลของประธานศาลสูงสุด (Chief Justice) มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดฝึกอบรม ความรู้ทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติแก่ผู้พิพากษา และผู้เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อประกอบอาชีพ เป็นผู้พิพากษา อัยการ หรือทนายความอาชีพ หรือเรียกว่า ผู้ฝึกงานด้านตุลาการ (judicial

สถาบันฝึกอบรมและวิจัยในฝ่ายตุลาการ จัดหลักสูตรการฝึกอบรมดังนี้

(๑) การจัดฝึกอบรมให้แก่ผู้ฝึกงานด้านตุลาการ (judicial trainees) ประธานศาลสูงสุดเป็นผู้แต่งตั้งผู้ซึ่งผ่านการสอบเนติบัณฑิตแห่งชาติให้เป็นผู้ฝึกงานด้านตุลาการ จากนั้นผู้ฝึกงานด้านตุลาการจะต้องเข้ารับการอบรมในสถาบันฝึกอบรมและวิจัยในฝ่ายตุลาการเป็นเวลาสองปี โดยผู้ฝึกงานด้านตุลาการได้รับการอบรมความรู้ด้านทฤษฎีและหลักกฎหมาย ได้แก่ กฎหมายทั่วไป หลักวิชาชีพกฎหมาย กฎหมายเฉพาะ และกฎหมายต่างประเทศ การฝึกภาคปฏิบัติ ได้แก่ การต่อสู้คดีของทนายความ การดำเนินคดีแพ่ง การดำเนินคดีอาญา การปฏิบัติงานของอัยการ และกฎฝึกปฏิบัติด้านวิชาชีพอื่นๆ การอบรมจริยธรรมสำหรับนักกฎหมาย และการอบรมความรู้ด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย อักษรศาสตร์ และเรื่องอื่นที่จำเป็นสำหรับการทำงานในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา นอกจากนี้ ผู้ฝึกงานด้านตุลาการยังได้รับการฝึกภาคปฏิบัติในศาล สำนักงานอัยการ เนติบัณฑิตยสภา และสถาบันที่เกี่ยวข้องอื่นๆ อีกด้วย

(๒) การจัดฝึกอบรมให้แก่ผู้พิพากษา (judges) มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มศักยภาพและเสริมความรู้ให้แก่ผู้พิพากษา หลักสูตรการฝึกอบรมจะประกอบด้วย การอบรมให้ความรู้และประสบการณ์ด้านตุลาการและกฎหมาย ในรูปแบบของการจัดสัมมนา โดยหลักสูตรฝึกอบรมมีทั้งหลักสูตรสำหรับผู้พิพากษาที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่ สำหรับผู้พิพากษาศาลแขวง และหลักสูตรอื่นๆ

(๓) การจัดฝึกอบรมให้แก่ผู้พิพากษาศาลทหาร (judge advocates) ผู้ที่จะเป็นผู้พิพากษาศาลทหารจะต้องสอบผ่านเนติบัณฑิตแห่งชาติของทหาร (Military Judiciary Examination) และผ่านการฝึกอบรมที่สถาบันฝึกอบรมและวิจัยในฝ่ายตุลาการนี้ด้วย

๓.๒ การสนับสนุนด้านเอกสาร

องค์กรที่เกี่ยวข้อง คือ ห้องสมุดของศาลสูงสุด (Supreme Court Library)

เป็นอีกหนึ่งองค์กรที่อยู่ในสังกัดศาลสูงสุด ทำหน้าที่ในการจัดการและจัดเก็บเอกสารเกี่ยวกับงานศาล รวมถึงเรียบเรียง รักษา และเผยแพร่ทรัพยากรของศาล เช่น คำพิพากษาศาลฎีกา กฎหมาย กฎระเบียบ และเอกสารประวัติศาสตร์เกี่ยวกับงานตุลาการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการดำเนินการทางกฎหมายและการรักษาวัฒนธรรมทางกฎหมายที่เหมาะสม เอกสารที่จัดพิมพ์โดยห้องสมุดศาลสูงสุด ได้แก่ รวมคำพิพากษาศาลสูงสุด รวมคำพิพากษาโดยที่ประชุมใหญ่ศาลสูงสุด ย่อคำพิพากษาศาลสูงสุด รวมคำพิพากษาศาลล่าง วิทยานิพนธ์เกี่ยวกับศาล งานศึกษาวิจัยเกี่ยวกับศาล นอกจากนี้ ห้องสมุดของศาลสูงสุดยังมีห้องสมุดสาขาในศาลสูง (High Court) และในศาลล่างอื่นๆ ทั่วประเทศ

ห้องสมุดของศาลสูงสุดประกอบด้วยประธาน (President) เป็นหัวหน้าองค์กรทำงานภายใต้คำสั่งของประธานศาลสูงสุด ประธานทำหน้าที่สั่งงานและกำกับดูแลการทำงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด และให้คำแนะนำช่วยเหลือแก่ห้องสมุดของศาลในระดับอื่น ตำแหน่งรองลงมาจากประธาน คือ Director Generals for Judicial Research ที่อาจมีมากกว่าหนึ่งคน ทำหน้าที่ช่วยเหลืองานของประธานในด้านต่างๆ ได้แก่ การวางแผนงานของห้องสมุด การทำการศึกษาวิจัย และการประเมินโครงการ รวมถึงทำหน้าที่อื่นที่ประธานมอบหมาย

นอกจากการให้บริการด้านเอกสารแล้ว ห้องสมุดยังจัดให้บริการด้านศูนย์ข้อมูลของศาลในรูปแบบดังนี้

- ระบบศูนย์ข้อมูลห้องสมุดของศาลสูงสุด (Supreme Court Library Database System) จัดให้บริการออนไลน์เพื่อเข้าถึงหนังสือและเอกสารที่จัดเก็บในห้องสมุดของศาลสูงสุด ซึ่งสามารถพิมพ์ออกมาใช้งานได้ (โดยได้รับความยินยอมจากผู้เขียน)

- ระบบข้อมูลของศาล (Judicial Information System) ประกอบด้วยคำพิพากษาศาลฎีกา กฎหมาย งานเขียน กฎและระเบียบของศาลสูงสุด และสามารถเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้จากหน้าเว็บไซต์ของห้องสมุดของศาลสูงสุด หรือผ่านระบบแลน (LAN) ของศาลสูงสุด ทั้งนี้ ระบบข้อมูลดังกล่าวช่วยสนับสนุนงานคดีของศาลให้เข้าถึงข้อมูลเพื่อนำไปใช้อ้างอิงในงานคดีได้อย่างถูกต้องและชัดเจน รวมถึงให้บุคคลภายนอกเข้าถึงข้อมูลด้านกฎหมายได้

- ศูนย์ข้อมูลด้านกฎหมาย (Legal Information Database) เป็นระบบการรวบรวมข้อมูลที่อยู่ในระบบข้อมูลของศาลในรูปแบบดิจิทัล เพื่อเป็นระบบข้อมูลสำรองจากระบบข้อมูลของศาล

- ศูนย์ข้อมูลกฎหมายต่างประเทศ (Foreign Legal Resources Database) ให้บริการค้นคว้าข้อมูลกฎหมายต่างประเทศจากระบบข้อมูลภายในของศาล (court's intranet)

- ศูนย์ข้อมูลภาพถ่ายเอกสารต้นฉบับ (Image of Original Texts Database) เป็นระบบที่เก็บรักษาเอกสารหายากหรือเอกสารที่มีอายุมากไม่ให้ถูกทำลายหรือสูญหาย ซึ่งศาลสูงสุดพัฒนาโปรแกรมในการเก็บรักษาเอกสารเหล่านั้นขึ้นเอง โดยเป็นการเก็บรักษาอย่างถาวร เพื่อเปิดโอกาสให้เข้าถึงเอกสารต้นฉบับได้

๓.๓ การฝึกอบรมต่างประเทศ (overseas training)^{๙๙}

นอกจากรูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้พิพากษาเกาหลีใต้ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ศาลสูงสุดยังมีโครงการฝึกอบรมต่างประเทศให้แก่ผู้พิพากษาเพื่อให้ผู้พิพากษาได้รับทักษะการทำงานขั้นสูง ฝึกฝนความเชี่ยวชาญและสร้างแรงจูงใจในการทำงาน และยังเป็นการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีความเชี่ยวชาญอย่างเป็นระบบอีกด้วย โครงการฝึกอบรมต่างประเทศยังมีวัตถุประสงค์เพื่อนำระบบงานตุลาการที่มีความก้าวหน้าของประเทศอื่นมาปรับใช้ในประเทศ รวมถึงเพื่อสร้างประสิทธิภาพในกระบวนการกฎหมายของประเทศเพื่อรองรับความเป็นสากลและการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โครงการฝึกอบรมผู้พิพากษาในต่างประเทศแบ่งเป็นสองรูปแบบ ได้แก่

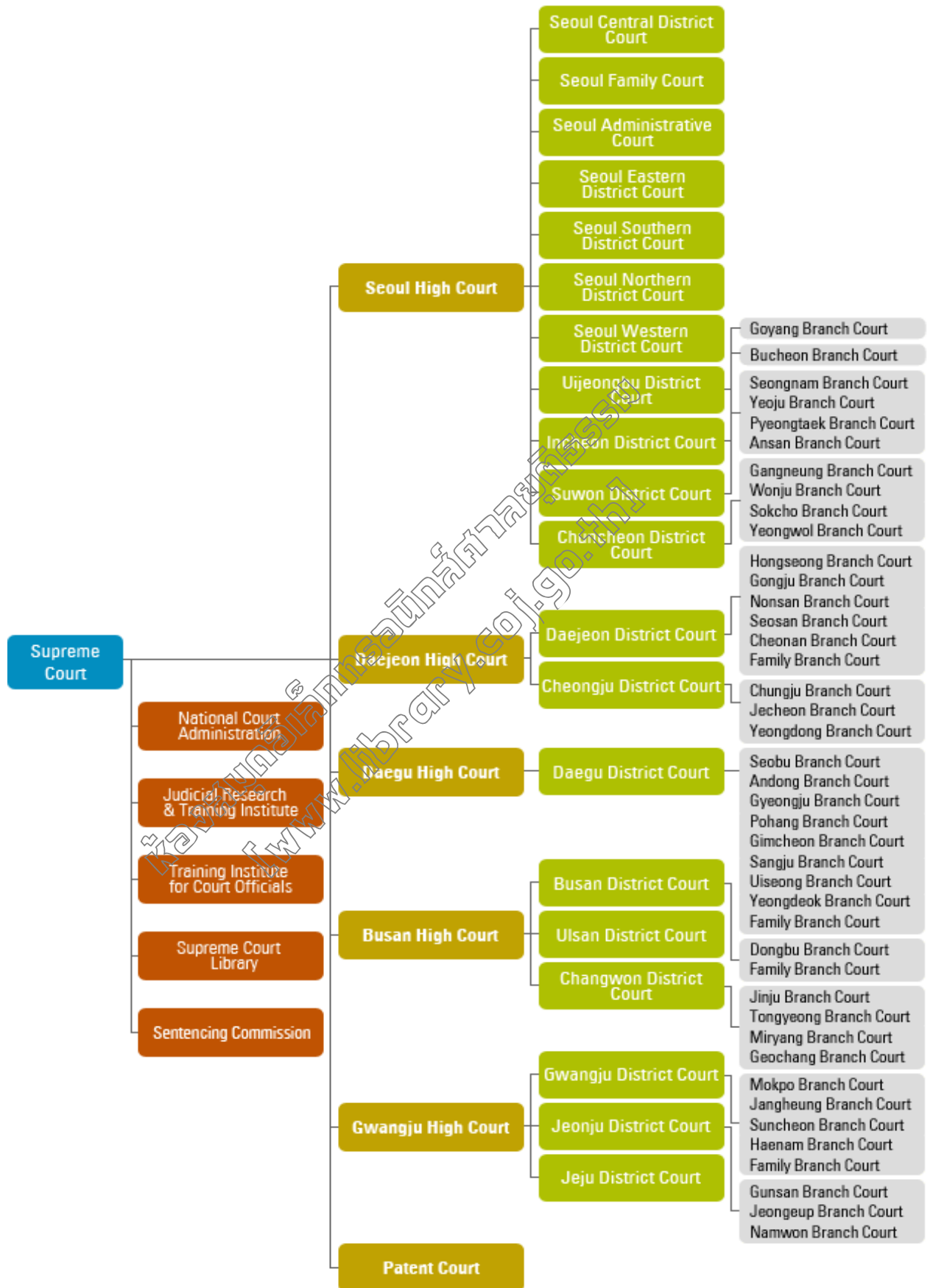
(๑) โครงการฝึกอบรมระยะยาว ศาลสูงสุดจะให้การสนับสนุนทางการเงินและให้การรับรองแก่ผู้พิพากษาที่เข้าร่วมโครงการเพื่อเข้ารับการฝึกอบรมหรือทำวิจัยในมหาวิทยาลัย สถาบันการศึกษา หรือสถาบันวิจัย ในต่างประเทศ โดยมีระยะเวลาตั้งแต่หกเดือนถึงหนึ่งปี โครงการนี้เริ่มต้นในปี ค.ศ. ๑๙๘๒ ปัจจุบัน มีผู้พิพากษาเดินทางไปศึกษาในประเทศต่างๆ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมนี ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น จีน แคนาดา เนเธอร์แลนด์ อิตาลี รัสเซีย ออสเตรเลีย สเปน สวิตเซอร์แลนด์ เป็นต้น จำนวนผู้พิพากษาที่เข้าร่วมโครงการมีประมาณ ๘๐ คนต่อปี

(๒) โครงการฝึกอบรมระหว่างประเทศ (Internationalization Training Program) โครงการนี้มุ่งหมายที่จะส่งเสริมความเข้าใจในระบบและวัฒนธรรมที่แตกต่างและหลากหลายของประเทศต่างๆ รวมถึงเพื่อพัฒนาแนวความคิดใหม่ๆ ในแวดวงตุลาการ โดยมีระยะเวลาการฝึกอบรมประมาณสองสัปดาห์

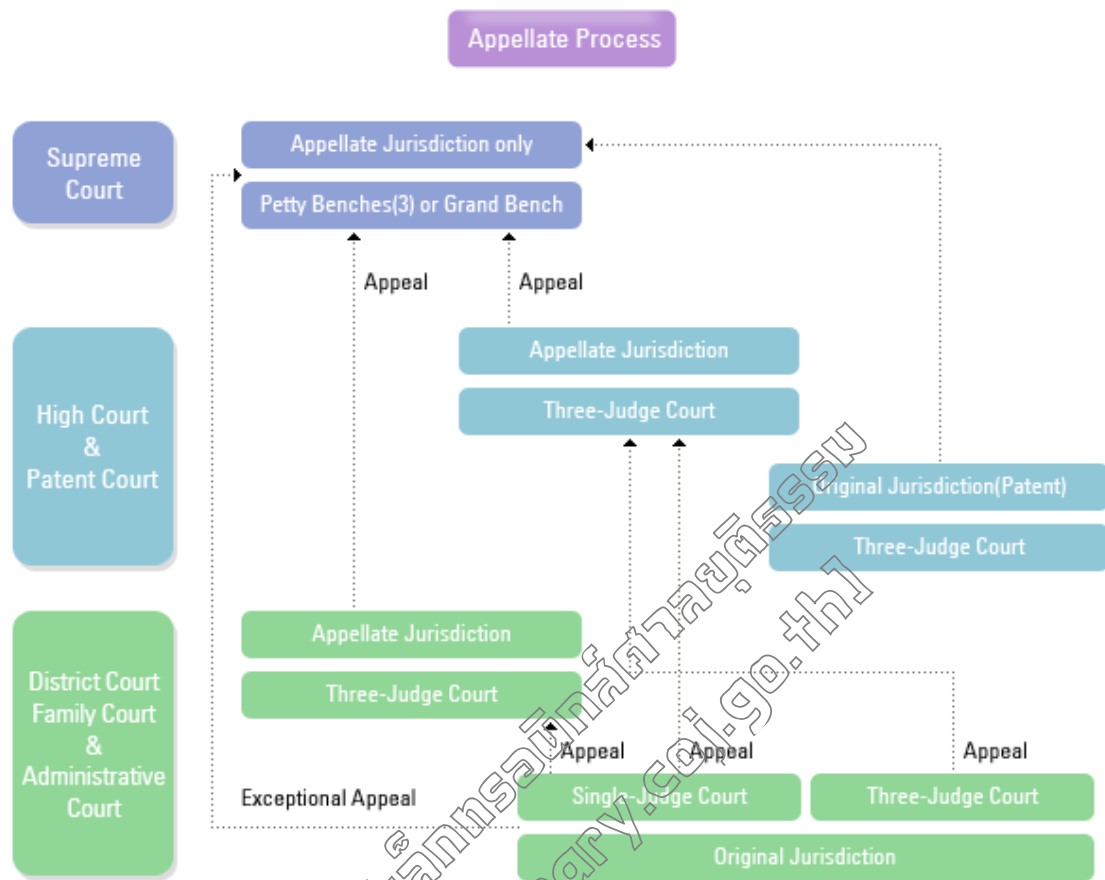
^{๙๙}

ข้อมูลการฝึกอบรมผู้พิพากษาในต่างประเทศได้มาจากเว็บไซต์ของศาลสูงสุด (http://help.scourt.go.kr/scourt_en/organization/judges/index.html) ซึ่งให้ข้อมูลอย่างกว้าง จึงไม่สามารถให้รายละเอียดเกี่ยวกับองค์กรที่รับผิดชอบ การคัดเลือกผู้พิพากษาเข้าโครงการ และองค์กรที่ไปฝึกอบรมได้ หากได้ข้อมูลเพิ่มเติมจะได้เสนอในโอกาสต่อไป

แผนผัง ๑ แสดงการจัดองค์กรศาลเกาหลีใต้

แผนผัง ๒ แสดงกระบวนการอุทธรณ์ของศาลเกาหลีใต้

แผนผัง ๓ แสดงการเข้าสู่ตำแหน่งวิชาชีพกฎหมายในประเทศเกาหลีใต้

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์
www.library.coj.go.th

บทสรุป

จากการศึกษาระบบศาลและระบบการคัดเลือกบุคลากรที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาของประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายแบบ Common Law และ Civil Law ที่เป็นตัวอย่างในการศึกษาในรายงานวิจัยฉบับนี้ จะพบว่ามีความแตกต่างกันออกไป ตั้งแต่ระบบศาลซึ่งอาจเป็นระบบศาลเดียวหรือระบบศาลคู่ และระบบการคัดเลือกบุคลากร ซึ่งประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Common Law จะใช้วิธีการแต่งตั้งจากผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายที่มีประสบการณ์ในการทำงานมาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว ในขณะที่ประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Civil Law จะใช้วิธีการสอบคัดเลือกเป็นหลัก หลังจากนั้นจึงจัดให้มีการศึกษาอบรมเบื้องต้นก่อนเริ่มทำงาน ซึ่งระบบการเข้าสู่ตำแหน่งผู้พิพากษาที่ไม่เหมือนกันนี้มีผลทำให้ระบบการพัฒนาศักยภาพด้านวิชาการของผู้พิพากษาแตกต่างกัน ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจน คือ การศึกษาอบรมเบื้องต้น ประเทศที่ใช้วิธีการสอบคัดเลือกผู้พิพากษาจากบุคคลทั่วไปมักจะให้ความสำคัญกับการศึกษาอบรมเบื้องต้นโดยใช้ระยะเวลาในการศึกษาอบรมเป็นระยะเวลานานกว่า เช่น ประเทศฝรั่งเศสที่ผู้สอบคัดเลือกเป็นข้าราชการฝ่ายตุลาการไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ที่จบการศึกษาทางกฎหมาย ใช้เวลาในการศึกษาอบรมเบื้องต้นนานถึง ๓๑ เดือน ส่วนประเทศที่คัดเลือกผู้ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาจากบุคคลที่มีประสบการณ์ในการทำงานมาเป็นระยะเวลาหนึ่งมักจะใช้เวลาในการศึกษาอบรมเบื้องต้นค่อนข้างสั้น เนื่องจากบุคคลเหล่านี้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการประกอบวิชาชีพนักกฎหมายอยู่แล้ว อย่างไรก็ตาม สิ่งหนึ่งที่คณะผู้วิจัยเห็นได้จากการศึกษากฎหมายต่างประเทศก็คือ การให้ทุนการศึกษาระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอก ซึ่งประเทศเหล่านี้เห็นว่าเป็นเรื่องส่วนบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศฝรั่งเศสที่การศึกษาระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอกเป็นเรื่องทางวิชาการโดยแท้ ผู้ศึกษาระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอกจะเป็นผู้มุ่งประกอบวิชาชีพเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย แต่ฝ่ายตุลาการเองก็จำเป็นต้องมีบุคคลที่มีคุณสมบัติสูงเหล่านี้ไว้บ้างเพื่อทำงานทางวิชาการ จึงมีการรับบุคคลที่จบการศึกษาระดับสูงเข้าเป็นข้าราชการฝ่ายตุลาการในจำนวนที่จำกัด (ซึ่งอาจมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคคลเหล่านี้ไปทำหน้าที่อาจารย์ผู้สอนในสถาบันการศึกษาระดับสูงของฝ่ายตุลาการ) ประกอบกับลักษณะเฉพาะตัวของชาวฝรั่งเศสที่จะทำการศึกษาจนถึงระดับที่ตนต้องการก่อนที่จะเริ่มชีวิตการทำงาน การพัฒนาศักยภาพด้านวิชาการของประเทศฝรั่งเศสจึงไปเน้นที่การศึกษาระดับสูงต่อเนื่องโดยมักจะเป็นการศึกษาระดับสูงต่อเนื่องที่มีลักษณะสหวิชาการมากกว่าที่จะเป็นเรื่องเฉพาะกฎหมายเพียงอย่างเดียว การที่จะนำระบบการพัฒนาศักยภาพด้านวิชาการของผู้พิพากษาในประเทศใดประเทศหนึ่งมาใช้กับประเทศไทยอาจจะไม่เหมาะสมและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากมีปัจจัยอื่นๆ ที่มีส่วนทำให้จัดระบบเช่นนั้น เช่น ระบบการศึกษาของประเทศ อุปนิสัยเฉพาะของแต่ละชนชาติ

๑. ระบบการเข้าสู่ตำแหน่งผู้พิพากษา ควรมีการผสมผสานระบบการสอบคัดเลือกกับระบบการแต่งตั้ง โดยระบบการสอบคัดเลือกเป็นหลักประกันได้ว่า ฝ่ายตุลาการจะได้บุคลากรที่มีคุณภาพทางวิชาการเข้ามาทำงาน ซึ่งการเปิดโอกาสให้บุคคลที่ไม่มีประสบการณ์ในการทำงานทางกฎหมาย แต่เป็นผู้ที่มีความรู้ทางกฎหมายและมีประสบการณ์ด้านอื่นๆ สามารถสอบคัดเลือกได้ อาจทำให้ศาลได้บุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านอื่นที่เหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ในการสอบคัดเลือกอาจมีการจำกัดจำนวนครั้งที่จะสามารถสมัครสอบคัดเลือกได้ เพื่อที่จะได้บุคคลที่มีความพร้อมในด้านความรู้ทางวิชาการเข้ามาทำหน้าที่ (เช่น ประเทศฝรั่งเศสให้สมัครสอบคัดเลือกได้เพียง ๓ ครั้ง ซึ่งอาจยังไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ของประเทศไทย)

๒. สถาบันการศึกษาอบรม มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการให้การศึกษาอบรมเบื้องต้นและการศึกษาอบรมต่อเนื่องแก่ข้าราชการฝ่ายตุลาการ ซึ่งประเทศไทยเองก็ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ โดยมีสถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการเป็นผู้รับผิดชอบในการฝึกอบรมภายใต้การกำกับดูแลการบริหารของคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม (ก.บ.ศ.) ซึ่งการศึกษอบรมเบื้องต้นผู้ช่วยผู้พิพากษาแต่ละระดับจะมีการแต่งตั้งผู้อำนวยการศึกษาอบรมและคณะกรรมการอำนวยการศึกษาอบรมจากข้าราชการตุลาการเป็นผู้รับผิดชอบ ส่วนการศึกษอบรมต่อเนื่องจะมีคณะกรรมการกำกับหลักสูตรและแผนการพัฒนาข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรมและคณะกรรมการอำนวยการอบรมข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรม ทำหน้าที่ดูแลบริหารหลักสูตรต่างๆ ซึ่งคณะผู้วิจัยมีข้อสังเกตใน ๓ ประเด็น คือ (๑) คณะกรรมการอำนวยการศึกษาอบรมเป็นองค์กรที่ไม่ถาวร อาจก่อให้เกิดปัญหาในความสัมพันธ์ในการปฏิบัติหน้าที่ได้ (๒) คณะกรรมการอำนวยการศึกษาเป็นข้าราชการตุลาการทั้งหมด อาจทำให้มุมมองในการศึกษาอบรมมุ่งเน้นเฉพาะเรื่องของกฎหมายและเรื่องของศาลเท่านั้น และ (๓) การจัดทำหลักสูตรการศึกษาอบรมต่อเนื่อง จะเป็นการดำเนินการภายในของศาลยุติธรรมเอง

คณะผู้วิจัยเห็นว่า ในการพัฒนาศักยภาพด้านวิชาการของผู้พิพากษาที่จำเป็นต้องให้การศึกษาอบรมความรู้ใหม่ทางกฎหมายและความรู้ด้านอื่นๆ เช่น เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การต่างประเทศ จำเป็นที่จะต้องรับฟังความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านอื่นๆ เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาอบรม ดังนั้น คณะกรรมการอำนวยการศึกษาอบรมหรือคณะกรรมการบริหารสถาบันการศึกษาอบรม ซึ่งมีหน้าที่ในการกำหนดแนวทางและหลักสูตรการศึกษาอบรมเบื้องต้นที่เหมาะสม ควรจะเป็นองค์กรที่มีลักษณะถาวร มิได้แต่งตั้งขึ้นเป็นการเฉพาะกิจ โดยองค์ประกอบของคณะกรรมการนี้ควรจะมีกรรมการจากบุคคลภายนอก ในรูปแบบของ

สำหรับการจัดทำหลักสูตรการศึกษาอบรมต่อเนื่องนั้น ควรจะให้คณะกรรมการ
 อำนวยการศึกษารับผิดชอบทั้งการศึกษาอบรมเบื้องต้นและการศึกษาอบรมต่อเนื่อง โดยมี
 องค์ประกอบของคณะกรรมการเป็นไปในแนวทางเดียวกับคณะกรรมการอำนวยการศึกษา
 นอกจากนี้ ยังอาจต้องจัดองค์กรให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยรวมหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่
 เกี่ยวกับการให้การศึกษาอบรม เช่น กองวิทยบริการศาลยุติธรรม สำนักวิชาการศาลยุติธรรม
 สถาบันวิจัยและพัฒนา คดี กองการต่างประเทศ และสำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ
 เข้าด้วยกันเพื่อบูรณาการระบบการให้การศึกษาอบรมผู้พิพากษา

๓. อาจารย์ผู้สอน จะเห็นได้ว่าการศึกษาอบรมผู้พิพากษาของไทยจะใช้
 ข้าราชการตุลาการมาทำหน้าที่เป็นผู้สอนหลัก โดยมีผู้สอนจากหน่วยงานภายนอก เช่น
 มหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานอื่นๆ มาเป็นส่วเสริม ซึ่งข้าราชการตุลาการที่มาทำหน้าที่ผู้สอนก็มี
 งานประจำที่ต้องปฏิบัติหน้าที่อยู่ ประเด็นนี้เองที่อาจทำให้อาจไม่สามารถดึงศักยภาพที่มีอยู่
 ของอาจารย์ผู้สอนมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ สถาบันการศึกษาอบรมที่มีอาจารย์ประจำอยู่โดยตัด
 ขาดจากการปฏิบัติงานอื่นเป็นระยะเวลาหนึ่งจะมีผลดีต่อการให้การศึกษาอบรมแก่ผู้พิพากษา
 ทั้งในแง่การศึกษาอบรมภาคทฤษฎีและการถ่ายทอดประสบการณ์ในการทำงาน เนื่องจากผู้ที่
 ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นอาจารย์ผู้สอนต้องเป็นผู้มีความรู้ทางวิชาการเป็นอย่างดี และมี
 ประสบการณ์ในการทำงานมาเป็นระยะเวลาหนึ่ง ดังจะเห็นตัวอย่างได้จากอาจารย์ผู้สอนใน
 โรงเรียน ENM ของประเทศฝรั่งเศส (ซึ่งศัพท์ภาษาฝรั่งเศสใช้คำว่า *maîtres de conférences*
 เทียบเท่ากับอาจารย์ผู้สอนในมหาวิทยาลัยที่ต้องจบการศึกษาระดับปริญญาเอก) เป็นข้าราชการ
 ฝ่ายตุลาการที่ได้รับแต่งตั้งให้มาทำหน้าที่ให้การศึกษาอบรมแก่นักเรียนข้าราชการฝ่ายตุลาการ
 เป็นระยะเวลา ๓ ปี โดยตัดจากต้นสังกัดเดิม (ไม่ต้องปฏิบัติงานเป็นอัยการหรือผู้พิพากษา)
 อาจารย์ผู้สอนเองก็จะได้ใช้เวลาในระหว่างนี้ทำการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการอันเป็นการพัฒนา
 ศักยภาพของอาจารย์ผู้สอนซึ่งเป็นข้าราชการฝ่ายตุลาการคนหนึ่งด้วย และนำความรู้ที่ได้ศึกษาค้นคว้า
 มาได้นั้นไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นอัยการหรือผู้พิพากษาต่อไป

จากระบบการสอบคัดเลือกที่เปิดกว้างให้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถด้านต่างๆ ที่สมัครสอบคัดเลือกเป็นข้าราชการฝ่ายตุลาการได้ จะทำให้องค์กรได้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถในด้านต่างๆ อันจะส่งผลให้ได้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถมาเป็นอาจารย์ผู้สอนได้

๔. วิธีการศึกษาอบรมเบื้องต้น ระบบของหลายประเทศจะไม่เน้นในความรู้ภาคทฤษฎีพื้นฐาน เพราะถือว่าทุกคนได้ผ่านการศึกษาในมหาวิทยาลัยมาแล้ว แต่จะเน้นความรู้ภาคทฤษฎีที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงาน เช่น อำนาจหน้าที่ของแต่ละตำแหน่ง ความรู้ที่ผู้พิพากษาควรมี เช่น ผู้พิพากษาของประเทศยุโรปต้องมีความรู้ในกฎหมายสหภาพยุโรป ตลอดจนภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อที่ว่าที่ผู้พิพากษาจะได้มีความสามารถในการพัฒนาตนเอง การสอบประเมินผลเพื่อจัดลำดับจะมีผลในการกระตุ้นให้ว่าที่ผู้พิพากษามีความตื่นตัวหรือกระตือรือร้นที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเอง

ลักษณะของการศึกษาอบรมเบื้องต้นก็มีส่วนทำให้เกิดการพัฒนาตนเองได้ การศึกษาอบรมที่เป็นการบรรยายอาจจะไม่ส่งผลดีต่อผู้เข้ารับการศึกษาอบรม เพราะเป็นการรับความรู้ทางเดียว วิธีการศึกษาอบรมเบื้องต้น จึงอาจมีการผสมผสานระหว่างรูปแบบต่างๆ ดังนี้ (๑) การจัดกลุ่มเรียน โดยจะมีอาจารย์ผู้สอนประจำคอยให้คำแนะนำทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ (๒) การประชุมหรือสัมมนา ซึ่งจะเป็นการเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นในหัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง (๓) การจำลองเหตุการณ์ โดยให้ส่วนจริงมาเป็นแบบฝึกหัด (๔) การฝึกหัดการเขียน ให้มีโอกาสดูฝึกฝนการเขียนต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการฟังคำพยาน คำสั่ง หรือคำพิพากษา (๕) การจัดกลุ่มตัวเพื่อให้มีโอกาสได้รับรู้เกี่ยวกับความรู้ใหม่หรือกฎหมายใหม่

สิ่งหนึ่งที่ปฏิเสธไม่ได้ว่ามีความจำเป็นในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของตนเองก็คือการใช้เทคโนโลยีและภาษาต่างประเทศ การจัดให้มีการศึกษาอบรมด้านภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยีถือได้ว่าเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้ผู้พิพากษาสามารถพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของตนเองได้ จะเห็นได้ว่า การศึกษาอบรมผู้พิพากษาของประเทศที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษ จะให้ความสำคัญกับการศึกษาด้านภาษาต่างประเทศภาษาใดภาษาหนึ่งตามแต่ที่จะเลือก ทั้งนี้ เพื่อที่จะให้ผู้พิพากษาสามารถค้นคว้ากฎหมายหรือเรื่องอื่นๆ ของต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานได้ การจะพัฒนาศักยภาพทางวิชาการจึงมีความจำเป็นต้องมีความรู้ด้านภาษาต่างประเทศพอสมควรที่จะทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้

๕. การศึกษาอบรมต่อเนื่อง จากการศึกษาระบบของประเทศไทยจะพบว่า มีการจัดหลักสูตรการศึกษาอบรมต่อเนื่องให้แก่ผู้พิพากษาที่จะไปดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งหรือเพื่อที่เลื่อนระดับขึ้น ซึ่งหากเป็นหลักสูตรสำหรับผู้ที่จะไปดำรงตำแหน่งบริหาร ก็อาจมีวิชาการด้านอื่นๆ เช่น การบริหารจัดการบุคคล วิธีการงบประมาณ แต่ถ้าเป็นหลักสูตรสำหรับตำแหน่งทางศาลอื่นๆ

๖. การจัดบริการห้องสมุดและคอมพิวเตอร์ สถาบันการศึกษาอบรมข้าราชการ ฝ่ายตุลาการจะต้องมีความพร้อมในการให้บริการข้อมูลต่างๆ แก่ผู้พิพากษา หนังสือ วารสาร ผลงานทางวิชาการด้านกฎหมาย และด้านอื่นๆ ทั้งของไทยและต่างประเทศ เป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในการพัฒนาศักยภาพด้านการศึกษาของผู้พิพากษา จะเห็นว่าในบางประเทศได้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการให้บริการด้านข้อมูลแก่ผู้พิพากษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้ปฏิบัติงานอยู่ในภูมิภาค เช่น กรณีของสหรัฐอเมริกาที่มีการจัดทำการศึกษาทางไกล การผลิตสื่อการอบรมในรูปแบบวีดิทัศน์ และการออกอากาศผ่านเครือข่ายโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมเพื่อกระบวนการยุติธรรมในระดับสหรัฐ

๗. การให้ภูมิภาคมีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพของผู้พิพากษาในภูมิภาค เป็นที่ยอมรับกันว่าผู้พิพากษาที่ปฏิบัติงานในภูมิภาคจะมีอุปสรรคในการพัฒนาศักยภาพด้านการศึกษามากกว่าผู้พิพากษาในส่วนกลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากมีข้อจำกัดด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนั้น การจัดงบประมาณให้ภูมิภาคได้จัดหลักสูตรการศึกษาอบรมต่อเนื่องเอง เป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหานี้ โดยอาจต้องจัดให้มีคณะกรรมการศึกษาอบรมต่อเนื่องใน

จากข้อเสนอข้างต้น คณะผู้วิจัยหวังว่าพอจะเป็นแนวทางในการจัดระบบการพัฒนาศักยภาพด้านการศึกษาของผู้พิพากษาในประเทศไทยให้มีความรู้ความสามารถทั้งด้านกฎหมาย และด้านอื่นๆ ทันต่อสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เพื่อที่จะสามารถสร้างความเป็นธรรมในคดีและในสังคมได้

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ศาลยุติธรรม
www.library.coj.go.th

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

ทวี ประจวบลาภ, การปฏิรูปศาลยุติธรรมของไทยยุคปัจจุบัน งานวิจัยหลักสูตรผู้บริหาร

กระบวนการยุติธรรมระดับสูง วิทยาลัยการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม ๒๕๔๒

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, ระบบการควบคุมฝ่ายปกครองในประเทศไทย, สำนักพิมพ์นิติธรรม

กรุงเทพมหานคร ๒๕๓๗

สุนัย มโนมัยอุดม, ระบบกฎหมายอังกฤษ, บริษัทประยูรวงศ์จำกัด : กรุงเทพฯ

ธานินทร์ กรัณวิเชียร และนายมนินทร์ พงศาปาน, หลักวิชาซีพนักกฎหมายในประเทศไทยที่ใช้กฎหมาย

ในระบบคอมมอนลอว์ โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ : กรุงเทพฯ ๒๕๔๙

บทความ

ธรรมบุญ พิทยาภรณ์, “การปฏิรูประบบงานศาล:ประสบการณ์ของประเทศไทย” วารสารสภา

ทนายความ ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๔๓ (กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖) หน้า ๔๖-๕๙

สุพล พันธุมโน, “การปรับปรุงการคัดเลือกผู้พิพากษาของศาลยุติธรรมไทย” ภาคนิพนธ์มหาบัณฑิต

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๑

สมหวัง คล้าชื่น, “การเข้าสู่ตำแหน่งผู้พิพากษาศาลยุติธรรมขั้นต้น” ภาคนิพนธ์มหาบัณฑิต

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๓

ภาษาอังกฤษ

หนังสือ

John Alder, Constitution&Administrative Law, The magmillan Press Ltd, London, 1989

S.H. Bailey and M.S. Gunn, The Modelm English Legal system, 3 th Edition 1989,

London,Sweet&Maxwell

Marcel Berlins and Claire Dyer. The Law Machine, penguin books, 3 th edition, 1989.

Halsbury's Statute 4 th Edition, 2002, London, Butterworth

บทความ

Hans-Ernst Bööttcher, **The Role of the Judiciary in Germany**,

R.C.K. Ensor, “Courts and Judges in France, Germany and England”, **the Yale Law**

Journal, Vol. 43, No. 5 (Mar, 1934), pp. 862-864

Lord Justice Glidewell, “The Judicial Studies Board”. Sentencing, **Judicial Discretion and**

Training edited by Collin Monroe and Martine Warsik, London : Sweet & Maxwell, 1992

Stuart Gorin and David Pitts, "Continuing legal education: three organizations that fulfill the need". **Issues of democracy**, August 2002

Basil Markesinis, "Judicial Style and Judicial Reasoning in England and Germany", **The Cambridge Law School (2000)**, 59:294-309, Cambridge University Press

Glenn N. Schram, "The Recruitment of Judges for the West German Federal Courts", **The American Journal of Comparative Law**, Vol. 21, No. 4 (Autumn, 1973) pp. 691-711

กฎหมาย

The German Judiciary Act of 1972 as amended in 2002

Recommendation No. R (94) 12 on the Independence, Efficiency and Role of Judges.

ภาษาฝรั่งเศส

Cadiet, Loïc, Droit judiciaire privé, 3 éd., Litec, 2000.

Kernaleguen, Francis, Institutions judiciaires, Litec, 1994.

Régoli, Hervé, Institutions judiciaires, Cours Dalloz, 1996.

Vincent, Jean et autres, La justice et ses institutions, 4 éd., Dalloz, 1996

เว็บไซต์

ประเทศอังกฤษ

www.dca.gov.uk

www.ejtn.net

www.jsboard.co.uk

www.judiciary.gov.uk

www.judicialappointments.gov.uk

สหรัฐอเมริกา

www.fjc.gov/public/home.nsf

www.law.edu/uscode/html

www.law.upenn.edu

www.usinfo.state.gov

ประเทศฝรั่งเศส

www.enm.justice.fr

www.legifrance.gouv.fr

ประเทศเยอรมัน

www.coe.int/t/e/legal_affairs/legal_co-operation/

[www.coe.int/t/e/legal_affairs/legal_cooperation/legal_professionnals/judges/instruments_and document/charte%20eng.pdf](http://www.coe.int/t/e/legal_affairs/legal_cooperation/legal_professionnals/judges/instruments_and_document/charte%20eng.pdf)

www.deutsche-richterakademie.net/index2.php?id=14&tl=3&table=inhalte

www.legislationline.org/legislation.php?tid=112&lid=4865

www.germanlawjournal.com/print.php?id=508

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์
[www.library.coj.go.th]